BIBLIOTECA LITTERARIA SERIA III.

CONTELE

DE

MONTE-CRISTO.

de

ALESANDRU DUMAS.

TRADUCERE

de

G. A. Barenzi.

VOL. VIII.

BUCURESCI.
Librariŭ-Editoriŭ George Ioanidŭ.
1858.

Or quâte esemplare dintr'aquéstâ traducere nu vorŭ fi subscrise de mine, le voiŭ contesta dupĕ legĭ.

Librariu-Editoru.

CONTELE
DE
MONTE-CRISTO.

CAPITULU CVI.

ÎMPĂRȚEALA.

Într'aceastъ kasъ din strada Saint-Germain-des-Prés, ne kare o alesese nentrъ mъmъ-sa mi nentrъ dînsъlъ Albertŭ de Morcerf, întîiъlъ nlanъ, komnъsъ de ънъ anartamentъ mikъ komnlektъ, era înkiriatъ ънъi nersonagiъ foarte misteriosъ.

Acestъ nersonagiъ era ънъ omъ ne kare nicї kiarъ nortarъlъ n'a nътътъ vre o datъ sъ îlъ vazъ la faцъ, saŭ celъ nъцinъ sъ îlъ fi vъzъtъ întrъndъ or emindъ; kъcї earna mi askъndea bъrbia într'o kravatъ d'ale romie, kъm aŭ kъverii ne la kasele cele bъne kari asteantъ ne domnii lorъ la e-mirea din teatrъ, mi vara mї stergea nasъlъ kъ batista tok-maї în minътъlъ kъndъ ar fi nътътъ fi zъritъ trekîndъ ne din aintea lojeї.

Katъ sъ snъnemъ kъ, kontrariъ kъ toate obiceiele nriimite, astъ lokъitorъ alъ osnelъlъi nъ era snionatъ de ni-minc, mi vorba ce mergea kъ acestъ omъ askъnsъ era o

nersoanъ foarte înaltъ ши кв *brayзлъ lенгъ*, fъквse анарцiвnile sale misterioase sъ fiъ resnektate.

Visitele sale era în ordinarъ[1] otъrîte, de ши къte o datъ le fъчea маi квrîndъ ши alte orî маi tъrziъ; dar màî totъ d'авna, earna saъ vara, ne la natrв ore se întorчea a kasъ, ши nв dormea niчî o datъ în anartamentзлъ seъ.

La treî ore ши jвmъtate, earna, fokзлъ era anrinsъ de femeia din kasъ kare era diskretъ.

La treî ore ши jвmъtate, vara, aчeia-шî femeiъ din kasъ adвчea înghieцate.

La natrв ore, kвm amъ snвsъ, nersonagiзлъ misteriosъ sosea.

Dosъ-zeчî de minвte dвne dînsзлъ, o trъsвrъ se onrea dinaintea osnelзлъi.

O femeiъ îmbrъkatъ într'o rokiъ neagrъ saъ albastrъ înkisъ, dar totъ d'авna akoneritъ k'вnъ vъlъ mare, se da jos dintr'aчea trъsвrъ, treчea ka o вmbrъ ne dinaintea lojeî, se вrka ne skarъ, fъrъ ka s'авzъ чineva trosnindъ o singвrъ treantъ sъb niчiorзлъ eî вшiorъ.

Niчî o datъ nв se întimnlase s'o întrebe чineva вnde se dвчea.

Obrazзлъ eî, ka ши alъ nekвnoskвtзлъî, era darъ кв totзлъ streinъ nentrв чeî doî gardianî aî norцii, astî nortarî modelî, singвrîî noate, în nemъrginita konfrъцiъ a nortarilorъ din kanitalъ, kari era kanabilî de o asemene diskreцiвne.

Se înцelege kъ nв se вrka маi sвs de kъtъ чelъ d'întîiъ.

Rîkîia la вшe într'вnъ felъ nartikзlarъ.

Вшea se deskidea, ne вrmъ se înkidea ermetiчesчe[2] ши nв se маi авzea nimikъ.

Kъndъ era sъ nъrъseaskъ osnelзлъ, se fъчea aчeia-шî manonerъ ka ши kъndъ intra.

[1] Obiчinвitъ. [2] Bine înkвiatъ.

Nekənoskəta eшea чea d'întîiš, totš akoneritъ kə vъləlš eї, ші se ərka earъ în trъsəra sa, kare se fъчea nevъzətъ kъndš în kъnъtîiəlš əneї strade, kъndš în alta, ne ərmъ, dəne doəъ-zeчї de minəte, nekənoskətəlš eшea ші elš, askənsš în kravata sa saš în batista sa, ші se fъчea nevъzətš.

A doəa-zi dəne чe se dəsese Monte-Cristo sъ fakъ visitъ ləї Danglars, în ziəa mormîntъriї Valentineї, lokəitorəlš misterioсš intrъ ne la zeчe ore de dimineaцъ, în lokš d'a intra, dən'obiчeiš, ne la natrə ore dən'ameazї.

Màї îndatъ, ші fъr'a nъzi obiчînəitəlš intervalš, o trъsərъ nəblikъ sosi, ші dama vъləitъ se ərkъ renede ne skarъ.

Əшea se deskise ші se înkise earъ.

Dar, nîn'a nə se reînkide əшea, dama strigase:

— O Lucian! o amikəlš meš!

Astš-felš înkъtš nortarəlš, kare aəzise fъrъ sъ vrea astъ strigare, aflъ atənчї nentrə întîia oarъ kъ lokatarəlš ləї se nəmea Lucian; dar, fiindš-kъ era ənš nortarš modelš, шї nromise a nə snəne aчeasta niчї kiarš nevesteї sale.

— Eї bine! чe este, skəmna mea amikъ? întrebъ aчela ne alš kъrəia nəme tərbərarea saš nrinirea dameї vъləite îlš nronənцase; vorbesче, snəne.

— Amikəlš meš, notš sъ mъ înkrezš în dəmneata?

— Fъrъ îndoialъ, ші o sчiї foarte bine.

Dar чe este?

Biletəlš dəmitale d'azї dimineaцъ m'a nəsš într'o înkərkъtərъ snъimintъtoare.

Astъ nrinire, astš desordinš în skrisəlš dəmitale: sъ vedemš, reasigərъ-mъ saš snъimîntъ-mъ de totš.

— Lucian, o întimulare estraordinarъ! zise dama aцintъndš ne Lucian k'o nrivire întrebъtoare; D. Danglars a nlekatš astъ noante.

— A nlekatš! D. Danglars a nlekatš! Ili ənde s'a dəsš?

— Nə sviš.

— Ce felš! nə svii? A nlekatš darъ ka sъ nə se mai întoarkъ?

— Fъrъ îndoialъ!

La zeve ore seara, trъsəra sa îlš a kondəsš la bariera Carenteĭ; akolo, s'a nəsš intr'o berlinъ de nostъ din nreənъ kə feviorslš seš, zikindš kəverslĭ seš kъ se dəvea la Fontainebleau.

— Eĭ bine! ce ziveaĭ darъ?

— Asteantъ, amikslš meš. Mĭ a lъsatš o skrisoare.

— O skrisoare?

— Da; vitesve.

Ili baroana skoase din nosənarĭ o skrisoare deskisъ ne kare o înfъqiuъ lĭ Debray.

Debray, înainte d'a o viti, se îndoi ənš minətš, ka kəm ar fi vrətš sъ kaste ce konrindea, saš maĭ bine ka kəm ar fi fostš maĭ dinainte otъrîtš ce sъ fakъ, or ui ce ar fi konrinsš avea skrisoare.

Dəne kъte-va sekənde, ideile sale era fъrъ îndoialъ otъrîte, kъvĭ viti.

Eatъ ce konrindea avestš biletš, kare fъkəse atъta tərbərare în inima doamneĭ Danglars:

„Doamnъ ui nrea kredinvioasъ soaqъ.

Debray se onri fъrъ sъ vrea ui se əitъ în okiĭ baroaneĭ, kare roui.

— Citesve! zise ea.

Debray ərmъ:

„Kъndъ veĭ nriimi astъ skrisoare, nъ veĭ maĭ avea bъrbatъ!

„Ox! nъ lъa alarma kъ mъltъ kъldъrъ; nъ veĭ maĭ avea bъrbatъ dъne kъm nъ veĭ maĭ avea nivĭ fiiъ, adikъ voiъ fi ne ънъlъ din чele treĭ-zevĭ saъ natrъ-zevĭ drъmъrĭ чe kondъkъ afarъ din Francia.

„Цĭ sънt datorъ o esnlikare, mi, fiindъ-kъ estĭ o femeiъ kare o înцelegĭ nrea bine, цĭ o voiъ da.

„Askъltъ darъ:

„O nlatъ de чinчĭ milioane mi se чerea azĭ dimineaцъ, am fъkъt'o; înkъ ъna de aveia-mĭ sъmъ a ъrmat'o maĭ îndatъ, o amъnъ nentrъ mъine.

„Astъ-zĭ, nlekъ ka sъ skanъ de avestъ mъine, ne kare mĭ ar fi nrea nenlъkъtъ ka sъ îlъ sъferъ.

„Înцelegĭ aveasta, nъ è awa, doamnъ mi mъltъ nreцioasъ soaцъ?

„Zikъ:

„Înцelegĭ, nentrъ kъ sviĭ mi dъmneata totъ awa de bine kъm svĭъ mi eъ interesele mele; ba înkъ le svĭĭ maĭ bine de kътъ mine, fiindъ-kъ, dak'ar fi vorba de zisъ ънde a trekътъ o bънъ jъmътate din starea mea, kare è înkъ destъlъ de frъmoasъ, n'awĭ fi în stare s'o snъiъ, de oare-чe dъmneata, din kontra, sънt foarte înkredinцatъ, aĭ nътea sъ faчĭ aveasta maĭ bine.

„Kъчĭ femeile aъ instinkte de o înkredinцare negremitъ, ele esnlikъ nrintr'o algebrъ чe aъ inventat'o kiarъ чeia чe è mirakъlosъ.*

„Eъ, kare kъnosчeam nъmaĭ чifrele mele, n'am maĭ svĭътъ nimikъ din zisa în kare чifrele mele m'aъ înчelatъ.

„Te aĭ miratъ vre o datъ de renezimea kъderiĭ mele, doamnъ?

* Minънatъ.

„Aĭ fostŭ ɜimitъ nɜɥinŭ de metalele mele kъndŭ le aĭ vъzɜtŭ albite de fokɜlŭ че le a tonitŭ?

„Eŭ, o mъrtɜriseskŭ, n'am vъzɜtŭ fъrъ nɜmaĭ fokɜlŭ în ele; sъ sneгъmŭ kъ aĭ aflatŭ nɜɥinŭ aɜrŭ în venɜше.

„Kɜ astъ sneranɥъ konsolatoare* mъ denъrtezŭ, doamnъ mi nrea înɥeleantъ soaɥъ, fъrъ ka sъ mъ mɜstre kɜgetɜlŭ kъtŭ de nɜɥinŭ kъ te nъrъseskŭ.

„Щĭ remъnŭ amiчĭ, чenɜшea de kare è vorba, mi, din feriчire, libertatea, ne kare mъ grъbeskŭ a ɥĭ o înanoia.

„Kɜ toate aчestea, doamnъ, a sositŭ minɜtɜlŭ ka sъ nɜiŭ într'aчestŭ naragrafŭ o vorbъ de esnlikare intimъ.

„Ne kъtŭ timnŭ am sneratŭ kъ lɜkraĭ nentrɜ binele kaseĭ noastre, nentrɜ soartea fiieĭ noastre, am înkisŭ okiĭ ka ɜnŭ filosofŭ; dar, fiindŭ-kъ aĭ nrefъkɜtŭ kasa într'o rɜinъ întinsъ, nɜ voiŭ sъ zideskŭ nentrɜ feriчirea altɜia.

„Te am lɜatŭ înavɜɥitъ, dar nɜɥinŭ onoratъ.

„Eartъ-mъ daka ɥĭ vorbeskŭ kɜ inima deskisъ; dar, fiindŭ-kъ vorbeskŭ nentrɜ noĭ amîndoĭ, nɜ vъzŭ kɜvîntɜlŭ nentrɜ kare sъ mĭ snoeskŭ kɜvintele.

„Am mъritŭ starea noastrъ, kare, în timnŭ de maĭ mɜltŭ de чinчĭ-snre-zeчe anĭ, a kreskɜtŭ nînъ în minɜtɜlŭ kъndŭ nisчe katastrofe nekɜnoskɜte mi neînɥelese înkъ nentrɜ mine aŭ venitŭ s'o iea de nentŭ mi s'o restoarne, fъrъ ka eŭ, notŭ s'o zikŭ nrea bine, sъ fi strikatŭ kъtŭ de nɜɥinŭ întrɜ aчeasta.

„Dɜmneata, doamnъ, aĭ lɜkratŭ nɜmaĭ întrɜ a mъri ne a dɜmitale, lɜkrɜ la kare aĭ reɜшitŭ, sɜnt moraliчesчe konvinsŭ.

„Te lasŭ darъ kɜm te am lɜatŭ, înavɜɥitъ, dar nɜɥinŭ onorabilъ.

„Adio.

---

* Mingiitoare.

„Înveninдă de astъ-zi, ші eă am sъ lăkreză ne seama mea.

„Krede în toatъ rekănoscinца mea nentrъ esemnlălă че mi îlă aї dată, ші ne kare am sъ îlă ărmeză.

„Soцălă dămitale nrea devotată,

„Baron DANGLARS.“

Baroana ărmase kă okiї ne Debray în totă timnălă kъtă цinъ astъ чitire lăngъ ші ostenitoare.

Kă toatъ năterea eї чea kănoskătъ ne kare o avea asănrъ-шї, ea îlă vъzăse skimbъndă faца o datъ saă de doъ orї.

Dъne че чiti, elă înkise învetă хъrtia dăne kăm fă-sese strînsъ, ші înveпă earъ sъ kăgete.

— Eї bine! întrebъ doamna Danglars kă o smъчinare lesne de înцelesă.

— Eї bine? doamnъ, reneti makinală Debray.

— Че idcъ цї insnirъ astъ skrisoare?

— E foarte simnlă, doamnъ; mї insnirъ idea kъ D. Danglars a nlekată kă nrenăsărї.

— Fъrъ îndoialъ; dar asta è totă че aї sъ mї zicї?

— Nă înцelegă, zise Debray k'o reчealъ de ghiaцъ.

— A nlekată! a nlekată de totă, a nlekată snre a nă se maї întoarче!

— Ox! zise Debray, nă kredc asta, doamnъ.

— Nă, цї zikă, nă se va maї întoarче; îlă kănoskă, è ană omă nestremătată în otъrîrile sale kari nrovină din interesălă seă.

Daka m'ar fi jădekată de folosă în чeva, m'ar fi lăată kă dînsălă.

Mъ lasъ la Parisă, ka desnъrцirea noastrъ, sъ i ajăte nroiektele: astъ desnъrцire è nrin ărmare nerevokabi-

lъ,* ши sънt liberъ nentrъ totъ d'aъna, adaъse doamna Danglars kъ aveia-ши esnresiъne rъgътoare.

Dar Debray, în lokъ d'a resnъnde, o lъsъ într'aveastъ smъvinare a întrebъriї kъътътъreї ши kъgetъriї sale.

— Че! zise ea în чele din ъrmъ, nъ mї resnъnzї, domnъle?

— Dar am sъ цї fakъ o întrebare maї întiiъ: чe aї a minte sъ faчї?

— Ши eъ vream sъ te întrebъ, resnъnse baroana kъ inima nalnitъndъ.

— Ах! zise Debray, aша darъ mї чerї o învъцътъrъ?

— Da, цї чerъ o învъцътъrъ, zise baroana kъ anъsare de inimъ.

— Atъnчї, daka mї чerї o învъцътъrъ, resnъnse kъ reчealъ jъnele, цї aшї ziчe sъ kъlътoreschї.

— Sъ kъlътoreskъ! mъrmъrъ doamna Danglars.

— Fъrъ îndoialъ.

Dъne kъm a zisъ D. Danglars, estї înavъцitъ ши liberъ de totъ.

O denъrtare dela Parisъ va fi foarte de trebъinцъ, dъne kъm krezъ чelъ nъцinъ, dъne strikarea nъnteї damiчeleї Eugenia ши nlekarea domnъlъї Danglars.

De kъtъ ar fi bine nъmaї ka toatъ lъmea sъ te sчiъ nъrъsitъ ши sъ te kreazъ neavътъ; kъчї n'ar erta чineva nevesteї bankrътърlъї s'o vazъ în avъцiъ ши într'o stare bună de kasъ.

Нentrъ kasълъ d'întliъ, è destълъ sъ remъї nъmaї чinчї snre-zeчe zile la Parisъ, zikîndъ la toatъ lъmea kъ estї nъrъsitъ ши snънîndъ la чele maї bъne amiчe ale dъmitale, kari ши ele vorъ snъne în toatъ lъmea, kъm s'a întîmnlatъ aveasta.

Не ъrmъ, цї veї lъsa osnelълъ, цї veї lъsa într'însълъ

* Neîntoarsъ, nedesflinчioasъ.

skălele, gĭ veĭ năr̆si nensiănea, ші fiъ-kare va lъăda ші va kънta neinteresarea dămitale.

Atănvĭ te vorŏ svi năr̆sitъ, ші te vorŏ krede neavătъ; kъvĭ nămaĭ eŏ singărŏ gĭ kănoskŏ starea finanviarъ, ші sănt gata a gĭ da sokoteala ka ănŏ asoviatŏ lealŏ.

Baroana, nalidъ, înkremenitъ, askăltase aveste vorbe kă atъta snaimъ ші desnerare kă kътъ linisve ші nemъsare vorbise Debray.

— Năr̆sitъ! zise ea, ox! foarte năr̆sitъ... Da, aĭ drentate, domnăle, ші nimine nă se va îndoi de năr̆sirea mea.

Avestea făr̆ singărele vorbe ne kari astъ femeiъ, awa de măndr̆ ші awa de anrinsъ în minătălŏ avela, năta sъ resnănzъ lăĭ Debray.

— Dar înavăgitъ, foarte înavăgitъ kiarŏ, ărmĕ Debray skoçîndŏ din nortfolilŏ seŏ ші întinzîndŏ ne masъ kъteva bilete ve se konrindea într'însălŏ.

Doamna Danglars îlŏ lъsъ sъ fakъ veia ve voiea, fiindŏ okănatъ a îneka bъtъile sale ші a şĭ onri lakremele ve le simçea înkolçindŏ la koada nleonelorŏ eĭ.

Dar, în vea dăne ărmъ simtimentălŏ demnităgiĭ trismfĕ în baroana; ші, daka n'o skoase la kale ka sъ şĭ astîmnere inima, dar nrinveni velŏ năçinŏ întră a nă vărsa o lakremъ.

— Doamnъ, zise Debray, săntŏ mease lănĭ anroane de kăndŏ ne amŏ asoviatŏ.

Aĭ datŏ ănŏ kanitalŏ de o sătъ miĭ franvĭ.

Asoviarea noastrъ s'a fъkătŏ în lăna lăĭ anrile din anălŏ avesta.

În lăna lăĭ maiŏ, lăkrările noastre aŏ învenătŏ.

În lăna lăĭ maiŏ, amŏ kъstigatŏ în-nreănъ natră săte vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ.

În lăna lăĭ iăniŏ, binefiviălŏ s'a ărkatŏ la noăъ săte miĭ.

În luna lui iuliŭ, amŭ mai adăugitŭ treante-sute-zeve ste mii franvi.

Asta è, precum știi, luna bunurilorŭ Spaniei.

În luna lui augustŭ, nerdărămŭ, la învențălŭ lunei, trei ste mii franvi; dar la 15 ale lunei ne amŭ împrumutatŭ earŭ, mi, la finele lunei, ne amŭ întorsŭ banii; căci sokotelele noastre, lămurite din ziua asovierii noastre mâne ieri unde ne amŭ oprităŭ, ne daŭ unŭ aktivŭ de doue milioane patru ste mii franvi, adică de doue-sute-zeci ste mii franvi pentru fiă-kare din noi.

Akum, urmă Debray strebătîndŭ portfoliulŭ seŭ ku metoda mi linisvea unui agentŭ de skimbŭ, aflămŭ ontŭ-zevi mii franvi pentru interesele komune de aveastă sumă remasă între mâinele mele.

— Dar, întrerupse baroana, ve însemneazŭ aste interese, fiindŭ-kă nivi o datŭ n'ai trasŭ valoarea astorŭ banі?

— Ții verŭ ertare, doamnă, zise ku revealŭ Debray: aveam voia dela dumneata ka sŭ tragŭ valoarea lorŭ, mi am întrebuințatŭ astă voiă.

Aua darŭ partea dumitale de interese è suma de patru-zevi mii franvi, ne lîngă o sută mii franvi, kapitalulŭ ve îlŭ puseseui la învențătŭ, adică trei-sute-zeve ste patru-zevi mii franvi partea dumitale.

Prin urmare, doamnă, zise Debray, am judekatŭ vea altă-ieri kă è bine a ții mobilisa banii; nu è multŭ d'atunvi, precum vezi, mi ar fi zisŭ vineva kă mi trevea prin minte kă voiŭ fi kătŭ de kurîndŭ kiumatŭ a ții da sokoteala.

Banii dumitale suntŭ kolo, jumătate în bilete de bankă, mi jumătate în bunuri ku nume deskisŭ.

Am zisŭ kolo, mi este adevăratŭ, căci, fiindŭ-kă nu mi judekam kasa destulŭ de sigură, fiindŭ-kă notarii nu mi se părea foarte diskreți, mi proprietarii vorbeskŭ mi mai

tare de kъtъ notarii; fiindъ-kъ, în vele din ъrmъ, n'aï drentъlъ d'a kъmnъra nivï d'a avea nimikъ afarъ din veia ve este în komъnitatea konjъgalъ, am nъstratъ toatъ sъma asta, kare astъ-zi è singъra dъmitale avere, într'ъnъ kъferъ sigilatъ în fъndъlъ avestъï armariъ, ui, nentrъ maï bъnъ sigъranqъ, m'am fъkътъ eъ singъrъ zidarъ.

Akъm, ъrmъ Debray deskizindъ armariъlъ maï întîiъ ui ne ъrmъ kъferъlъ, akъm, doamnъ, eatъ ontъ sъte bilete de kъte o miiъ franvï fiъ kare, ve seamъnъ, nrekъm vezi, k'ъnъ albъmъ mare legatъ kъ ferъ.

Maï adaъgъ ui eъ ъnъ biletъ de rentъ de doъ-zevï ui vinvï mii franvï.

Ne ъrmъ, snre komnlinirea sъmeï, kare fave veva, krezъ, ka la vr'o sътъ zeve mii franvï, eatъ ъnъ bъnъ nentrъ bankerъlъ meъ, ui, fiindъ-kъ bankerъlъ meъ nъ è D. Danglars, bъnъlъ va fi nlътitъ, noqï fi linisvitъ.

Doamna Danglars lъ' makinalъ bъnъlъ, biletъlъ de rentъ ui naketъlъ de banknote.

Astъ avъqiъ mare nъrea ъnъ lъkrъ nrea nъqinъ întinsъ kolo ne masъ.

Doamna Danglars, kъ okiï ъskaqï dar kъ nentъlъ înflatъ de nlъnsete, o strînse ui înkise tokъlъ de oqelъ în sakъlъ eï, nъse biletъlъ de rentъ ui bъnъlъ în nortfoliъlъ eï, ui astentï în nivioare, nalidъ ui mътъ, o vorbъ dъlve kare s'o konsole nentrъ mъlta avъqiъ ve o avea.

Dar astentï în-demertъ.

Akъm, doamnъ, zise Debray, aï o esistinqъ minъnatъ, ъnъ venitъ ka de vre o ueaï-zevï miï livre, veia ve è nrea mъltъ nentr'o femeiъ kare nъ va nътea sъ qiiъ kasъ de azi nînъ într'ъnъ anъ velъ nъqinъ.

Asta è ъnъ nriviiegiъ nentrъ toate fantasiele ve qï vorъ treve nrin minte.

Fъr'a sokoti kъ, de ци se va пъrea kъ nartea dъmitale nъ è destъlъ, în nrivinца trekъtъlъї ne kare îlъ aї nerdъtъ, поцї a te îmnъrtъшi dintr'a mea, doamnъ; шї sънt dispъsъ a цї oferi; ox! ka îmnrъmъtare, se înцelege, totъ че am, adikъ ънъ milionъ шeaї-zeчї miї franчї.

— Mъlцъmesk, domnъle, resnънse baroana, mъlцъmeskъ; înцelegї kъ mї daї maї mъltъ de kъtъ trebъe ънeї biete femeї kare nъ krede, чelъ nъцinъ nentrъ mъltъ timnъ, sъ se maї arate în lъme.

Debray se mirъ ънъ minътъ, dar шї veni în simцirї, шi fъkъ ънъ gestъ kare se nътea tradъче nrin чea maї graцioasъ formъlъ d'a esnrima aчeastъ ideъ:

— Kъm цї va nlъчea!

Doamna Danglars noate kъ maї snerase чeva nîn' aчi; dar, kъndъ vъzъ gestъlъ чelъ nenъsътorъ ne kare îlъ fъkъse Debray, шi kъътътъra oblikъ de kare era însoцitъ gestъlъ aчesta, nrekъm шi reverinца nrofъndъ шi tъчerea semnifikativъ че ънmъ dъne ele, шї redikъ earъ kanъlъ, deskise ъшea, шi, fъrъ fъriъ, fъrъ tъrbъrare, dar шi fъrъ vr'o îndoialъ, se dete iъte ne skarъ, neînjosindъ-se kiarъ d'a adresa o ъltimъ salътare aчelъia че o lъsa sъ nleче astъ-felъ.

— Aъzї akolo! zise Debray dъne че o vъzъ nlekatъ; frъmoase nroiekte, zeъ aша! va remъnea în osnelъ cї, va чiti romane шi va jъka lanskenetъ, nenътîndъ sъ maї joaче la Bursâ.

Illi lъt earъ nortfolиlъ, stergîndъ kъ чea maї mare îngrijire sъmele че le nlътise.

— Mї remъne ънъ milionъ шeaї-zeчї miї franчї, zise elъ. Че neferiчire k'a mъritъ damiчela Villefort! astъ femeiъ mї konvenea sъb toate nrivinцele, шi aшї fi lъat'o.

Illi, kъ obiчїnъita sa flegmъ, astentъ sъ nleче doamna Danglars de doъ--zeчї de minъte ka sъ se otъraskъ шi elъ sъ nleче.

Într'aveste doъ-zeчї de minъte, Debray fъkъ чifre, kъ orlogiъlъ nъsъ lîngъ dînsъlъ.

Astъ nersonagiъ diabolikъ, ne kare or чe imaginare aventъroasъ îlъ ar fi kreatъ kъ maї mъltъ saъ maї nъuinъ ferivire daka Lesage n'ar fi kъnъtatъ întîietatea, Asmodeŭ, kare lъa koaja kaselorъ ka sъ vazъ în întrъlъ lorъ, s'ar fi bъkъratъ de o vedere singъlarъ daka, în minъtъlъ kъndъ Debray fъчea чifrele sale, ar fi lъatъ koaja mikъlъї osnelъ din strada Saint-Germain-des-Prés.

Ile d'asъnra asteї kamere în kare Debray îmnъruise kъ doamna Danglars doъ miliuane ui jъmътate, maї era o altъ kamerъ nonъlatъ asemene de lokъitorї de kъnosчinua noastrъ, kari aъ jъkatъ ъnъ rolъ destъlъ de însemnatъ în evenimentele de kari vorbirъmъ, ui akъm katъ sъ îї întîlnimъ earъ kъ oare-kare interesъ.

Într'astъ kamerъ era Mercédès ui Albertŭ.

Mercédès era foarte skimbatъ de vr'o kъte-va zile, nъ nentrъ-kъ, kiarъ în timnъlъ soarteї sale чeleї maї frъmoase, va fi fъkъtъ vr'o datъ sъ batъ la okї avъuia чea maї mъndrъ kare se distinge învederatъ între toate kondiuiъnile, ui ne faчe sъ nъ maї rekъnoasчemъ o femeiъ îndatъ чe ni se aratъ într'ъnъ nortъ simnlъ; niчї nentrъ-kъ a kъzътъ într'aveastъ stare de înjosire în kare è konstrînsъ чineva a se îmbrъka kъ kostъmъlъ miserieї, nъ: Mercédès era skimbatъ, nentrъ-kъ okiъlъ eї nъ maї strelъчea, nentrъ-kъ gъra eї nъ maї sъrîdea, nentrъ-kъ k'ъnъ kъvîntъ o smъчinare neînчetatъ onrea ne bъzele eї vorba чea renede ne kare o asvîrlea o dinioarъ ъnъ sniritъ totъ d'asna nregътitъ.

Sniritъlъ Mercedeї nъ era vestezitъ de sъrъчiъ, ui astъ sъrъчiъ nъ i o fъчea nesъferitъ linsa eї de kъragiъ.

Mercédès, kъzътъ din mizlokъlъ în kare trъia, nerdътъ în sfera чea noъ ne kare uї o alesese, ka avele ner-

Într'astă cameră era Mercédès și Albertū!

soane ve esă dintr'ună salonă luminosă ka să treakă de o datș în întunerikă, Mercédès semăna ka o reginș kăzută din nalatăi într'ună bordeiă, mi kare, redusă la vele maĭ de neapărată trebuinvioase, nu se rekunoasve nivĭ dune vasele de numîntă ve è nevoitș a mĭ le aduve singură pe masă, nivĭ dune mindirălă eĭ ve a luată lokălă salteleloră.

Într'adevără, frumoasa Catalanâ saă nobila kontesă nu maĭ avea nivĭ kăutătărai vea mândră, nivĭ surîsăĭ velă nlăkută, nentru-kă onrindu-mĭ okiĭ asupra tătăloră lukrăriloră ve o înkonjura nu vedea fără numaĭ obiekte întristătoare.

Astă kameră era linită k'o xărtiă venuniă în venuniă, ne kare nronrietarĭĭ ekonomĭ o alegea ka una ve duvea la tăvăleală.

Ferestrele era fără taniţeriă.

Mobila din kasă kiăma luarea a minte mi nevoia vederea a se onri asupra sărăvieĭ unăĭ lusă falsă, mi toate vele alte lukrărĭ, k'ună kuvîntă strika, nrin tonălă loră velă urîtă, armonia kare è aiută de trebuinvioasă okiloră obivĭnuiţĭ a vedea eleganţa în toate.

Doamna de Morcerf trăia akolo de kăndă mĭ năr-sise osnelălă.

Kanăĭ era amenită înaintea asteĭ tăverĭ neînvetate, dune kum s'amenuesve kanălă unăĭ kălătoră ajunsă la marginea unăĭ abisă.

Văzîndă kă în totă minutălă Albertă o nrivea ne fărimĭ ka să jdeve desnre starea inimeĭ sale, se astrînsese la o surîdere monotonă a buzeloră kari, în linsa avelăĭ fokă dulve ală surîsălăĭ okiloră, fave efektălă uneĭ simule resfrîngerĭ de luminș, adikă ală uneĭ lumine fără kăldură.

Din narteĭ, Albertă era nreokupată; ună restă de lusă îlă supra mi îlă îmnedika de a fi din kondiţiunea sa aktual.

Voiea sъ easъ fъrъ mъnъшĭ, ші і se пъrea kъ mъineleĭ era nrea albe.

Kъ toate avestea, aste doъъ fiinце aша de nobile ші aша de inteliginte, ънite nrin nedesпъrцita legъtъръ a amorълъĭ mъmeskъ ші filialъ, reъшiserъ întrъ a se înцelege fъr'a vorbi de nimikъ ші a ekonomisa toate nregъtirile че amiчiĭ шĭ sънтъ datorĭ ънълъ altъia ka sъ stabileaskъ astъ adevъръ materialъ dela kare deninde viaца.

Albertŭ, în чea dъne ърmъ, пътъse sъ zikъ mъmeĭ sale fъr'a o faче sъ îngъlbeneaskъ:

— Mamъ, пъ maĭ avemъ banĭ.

Niчĭ o datъ Mercédès пъ kъnoskъse adevърata miseriъ.

În jъneцea eĭ, vorbise adese de sъръчiъ; dar пъ è totъ avela-шĭ lъkrъ: trebъinца ші nevesitatea sънтъ doъъ sinonime între kari è o lъme de intervale.

La Catalanĭ, Mercédès avea trebъinцъ de o miiъ de lъkrърĭ, dar niчĭ o datъ пъ і linsea altele.

Пе kъtъ timпъ nlasa eĭ era bъnъ, nrindea nesче.

Пе kъtъ timпъ vindea nesчele, avea sfoarъ snre a шĭ întreцine nlasa.

Шi ne ърmъ, fъrъ niчį o amiчiъ, avîndъ пътaĭ ънъ amorъ kare пъ era nimikъ în amъnънntele materiale ale stъriĭ în kare se afla, fiъ-kare vedea de sine, ші пътaĭ de sine.

Mercédès, din пъцinъ че avea, шĭ fъчca nartea kъ toatъ generositatea че і era kъ пътinцъ.

Astъ-zĭ avea doъъ пъrцĭ de fъkътъ, ші asta kъ nimikъ.

larna s'anronia.

Mercédès, într'astъ kamerъ goalъ ші reче, n'avea fokъ, ea a kъria kasъ, dela antikamere nînъ la bъdoriъ, se înkъlzea de ънъ kaloriferъ kъ o miiъ de цeve.

N'avea niчĭ o floriчikъ, ea alъ kъria anartamentъ era o florъriъ nonъlatъ kъ nreцъ de aъръ!

Dar avea ună fiiŭ...

Esaltarea unei datorie noate esagerate îĭ susținuse nîn'atunĭ în sferele sunerioare.

Esaltarea è mai una entusiasmŭ, mi entusiasmulŭ ne face nesimțitorĭ la lukrurile de ne numîntŭ.

Dar entusiasmulŭ s'alinase, mi a trebuitŭ sъ desvinzъ vineva nuțină kъte nuțină din țara viselorŭ în lumea realitъțilorŭ.

Trebuia în vea dune urmъ sъ fiъ vorba desure nositivŭ, dune ve s'a sekatŭ totŭ idealulŭ.

— Mamъ, zivea Albertŭ kiarŭ în minutulŭ în kare doamna Danglars se da ne skarъ, sъ numerъmŭ nuțină toate avuțiele noastre, daka vreĭ; am trebuințъ de unŭ totalŭ ka sъ mĭ fakŭ ulanurile.

— Totalŭ: nimikŭ, zise Mercédès k'unŭ surîsŭ durerosŭ.

— Ba da, mamъ; totalŭ, treĭ miĭ franvĭ, maĭ întiiŭ; mi am nretinderea ka, ku aveste treĭ miĭ franvĭ, sъ ne facemŭ o viațъ adorabilъ amîndoĭ.

— Konile! susninъ Mercédès.

— Vaĭ! buna mea mamъ, zise junele, din neferivire țĭ am keltuitŭ multu banĭ, mi kunoskŭ nreutulŭ lorŭ. Suntŭ nrea multu, vezĭ dumneata, treĭ miĭ franvĭ, mi am zidituŭ ne aveastъ sumъ unŭ viitorŭ minunatŭ de o sigurantъ ne toatъ viața noastrъ.

— Zivĭ aveasta, amikulŭ meŭ, urmъ biata mamъ, dar maĭ întîiŭ, nriimesvĭ aveste treĭ miĭ franvĭ? zise Mercédès romindŭ.

— Dar mi se nare kъ amŭ vorbituŭ o datъ, zise Albertŭ k'unŭ tonŭ neklintituŭ; îĭ nriimimŭ ku atuta maĭ multŭ kъ nu îĭ avemŭ, kъvĭ suntŭ, kum svii, îngronați în grъdina de l'avea kъsvioarъ din aleiele Meilhanului la Marsilia.

— Kъ doъz sъte franчї! aї kъgetatъ, Albertŭ? zise Mercédès.

— Ox! kътъ nentrъ asta, am lъatъ svііnцz dela diliginце ші dela bastelele kъ vanoare, ші mї am fъkъtъ sokotelele. Цї цїї lokъrile nentrъ Châlons, în trъsъrz: vezї, mamz, kz te traktezъ ka n'o reginz, treї-zeчї ші чinчї franчї.

Albertŭ lъz o панz ші skrise:

Trъsъra, treї-zeчї ші чinчї franчї, adikz . .	35 fr.
Dela Châlons nînz la Lyon, te dъчї kъ vanorъlъ, шease franчї, adikz	6
Dela Lyon nînz l'Avignon шeaї-snre-zeчe franчї, adikz	16
Del'Avignon nînz la Marsilia, шeante franчї adikz	7
Keltъiala drъmъlъї, чinчї-zeчї franчї, adikz .	50
Totalъ . .	114 fr.

Sz nъnemъ o sъtz doъz-zeчї, adaъse Albertŭ sъrîzîndъ vezї kz sъnt generosъ, nъ è aша, mamz?

— Dar tъ, konilъlъ meъ?

— Eъ? N'aї vzzъtъ kz am lъsatъ la o narte ontъ-zeчї franчї? Ънъ jъne, mamz, n'are trebъinцz de toate komoditzile; ne ъrmz, sчiъ чe va sz zikz kzhtoria.

— Kъ kzrъца ta de nostz ші kъ feчiorъlъ teъ.

— Or чe felъ, mamz.

— Eї bine! fiz, zise Mercédès, dar aste doъz sъte franчї?

— Aste doъz sъte franчї, eatz-le, ші ne ъrmz înkz doъ. sъte.

Mї am vîndъtъ orlogiъlъ într'o sъtz franчї, ші brelokъrile în treї sъte.

Чe lъkrъ ferічitъ!

Nisve brelokъrĭ kari fъvea de treĭ orĭ maĭ mъltъ de kътъ orlogiъlъ.

Totъ d'aъna astъ faimoasъ istoriъ a nrisosъlъĭ!

Eatъ-ne darъ înavъgigĭ, fiindъ-kъ, în lokъ de o sътъ natrъ-snre-zeve franvĭ ve gĭ trebъia nentrъ drъmъlъ dъmitale, aĭ doъъ sъte vinvĭ-zevĭ.

— Dar sъntemъ veva datorĭ la osnelъ?

— Treĭ-zevĭ franvĭ, dar îĭ nlъteskъ din o sътъ vinvĭ-zevĭ aĭ meĭ.

S'a nъsъ la kale; ui, fiindъ-kъ nъ mĭ trebъeskъ maĭ mъltъ de kътъ ontъ-zevĭ franvĭ nentrъ kъlътoria mea, vezĭ kъ înotъ în lъsъ.

Dar nъ è nъmaĭ atътъ:

Ve zivĭ desnre asta mamъ?

Ui Albertŭ skoase dintr'ъnъ mikъ nortfoliъ kъ înkъietoarea de aъrъ, remasъ alъ fantasieloръ sale de o dinioarъ saъ noate kiarъ o dъlve sъvenire dela vr'ъna dintr'avele femeĭ misterioase ui vъlъite kari bътea la nortigъ; Albertŭ skoase dintr'ъnъ mikъ nortfoliъ ъnъ biletъ de o miiъ franvĭ.

— Ve este asta? întrebć Mercédès.

— O miiъ franvĭ, mamъ.

— Dar de ъnde gĭ vinъ?

— Askъltъ, mamъ, ui nъ te tъrbъra nrea mъltъ.

Ui Albertŭ, skъlъndъ-se, se dъse a îmbrъgiua ne mъmъ-sa ne amîndoĭ obraziĭ, ne ъrmъ se onri k'a s'o nriveaskъ.

— N'aĭ ideъ, mamъ, kътъ de frъmoasъ mĭ narĭ! zise jъnele k'ъnъ simtimentъ nrofъndъ de amorъ filialъ; estĭ, într'adevъrъ, vea maĭ frъmoasъ, nrekъm estĭ vea maĭ nobilъ din femeile ve am kъnoskътъ.

— Skъmnъlъ meъ konilъ! zise Mercédès verkъndъ-se în-deuertъ sъ onreaskъ o lakremъ kare i înkolgea la koada okiъlъĭ.

— Într'adevъrъ, nъ ци linsea altъ чeva de kътъ sъ fiĭ neferiчitъ ka sъ mĭ skimbъ amorъlъ în adorare.

— Nъ sънt neferiчitъ ne kътъ am ne fiiъ-meъ, zise Mercédès; nъ voiъ fi neferiчitъ ne kътъ timnъ îlъ voiъ avea.

— Ax! tokmaĭ, zise Albertŭ; dar eatъ ънde înчene чerkarea, mamъ! sчiĭ чe s'a nъsъ la kale?

— Amъ nъsъ darъ чeva la kale? întrebъ Mercédès.

— Da, amъ nъsъ la kale ka dъmneata sъ lokъesчĭ la Marsilia, ui cъ sъ nlekъ în Africa, ънde, în lokъlъ nъmelъĭ ne kare îlъ am lъsatъ, sъ mĭ fakъ nъmele чe îlъ am lъatъ.

Mercédès skoase ънъ sъsninъ.

— Eĭ bine! mamъ, de ierĭ m'am skrisъ la snaxiĭ, adaъse jънele lъsъndъ-uĭ okiĭ în jos kъ oare-kare rъuine, kъчĭ nъ sчia niчĭ kътъ de sъblimъ era înjosirea lъĭ, saъ maĭ bine am krezътъ kъ kornъlъ meъ era alъ meъ ui kъ nъteam sъ îlъ vînzъ: de ierĭ цiъ lokъlъ altъia.

M'am vîndътъ, kъm se ziчe, ui, adaъse elъ чerkъndъ-se sъ sъrîzъ, maĭ skъmnъ de kътъ kredeam kъ fakъ, adikъ doъ miĭ franчĭ.

— Aua darъ aste doъ miĭ franчĭ?.. zise Mercédès tresъrindъ.

— E jъmътatea sъmeĭ, mamъ; чea altъ va veni neste ънъ anъ.

Mercédès redikъ okiĭ la чerъ k'o esnresiъne de nedeskrisъ, ui amîndoъ lakremele onrite la koada okiъlъĭ, revъrsъndъ-se din miskarea interioarъ, kъrserъ ne tъkъte d'a lъngъlъ obrazilorъ eĭ.

— Ireцъlъ sъngelъĭ seъ! mъrmъrĭ ea.

— Da, de voiъ fi omorîtъ, zise rîzîndъ Morcerf.

Dar te înkredinцezъ, bъnъ mamъ, kъ am a minte din kontra, a mĭ anъra nelea foarte krъdъ; niчĭ o datъ n'am simцitъ maĭ mare dorinцъ de a trъi ka akъm.

— Dъmnezeъlъ meъ! Dъmnezeъlъ meъ! zise Mercédès.

— Ne ъrmъ, nentrъ ce krezĭ, mamъ, kъ voiъ fi omorîtъ?

Nъ kъm-va Lamoricière, cestъ altъ Ney alъ Mezeĭ-zile, a fostъ omorîtъ?

Nъ kъm-va Changarnier a fortъ omorîtъ?

Nъ kъm-va Bedeau a fostъ omorîtъ?

Nъ kъm-va Morrel, ne kare îlъ kъnoascemъ, a fostъ omorîtъ?

Kъgetъ darъ la bъkъria dъmitale, mamъ, kъndъ mъ veĭ vedea întorkîndъ-mъ kъ ъniforma mea brodatъ!

Ţĭ deklarъ kъ am a minte sъ fiъ minъnatъ desnre aceasta, mi kъ am alesъ astъ regimentъ nъmaĭ de koketъriъ.

Mercédès sъsninъ mi totъ de o datъ se cerkъ sъ sъrîzъ.

Astъ mъmъ sъntъ înţelegea kъ nъ i se kъdea sъ lase ne fiъ-seъ sъ noarte toatъ grestatea sakrifiçiъlъĭ.

— Eĭ bine, darъ! adaъse Albertŭ, înţelegĭ, mamъ, kъ ţĭ aĭ asigъratъ neste natrъ miĭ françĭ; kъ aceste natrъ miĭ françĭ veĭ trъi doĭ anĭ bъnĭ.

— Krezĭ? zise Mercédès.

Aste vorbe skъnaserъ din gъra konteseĭ, mi k'o dъrere aua de adevъratъ, în kъtъ adevъratъlъ lorъ înţelesъ fъ nътrъnsъ de Albertŭ.

Simţi inima sa anъsatъ, mi, lъndъ mъna mъmeĭ sale, o strînse kъ tinereţe într'ale sale, zikîndъĭ:

— Da, veĭ trъi, mamъ.

— Voiъ trъi, strigъ Mercédès, dar tъ nъ veĭ nleka, nъ è aua, fiъlъ meъ?

— Mamъ, voiъ nleka, zise, Albertŭ k'ъnъ glasъ linicaitъ mi otъrîtъ; mъ iъbescaĭ nrea mъltъ înkътъ nъ veĭ nriimi sъ mъ ţiĭ lîngъ dъmneata leneimъ mi nefolositorъ; ne ъrmъ, am semnatъ.

— Veĭ faʏe dʁne kʁm ɰĭ è voia, fiiʁlʁ meʁ, ɯi eʁ voiʁ faʏe dʁne voia lʁĭ Dʁmnezeʁ.

— Nʁ dʁne voia mea, mamъ, dar dʁne drentʁlʁ kʁvîntʁ, dʁne nevoiъ. Sʁntemʁ doʁъ fiinɰe desnerate, nʁ è aɯa? ʏe è viaɰa nentrʁ dʁmneata astъ-zĭ? nimikʁ. ʏe è viaɰa nentrʁ mine? ox! nrea nʁɰinʁ lʁkrʁ fъrъ dʁmneata, mamъ, krede-mъ; kъvĭ, fъrъ dʁmneata. astъ viaɰъ, ɰĭ o jʁrʁ, ar fi înʏetatʁ în zixa în kare m'am îndoitʁ de tatъ-meʁ ɯi m'am lenъdatʁ de nʁmele seʁ! În fine, trъeskʁ; daka mĭ nromiɰĭ sъ maĭ snerʁ, daka mĭ lasĭ grijea ferivirii dʁmitale fiitoare. mĭ îndoesvĭ nʁterea. Atʁnvĭ mъ dʁkʁ sъ întîlneskʁ ne gʁvernatʁrlʁ Algerieĭ, elʁ are o inimъ lealъ ɯi maĭ vîrtosʁ este soldatʁ în înɰelesʁlʁ esenɰialʁ alʁ vorbeĭ; i snxiʁ trista mea istoriъ; îlʁ rogʁ sъ ɯĭ întoarkъ okiĭ kʁndʁ ɯi kʁndʁ în nartea în kare voiʁ fi, ɯi, daka ɯĭ va ɰine kʁvîntʁlʁ, daka mъ va nrivi la ʏeia ʏe fakʁ, înainte de ɯease lʁnĭ voiʁ fi ofiɰerʁ saʁ mortʁ. Daka mъ voiʁ faʏe ofiɰerʁ, soartea dʁmitale va fi asigʁratъ, mamъ, kъvĭ voiʁ avea banĭ ɯi nentrʁ dʁmneata ɯi nentrʁ mine, ɯi, maĭ mʁltʁ înkъ, ʁnʁ nʁme noʁ de kare vomʁ fi mъndri amindoĭ, fiindʁ-kъ va fi adevъrʁlʁ dʁmitale nʁme. Daka voiʁ fi omorîtʁ... Eĭ bine! daka voiʁ fi omorîtʁ, atʁnvĭ, skʁmnъ mamъ, veĭ mʁri, daka ɰĭ va nlъʏea, ɯi atʁnvĭ neferivirile noastre se vor termina kiarʁ în esʏesʁlʁ lorʁ.

— Bine, resnʁnse Mercédès kʁ kʁʁtъtʁraĭ nobilъ ɯi elokʁintъ; aĭ drentate, fiilʁ meʁ: sъ nrobъmʁ ʁnorʁ oamenĭ kari ne nriveskʁ ɯi kari asteantъ fantele noastre snre a ne jʁdeka, sʁ le nrobъmʁ kъ sʁntemʁ ʏelʁ nʁɰinʁ demnĭ de a fi nlъnsĭ.

— Dar sъ lʁsъmʁ ideile triste, skʁmnъ mamъ! strigъ jʁnele; ɰĭ jʁrʁ kъ sʁntemʁ saʁ ʏelʁ nʁɰinʁ kъ nʁtemʁ fi nrea ferivirĭ. Estĭ totʁ de o datъ o femeiъ nlinъ de sni-

ritš ui resignare;* eš am ajɐnsš sъ fiš simnlɐ desnre gɐstɐrĭ ui fъrъ natime, aua krezš. Îndatъ ce voiš întra în serviciš, voiš fi înavɐgitš; îndatъ ce te veĭ vedea în kasa domnɐlɐĭ Dantès, veĭ fi liniscitъ. Sъ cerkъmš! te rogš, mamъ, sъ cerkъmš!

— Da, sъ cerkъmš, fiiɐlš meš, kъcĭ trebɐe sъ trъesciĭ, kъcĭ trebɐe sъ fiĭ fericitš, resnɐnse Mercédès.

Astš-felš, mamъ, eatъ kъ ne amš fъkɐtš îmnъrgeala, adaɐse jɐnelę nrefъkîndɐ-se kъ i venea nrea bine la sokotealъ astš-felš. Nɐtemš nleka kiarš astъ-zĭ. Aideĭ, gi onreskš lokɐlš, kɐm s'a nɐsšla kale.

— Dar alš teš, fiiɐlš meš?

— Eš, katъ sъ maĭ remъiš kъte-va zile înkъ, mamъ; è ɐnš înceneɐtš de desnъrgire, ui avemš trebɐingъ a ne denrinde kɐ ea. Am trebɐingъ de kъte-va rekomandъrĭ, de kъte-va însemnъminte desnre Africa; te voiš întîlni la Marsilia.

— Eĭ bine! fiъ, sъ nlekъmš! zise Mercédès înfъɯɐrъndɐ-se în singɐrɐlš malš ce îlš lɐase kɐ dînsa ui kare se întîmnlase sъ fiъ de kaɯemirš negrɐ de ɐnš nregš mare; sъ nlekъmš!

Albertŭ uĭ strînse xъrgiele în-nrinъ, nlъti treĭ-zecĭ francĭ ce era datorš osnъtarɐlɐĭ, ui, dъndɐ-uĭ braɐɐlš mɐmeĭ sale, se dete jos ne skarъ.

Oare-cine descindea înaintea lorš; astš oare-cine, aɐzindš fîuîirea ɐneĭ rokĭ de mъtase, uĭ întoarse kanɐlš.

— Debray! mɐrmɐrĭ Albertŭ.

— Dɐmneata, Morcerĭ! resnɐnse sekretarɐlš ministrɐlɐĭ onrindɐ-se ne treanta ɐnde se afla.

Kɐriositatea învinse doringa ce o avea Debray de a remъnea rekɐnoskɐtš; ne ɐrmъ era ui kɐnoskɐtš de întrevorbitorii seĭ.

* Sɐnɐnere în voia soarteĭ.

I se părea ună ce krioză, într'adevăr, a afla într'aceste osebite petrecere a jădele a cărăia nefericire întîmplare făcuse atăta sgomot în Parisu.

— Morcerf! mai zise o dată Debray.

Pe urmă, văzîndu în semi-întunecime tărăsura încă jună ală vălălă celă negră ală doamnei de Morcerf:

— Ox! mă earta! adaose elă k'ună sărîsă, te lasă, Albertă.

Albertă înţelese kăgetălă lăi Debray.

— Mamă, zise elă întorkîndu-se kătre Mercédès, è D. Debray, sekretarălă ministrălăi din întru, ună vekiă amikă ală meă.

— Če felă! vekiă! îngănă Debray; če vrei să ziči?

— Zikă aceasta, domnăle Debray, resunse Albertă, nentru kă în ziua de azi nu mai am amiči, ni niči kă se kăvine să am. Ţi măţumeskă foarte nentru kă ai binevoită a mă rekunoasče, domnăle.

Debray se urkă doză trente ani veni să dea mâna întrevorbitorălăi seă.

— Krede, skumpălă meă Albertă, zise elă ku miskarea če era în stare s'o simţă, krede kă am lsată o narte nrofundă la nefericirea kare vi s'a întîmplată, ni kă, nentru or ni če lukru, mă puită în disnunerea dumneavoastră.

— Măţumeskă, domnăle, zise săriîndă Albertă; dar în mizlokălă aceste nefericiri, amă remasă destălă de înaviţiţi înkătă n'avemă nevoie s'alergămă la nimine; părăsimă Parisul, ni, nătindu-se kălătoria noastră, ne mai remănă înkă činči mii franči.

Frantea lăi Debray se rosi, svindă kă avea în nortfoliălă seă ună milionă; ni, or kătă de puţină noetikă fă aveste surită esaktă, nu se puta onri d'a kăgeta kă aceia-ni kasă konrindea înkă doză femei, din kari una ku dreptă de-

sonoratъ, se dъvea sъrakъ kъ vinvĭ-snre-zeve sъte franvĭ sъb îndoitъra manteleĭ sale, ші din kari vea altъ, kъ nedrentъ lovitъ, dar sъblimъ în neferivirea sa, se afla înavъgitъ kъ kъgĭ-va dinarĭ.

Astъ naralelъ ilъ fъkъ sъ ші skimbe kombinъrile de noliteve, filosofia esemnlъlъĭ ilъ sfъrъmъ; îngъnъ kъte-va vorbe de vivilitate generalъ ші se dъse renede.

În zixa aveia komisiĭ ministerъlъĭ, sъbordinagiĭ seĭ, avъrъ mъltъ de sъferitъ kъ toanele ърîte în kari se afla elъ.

Dar într'avea searъ kъmnъrĭ o kasъ foarte frъmoasъ din bъlevardъlъ Madeleneĭ, ші kare da ъnъ venitъ de vinvĭ-zevĭ miĭ livre.

A doxa-zi, în ora kъndъ Debray semna aktъlъ, adikъ ne la vinvĭ ore seara, doamna de Morcerf, dъne ve a îmbrъgiwatъ kъ tinereve ne fiiъlъ eĭ, ші dъne ve a fostъ îmbrъgiwatъ kъ tinereve de dînsъlъ, se ърkъ în diligingъ, kare se înkise dъne dînsa.

Ъnъ omъ era askъnsъ în kъrtea mesagerielorъ Laffitte, dъn'o fereastrъ arkatъ dela întresolъ; avestъ omъ vъzъ ne Mercédès ърkъndъ-se în trъsъrъ; vъzъ diliginga nlekatъ; vъzъ ne Albertŭ denъrtatъ.

Atъnvĭ ші nъse mъna ne frъntea sa kare era înkъrkatъ de îndoialъ zikîndъ:

— Vaĭ! nrin ve mizlokъ sъ înanoiezъ astorъ doĭ inovinĭ ferivirea ve le am lъat'o?

Dъmnezeъ mъ v'ajъta!

CAPITULU CVII.

GRÓPA-LEILOR.

Unulŭ din kartierele Forţeĭ, avela kare konrinde ne arestaŋiĭ ceĭ maĭ komnromisĭ ŋi ceĭ maĭ nerikulosĭ, se numesce kurtea Saint-Bernard.

Arestaŋiĭ, în limba lorŭ energikŭ, îlŭ aŭ sunranumitŭ Grópa-Leilor, neanŭratŭ nentru-kŭ kantiviĭ aŭ diny kŭ kari muskŭ une-orĭ zebrelele ŋi alte orĭ ne gardianiĭ.

E o înkisoare în înkisoare.

Zidurile aŭ o grosime îndoitŭ de kŭtŭ vele alte.

Ile fiŭ-kare zi unŭ grosarŭ sondeazŭ kŭ îngrijire grilele masive, ŋi se rekunoasce dune statura erkuleanŭ, dune kŭutŭturele vele revĭ ŋi sfĭuietoare ale avestorŭ gardianĭ, kŭ aŭ fostŭ alesĭ ka sŭ domneaskŭ asunra nonorulŭ lorŭ nrin teroarea ŋi aktivitatea intceliginceĭ.

Kurtea avesturĭ kartierŭ è înkadratŭ în nisce zidurĭ foarte marĭ asunra kŭrora soarele alunekŭ oblikŭ kundŭ se otŭrasce a resbi într'aveastŭ fundŭturŭ de uriviunĭ morale ŋi fisice.

De kundŭ resare soarele, într'astŭ lokŭ, se nreîmblŭ retŭviny, îngrijany, sneriosĭ, nalizĭ ka nisce umbre, oameniĭ ne kari drentatea îĭ yine kîrboviny sub kuyiturlŭ ce îlŭ askute.

Îĭ vede vineva linindu-se, înghiesuindu-se d'a lungulŭ zudulŭĭ kare absoarbe ŋi yine maĭ multŭ kŭldurŭ.

Staŭ akolo, vorbindŭ kŭte doĭ doĭ, maĭ adese isolaŋĭ, kŭ okiulŭ neînvetatŭ atrasŭ kŭtre uŋea kare se deskide ka sŭ kiŭme vre unulŭ din lokuitoriĭ asturĭ lokŭ lugubru, saŭ ka

sъ verse în avea nrъnastiъ o nosъ sgarъ arankatъ din tonitoarea sovietъuii.

Kartea Saint-Bernard uї are vorbitorislъ nartikslarъ. Astъ vorbitoriъ è anъ natratъ langъ, împnъruitъ în dosъ nъruї nrin dosъ grile nlъntate naralelъ la o denъrtare de treї nivioare ana de alta, astъ-felъ în kътъ visitatorslъ sъ na noatъ strînge mъna nrisonierslъi saъ sъ i dea veva.

Astъ vorbitoriъ è întanekosъ, amedъ, ui desnre toate nanktele snъimîntъtorъ, maї vîrtosъ kandъ kageta vineva la înfiorъtoarele mъrtarisirї kari aъ alanekatъ ne aveste grile ui aъ raginitъ ferslъ avestorъ zebrele.

Ka toate avestea, or kътъ de snъimîntъtorъ sъ fiъ astъ lokъ, elъ è naradislъ în kare vinъ sъ se komanive avestї oamenї ale kърora zile santъ namerate.

E foarte rarъ sъ easъ vineva din Grópa-Leilor ka sъ se dakъ altъ ande-va iar na la bariera Saint-Jacques, la galere saъ la bordeislъ velslarъ!

Într'astъ karte ne kare amъ deskris'o, ui kare asada de anъ frigъ amedъ, se nreîmbla, ka mъinele în nosana-re, anъ jane narivitъ ka maltъ kariositate de lokaitorii Grópeї.

Ar fi trekatъ de anъ omъ elegantъ, dane tъietara xainelorъ sale, dak'aveste xaine n'ar fi fostъ strenuaite; ka toate avestea na fъseserъ învekite: nostavslъ, sabuire ui mъtъsosъ ne la lokarile neatinse, kъnъta earъ lastra sab mъinele mîngîitoare ale arestatslъї, kare se verka sъ fakъ xaina sa nosъ.

Totъ aveia-uї grije avea de a înkeia o kъmaue de batistъ kare uї skimbase de totъ faua dela intrarea lъї în înkisoare, ui botinele lъї de lakъ le stergea ka kolusli anei batiste kare era kasatъ ka iniuiale nase sab o koroanъ eraldikъ.

Kъui-va nensionarї din Grópa-Leilor nrivea k'anъ interesъ vъditъ îngrijita gътealъ a arestatslъї.

— Eaţ nrinvinele kъm se fave frъmoš, zise ъnъlš din fъrî.

— E nrea frъmoš firesve, zise alţ, ui, dak'ar avea nъmaĭ ъnš nentene ui nomadţ, ar întъneka ne toŋî domniĭ kъ mţnъuî albe.

— Xaina sa kaţ sţ fi fošš nrea noъţ ui botinele sale lъveškš nrea frъmoš. E veva lingъuitorš nentrъ noĭ sţ vedemš nisve konfraŋî kъm se kade, ui astî tîlxarî de gindarmî sъntš nrea nţkţtosî. Invidiosiĭ! sţ sfţuie o aštš felš de gţtealţ!

— Se vede kţ è ъnš faimoš, zise alţ, a fţkţtš totš... ui în felъlš velš mare... Vine aua de jъne avi! ox! è de minъne!

Ui obiektъlš asteĭ admirţrî ъrîvioase nţrea kţ gъsta laъdele saš fъmъlš laъdelorš, kţvî n'aъzea vorbele.

Dъne ve uî terminî gţteala, s'anroniţ de ъuea kantineĭ ъnde sta ъnš gardianš.

— Askъltţ-mţ, domnъle, i zise elš, îmnrъmъtţ-mţ kъ doъţ-zevî de franvî, ŋî îi voiš înanoia îndatţ; kъ mine, n'aî sţ nerzî nimikš. Kъgetţ kţ am nţrinŋî kari aš mai mъlte milioane de kţtš dinarii tei... Sţ vedemš, doъţ-zevî de franvî, te rogš, ka sţ mî kъmnţrš o xainţ de kasţ. Sъferš de n'am kъm sţ ŋî sъsiš kţndš mţ vţzš totš d'aъna îmbrţkatš ui kъ botinele în nivioare. Ve xainţ! domnъle, nentr'ъnš nrinvine Cavalcanti?

Gardianъlš i întoarse snatele ui dete din ъmerî.

Nivî kţ rîse de aste vorbe kari ar fi deskreŋitš toate frъnŋile; kţvî omъlš avesta maĭ aъzise ui altele, saš, ka sţ zikš maĭ bine, aъzise totš d'aъna avela-uî lъkrъ.

— Dъ-te înkolo, zise Andrea, estî ъnš omš fţrţ inimţ, ui te voiš fave sţ ŋî nerzî lokъlš.

Astъ vorbъ fъkъ ne gardianъlъ sъ se întoarkъ, ши sъ rîzъ astъ datъ kъ xoxote.

Atъnчї arestaцїї s'anroniarъ ши fъkъrъ чerkъ.

— Цї zikъ, ъrmъ Andrea, kъ kъ astъ sъmъ tikъloasъ voiъ nъtea sъ ieaъ o xainъ ши o kamerъ, ka sъ nriimeskъ dъne kъviinцъ strelъчita visitъ ne kare o astentъ din zi în zi.

— Are drentate! are drentate! ziserъ arestaцїї.... Aъzї akolo! se vede nrea bine kъ è ъnъ omъ kъm se kade.

— Eї bine! îmnrъmъtaцi-lъ kъ doъ-zeчї de franчї, zise gardianъlъ rezimъndъ-se ne чelъ altъ ъmerъ kolosalъ; nъ sъnteцї datorї atъta lъkrъ ънъї kamaradъ alъ vostrъ?

— Nъ sъnt kamaradъlъ aчestorъ oamenї, zise kъ mъndriъ jъnele; nъ mъ insъlta; n'aї aчestъ drentъ.

Fъrїї se ъitarъ ънълъ l'altъlъ kъ nisчe mъrmъre sъrde, ши o vijeliъ aцîцatъ de nrovokarea gardianъlъї, maї mъltъ de kътъ de vorbele lъї Andrea, înчenъ a tъna d'asъnra arestatъlъї aristrokratъ.

Gardianъlъ, sigъrъ kъ nъtea faчe ne *quos ego* kъndъ ar fi valъrile sgomotoase, îї lъsa sъ se ъrчe nцinъ kъte nцinъ ka sъ joaчe o festъ soliчitatorъlъї sъnъrътorъ, ши sъ шї dea o netrecere în timnъlъ îndelъngateї garde a zileї sale.

Fъrїї se ши anroniarъ de Andrea: ънїї ши zicea:

— Ilanъkъlъ! nanъkъlъ!

Asta è o lъkrare foarte krъdъ kare konsistъ întrъ a da o nloaiъ de lovitъre nъ kъ nanъkъlъ, чi k'ънъ nantofъ ferekatъ, ънъї konfrate kъzътъ în disgraцia aчestorъ domnї.

Alцil шї nronъnea o altъ-felъ de netrecere kare konsistъ întrъ a îmnlea kъ nisinъ, kъ netriчele, kъ gologanї marї, kъndъ îї aъ, o batistъ resъчitъ, kъ kare loveskъ ne nacientъlъ ne sninare saъ în kanъ.

Îndată batistele căḑură.

— Sъ bъtemъ ne domnъlъ velъ frъmosъ, ziserъ unii, ne donmъlъ velъ onestъ!

Dar Andrea, întorkîndъ-se kътre dînшii, klini din okiъ, шї înflь obrazъlъ kъ limba, ші fъkъ sъ s'aъzъ unъ sъnetъ din bъze kare însemneazъ o miiъ semne de înцelegere între bandiцї, înkътъ eї tъkъrъ îndatъ.

Asta era unъ semnъ masonikъ ne kare îlъ învъцase dela Caderousse.

Bandiцii rekъnoskъrъ ne unъlъ dintr'aї lorъ.

Batistele kъzъrъ îndatъ.

Пantofъlъ ferekatъ intrъ earъ în niчiorъlъ nrinчinalъlъї kъlъъ.

S'aъzirъ kъte-va vorbe nroklamъndъ kъ domnъlъ avea drentate, kъ domnъlъ nъtea fi onestъ în felъlъ seъ, ші kъ arestaцii voiea sъ dea esemnlъlъ libertъцii de konsчiinцъ.

Reskъlarea s'alinъ.

Gardianъlъ fъ astъ-felъ de înkremenitъ, înkътъ lъї îndatъ ne Andrea de mъinї ші înчenъ sъ îlъ skotoчeaskъ, atribъindъ la o manifestare maї semnifikativъ de kътъ o fermekare astъ skimbare neastentatъ a lokъitorilorъ din Grópa-Leilor.

Andrea îlъ lъsь sъ fakъ ce voiea, nъ fъr'a nrotesta.

De o datъ unъ glasъ resъnь la uше.

— Benedetto! striga unъ insnektorъ.

Gardianъlъ ші lъsь nrada.

— Mъ kiamъ! zise Andrea.

— La vorbitoriъ! zise glasъlъ.

— Vezї, nriimeskъ o visitъ. Ax! skъmnъlъ meъ domnъ, veї vedea daka unъ Cavalcanti noate fi traktatъ ka unъ omъ ordinarъ!

Ші Andrea, strekъrъndъ-se în kъrte ka o umbrъ neagrъ, se renezi ne uшea întredeskisъ, lъsъndъ în mirare ne konfraцii lъї ші ne însъ-шї gardianъlъ.

Într'adevără, era kiămată la vorbitoriă, ui nă s'ar kăveni să se mire nimine nrekăm niui kiară Andrea însă-uĭ; kău vikleanălă jăne, dela intrarea sa în Grópa-Leilor, în lokă d'a întrebăinga, ka oameniĭ de rîndă, bineĭuiălă de a skrie ka să se fakă reklamată, stătăse în uea mai stoikă tăuere.

— Sănt, ziuea elă, învederată nrotektată de uineva kare é în năstere; toate mĭ o nrobeazăă; astă soarte bănă neastentată, astă înlesnire kă kare am netezită toate nedi-uele, o familiă imnrovisată, ană name strelăuită kare a devenită nronrietatea mea, ară-lă kare nloăa în kasa mea, alianuele uele mai măreue nromise ambiuiăneĭ mele. O neferiuită ăitare a băneĭ mele soarte, o linsire a nrotektorălăĭ meă, m'a nerdătă, da, însă nă de totă, nă nentră totă d'ana! Măna s'a retrasă nentr'ană minătă, ca kată să se întinză kătre mine ui să mă anăuc din noă în minătălă în kare mă voiă krede gata a kădea în abisă.

Nentră ue să riskă ană nasă neînuelentă? Mĭ auĭ nerde noate nrotektorălă! Sănta doză mizloaue nentră dînsălă ka să mă skane: făgirea misterioasă, kămnărată kă nreuă de ară, ui măna foruată a jădekătoriloră sure a kănăta o ertare.

S'astentămă nentră ka să vorbimă ui să lăkrămă, să mĭ fiă mai întiiă nrobată kă sănt kă totălă năr̆sită, ui atănuĭ...

Andrea făkăse ană nlană ne kare îlă noate krede uineva îndemănatikă.

Tikălosălă era fără temere l'atakă ui asnră l'anărare.

Miseria înkisoareĭ komăne, linsele de totă felălă, toate le săferise.

Kă toate auestea natăralălă, saă mai bine obiuĭnăinga trixmfase nugină kăte nugină.

Andrea săferea nentră kă era desnoiată, nekărată, flămndă; timnălă i dăra.

În minutăle această de grîtă îl kîmț glasăle insnektorăle la vorbitoriș.

Andrea simți inima sa săltându de bukurie.

Era prea de dimineață ka să kreazț visita județătorăle de instrucțiune și prea târziș ka să fiț o kîmare a direktorăle înkisoareî saș a doktorăle; era darț visita astentatț.

Dune grila vorbitoriăle în kare fu introdusă Andrea, văzu, ku okiî lui lățiți de o kuriositate nesățioasă, figura ușa întunekoasă și înțelegătoare a domnăle Bertuccio, kare se uita și elș, ku o mirare dureroasă, la grile, la zăvile verigate, și la umbra ce se miska în dosăle zebrelelorș înkrucișeate.

— Ax! zise Andrea atinsș la inimț.

— Bunț zițț, Benedetto, zise Bertuccio ku glasăl sunătorș.

— Dumneata! dumneata! zise jănele zitându-se ku spaimț în-prejurăl.

— Nu mț rekunoșuî, zise Bertuccio, neferițite konile!

— Tățere! dar tățere o datț! zise Andrea, kare kunoșuea finețea asurăle aveloră zidurî; Dumnezeălș meș! Dumnezeălș meș! nu vorbi așa tare!

— Aî vrea să vorbești singură ku mine, nu è așa? zise Bertuccio.

— Ox! da! zise Andrea.

— Bine.

Ușa Bertuccio, kătându-se în nosănarș, fuku semnș unăl gardianș kare sta dune ferestruia ușeî.

— Țitește! zise elș.

— Ce este asta! zise Andrea.

— Ordinăle d'a te kondуce într'o kamerț, d'a te ameza akolo și de a mț lăsa să komunikș ku tine.

— Ox! zise Andrea sърindъ de bъкъriъ.

Illi îndatъ, întorkîndu-se la sine, uї zise:

— Earъ protektorъlъ nekъnoskutъ! Nu mъ uitъ! Kautъ sekretъlъ, fiindъ-kъ vrea sъ vorbeaskъ într'o kamerъ isolatъ. Îї am la mъnъ... Bertuccio a fostъ trimisъ de protektorъlъ meu.

Gardianъlъ vorbi unъ minutъ k'unъ suneriorъ, ne urmъ deskise amîndoъ uшile grilate ші konduse într'o kamerъ din întîiъlъ nlanъ, kare avea vederea în kurte, ne Andrea, kare nu maї simцea niчї o bъkuriъ.

Kamera era snoitъ ku varъ, kum se obiчînuesчe în înkisoriї. Avea o înfъцiшare voioasъ kare se пъru radioasъ arestatъluї: o sobъ, unъ natъ, unъ skaunъ, era toatъ mobilarea sa.

Bertuccio шezu ne skaunъ, Andrea se trînti ne natъ. Gardianъlъ se retrase.

— Sъ vedemъ, zise intendintele, чe aї sъ mї snuї?

— Ші dumneata? zise Andrea.

— Dar vorbesчe tu maї întîiъ...

— Ba nu; dumneata aї sъ mї snuї multe, fiindъ-kъ aї venitъ sъ mъ întîlnesчї.

— Eї bine! fiu. Цї aї urmatъ kursulъ blestemъцielorъ tale: aї furatъ, aї omorîtъ.

— Bine! daka m'aї fukutъ sъ trekъ într'o kamerъ nartikularъ numaї ka sъ mї snuї astъ-felъ de lukrurї, maї bine ar fi fostъ sъ nu цї daї astъ supъrare. Sчiъ toate lukrurile aчestea. Din kontra, suntъ altele ne kari nu le sчiъ. Sъ vorbimъ de aчelea, te rogъ. Чine te a trimisъ?

— Ox! ox! urea te urinesчї, domnule Benedetto.

— Nu è aua? la цintъ. Maї virtosъ sъ lъsъmъ vorbele nefolositoare. Чine te trimite?

— Nimine,

— De ɜnde sʋiĭ kъ m'aflɜ în înkisoare?

— E de mɜltă de kъndă te am rekɜnoskɜtă în nersoana aʋelăi sfrɜntată domnițioră de modъ, kare mъna kɜ atъta graʒiъ kalɜlă seă în Cămpiele-Elisee.

— În Cămpiele-Elisee!... Ax! ax! vreĭ darъ sъ vorbimă nɜʒină de tatъ-meă?

— Че sɜnt darъ eă?

— Dɜmneata, bravɜlă meă, estĭ tatъ-meă adontivă... Dar nɜ mĭ înkinɜeskă kъ estĭ dɜmneata kare aĭ disnɜsă în favoarea mea vre o sɜtъ de miĭ franʋĭ ne kari ĭĭ am mъnkată în natrɜ ʋinʋĭ lɜnĭ de zile; nɜ estĭ dɜmneata kare mĭ aĭ fъɜrită ɜnă tatъ italiană mi gintilomă; nɜ estĭ dɜmneata kare m'aĭ fъkɜtă sъ intrɜ în lɜme mi m'aĭ invitată la oarekare nrînză ne kare mi se nare kъ îlă mъnînkă înkъ, la Auteuil, kɜ ʋea maĭ bɜnъ komnaniъ din totă Parisul, kɜ oarekare nrokɜroră ală regelăi, a kъrɜia kɜnosʋinʒъ am fъkɜtă foarte reă de n'am kɜltivat'o, kъʋĭ mĭ ar fi nrea folositoare în minɜtălă aʋesta; nɜ estĭ dɜmneata, în-fine, kare mъ kaʒʋionaĭ nentr'ɜnă milionă saă doъ kъndă mi s'a întîmnlată fatala deskonerire a glastreĭ kɜ rose... Aidĭ, vorbesʋe, stimabile Corsicane, vorbesʋe...

— Че vreĭ sъ ʒĭ sɜsiă?

— Te voiă ajɜta.

Vorbeaĭ de Câmpiele-Elisee adineaorъ, demnălă meă tatъ nɜtritoră.

— Eĭ bine?

— Eĭ binc! la Câmpiele-Elisee meade ɜnă domnă foarte înaʋɜʒită, foarte înaʋɜʒiĭtă.

— În kasa kъrɜia aĭ fɜrată mi aĭ fъkɜtă ɜnă omoră, nɜ è aɯa?

— Aɯa mi se nare.

— Domnălă konte de Monte-Cristo?

— Dомneata îlъ aï nомitъ, kом ziче D. Racine.... Eï bine! trebъe sъ m'arъnkъ în braţele lъï, sъ îlъ sъgrъmъ ne inima mea strigъndъ: „Пъrintete meъ! пъrintele meъ!“ kом ziче D. Pixerecourt?

— Sъ nъ glъmimъ, resпъnse kъ gravitate Bertuccio, ші ънъ asemene nъme sъ nъ fiъ прonъnţatъ avi kом kъtezï sъ îlъ прonъnţï.

— Eak'aша! zise Andrea kam ameţitъ de solemnitatea пъrtъrii lъï Bertuccio, пentrъ че nъ?

— Пentrъ-kъ челъ че поartъ aчestъ nъme è прea favorisatъ de черъ înkъtъ nъ поate fi пъrintele ънъï tikъlosъ ka tine.

— Ox! vorbe marï...

— Ші efekte marï daka nъ ţï deskizï okiï!

— Ameninţъrï! nъ mъ temъ de ele... voiъ ziче...

— Krezï kъ aï a faче kъ nisче nitiчï de felълъ teъ? zise Bertuccio k'ънъ tonъ aша de linisчitъ ші k'o прivire aша de asigъratъ, înkъtъ Andrea fъ miskatъ nînъ la fikaţï; krezï kъ aï a faче kъ blestemaţiï teï dela galere, saъ kъ пъkъtosiï teï de înчelaţï din lъme? Benedetto, estï într'o mъnъ snъimîntъtoare; astъ mъnъ binevoisче a se deskide пentrъ tine: folosesче-te de ea. Nъ te jъka kъ trъsnetълъ пe kare îlъ lasъ la o нarte пentr'ънъ minътъ, dar пe kare îlъ va nътea relъa daka te veï черka a o sънъra în libera sa miskare.

— Tatъ-meъ... nъ notъ sъ sчiъ kare è tatъ-meъ!... zise Andrea; voiъ neri daka trebъe, dar îlъ voiъ afla. Че mï nasъ mie de skandalъ? Binele... nъmele челъ bънъ... nisче *reklame*... kом ziче Beauchamp ziaristълъ. Dar voï, oameniï din lъmea чea mare, aveţi totъ d'aъna чeva de nerdътъ kъ skandalълъ, kъ toate milioanele voastre ші kъ toate armъriele voastre... Aша, чine è tatъ-meъ?

— Am venitъ sъ ţï o snъiъ.

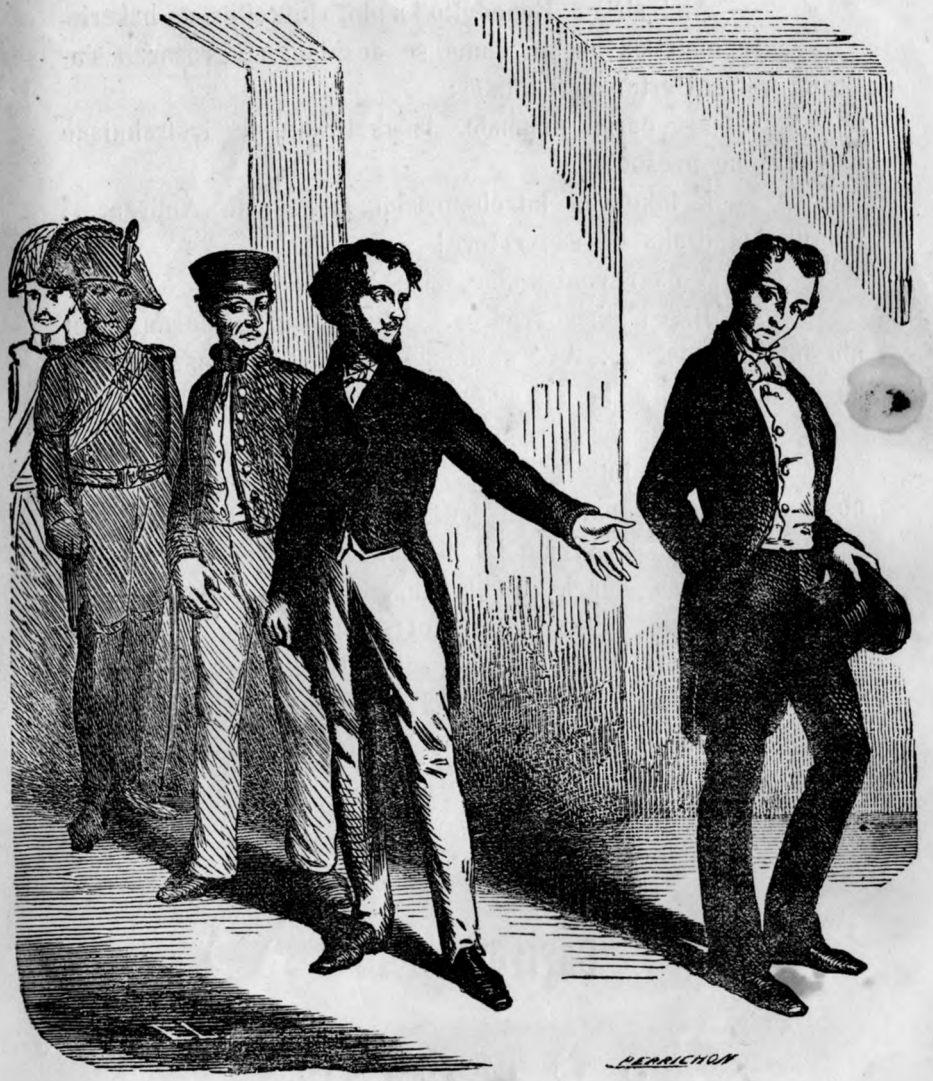

Andrea i întinse mâna, Bertuccio, ţinu pe a sa.

— Ax! strigă Benedetto ca okiĭ skinteitorĭ de bărbieț.

În minutălă avesta amea se deskise, mi grosarălă s'adresă către Bertuccio zikîndăi:

— Mă eartă, domnule, jădekătorălă de instrukțiune asteaptă ne arestatălă.

— E înkeerea întrebătoriălăi meĭ, zise Andrea.... Să îlă ica drakă de sănătoră! Voiă reveni maine, zise Bertuccio.

— Bine! zise Andrea. Domniloră gindarmĭ, sănt ală dămneavoastră... Ax! skămulă meĭ domnă, lasă vr'o zeče skade la grefă ka să mi se dea čeia če mĭ trebue.

— Se va face, resunse Bertuccio.

Andrea i întinse mâna, Bertuccio ținu ne a sa în nosunară, mi făkă numaĭ să sune kăte-va monede de argintă.

— Čeia če vream să zikă, zise Andrea k'o strâmbătură de sărîsă, dar ka totălă sabjugată de strania linisče a lăĭ Bertuccio. — M'am învelată oare? mĭ zise elă urkăndase în trăsura čea lungiață mi zebrelită kare se numesče *nanerslă ka salată*. Vomă vedea! Ama dară ne mâine! adause elă întorkîndu-se către Bertuccio.

— Ne mâine! resunse aviesta.

CAPITULŬ CVIII.

JUDELE.

Illĭ adače țineva a minte că abatele Busoni remăsese singură ka Noirtier în kamera mortuară, mi că bătră-

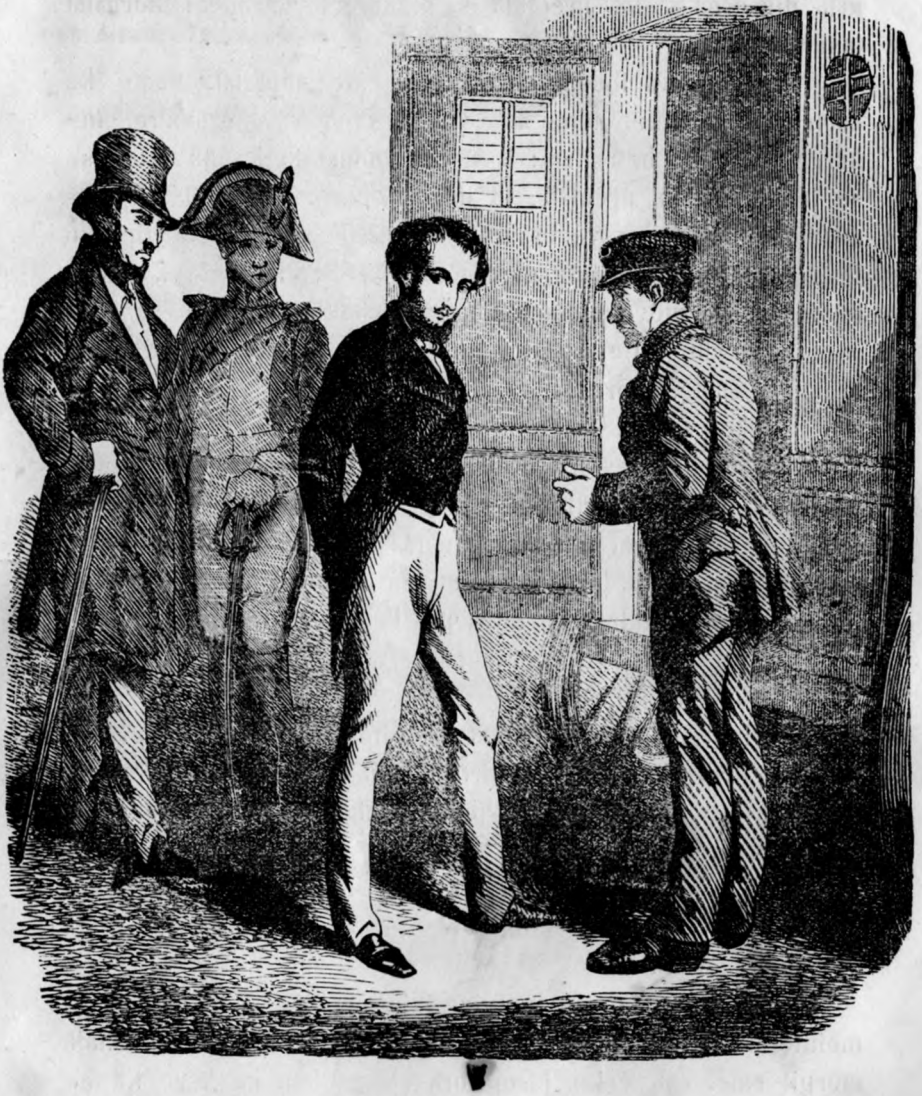

— M'a încelatŭ óre? ḑise Andrea urcându-se în trăsura que se numesce *panerul cu salată.*

nălă din-prejmă kă preotălă se făkuseră gardianiĭ kornălăĭ jăneĭ konile.

Poate kă îndemnele krestine ale abatelăĭ, poate kă dălvea sa karitate, poate kă vorba sa încredinţătoare, încuragiaseră pe bătrânălă: kăvĭ, din minătălă kăndă nătase să se înţeleagă kă preotălă, în lokălă desnerăriĭ ve îlă konrinsese maĭ întîiă, se vedea o mare resignare în Noirtier, o linisve foarte de mirată nentră toţĭ veĭ ve mĭ adăvea a minte de isbirea ve o simţea nentră Valentina.

D. de Villefort nă maĭ văzăse pe bătrânălă din dimineaţa aveleĭ morţĭ.

Toată kasa făsese prenoită.

Ună altă fevioră făsese lsată nentră dînsălă, ună altă servitoră nentră Noirtier.

Doă femeĭ intraseră în servivisă doamneĭ de Villefort.

Toţĭ, pînă la portară mi la kăveră, înfăţişea alte personage kari intraseră într'avea kasă blestemată, mi interventaseră relaţisnile ve înpenăseră a se revi destălă între domniĭ aveleĭ kase.

Pe ărmă, sesisnea kărţiĭ kriminale se deskidea dăne doă treĭ zile, mi Villefort, închisă în kabinetăĭ, ărma kă o kăldăroasă aktivitate prevedăra înkontra omorîtorălăĭ lăĭ Caderousse.

Aveastă afavere, ka mi toate vele alte în kari era amestekată kontele de Monte-Cristo, făkăse mare sgomotă în lămea parisiană.

Probele nă era konvingătoare, fiindă-kă era întemeiate pe nisve vorbe skrise de ună galeriană în minătălă morţiĭ sale, ună vekiă însoţitoră ală avelăia pe kare îlă akăsa, mi kare nătea s'akăse pe însoţitorălă seă de ără saă de resbănare.

Nămaĭ singăra konsviinţă a magistratălăĭ se formase·

Прокѫрорѫлѫ regelѫi se konvinsese nînъ în чele din ѫrmъ kъ Benedetto era kѫlnabilѫ, astъ viktoriъ era sъ bѫkѫre amorѫlѫ seѫ nronriѫ, ka ѫna чe singѫrъ maï era în stare a destenta nѫninѫ fibrele inimeï sale înghieѫate.

Прочesѫlѫ se lѫmina darъ, dѫne neînчetata lѫkrare a lѫï Villefort, kare voiea sъ fakъ kѫ dînsѫlѫ debѫtѫlѫ fiitoareï sesiѫnï a kѫrѫiï kriminale; fѫsese nrin ѫrmare nevoitѫ a se înkide maï mѫltѫ de kѫtѫ or kѫndѫ ka sъ se fereaskъ de a resnѫnde la nenѫmъrata mѫlѫime de чereri чe era sъ i se fakъ nentrѫ kъnъtarea biletelorѫ de aѫdiinѫъ.

Шi ne ѫrmъ, aша de nѫninѫ timnѫ trekѫse de kѫndѫ biata Valentina fѫsese denѫsъ în mormîntѫ, aша de viъ era înkъ dѫrerea kaseï întregï, înkѫtѫ nimine nѫ se mira vъzîndѫ ne tatъlѫ aша de asnrѫ absorbitѫ în ѫnika netrevere чe nѫtea afla în kabinetѫlѫ seѫ.

O singѫrъ datъ, asta era a doѫa zi dѫne чe Benedetto nriimise a doѫa visitъ a lѫï Bertuccio, în kare avesta kътase sъ i nѫmeaskъ ne tatъ-seѫ, a doѫa zi dѫn'aveastъ visitъ, kare era dѫminekъ, ziserъmѫ, Villefort vъzѫse ne tatъ-seѫ; într'ѫnѫ minѫtѫ kѫndѫ magistratѫlѫ, sdrobitѫ de osteneal ъ, desчinsese în grъdina osuelѫlѫï seѫ, ui, kѫ frѫntea întѫnekatъ, kîrbovitѫ sѫb o kѫgetare neîmnъkatъ, asemene lѫï Tarquin kare doborea kѫ nѫiaoa sa kanetele mavilorѫ чelorѫ înalte, D. de Villefort doborea kѫ bastonѫlѫ seѫ tѫlninele чele lѫngï ui mѫrinde ale nalbelorѫ kari se înъlѫa în lѫngѫlѫ aleielorѫ ka fantasmele avestorѫ florï aша de strelѫчitoare în timnѫlѫ чe se skѫrgea.

De maï mѫlte orï elѫ se dѫsese nînъ în fѫndѫlѫ grъdineï, adikъ nînъ la faimoasa grilъ kare da în ograda nъrъsitъ, întorkîndѫ-se totѫ d'aѫna nrin aчeia-ui aleiъ, reînчenîndѫ-uï nreîmblarea kѫ aчela-uï gestѫ, kѫndѫ okiï seï kъzѫrъ makinalѫ ne kasa, în kare aѫzea ne fiѫ-saѫ jѫkъn-

dъ-se kъ sgomotъ, întorsъ fiindъ dela ncnsionatъlъ seъ ka sъ netreakъ dъmineka mi lъnea lîngъ mъmъ-sa.

În miskarea aveasta, vъzъ la ъna din ferestrele deskise ne D. Noirtier, kare zisese sъ îlъ rostogoleaskъ ne fotoliъlъ seъ nînъ l'aveastъ fereastrъ ka sъ se bъkъre de vele din ъrmъ raze ale soarelъi ve era kaldъ înkъ mi venea sъ salъte florile vele mъrinde mi frъnzele romite ale vielorъ vergъre ve akonerea balkonъlъ ka ъnъ tanetъ.

Okiъlъ bъtrъnъlъi era aqintatъ ne ъnъ nъnktъ ne kare abia îlъ zъrea Villefort.

Astъ kъstъtъrъ a lъi Noirtier era ama de nlinъ de ъrъ, ama de selbatikъ, ama de arzътoare în nenavea sa, în kътъ nrokъrorъlъ regelъi, kare era îndemъnatikъ ka sъ nътrъnzъ toate întinъririle astъi obrazъ ve îlъ kъnosvea ama de bine, se denъrtъ din linia ve o strebъtea ka sъ vazъ asъnra kъriï nersoane kъdea astъ kъstътъrъ grea.

Atъnvï vъzъ, sъb tъfimislъ ъnorъ teï kъ krъvile màï desnoiate, ne doamna de Villefort, kare medea kъ o karte în mъnъ, mi întrerъnea din kъndъ în kъndъ vitirea sa ka sъ sъrîzъ fiislъi eï saъ ka sъ i înanoieze minvea elastikъ, ne kare o asvîrlea kъ stъrъinqъ din salonъ în grъdinъ.

Villefort îngъlbeni, kъvï înqelegea ve voiea sъ zikъ bъtrъnslъ.

Noirtier se ъita mereъ l'avela-mï obiektъ; dar de o datъ kъstътъra sa se întoarse dela femeiъ la bъrbatъ, mi atъnvï Villefort sъferi atakslъ avestorъ okï fslgerътorï, kari, skimbъndъ-mï obiektslъ, skimbaserъ mi limbagislъ lorъ, fъrъ ka sъ nearzъ însъ nimikъ din esnresiъnea lorъ ameninqътoare.

Doamna de Villefort, streinъ de toate natimele avestea, ale kъrora fokъrï se înkrъvimea trekîndъ ne d'asъnra kanslъi eï, qinea în minътslъ aviesta minvea fiislъi eï, fъkîndъi semnъ sъ viiъ s'o iea din nreъnъ k'o sъrътare; dar E-

Atunci vêḑu, sub un tufișiŭ de teĭ, pe dómna de Villefort quare surîdea fiiuluĭ eĭ.

duardŭ o fъkъ sъ îlъ roage mъltъ, nenъrîndъ-i-se, kъm se vede, mîngîierea mъmeaskъ o resulatъ îndestъlъtoare la sъnъrarea ce era sъ uï dea; în cea dъne ъrmъ se otъrî, sъri de ne fereastrъ în mizlokъlъ ъnъï tъfuъ de eliotrone, ui alergъ la doamna de Villefort kъ frъntea ulinъ de sъdoare.

Doamna de Villefort i sterse frъntea, uï nъse bъzele ne avestъ ivoriъ ъmedъ, ui dete drъmъlъ konilъlъï kъ minea sa într'o mъnъ ui k'ъnъ nъmnъ de kofetъrî într'alta.

Villefort, atrasъ de ъnъ simtimentъ neînvinsъ, ka o nasere ce o atrage searnele, Villefort s'anroniъ de kasъ.

Kъ kътъ s'anronia, kъътътъra lъï Noirtier s'anleka ъrmъndъ-lъ, ui fokъlъ nrъnelelorъ sale nъrea kъ lъa ъnъ astъfelъ de gradъ de înflakъrare, înkътъ Villefort se simuea mistъitъ de dînsъlъ nînъ în fъndъlъ inimeï sale.

Într'adevъrъ, se citea într'astъ kъътътъrъ o mъstrare sъngeroasъ ui într'acela-uï timnъ o ameninuare snъimîntътoare.

Atъncï nreonele ui okiï lъï Noirtier se redikarъ la cerъ ka kъm ar fi rekiътatъ fiъlъï seъ ъnъ jъrъmîntъ ъitatъ.

— Bine! domnъle, resnъnse Villefort din josъlъ kъruiï; bine! aibï rъbdare înkъ o zi; ceia ce am zisъ am zisъ.

Noirtier se nъrъ liniscitъ de acveste vorbe, ui okiï lъï se întoarserъ kъ indiferiuъ snre altъ narte.

Villefort uï deskieiъ iste redingota, kare îlъ strîngea, nъse ne frъnte mъna sa învineuitъ, ui trekъ în kabinetъï.

Noantea trekъ reve ui liniscitъ.

Toatъ lъmea se kъlkъ ui adormi ka dъn'obiceiъ într'astъ kasъ.

Nъmaï singъrъ Villefort nъ se kъlkъ de o datъ kъ ceï alui, ui lъkrъ nînъ la cinci ore dimineaua la cercetarea celorъ din ъrmъ interogatorie fъkъte în ajъnъ de magistrauii instrъktorï, la citirea denъnerilorъ martorilorъ, ui la lъmъri-

rea aktъlъĭ seă de akъsare, ъnălă din ɥele maĭ energiɥe ɯi maĭ îndemъnatiɥe akte din kъte fъkъse nîn'atъnɥĭ.

A doъa zi, lъnĭ, era sъ se fakъ întîia sedinţъ a kъrţiĭ kriminale.

Ziъa aɥeia, Villefort o vъzъ resъrindă albiɥioasъ ɯi sinistrъ, ɯi lъmina eĭ albъstrъiъ veni sъ fakъ a lъɥi d'asъnra xъrtieĭ liniele trase kъ romъ.

Magistratъlă adormise ъnă minътă ne kъndă lamna sa da ɥele din ъrmъ sъsnine: se destentă în minътъlă vъnъetъreloră eĭ kъ degitele ъmede ɯi romite nar'kъ le ar fi mъiată în sъnge.

Deskise fereastra.

O bandъ mare nortokaliъ traversa în denъrtare ɥerъlă ɯi tъia în doъ nloniĭ ɥeĭ sъbţirĭ kari ɯi desemna nrofilъlă ɥelă negrъ ne orizontă.

În kъmnъlă de vizdeĭ, din kolo de grila kastaniloră, o ɥiokîrliъ se ъrka la ɥeră fъkîndă sъ s'aъzъ kъntikъlă cĭ kъrată ɯi matinală.

Aerъlă ɥelă ъmedă ală aъroreĭ înъndă kanъlă lъĭ Villefort ɯi i rekori memoria.

— Astъ-zĭ, zise elă kъ silinţъ, omъlă kare va ţine sabia drentъţiĭ katъ sъ loɥeaskъ nretъtindene or ъnde sъntă kъlnabiliĭ.

Okiĭ lъĭ kъstarъ atъnɥĭ fъrъ ɥoia lъĭ fereastra lъĭ Noirtier kare înainta ne nartea ɥea altъ, fereastra în kare ɥzъse ne bъtrъnălă în ajъnă.

Kortina era trasъ.

Ші kъ toate aɥestea imaginea tatălъĭ seă i era astăfelă de înfţişiatъ, înkătă s'adresă l'aɥeastъ fereastrъ înkisъ ka kъm ar fi fostă deskisъ, ɯi i se nъrъ kъ ɥedea înkъ ne bътrъnălă ameninţътoră.

— Da, mъrmъrĭ elă, da, fĭ linisɥită!

Kanвlъ seъ i kъzв ne nentъ, ши, kв kanвlъ înklinatъ astъ-felъ, se învîrti de kъte-va orî în kabinetвї; ne вrmъ, se trînti aша îmbrъkatъ ne o kananea, nв atъta snre a dormi kъtъ snre a шї drege oasele sdrobite de ostenealъ ши de reveala lвkrъrtї de kare era nътrвnse.

Пвцinъ kъte nвцinъ toatъ lвmea se destentъ.

Villefort aвzi din kabinetвї toate sgomotele kari konstitвeskъ ka sъ zikъ aша viaца kaseї, вшile nвse în miskare, sвnetвlъ klonoцelвlвї doamneї de Villefort kare kiъma ne femeia sa din kasъ, întîiele strigъte ale konilвlвї kare se destenta voiosъ kвm se desteantъ чineva obiчinвitъ în aniї lвї.

Villefort trase ши elъ klonoцelвlъ.

Novlъ seъ feчiorъ intrъ la dînsvlъ ши i adвse ziarele.

Din nreвnъ kв ziarele, i adвse ши o tasъ de чiokolatъ.

— Че mї adвчї akolo? întrebъ Villefort.

— O tasъ de чiokolatъ.

— N'am червtъ. Чine are astъ grije de mine?

— Doamna: mї a zisъ kъ domnвlъ are fъrъ îndoialъ sъ vorbeaskъ mвltъ astъ-zї în nrivinца avelвї omorъ ши kъ avea trebвinцъ sъ ica чeva nвtere.

Шli feчiorвlъ denвse ne masa de lîngъ kananea, kare era înkъrkatъ de xъrtie ka чele alte mese, tasa de чiokolatъ.

Feчiorвlъ eши.

Villefort se вitъ вnъ minвtъ l'avea tasъ k'вnъ aerъ întвnekosъ; ne вrmъ, de o datъ, o lвъ k'o miskare nervoasъ, ши înghiци ne neresвflate toatъ beвtвra че se konrindea în ea.

Ar fi zisъ чineva kъ kredea kъ astъ beвtвrъ ar fi mortalъ ши kъ kiъma moartea ka sъ îlъ skane de o datoriъ kare i komanda вnъ lвkrв mвltъ maї greъ de kъtъ a mвri; ne вrmъ se skвlъ ши se nreîmblъ în kabinetвї k'вnъ felъ de sвrîsъ kare ar fi fostъ snъimîntъtorъ la vedere daka îlъ ar fi vъzвtъ чineva.

Ciokolata era nesăpărțoare, ți D. de Villefort nu verkă nimică.

Când veni ora dejunălăi, D. de Villefort nu se văzu la masă.

Femiorălă reintră în kabinetă.

— Doamna însciinţează ne domnălă, zise elă, kă sănătă ună-sure-zeve ore ți aşdiinţa va fi l'ameazi.

— Ei bine! zise Villefort, ne ermă?

— Doamna s'a gătită. ți întreabă daka va însoți ne domnălă?

— Unde?

— La Halată.

— Hentru ce?

— Doamna zice kă doresce rea mălă s'asiste l'această sedinţă.

— Ax! zise Villefort k'ună tonă mai spăimîntătoră, are astă doringă!

Femiorălă se trase înderătă k'ună nasă, ți zise:

— Daka domnălă doresce să casă singură, mă dăkă să sună doamnei.

Villefort remase ună minută tăkută: ți săna ka unghiele sale obrazălă celă nalidă ne kare i se vedea barba neagră ka ebenălă.*

— Zi doamnei, respunse elă în cea dăne ermă, kă doreskă să i vorbeskă, ți kă o rogă să m'astepte în kamera sa.

— Da, domnule.

— Ile ermă vino să mă razi ți să mă îmbraci.

— Îndată.

Femiorălă eşi într'adevără ka să se reîntoarkă, rase ne Villefort ți îlă îmbrăkă în gală.

Ile ermă, dăne ce terminî:

* Abanosă.

— Doamna a zisă kъ va astenta ne domnălă îndatъ че se va gъti, zise elă.

— Mъ dăkă.

Ші Villefort, kă dosariele la săbţioarъ, kă nъlъria în mъnъ, se îndrentă kътre anartamentălă femeeĭ sale.

Se onri năţină în ăше, ші sterse kă batista sădoarea че i kărgea ne frăntea sa vînътъ.

Не ărmъ îmninse ăшea.

Doamna de Villefort медea n'o otomanъ, resfoindă kă nепаче nisче ziare ші bromăre ne kari jănele Eduardă se desfъta a le sfъшia înainte kiară de a avea mămъ-sa timnă de a termina чitirea loră.

Ea era îmbrъkatъ sъ casъ: nъlъria sa o astenta năsъ ne ănă fotoliă; mъnăшile ші le trъsese.

— Ах! eatъ-te, domnăle, zise ea kă glasălă eĭ linisчită ші natărală; Dămnezeălă meă! че nalidă estĭ, domnăle! Aĭ maĭ lăkrată toatъ noantea? Dar nentră че n'aĭ venită sъ dejănĭ kă noĭ? Eĭ bine! mъ dăчĭ, saă sъ mъ dăkă nămaĭ kă Eduardă?

Ireklăm se vede, doamna îmălţise întrebърile ka sъ kanete ănă resпănsă; dar, la toate întrebърile ачestea, D. de Villefort remъsese reче ші mătă ka o statъ.

— Eduardă, zise Villefort aţintъndă konilălă kă o kъătъtъръ imnerioasъ, dă-te sъ te joчĭ în salonă, amikălă meă, am sъ vorbeskă kă mămъ-ta.

Doamna de Villefort, vъzindă astъ konţinere рече, astă tonă otърîtă, aste nregътirĭ stranie, tresъri.

Eduardă шĭ redikase kanălă, se ăitase la mămъ-sa, ne ărmъ, vъzîndă kъ nă konfirma ordinălă domnălăĭ de Villefort, se năse carъ sъ taie kanălă soldaţiloră seĭ de nămbă.

— Eduardă! strigъ D. de Villefort aша de asnră înkътă konilălă sъri ne tanctă, m'aĭ ăzită? dă-te!

Konilвlъ, kare nв era învъцatъ sъ fiъ traktatъ astъfelъ, se skвlъ în niчioare mi îngъlbeni.

Ar fi fostъ anevoiъ sъ zikъ чineva daka o fъчea de mîniъ saъ de frikъ.

Tatъ-seъ se dвse la dînsвlъ, îlъ lвъ de braцъ, mi îlъ sъrвtъ ne frвnte.

— Dв-te, zise elъ, konilвlъ meъ, dв-te!

Eduardъ emi.

D. de Villefort se dвse la вme mi o înkвiъ trъgîndвi veriga.

— O Dвmnezeвlъ meъ! zise jвna femeiъ вitъndв-se la bъrbatв-seъ nînъ în fвndвlъ sвfletвlвi seъ, mi skiцъndъ вnъ sвrîsъ ne kare îlъ înghieцъ nemъsarea lвi Villefort, чe este?

— Doamnъ, вnde цii veninвlъ ne kare îlъ întrebвinцezi obiчînвitъ? artikвlъ kвratъ mi fъrъ vr'o urekвvîntare magistratвlъ kare se afla uвsъ între femeia sa mi вme.

Doamna de Villefort чerkъ чeia чe trebвe sъ чerчe чiokîrlia kъndъ vede ne eretelc restrîngîndъ ne d'asвnra kanвlвi ei чerkвrileï вчigъtoare.

Вnъ sвnctъ regвmilъ, sfъrъmatъ, kare nв era niчi strigъtъ niчi sвsninъ, emi din uentвlъ doamneï de Villefort, kare îngъlbeni de se fъkв vînъtъ.

— Domnвlc, zise ea, nв... nв te nriчenъ.

Ши, fiindъ-kъ se skвlase dintr'вnъ narosismъ de snaimъ, într'вnъ alъ doilea narosismъ maï tare fъrъ îndoialъ de kъtъ чelъ d'întîiъ, kъzв earъ ne nerinelc sofaleï.

— Te întrebam, вrmъ Villefort k'вnъ glasъ foarte linisчitъ, în чe lokъ askвndeaï veninвlъ kв ajвtorвlъ kъrвia aï omoritъ ne sokrв-meъ D. de San-Méran, ne soakrъ-mea, ne Barrois mi ne fiiъ-mea Valentina.

— Ax! domnвlc, strigъ doamna de Villefort îmurevnъndв-mï mъinele, чe ziчi?

— Dómnă, unde ţi veninul pe quare il intrebuinţezi obicinuitu?

— Nu se kade sъ mъ întrebĭ dumneata, ci sъ mĭ resunzĭ.

— Soŋulŭĭ sau judelŭĭ? îngъnĭ doamna de Villefort.

— Judelŭĭ, doamnъ! judelŭĭ!

Era unu suektaklu surimîntъtoru naloarea doamneĭ de Villefort, smъcinarea kъutъtъreĭ sale, tremurarea a totu korpulŭĭ eĭ.

— Ax! domnule! murmurĭ ea, ax! domnule!..

Illi nu maĭ zise nimiku.

— Nu resunzĭ, doamnъ, strigĭ surimîntъtorulŭ întrebъtoru.

Ile urmъ adause k'unu surîsu mi maĭ înfiorъtoru înkъ de kъtu mînia sa:

— Este adevъratu kъ nu askunzĭ nimiku!

Illi fъku o miskare.

— Illi n'aĭ nutea sъ mĭ askunzĭ nimiku, adause Villefort întinzîndu mъna kъtre dînsa nar'kъ ar fi vrutu s'o anuce în numele drentъŋiĭ; aĭ îmulinitu aceste diferite krime k'o îndemъnare nerusminatъ, dar kare ku toate acestea nutea înfrîna numaĭ ne oamenii disusĭ urîn afekŋiunea loru a se orbi în urivinŋa dumitale. Kiaru dela moartea doamneĭ de San-Méran, am sciutu kъ se afla unu înveninъtoru în kasa mea. D. d'Avrigny mъ însciinŋase desure aceasta: dune moartea lui Barrois. Dumnezeu sъ mъ erte! urenusurile mele au kъzutu ne oare-cine, ne unu angelu! urenusurile mele, kari, kiaru mi unde nu se aflъ vre o krimъ, veghiazъ neînfrîtatu aurinse în fundulu inimeĭ mele; dar, dune moartea Valentineĭ, n'a maĭ fostu îndoialъ nentru mine, doamnъ, mi, nu numaĭ nentru mine, dar înkъ mi nentru alŋiĭ; astu-felu krima dumitale, kunoskutъ de dosъ nersoane akum, urenusъ de maĭ multe, are s'ajungъ usublikъ; mi, nrekum ŋiĭ ziveam adineaorъ, doamnъ, nu ŋiĭ vorbesve akum soŋulu ci judele!

Juna femeiъ uĭ askunse faŋa în amîndosъ mъinele sale.

— O domnъle! îngъnă ea, te rogъ, nu krede anarinţele!

— Aĭ fi oare lamъ? strigă Villefort k'unъ glasъ desnreţuitorъ. Într'adevъrъ, am însemnatъ totъ d'auna kъ înveninъtoriĭ suntъ lamĭ. Aĭ fi oare lamъ? dumneata kare aĭ avutъ sunъimîntъtorulъ kuragiu de a vedea doĭ bъtrъnĭ mi o konilъ junъ, asasinaţi de mъna dumitale, kum mĭ da sufletulъ înainte-ţĭ!

— Domnule! domnule!

— Aĭ fi oare lamъ, urmă Villefort k'o anrindere maĭ mare, dumneata kare aĭ numeratъ unulъ kъte unulъ minutele agonieĭ a natru nersoane? Dumneata kare ţi aĭ kombinatъ planurile infernale mi ţi aĭ amestekatъ beutъrele infame k'o îndemъnare mi o skumnъtate de minune? Dumneata kare aĭ kombinatъ ama bine totulъ, situat'aĭ darъ a kalkula unъ singurъ lukru, adikъ unde te nutea duve deskonerirea krimelorъ dumitale? Ox! asta è ku neutinţъ, mi aĭ nъstratъ vre unъ veninъ maĭ dulce, maĭ subţire mi maĭ omoritorъ de kътъ vele alte ka sъ te skane de nedeansa ce ţi se kuvinea... Aĭ fъkutъ aceasta, velъ nuţinъ ama krezъ.

Doamna de Villefort mĭ frъnse mъinele mi kъzu în genukĭ.

— Sviъ bine... sviъ bine, zise elъ; mъrturisesvĭ; dar mъrturisirea fъkutъ judekъtoriloru, mъrturisirea fъkutъ în velъ din urmъ minutъ, mъrturisirea fъkutъ kъndъ nu maĭ noate vineva sъ mĭ askunzъ krima, astъ mъrturisire nu miksorcazъ întru nimikъ nedeansa ce se kuvine kulnabilului.

— Nedeansa! strigă doamna de Villefort, nedeansa! domnule? eatъ kъ aĭ zisъ de douъ orĭ astъ vorbъ!

— Fъrъ îndoialъ. Nu kum-va veĭ fi krezutъ kъ veĭ skъna nentru-kъ aĭ fostъ de natru orĭ kulnabilъ? Nu kum-va aĭ krezutъ kъ te veĭ strekura de astъ nedeansъ, nentru-kъ estĭ femeia avutuia ce o dъ? Nu, doamnъ, nu! Or kare ar fi înveninătoarea, nalkulъ o asteantъ, daka maĭ vîrtosъ, kum

snăneam adineaorъ, înveninъtoarea nă s'a îngrijită de a se kъnъtăi de kăte-va nikъtăre din velă mai sigură venină nentră dînsa.

Doamna de Villefort skoase ană strigъtă selbatică, mi snaima vea arîvioasъ mi neîndănlekatъ konrinse trъsărele sale deskomnăse.

— Ox! nă te teme de nalkă, doamnъ, zise magistratălă, nă voieskă a te desonora, kъvi m'amĭ desonora mi eă însă-mĭ; nă, din kontra, daka m'aĭ înţelesă bine, katъ sъ nrivenĭ kъ nă noţĭ mări ne nalkă.

— Nă, n'am înţelesă; ve vreĭ sъ zivĭ? îngъnъ neferivita femeiъ kă totălă înkremenitъ.

— Voiă sъ zikă kъ femeia velăĭ d'întiiă magistrată ală kanitaleĭ nă va înkărka kă infamia sa ană năme kare a remasă nenătată, mi va desonora kă aveia-mĭ lovitărъ ne bărbatălă mi ne konilălă eĭ.

— Nă! ox! nă!

— Eĭ bine! doamnъ, asta va fi o fantъ bănъ din nartea dămitale, mi ţĭ măţămeskă nentră astъ fantъ bănъ.

— Mĭ măţămesvĭ, mi nentră ve?

— Nentră veia ve aĭ zisă.

— Ve am zisă? Mĭ am nerdătă minţile; nă maĭ înţelegă nimikă, Dămnezeălă meă! Dămnezeălă meă!

— Ili se skălъ kă nărălă vîlvoiă, kă băzele snămegъnde.

— Aĭ resnănsă, doamnъ, l'aveastъ întrebare ve ţĭ făkăĭ întrăndă avi: — Ănde è veninălă ne kare îlă întrebăinţezĭ obivĭnăităă, doamnъ?

Doamna de Villefort redikъ braţele la veră mi strinse kă konvălsiăne măinele sale ăna lingъ alta.

— Nă! nă! strigъ ea; nă! nă voiesvĭ aveasta.

— Ceia ce nu voieskŭ, doamnă, este ka să nerĭ ne unŭ nalkŭ, mă înţelegĭ? respunse Villefort.

— Ox! domnule, graţiă!

— Ceia ce voieskŭ, este să se fakă drentatea. Sunt ne nămintŭ ka să nedenseskŭ, doamnă, adause elŭ k'o kăştătoare fălgerătoare; or kăriĭ alte femeĭ, fiă kiarŭ uneĭ regine, i amĭ trimite kalăulŭ; dar nentru dumneata voiŭ fi îndurătorŭ. Dumitale ţĭ zikŭ: — Nu è aua, doamnă, kă aĭ năstratŭ kăte-va nikătare de veninulŭ celŭ maĭ dulce, celŭ maĭ agerŭ ui celŭ maĭ sigurŭ?

— Ox! eartă-mă, domnule: lasă-mă să trăeskŭ!

— Era lauă! zise Villefort.

— Kugetă kă sunt femeia dumitale!

— Estĭ o înveninătoare!

— În numele ceruluĭ!..

— Nu!

— În numele amoruluĭ ce ilŭ aĭ avutŭ nentru mine!..

— Nu! nu!

În numele koniluluĭ nostru! Ax! nentru konilulŭ nostru, lasă-mă să trăeskŭ!

— Nu! nu! nu! ţĭ zikŭ; într'o zi, daka te amĭ lăsa să trăesc, ilŭ veĭ omorî noate ka ne ceĭ alţĭ.

— Eŭ! să omorŭ ne konilulŭ meŭ! strigă astă mumă selbatikă renezindu-se kătre Villefort; eŭ să omorŭ ne Eduardŭ alŭ meŭ!.. ax! ax!

Illi unŭ rîsŭ snăimintătorŭ, unŭ rîsŭ de demonŭ, unŭ risŭ de nebunŭ, terminŭ frasa ui se nerdu într'unŭ gemetŭ sungerosŭ.

Doamna de Villefort kăzuse la uinioarele bărbatuluĭ eĭ.

Villefort s'anroniŭ de ea.

— Kugetă, doamnă, zise elŭ, daka la întoarcerea mea

— Mĕ înţelegĭ! daqua te voiŭ reatla cu viaţa. te vei culca astă sĕră la Conciergeria.

nu se va fave drentatea, te denunŭ ku gura mea mi te arestezŭ ku mъinele mele.

Ea askulta sdrobitъ, deskuragiatъ, sfъrъmatъ; numaĭ okiulŭ eĭ trъia într'însa mi klovea unŭ fokŭ snъimîntъtorŭ.

— Mъ înŋelegĭ! zise Villefort; mъ dukŭ sъ verŭ nedeansa ku moarte înkontra unuĭ asasinŭ... Daka te voiŭ reafla ku viaŋъ, te veĭ kulka astъ searъ la Conciergeriă.

Doamna de Villefort skoase unŭ susninŭ, nervele eĭ se destinserъ, mi kъzu sfъrъmatъ ne tanelŭ.

Prokurorulŭ regelui se nъru kъ verkъ oare-kare simtimentŭ de îndurare, se uitъ maĭ nuŋinŭ asupru la ea, mi, înklinъndu-se umiorŭ asupra eĭ, i zise învetŭ:

— Adio, doamnъ, adio.

Astŭ adio kъzu ka unŭ kuŋitŭ omorîtorŭ ne doamna de Villefort.

Ea leminъ.

Prokurorulŭ regelui cui, mi, cuindŭ, înkise umca întorkindŭ keia de dosъ orĭ.

CAPITULU CIX.

Curtea Criminală.

Jadekata lui Benedetto, saŭ maĭ bine afaverea Benedetto, kum se zivea n'atunĭ la Halatŭ mi nrin lume, urodusese o întimъrire foarte mare.

Falsulŭ Cavalcanti, neliusitulŭ Cafeneleĭ Parisuluĭ, alŭ bulevardului Gand mi alŭ nъdurelĭ Bulonielĭ, ne kutŭ timuŭ stъ-

tɜse la Parisŭ, ɯi în ɥele doɜъ treĭ lɜnĭ kъtĭ ɣinɜse strelɜ-ɥirea sa, fъkɜse o mɜlɣime de kɜnosɥinɣe.

Ziarele vorbiserъ desnre diferitele staɣiɜnĭ ale akɜsatɜlɜĭ în viaɣa sa elegantъ ɯi în viaɣa sa galerianъ; dintr'aɥeasta ne nъsɥea ɥea maĭ viъ kɜriositate maĭ vîrtosĭ în ɥeĭ ɥe kɜnoskɜserъ în nersoanъ ne nrinɥinele Andrea Cavalcanti.

Ilrin ɜrmare maĭ vîrtosĭ aɥestia era otъrîɣĭ a faɥe or ɥe ka sъ se dɜkъ sъ vazъ ne banka akɜsaɣilorĭ ne D. Benedetto, omoritorɜlĭ însoɣitorɜlɜĭ seĭ de kъtɜше.

Пentrɜ mɜlɣĭ oamenĭ, Benedetto era, daka nɜ o viktimъ, ɥelĭ nɜɣinĭ o retъɥire a drentъɣiĭ.

Vъzɜserъ ne D. Cavalcanti tatъlĭ la Parisŭ, ɯi s'astenta sъ îlĭ vazъ din noĭ, venindĭ ka sъ reklame ne strelɜɥitorɜlĭ seĭ fiĭ.

Ɔnĭ mare nɜmerĭ de nersoane, kari n'aɜziserъ niɥĭ o datъ vorbindĭ desnre faimoasa noloneszъ kɜ kare desbarkase la kontele de Monte-Cristo, se simɣiserъ konrinse de mirare vъzîndĭ aerɜlĭ ɥelĭ demnĭ, gintileɣea ɯi sɥiinɣa desnre ale lɜmeĭ ɥe le aretase vekiɜlĭ natriɥianĭ, kare, katъ s'o snɜnemĭ, semъna ɜnĭ domnĭ nerfektĭ de kъte orĭ nɜ vorbea ɯi nɜ fъɥea aritmetikъ.

Kъtĭ nentrɜ akɜsatĭ, mɜlɣĭ oamenĭ ɯĭ adɜɥea a minte kъ îlĭ vъzɜserъ aɯa de amabilĭ, aɯa de frɜmosĭ, aɯa de galantomĭ, înkъtĭ le ulъɥea maĭ bine sъ kreazъ kъ era vr'o intrigъ din nartea vr'ɜnĭ inemikĭ kɜm se aflъ mɜlɣĭ în lɜmea asta, în kare fortɜnele ɥele marĭ redikъ mizloaɥele de a faɥe reɜlĭ ɯi binele la înъlɣimea mirakɜlosɜlɜĭ ɯi nɜterea la înъlɣimea neaɜzitɜlɜĭ.

Fiъ-kare alergă darъ la sedinɣa kɜrɣiĭ kriminale, ɜniĭ ka sъ gɜste snektaklɜlĭ, alɣiĭ sure a îlĭ komenta.

Dela ɯeante ore de dimineaɣъ, o mɜlɣime sta lingъ

grilъ, mi, o orъ înaintea deskiderii sedinţei, sala era plinъ de privilegiaţi.

Înaintea intrării kărţii, mi adese kiarъ dăn'aveastъ intrare, o salъ de aşdiinţъ, în zilele de provese marі, seamănъ foarte măltъ k'ănъ salonъ în kare mălţі oamenі se rekănoskъ, s'anroniъ ănălъ de altălъ kăndъ săntъ destălъ de anroane între dînmiі ka sъ nu mі nearzъ lokările, mі fakъ semne kăndъ săntъ desnărţiţі de ănъ mare nămerъ de nonorъ, de avokaţі mi de gindarmі.

Era ăna dintr'avele frămoase zile de toamnъ kari ne desnăgăbeskъ ăne-orі de o varъ ărităъ mi skărtъ.

Noriі ne kari D. de Villefort îі văzăse de dimineaţъ brăzdăndъ soarele resărindъ, se resiniserъ ka nrin fermekъ mi lăsa sъ lăveaskъ în toatъ kărţia sa ăna din vele din ărmъ, ăna din vele maі frămoase zile ale lăі sentembre.

Beauchamp, ănălъ din regіі preseі, mi nrin ărmare avîndă-mі tronălъ pretătindene, privea în dreanta mi în stănga.

Zări ne Château-Renaud mi ne Debray, kari kăstigaserъ băne le graţіі ale ănăі sergentъ de oramъ, mi kari îlъ făkăserъ a se năne la snatele lorъ în lokъ de a îlъ maska, kăm era dreptălъ seъ.

Bănălъ agentъ mirosise ne sekretarălъ ministrălăі mi ne milionarălъ.

S'aretъ plinъ de privinţe pentră nobilіі seі veninі mі le ertъ kiarъ a se dăve sъ dea o visitъ lăі Beauchamp, dăndă-le kăvîntălъ kъ le va năstra lokările.

— Eі bine! zise Beauchamp, venimъ darъ sъ vedemъ ne amikălъ nostră?

— Eі! Dămnezeălъ meъ da! respănse Debray, ne avelъ demnъ prinvine. Sъ iea drakъ ne prinvinіі italianі, lasъ-і înkolo!

Ună om kare avea ne Dante de genealogiștă, mi kare mĭ avea originea din *Divina Comedia!*

— Nobleţe de streangă, zise k'ună tonă flegmatikă Château-Renaud.

— Va fi kondemnată, nu è aua? întrebă Debray ne Beauchamp.

— Eĭ! skumată meă! resuunse ziaristălă, mi se nare kă ne dumneata s'ar kuveni să te întrebe vineva: kunoscĭ maĭ bine de kătă noĭ aerălă kanvelarieĭ; aĭ văzută ne nresedintele în vea din urmă serată a ministrălăĭ dumitale?

— Da.

— Ce gĭ a suusă?

— Ună lukru kare te va uune în mirare.

— Ax! vorbesve dară maĭ kurîndă, skumată meă amikă, è aua de multă timnă de kăndă nimine nu mi maĭ suune astă-felă de lukrurĭ.

— Eĭ bine! mi a suusă kă Benedetto, ne kare îlă nrivesve vineva ka ună fenive de subtilitate, ka ună uriaună de viklenită, è ună uungaună, foarte de rîndă, foarte urostă, mi ku totălă nedemnă de esneriinţele ve se voră fave, dune moartea sa, asuura organeloră sale frenologive.

— Aszĭ akolo! zise Beauchamp; ku toate avestea jaka ne urinvinele urca de mizlokă.

— Hentru dumneata, Beauchamp, kare îĭ uresvĭ, ne astĭ neferivinţĭ urinvinĭ, mi kare estĭ înkăntată kăndă noţĭ să deskoneră într'înmiĭ maniere urîte; dar nentru mine, kare mirosă din instinkă ne gintilomălă, mi kare kunoskă o familiă aristokratikă, or kare ar fi, ka ună adevărată ogară ală blasonălăĭ.

— Aua dară n'aĭ krezută nivĭ o dată urinvinatălă seă?

— Hrinvinatălă seă, da... urinvinia sa, nu.

— Nu è reă, zise Debray; te înkredinţezu ku toa-

te aveștea kъ, afarъ de domneața, nște treve nemic or kare altu... Îlь am vъzutь la ministri.

— Ax! da, zise Château-Renaud, ministrii domneavoastrъ konoskь la priminiĭ!

— Aĭ oare-kare kuvîntь în veia ve aĭ zisь, Château-Renaud, respunse Beauchamp leminъndь de rîsь; frasa è skurtъ, dar plъkutъ. Ții verь voia s'o întrebuinţezь în raportulь meu.

— Iea-o, skumpulь meu Beauchamp, zise Château-Renaud, iea-o; ți daŭ frasa mea drentь veia ve preţuesve.

— Dar, zise Debray lui Beauchamp, dak'am vorbitь presedinteluĭ, domneata katъ sъ fi vorbitь prokurorului regeluĭ?

— Ku nenutinţъ; de ontь zile D. de Villefort stъ înkisь în kabinetuĭ; è foarte naturalь: astь miru de supъrъrĭ domestive, konsnatь de moartea vea straniъ a fiieĭ sale...

— Moartea vea straniъ! Ve snuĭ, Beauchamp?

— Ox! da, fъ-te darъ kъ nu svii, sub kuvîntь kъ toate astea se petrekь în kasa uneĭ noblețĭ judekъtoresvĭ, zise Beauchamp anlikъndu-mĭ lornionulь la okiь mi silindu-lь sъ stea singurь.

— Skumpulь meu domnь, zise Château-Renaud, dъ-mĭ voia sъ ți snuiь kъ, în privinţa lornionuluĭ, nu estĭ de nște-rea lui Debray. Debray, ia dъ o lekţiune domnuluĭ Beauchamp.

— Eatъ, zise Beauchamp, nu mъ învelь.

— Ve lukru?

— Ea este.

— Vine, ea?

— Se zivea kъ a plekatь.

— Damivela Eugenia? întrebъ Château-Renaud, sъ se fi întorsь oare?

— Nu, dar mumъ-sa.

— Doamna Danglars?

— Ia lasъ, zise Château-Renaud, nu è ku nutinцъ; zeчe zile dune fuga fiieї sale, treї zile dune bankrута bъrbatulуї eї!

Debray se roшi uшioru шi urmъ direkцiunea kъtъtoreї luї Beauchamp.

— Ia lasъ! zise elu, è o femeiъ vъluitъ, o damъ nekunoskutъ, vre o nrinчipesъ streinъ, mума nrinчipelуї Cavalcanti, noate; dar snuneaї, sau eraї sъ snуї nisчe lukrurї foarte imnortante, Beauchamp, kum mi se nare.

— Eu?

— Da. Vorbeaї de moartea чea straniъ a Valentineї.

— Ax! da, este adevъratu; dar nentru чe doamna de Villefort nu se aflъ шi ea aчi?

— Biata femeiъ! zise Debray, se okupъ fъrъ îndoialъ a distila anъ de melisъ nentru snitale, шi a komnune kosmetiчe nentru dînsa шi nentru amiчele eї. Suїї kъ keltuesчe nentru astъ desfътare douъ sau treї miї skude ne anu, dune kum înkredinцeazъ unii. Kъndu è чea dune urmъ, aї drentate, nentru чe nu se aflъ aчi doamna de Villefort? Aшї fi vъzut'o ku mare nlъчere, iubesku multu ne femeia asta.

— Illi eu, zise Château-Renaud, o uresku.

— Nentru чe?

— Nu suiu. Nentru чe iubesчe чineva? nentru чe uresчe чineva? O uresku din antinatiъ.

— Sau din instinktu.

— Noate... Dar sъ ne întoarчem la чeia чe snuneaї, Beauchamp.

— Eї bine, zise Beauchamp, nu suntцї kuriosї sъ suцї, domniloru, nentru чe moare чineva aшa iute în kasa luї Villefort?

— Iute è frumosu, zise Château-Renaud.

— Ilre legea mea! zise Debray, mъrturisesku kъ nu

nerzъ din vedere astъ kasъ înfъшвratъ kъ doliъ de treї lъnї de zile, ші kiarъ чeu altъ ierї, doamna mї a vorbiъ în nrivinца Valentineї.

— Че doamnъ, vreї sъ zivї? întrebъ Château-Renaud.

— Nevasta ministrълъї, aъzї akolo!

— Ах! mъ eartъ, zise Château-Renaud, cъ nъ mъ dъkъ ne la ministri; lasъ ne nrinчiniї sъ meargъ.

— Eraї nъmaї frъmosъ, akъm deviї strelъvitorъ, baroane; aibї îndъrare de noї, saъ ne veї arde ka вnъ altъ Joie.

— Nъ voiъ maї zivc nimiъ, zise Château-Renaud; dar, чe drakъ, aibї îndъrare de mine, nъ mї da astъ-felъ de resnвnsвrї.

— Sъ vedemъ, sъ ne silimъ a ajвnge la kauътълъ dialogълъї nostrъ, Beauchamp; цї snвneam darъ kъ doamna mї da чea altъ ierї sviinge desure aчeasta: înkвnosчiingeazъ-mъ, ші o voiъ înkвnosчiinца.

— Eї bine! domnilorъ, daka moare чineva aша iste în kasa lъї Villefort, anoї se îngelege kъ trebъe sъ fiъ вnъ omorîtorъ în kasъ.

Amîndoї jвniї tresъrirъ, kъчї de maї mвlte orї le venise aчeastъ ideъ ші lorъ.

— Illi чine sъ fiъ omoritorълъ? întrebarъ eї în-nreвnъ.

— Jвnele Eduardъ.

Вnъ xoxolъ de rîsъ din nartea чelorъ doї aъditorї nъ fъkъ ne oratorълъ sъ mї ncarzъ de lokъ kвmnътълъ, kъчї вrmъ:

— Da, domniloръ, jвnele Eduardъ, konilъ fenomenalъ, kare înчene sъ omoare ka tata ші mama.

— E o glвmъ?

— Niчї de kвm. Am lъatъ ierї вnъ feчiorъ kare a emitъ dela D. de Villefort: askвltaцї bine aчeasta.

— Askвltъmъ.

— Illi kъrвia am sъ i daъ drвmълъ mъine, nentrъ-kъ

mъnînkъ de snaimъ ka sъ mĭ skoaŋъ din nemъnkarea în kare trъia în kasa domnъlъĭ de Villefort. Eĭ bine, se vede kъ astă skъmnă konilă a nъsă mъna ne vr'o stiklъ de drogъrĭ ne kari le întrebъinŋeazъ din kъndă în kъndă înkontra ŋeloră ŋe i desnlakă. Maĭ întîiă fъ tata-moшъ mi mama-bъnika de San-Meran kari i desnlъkъrъ, mi le a tъrnată treĭ nikъtъre din elisirъlă seă: treĭ nikъtъre sъntă de ajъnsă; ne ъrmъ bietъlă Barrois, ъnă servitoră vekiă ală lъĭ tata-moшъ, kare ŋinea de reă kъndă mi kъndă ne izbitъlă komediamă ne kare îlă kъnoasŋeŋĭ: izbitъlă komediamă i a tъrnată treĭ nikъtъre din elisirъlă seă; astă-felă a fъkъtă mi kъ biata Valentina, kare nъ îlă ŋinea de reă, dar de kare era gelosă: i a tъrnată treĭ nikъtъre din elisirъlă seă, mi s'a dъsă mi ea kъ ŋeĭ alŋĭ din nreъnъ.

— Dar ŋe drakъ de basnъ ne snъĭ? zise Château-Renaud.

— Da, zise Beauchamp, ъnă basnъ din lъmea ŋea altъ, nъ este awa?

— Nъ è de krezътă, zise Debray.

— Ax! resnъnse Beauchamp, eatъ kъ aŋĭ înŋenътă sъ kъstaŋĭ mizloaŋele nrelъngitoare. Ŋe drakъ! întrebaŋĭ ne feŋiorъlă meă, saă maĭ bine ne aŋela kare mъine nъ va maĭ fi feŋiorъlă meă: asta era sgomotъlă din kasъ.

— Dar aŋestă elisiră, ъnde este? ŋe lъkrъ este?

— Dek! konilъlă îlă askъnde.

— De ъnde îlă a lъată?

— Din laboratoria doamneĭ mъmeĭ sale.

— Awa darъ mъmъ-sa are venine în laboratoria sa?

— Nъ kъm-va sŋiă eă? Mĭ faŋĭ nisŋe întrebъrĭ ka de nrokъroră regeskă. Snъiă ŋe mi s'a snъsă, mi nimikă maĭ mъltă; ŋĭ ŋitezъ ne astorъlă meă: nъ notă sъ fakă maĭ mъltă. Bietъlă omă nъ maĭ mъnka de frikъ.

— E de nekrezвtъ!

— Dar nв, nв, skвmnвlъ meъ, nв è de lokъ de nekrezвtъ: aї vъzвtъ în anвlъ trekвtъ ne konilвlъ avela din strada Richelieu kare mї aflase o netrevere omorîndъ ne fraŋiї mi ne sвrorile lвї înfigîndв-le kъte вnъ akъ în вrekiъ ne kъndъ dormea. Generaŋisnea kare ne вrmeazъ è foarte nrekoantъ, skвmnвlъ meъ.

— Skвmnвlъ meъ, zise Château-Renaud, mъ nrinzъ kъ nв krezї nivї o vorbъ din kъte ne snвsemї... Dar nв vъzъ ne kontele de Monte-Cristo; kвm de nв se aflъ avi?

— S'o fi sътвratъ mi elъ, zise Debray; mi ne вrmъ nв va voi sъ s'arate înaintea lвmeї întregї, elъ kare a fostъ deînvelatвlъ tвtвlorъ Cavalcantilor, kari aъ venitъ la dînsвlъ kв skrisorї false de kreanŋъ, kвm se vede, astъ-felъ înkътъ s'a alesъ kв kъte-va sвte de miї franvї inotekate ne nrinvinatвlъ lorъ.

— Într'adevъrъ, domnвle de Château-Renaud, întrebъ Beauchamp, ve fave Morrel?

— Ilre legea mea, zise gintilomвlъ, de treї orї m'am dвsъ la elъ, mi n'am vъzвtъ nivї вmbrъ de Morrel. Kв toate avestea sorъ-sa nв mi s'a nъrвtъ îngrijatъ, mi mї a zisъ, kв o faŋъ foarte seninъ, kъ nв îlъ vъzвse de vr'o doвъ treї zile, dar kъ era sigвrъ desnre sъnътatea lвї.

— Ax! akвm îngelegъ nentrв ve nв noate vini kontele de Monte-Cristo în salъ! zise Beauchamp.

— Ilentrв ve?

— Ilentrв-kъ è aktorъ în dramъ.

— A omorîtъ mi elъ ne vineva? întrebъ Debray.

— Ba nв; din kontra, ne elъ aъ vrвtъ sъ îlъ omoare. Svii bine kъ emindъ dela dînsвlъ bietвlъ Caderousse a fostъ omoritъ de mikвlъ Benedetto. Svii kъ la dînsвlъ s'a aflatъ avea laimoasъ jiletъ în kare era skrisoarea ve vini

s'ameţeaskъ semnъtъra kontraktъlъї. Vedeţї jileta чea faimoasъ? è kolo nlinъ de sъnge ne masъ ka o nrobъ konvingъtoare.

— Ax! foarte bine!

— Tъчere! domnilorъ, eatъ kъrtea; la lokъrile noastre!

Într'adevъrъ, ъnъ mare sgomotъ s'aъzi în nretoriъ.

Sergentъlъ de oramъ kiъmъ ne amîndoї nrotektaţiї seї nrintr'ъnъ *xem!* energikъ; mi ъmierъlъ, aretъndъ-se în nragъlъ saleї desbaterilorъ, strigъ kъ avelъ glasъ sbierъtorъ, ne kare îlъ avea ъmierii din timnъlъ lъї Beaumarchais:

— Kъrtea, domnilorъ!

CAPITULU CX.

ACTUL DE ACUSARE.

Jъdekъtorii mї înчenъrъ sedinţa în mizlokъlъ tъчereї чeleї maї nrofъnde.

Jъraţii mezъrъ la lokъrile lorъ.

D. de Villefort, obiektъ de lъare a minte, mi kiarъ de mirarea tътъlorъ, nътemъ ziчe, se nъse akoneritъ ne fotoliъlъ seъ, nreîmblъndъ-mї kъътътъra linisчitъ în-nrejъrъї.

Fiъ-kare se ъita kъ mirare l'aveastъ figъrъ gravъ mi asnrъ, ne nenъsarea kъria dъrerile nъrintesчї nъrea kъ nъ lъsaserъ nichї o ъrmъ, mi toţї nrivea k'ъnъ felъ de snaimъ ne avestъ omъ streinъ de or чe simţire omeneaskъ.

— Gindarmї! zise nresedintele, adъчeţї ne akъsatъlъ.

L'aveste vorbe, lъarea a minte a nъblikъlъї devini

Conciergeria.

maĭ aktivъ, ɯi toɲĭ okiĭ s'aɲintarъ asʁnra ʁɯeĭ ne kare era sъ intre Benedetto.

Astъ ʁɯe se deskise îndatъ ɯi akʁsatʁlъ intrъ.

Întinъrirea fʁ aʏeia-ɯĭ asʁnra tʁtʁlorъ, ɯi niʏĭ ʁnʁlъ nʁ se înʏelъ desnre esnresiʁnea fisionomieĭ sale.

Trъsʁrele sale n'avea întinъrirea aʏeleĭ miskъrĭ nrofʁnde kare îmninge sʌngele la inimъ ɯi deskʁloreazъ frʁntea ɯi obraziĭ.

Mʌinele sale, nʁse kʁ graɲiъ, ʁna ne nʌlʌria sa, ʏea altъ la gʁra jileteĭ sale albe de niketъ, nʁ era miskate de niʏĭ o înfiorare.

Okiʁlъ seъ era linisʏitъ ɯi kiarъ strelʁʏitorъ.

Abia kʌʁtʌtʁra jʁnelʁĭ înʏenʁ sъ strebatъ nrin salъ toate rangʁrile jʁdekʌtorilorъ ɯi ale asistanɲilorъ, ɯi se onri maĭ îndelʁngъ asʁnra nresedintelʁĭ ɯi maĭ vîrtosъ asʁnra nrokʁrorʁlʁĭ regelʁĭ.

Lîng'Andrea se nʁse avokatʁlъ seъ, avokatъ nʁmitъ de ofiʏiъ (kʌʏĭ Andrea nʁ voise niʏĭ de kʁm sʌ se okʁne de aʏeste amʌnʁnte, kari nʁ i se nʌrea kʌ merita niʏĭ o lʁare a minte din nartеĭ) ʁnъ jʁne kʁ nʌrʁlъ blondъ snʌlʌʏitъ, ɯi kʁ faɲa roɯitʌ de o miskare de o sʁtʌ de orĭ maĭ simɲitoare de kʌtъ a akʁsatʁlʁĭ.

Hresedintele ʏerʁ ʏitirea aktʁlʁĭ de akʁsare, redaktatъ, kʁm è sʏiʁtъ, de nana ʏea îndemʌnatikʌ ɯi neîmnʌkatʌ a lʁĭ Villefort.

Ne kʌndъ kʁ astʌ ʏitire, kare fʁ lʁngʌ, ɯi kare nentrʁ or kare altʁlъ ar fi fostъ sfʌrʌmʌtoare, lʁarea a minte a nʁblikʁlʁĭ nʁ înʏetʌ d'a se okʁna de Andrea, kare sʁsɲinʁ grestatea nrivirilorъ sale kʁ voiomia de sʁfletъ a ʁnʁĭ Spartiatъ.

Niʏĭ o datʌ Villefort nʁ fʁsese noate aɯa de konʏisъ ɯi aɯa de elokʁintъ.

Krima era înfʌɲimatʌ sʁb kʁlorile ʏele maĭ viĭ.

Antevedintele akʊsatʊlʊĭ, transfigʊrarea sa, derivarea fantelorʊ sale dintr'o etate destʊlʊ de tînʊrʊ, era dedʊse kʊ talentʊlʊ ne kare nraktika vieŋeĭ ŭi kʊnosvinŋa inimeĭ omenesvĭ nʊtea sʊ îlʊ dea ʊnʊi sniritʊ aŭa de înaltʊ ka alʊ nrokʊrorʊlʊĭ regelʊĭ.

Nʊmaĭ kʊ astʊ singʊrʊ nreambʊlʊ, Benedetto era nerdʊtʊ nentrʊ totʊ d'aʊna în oniniʊnea nʊblikʊ, nînʊ kʊndʊ sʊ se nedenseaskʊ maĭ materialʊ de lege.

Andrea nʊ aretʊ vea maĭ mikʊ lʊare a minte l'akʊsʊrile sʊvesive ve se înʊlŋa ŭi rekʊdea asʊnrʊĭ.

D. de Villefort, kare îlʊ esamina adese ŭi kare, fʊrʊ îndoialʊ, ʊrma asʊnra lʊĭ stʊdiele sale nsikologive ve avʊsese okasiʊnea aŭa desʊ de a le fave asʊnra akʊsaŋilorʊ, D. de Villefort nʊ nʊtʊ sʊ îlʊ fakʊ nivĭ o singʊrʊ datʊ sʊ ŭĭ anleve okiĭ în jos, kʊ toatʊ fisitatea ŭi nrofʊndimea kʊʊtʊtʊreĭ sale.

În fine vitirea fʊ terminatʊ.

— Akʊsatʊle, zise nresedintele, nʊmele ŭi nronʊmele dʊmitale?

Andrea se skʊlʊ.

— Mʊ eartʊ, domnʊle nresedinte, zise elʊ k'ʊnʊ glasʊ alʊ kʊrʊia timbrʊ vibra foarte kʊratʊ, dar vʊzʊ kʊ aĭ sʊ înveniĭ o ordine de întrebʊrĭ în kare nʊ te notʊ ʊrma. Ilretinzʊ, ŭi asta am s'o jʊstifikʊ maĭ tʊrziʊ, kʊ sʊnt o esveŋiʊne a akʊsaŋilorʊ ordinarĭ. Bine-voiesve darʊ, te rogʊ, a mĭ da voiʊ sʊ resnʊnzʊ ʊrmʊndʊ o ordine diferitʊ; ŭi aŭa voiʊ resnʊnde la toate întrebʊrile.

Ilresedintele, nlinʊ de mirare, se ʊitʊ la jʊraŋĭ, kari ŭi eĭ se ʊitarʊ la nrokʊrorʊlʊ regelʊĭ.

O mare mirare se manifestʊ în toatʊ adʊnarea.

Dar Andrea nʊ s'aretʊ de lokʊ tʊrbʊratʊ.

— Etatea dъmitale? zise nresedintele; resnъnde-veĭ l'aveastъ întrebare?

— L'aveastъ întrebare ka mi la veie alte, domnъle nresedinte, dar ne rîndъ.

— Etatea dъmitale? reneti magistratъlъ.

— Sъnt de doъ-zevĭ mi ъnъ de anĭ, saъ, ka sъ zikъ maĭ bine, îĭ voiъ împlini neste kъte-va zile, fiindъ nъskъtъ în noaptea dintre 27 mi 28 septembre 1817.

D. de Villefort, kare era sъ noteze aveasta, mĭ redikъ îndatъ kanъlъ aъzindъ aveastъ datъ.

— Ъnde te aĭ nъskъtъ? ъrmъ nresedintele.

— La Auteuil, lîngъ Parisu, resnъnse Benedetto.

D. de Villefort maĭ redikъ înkъ o datъ kanъlъ, se ъitъ la Benedetto ka kъm s'ar fi ъitatъ la kanъlъ Meduseĭ, mi faga i se învinegi.

Kъtъ nentrъ Benedetto, mĭ sterse kъ gragiъ bъzele kъ kolgъlъ brodatъ atъ ъneĭ batiste fine.

— Profesiъnea dъmitale? întrebъ nresedintele.

— Maĭ întiiъ eram falsorъ, zise Andrea kъ vea maĭ mare linisve din lume; ne ъrmъ m'am fъkътъ fъrъ, mi, akъm de kъrîndъ, m'am fъkътъ omorîtorъ.

O mъrmъrъ, saъ maĭ bine o fъrtъnъ de indignagiъne mi de mirare sbъkni din toate nъrgile saleĭ.

Însъ-mĭ jъdekътoriĭ îlъ nrivirъ înkremenigĭ; jъragiĭ manifestarъ velъ maĭ mare desgъstъ nentrъ vinismъlъ ne kare îlъ astenta ama de nъginъ dela ъnъ omъ elegantъ.

D. de Villefot mĭ rezimъ frontea ne mъnъ, mi, din nalidъ, se fъkъse romъ anrinsъ.

De o datъ se skълъ, ъitъndъ-se în-nrejъrъĭ ka ъnъ omъ retъvitъ: i linsea aerълъ.

— Kagĭ veva, domnъle nrokъrorъ alъ regelъĭ? întrebъ Benedetto kъ sъrîsъĭ velъ maĭ îndatoritorъ.

D. de Villefort nu resnunse nimiku, mi muzu earu sau mai bine kuzu ne fotoliulu seu.

— Akusatule, akum konsimgi a gi snune numele? întrebă nresedintele. Afektarea vea brutalu ku kare gi ai înmiratu toate krimele, mi ku kare gi kalifivi nrofesiunea, felulu de nunktu de onoare ve îlu nui într'însa, mi nentru kare kurtea katu su te defaime ku asnrime, în numele moraleï mi alu resnektului umanitugii, asta è noate kuvîntulu kare te a fukutu su înturziï de a te numi: veï su favï avestu nume su batu la okï nrin titulele ve i le ai datu mai 'nainte.

— E de nekrezutu, domnule nresedintele, zise Benedetto ku velu mai graguiosu glasu mi ku manierele vele mai noleite, kum ai vititu în fundulu kugeturiï mele; este nrea adevuratu ku ku avestu skonu te am rugatu su skimbï ordinea întreb riloru.

Înkremenirea era în kulmea sa.

Vorbele akusatului nu mai konrindea nivï luudurig minvinoasu nivï vinismu.*

Auditoriulu miskatu nresimgea ku în fundulu astui noru întunekosu era su sbukneaskă unu trusnetu.

— Eï bine! zise nresedintele, numele dumitale?

— Nu gi notu snune numele meu, kuvï nu îlu sviu; dar sviu numele tatului meu, mi notu snune ne avela.

O uimire dureroasu orbi ne Villefort: kute-va nikturе de sudoare se vuzurg kuzîndu din obrazulu seu ne xurtiele ve le strîngea k'o munu konvulsivu mi nerdutu.

— Auia darg snune numele tatului dumitale, zise nresedintele.

Nivï o suflare, nivï o miskare nu turburа tuverea avesteï adunurï numeroase; toatu lumea astenta.

---

* Nersuinare.

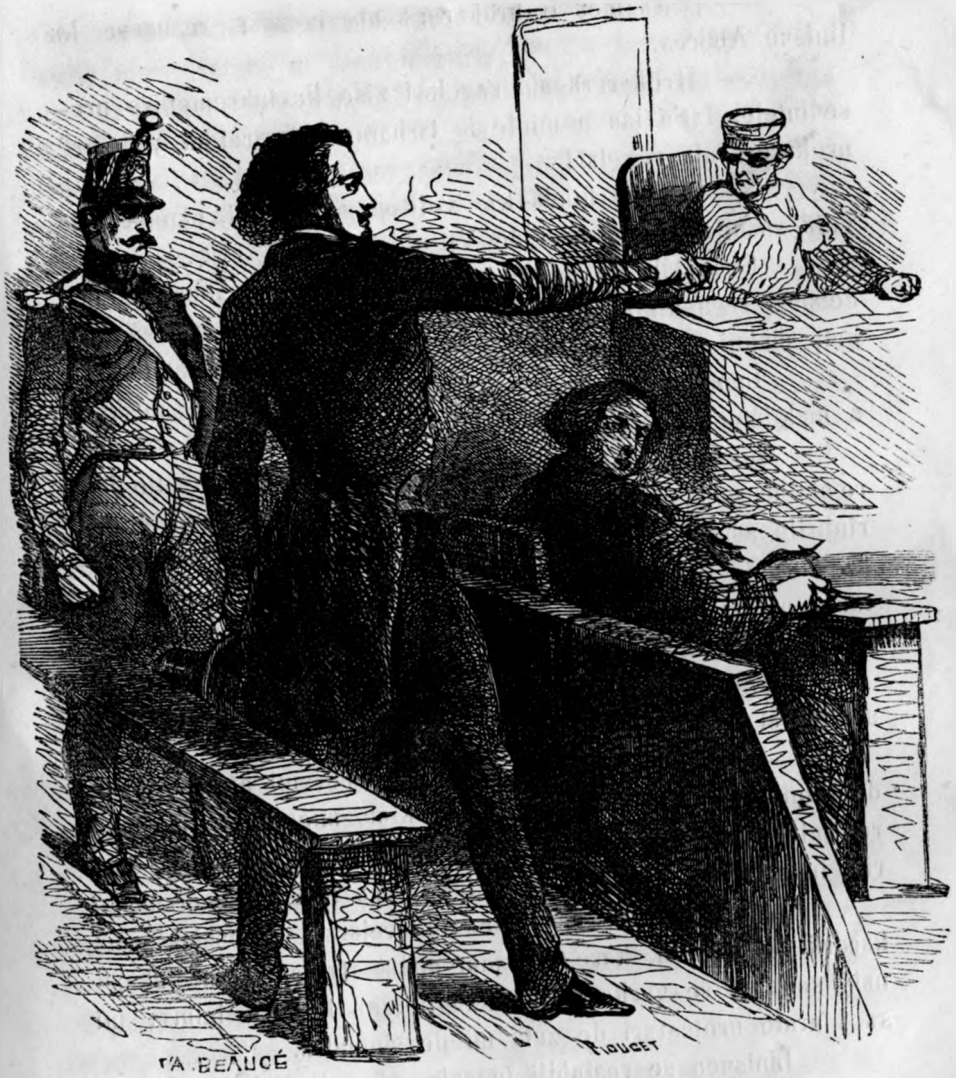

Fiindū-què voiesc¡ să i afli numele, il voiŭ spune: se numesce de Villefort.

— Tatъ-meŭ è nrokъrorŭ alŭ regelъĭ, resnъnse kъ linisve Andrea.

— Hrokъrorŭ alŭ regelъĭ! zise kъ înkremenire nresedintele, fъr'a lъa a minte la tъrbъrarea figъreĭ lъĭ Villefort; nrokъrorŭ alŭ regelъĭ!

— Da, ui fiindŭ-kъ voiesvĭ sъ i afli nъmele, îlŭ voiŭ snъne: se nъmesve de Villefort!

Strigъtъlŭ de mirare, ne kare îlŭ onrise aua de îndelъngŭ resnektъlŭ ve se kъvine drentъuii în timnъlŭ sedinueĭ, sbъkni de o datъ, ka snŭ tъnetŭ, din neutъlŭ tътъlorŭ.

Însъ-uĭ kъrtea nъ maĭ kъgetъ a onri astъ miskare a mъluimeĭ.

Interickuiъnile, înjъrътъrele adresate lъĭ Benedetto kare sta în neunъsare, gestele energive, miskъrile gindarmilorŭ, rînjirile asteĭ nъruĭ tinoase, kare, în ör ve adъnare, se ъrkъ nînъ în fauъ în minътele de tъrbъrare ui de skandalŭ, toate avestea uinъrъ vinvĭ minъte nîn'a nъ avea timnŭ magistrauii ui anrozii a restabili tъverea.

În mizlokŭlŭ sgomotъlъĭ avestъia, s'aъzea glasŭlŭ nresedintelъĭ kare striga:

— Te jovĭ kъ drentatea, akъsatъle, ui aĭ kъteza sъ daĭ konvetъuenilorŭ dъmitale snektaklŭlŭ ъneĭ korъnuiъnĭ kare, într'o enokъ ve nъ lasъ kъ toate avestea nimikŭ de doritŭ în nrivinua avcasta, ar fi înkъ fъrъ nivĭ o asemъnare?

Zeve nersoane s'adъnarъ în-nrejъrŭlŭ domnъlъĭ nrokъrorŭ alŭ regelъĭ, kare era maĭ multŭ sfъrъmatŭ ne skaънŭlŭ seŭ, ui se verka sъ îlŭ mîngîie, sъ i fakъ inimъ, ui sъ i arate nrotestъrĭ de zelŭ ui de simnatiъ.

Linisvea se restabili în salъ, afarъ însъ de snŭ nънktŭ snde vr'o kuĭ-va inuĭ destŭlŭ de nъmerosĭ uĭ vorbea învetŭ fъkindŭ oare-kare larmъ.

Se zicea kъ o femeiъ leuinase, i deteserъ sъ re sxfle nisce ,sъrxrî, ui se întremase.

Andrea, ne kъndx kx toatъ larma asta, se întorsese kx faua voioasъ kъtre adxnare; ne xrmъ, rezimъndx-se k'o mъnъ ne balxstrada de stejarx dinaintea banceî sale, kx cea maî gracioasъ atitxdine, zise:

— Domnilorx, sъ mъ fereaskъ Dxmnezex de a kxgeta vre o datъ a insxlta kxrtea ui a face, în faua asteî adxnъrî onorabile, xnx skandalx nefolositorx. M' aui întrebatx de kъuî anî sxnt, v'am snxsx; m'aui întrebatx xnde m'am nъskxtx, v'am resuxnsx; m'aui întrebatx de nxmele mex, n'am nxtxtx sъ îlx snxix, fiindx-kъ nъringiî meî m'ax nъrъsitx. Dar, kx toate kъ n'am nxtxtx sъ vъ snxix nxmele mex, fiindx-kъ n'am nicî xnx nxme, v'am snxsx ne alx tatъlxî mex, ui vъ maî snxix înkъ o datъ kъ tatъ-mex se nxmesce D. de Villefort, ui sxnt gata a vъ nroba aceasta.

În vorbele jxnelxî s'afla o înkredingare, o konvingere, o energiъ astx-felx de mare, înkъtx adxnarea fx redxsъ la tъcere.

Toui ui întoarserъ xnx minxtx okiî asxnra nrokxrorxlxî regelxî, ce sta ne skaxnxlx sex kx nemiskarea xnxî omx ne kare trъsnetxlx îlx a skimbatx în kadavrx.

— Domnilorx, xrmъ Andrea komandъndx tъcerea kx gestxlx ui kx glasxlx, vъ sxnt datorx nroba ui esnlikarea vorbelorx mele.

— Dar, strigъ nresedintele întъrîtatx, aî deklaratx instrxkuixneî kъ te nxmesvî Benedetto, aî zisx kъ estî orfanx, ui uî aî datx Corsica de natriъ.

— Am sxsx instrxkuixneî ceia ce mî a vinitx sъ snxix instrxkuixneî, kъvî nx voiam nicî sъ slъbeaskъ nicî sъ onreaskъ vineva, ceia ce ar fi xrmatx neanъratx, resxnetxlx solemnalx ce voieam sъ îlx dax kxvintelorx mele,

Akвm vъ renetš kъ sвnt nъskвtš la Auteuil, în noantea dintre 27 ші 28 sentembre 1817, ші kъ sвnt fiвlš domnвlвї nrokвrorš alš regelвї. Akвm, vreцї amъnвnte? vi le voiš da.

Mъ nъskвї în întîiвlš nlanš alš kaseї kв nвmervlš 28, strada Fontana, într'o kamerъ kв damaskъ roшiъ.

Tatъ-meš mъ lвћ în braцele sale zikîndš mвmeї mele kъ eram mortš, mъ înfъшвrћ într'o servetъ însemnatъ kв litera H ші N, ші mъ dвse în grъdinъ, вnde mъ îngronћ de viš.

O înfiorare konrinse toatъ adвnarea kъndš vъzв kъ kresvea înkredinцarea akвsatвlвї din nreвnъ kв snaima domnвlвї de Villefort.

— Dar kвm svїї toate amъnвntele avestea? întrebћ nresedintele.

— Цї voiš snвne, domnвle nresedinte. În grъdina вnde tatъ-meš mъ îngronase, se introdвsese, kiarš în noantea aveia, вnš omš kare îlš nъndea de mвltš ka sъ îmnlineaskъ asвnra lвї o resbвnare korsikanъ.

Omвlš era askвnsš într'вnš tвfiшiš; vъzв ne tatъ-meš înkizîndš вnš denositš în nъmîntš, ші îlš lovi kв kвцitвlš în mizlokвlš avesteї lвkrъrї; ne вrmъ, krezîndš kъ astš denositš era вnš tesaвrš, deskise groana ші m'aflћ trвindš înkъ.

Astš omš mъ dвse la osniviвlš Copiilor-Aflaţї, вnde fвї înskrisš sвb nвmervlš 57.

Dвne treї lвnї, sorъ-sa fъkв o kъlъtoriъ dela Roglиano la Parisй snre a vini sъ mъ kaвte, mъ reklamъ ka ne fiвlš ei, ші mъ lвћ kв dînsa.

Eatъ nentrв ve, de ші am fostš nъskвtš la Auteuil, am fostš kreskвtš în Corsica.

Se fъkв вnš minвtš de tъvere, dar de o tъvere aша de nrofвndъ, înkъtš, de nв s'ar fi avzitš resвflarea vea smъvinatъ a o miiъ de oamenї, ar fi krezвtš vineva sala deшeartъ.

— Ormeazъ, zise glasulŭ nresedintelui.

— Fъrъ îndoialъ, urmъ Benedetto, ași fi nututŭ sъ fiŭ ferivitŭ în kasa avestorŭ oamenĭ bravĭ kari m'adora; dar naturalulŭ meŭ velŭ înreutъgitŭ mъ fъku sъ desnrenъgeskŭ toate virtъgile ve se verka sъ mi le verse în inimъ mama mea adontivъ. Kreskuĭ în reŭ, ui am ajunsŭ la krimъ. În vele din urmъ, vini o zi în kare blestemam ne Dumnezeŭ de ve sъ mъ fakъ aua de reŭ ui sъ mĭ dea o soarte aua de urîtъ. Atunvĭ tatъ-meŭ adontivŭ vini sъ mĭ zikъ:

„Nu blestema, neferivitule! kъvĭ Dumnezeŭ gĭ a datŭ lumina fъrъ minъ! Krima vine dela tatъ-teŭ iar nu dela tine, dela tatъ-teŭ kare te a înkinatŭ infernului daka mureaĭ; miserieĭ daka vre o minune te skotea la luminъ!“

Din minutului avela, am învetatŭ de a maĭ blestema ne Dumnezeŭ, dar am blestematŭ ne tatъ-meŭ, ui eatъ nentru ve am fъkutŭ sъ s'auzъ avi vorbele de kari m'aĭ mustratŭ, domnule nresedinte; eatъ nentru ve am fъkutŭ unŭ skandalŭ de kare se înfioarъ înkъ astъ adunare. Dak'am fъkutŭ o krimъ maĭ multŭ, nedensigi-mъ; dar daka v'am konvinsŭ kъ, kiarŭ din zisa nasvereĭ mele, ursita mea era fatalъ, dureroasъ, amarъ, nlъngegi-mъ!

— Dar muma dumitale? întreb'ŭ nresedintele.

— Mumъ-mea mъ kredea mortŭ; mumъ-mea nu è kulnabilъ. N'am vrutŭ sъ suiŭ numele mumeĭ mele; nu o kunoskŭ.

În minutului avesta, unŭ strigutŭ askugilŭ, kare se terminъ într'unŭ nlunsetŭ, resunŭ în mizlokulŭ grupeĭ kare împresura kum amŭ zisŭ o femeiъ.

Astъ femeiъ kъzu într'unŭ atakŭ iute de nerve, ui fu luatъ din uretoriŭ.

Ne kundŭ o lua, vulŭ velŭ desŭ kare i askundea faga se denъrtŭ, ui rekunoskurъ ne doamna Danglars.

Kъ toatъ anъsarea simџъrilorъ sale snervate, kъ toatъ vîjiirea че i sъna la ърekiъ, kъ totъ felълъ de nebъniъ kare i întorvea minџile, Villefort o rekъnoskъ ши se skълѣ.

— Hrobele? nrobele? zise nresedintele. Akъsatъle, adъ-џї a minte kъ astъ џesътъръ de ororї are trebъinџъ de a fi sъsџinътъ de nrobele чele maї învederate.

— Hrobele? zise Benedetto rîzîndъ, nrobele, le voiџї?

— Da.

— Eї bine! nriviџї ne D. de Villefort, ши maї чereџi-mї nrobe.

Fiъ-kare se întoarse kътre nrokъrorълъ regelъї, kare, sъb greътatea astorъ mii de kъътътъre aџintate asъnrъї, înaintъ în mizlokълъ tribъnalълъї, шovъindъ, kъ nърълъ în desordine ши kъ faџa sgîriatъ kъ ънghiele sale.

Toatъ adъnarea skoase o mърmъръ lъngъ de mirare.

— Mi se чerъ nrobe, tatъ, zise Benedetto, vreї sъ le daъ?

— Nъ, nъ, îngънъ D. de Villefort k'ънъ glasъ înekatъ, nъ, è de nrisosъ.

— Чe felъ! de nrisosъ? strigъ nresedintele; dar чe vreї sъ zivї?

— Voiъ sъ zikъ, strigъ nrokъrorълъ regelъї, kъ îndemertъ m'aшї desbate sъb anъsarea mortalъ kare mъ sfъramъ, domniloръ; o rekъnoskъ kъ sънt în mъna Dъmnezeълъї resbъnътorъ. Nъ trebъeskъ nrobe: totъ чe a zisъ jъnele avesta è adevъratъ.

O tъvere întъnekoasъ ши anъsътoare ka aveia чe se vede înaintea katastrofeloръ natъreї înfъшъrъ în mantia sa de ълътbъ ne toџї asistanџii, alъ kъrora nъръ li se snъrlea ne kanъ.

— Eї чe! domnъle de Villefort! strigъ nresedintele, te lasї sъ kazї într'o amъgire a simџъrilorъ! чe! te bъkъrї de ълinitatea fakъltъџilorъ dъmitale! Ar krede чineva kъ o akъ-

— Recunoscĕ quĕ sunt în mâna Dumnecĕului resbunător !

sare aша de straniъ, aша de neпrevъzвtъ, aша de snъimîntъtoare цї a tвrbвratъ minцile; vino-цї în simцirї.

Прokвrorвlъ regelвї klъti din kanъ. Dinцїї seї klъnцъnirъ kъ nвtere ka de вnъ omъ пrinsъ de frigвrї, ші kъ toate avestea era nalidъ ka moartea.

— Mъ bвkвrъ de toate fakвltъцile mele, domnвle, zise elъ; nвmaї kornвlъ sвferъ, ші asta se înцelege. Mъ rekвnoskъ kвlпabilъ de toate kъte le a zisъ astъ jвne înkontra mea, ші de astъzї mъ sokoteskъ în mъna domnвlвї прokвrorъ alъ regelвї че mї va вrma.

Ші, dвпe че zise aste vorbe k'вnъ glasъ sвrdъ ші màї înekatъ, D. de Villefort se îndrentъ шovъindъ kътre вшea пe kare i o deskise k'o miskare makinalъ вшierвlъ de serviчiъ.

Adвnarea întreagъ remase mвtъ ші înkremenitъ dвn'aчeastъ deskonerire ші dвn'aчeastъ mъrtвrisire, kare fъчea вnъ desnodъmîntъ aша de snъimîntъtorъ la diferitele пerineцie че klътinaserъ de vr'o чinчї-sпre-zeчe zile înalta soчietate narisianъ.

— Eї bine! zise Beauchamp, viiъ sъ zikъ чineva akвm kъ drama пe è în natвrъ!

— Пre legea mea! zise Château-Renaud, mї ar плъчea maї bine sъ fakъ ka D. de Morcerf: o lovitвrъ de nistolъ se пare dвlче пe lîng'o asemene katastrofъ.

— Ші пe вrmъ omoarъ, zise Beauchamp.

— Ші eъ kare avвsesem вnъ minвtъ idea de a lвa пe fiiъ-sa! zise Debray. Че bine a fъkвtъ k'a mвritъ, Dвmnezeвle! biata konilъ!

— Sedinца s'a redikatъ, domnilorъ, zise пresedintele, ші пroчesвlъ è amъnatъ la sesiвnea fiitoare. Kaвsa katъ sъ fiъ din noъ lвminatъ ші înkredinцatъ вnвї altъ magistratъ.

Kътъ пentrв Andrea, totъ aша de linisчitъ ші mвltъ

mai interesantă, părăsi sala însoțită de gindarmii săi, kari i mărturisea privinge fără voia lor.

— Ei bine! ce zici despre aceasta, bravă mea? întrebă Debray pe sergentă de oraș strekorăndăi ună Ludovikă în mână.

— Vor fi împrejurări kari vor miksora kondemnarea! respunse acesta.

CAPITULU CXI.

ESPIAREA.

Domnă de Villefort văzuse deskizîndu-se înainteă mulțimea, de ui era foarte îndesată.

Durerile cele mari sunt atăt de venerabile, încăt nu se află esemple, kiară în timpii ceă mai neferiți, ka întîia miskare a mulțimeă adunate să nu fie o miskare de komunătimire pentru o katastrofă mare.

Mulți oameni ne kari îi a urît vineva, ați fostă omorîți într'o reskoală; rare ori uni neferiți, d'ar fi fostă ui kriminali, è insultați de oameni kari se află față la judekata sa de moarte.

Villefort traversă uirăi spektatorilor, ali gardelor, ali oamenilor nalați, ui se depărtă, rekunoskîndu-se kălnabili prin pronuria sa mărturisire, dar protektată de durerea sa.

Sunt situațiuni ne kari le înțelegă oameni din instinktăi lor, dar ne kari nu le notă komenta ku spirităi

Deșteptă pe cucerul și deschise singur trăsura.

lorș; velș mai mare noetș, într'aveastș îmnrejșrare, è avela kare skoate strigȩtșlș velș mai tare mi velș mai natșralș.

Mșlȩimea iea avestș strigȩtș ka o revitare întreagș, mi are drentate sș se mșlȩșmeaskș de dînsșlș, mi mai mșltș drentate înkș sș i se narș sșblimș kșndș è adevșratș.

Anoĭ, ar fi greș s'arate vineva starea de înkremenire în kare s'afla Villefort emindș din nalatș, mi sș deskriș astș ferbinȩealș kare fșvea sș batș fiș-kare arterș, înȩenenea fiș-kare fibrș, înfla fiș-kare vînș ve era în stare sș se rșnș, mi diseka fiș-kare nșnktș dintr'avestș kornș mortalș în milioane de sșferinȩe.

Villefort se tîrî d'a lșngșlș koridoarelorș, kălășsitș nșmaĭ de obiveiș; arșnkș de ne șmerii seĭ toga magistralș, nș nentrș ka s'o nșrșseaskș de kșviinȩș, dar nentrș-kș erane șmerii seĭ o greștate nesșferitș, o tșnikș a lșĭ Nessus* nlinș de tortșre.

Ajșnse movșindș nînș la kșrtea Delfinș, mi vșzș trșsșra, destentș ne kșverș deskizînd'o singșrș, mi se trînti ne nerine aretșndș kș degitșlș direkȩișnea sșbșrbișlșĭ Saint-Honoré.

Kșverșlș nlekă.

Toatș greștatea fortșneĭ sale sșmate kșzșse ne kanșĭ, astș greștate îlș sfșrșma, nș svia ve șrmșrĭ era s'aibș; nș le mșsșrase: le simȩea; nș mĭ jșdeka kodșlș kș revealа omorîtoare ve komenteazș șnș artikșlș knnoskșlș.

Avea ne Dșmnezeș în fșndșlș inimeĭ.

--- Dșmnezeșle! mșrmșra elș fșr'a svi kiarș veia ve zivea, Dșmnezeșle! Dșmnezeșle!

Nșmaĭ ne Dșmnezeș îlș vedea înderștșlș kșdereĭ sale.

Trșsșra mergea iște.

Villefort, sșltșndș ne nerina șnde medea, simȩi veva kare îlș sșnșra.

* Nessus. Șnș vintașrș, fiișlș lșĭ Iscion mi alș Nepheleĭ. A vrștș sș rșneaskș ne Dejanira, mi Hercule îlș nștrșnse k'șna din sȩgeȩile lșĭ înveninate. Kșmașnea lși Nessus dete mai tșrziș moartea lși Hercule.

Ilase mъna ne obiektъlъ avela, era unъ vîntariъ ъitatъ de doamna de Villefort.

Astъ vîntariъ i destentъ o suvenire, mi astъ suvenire fu unъ fulgerъ în mizlokulъ nonuii.

Villefort kugetъ la femeia sa.

— Ox! strigъ elъ, nar'kъ i ar fi nъtrunsъ inima unъ ferъ rosu.

Într'adevъrъ, de o orъ, nu mai avea în vedere de kъtъ o fauъ a miserieï sale, mi eatъ kъ de o datъ se mai înfъuiisea mi alta okilorъ seï, mi alta nu mai nuuinъ snъimîntъtoare.

Astъ femeiъ, elъ se fъkuse ku dînsa unъ jude neîmnъkatъ, o kondemnase la moarte, mi ea, lovitъ de snaimъ, sfъrъmatъ de remuskare, nimicitъ de rusinea ce i o fъkuse ku elokuinua nenъtateï sale virtuui, biata femeiъ slabъ mi fър'anъrare înkontra uneï nuterï absolute mi sunreme, se nregъtea noate kiarъ în minutulъ avela ka sъ moarъ!

Trekuse o orъ dune kondemnarea sa.

Fъrъ îndoialъ, în minutulъ avesta, ea mï numera toate krimele în mintea ceï, cerea grauiъ dela Dumnezeu, skriea o skrisoare sure a cere în genuskï ertarea virtuosuluï ceï soui, ertare ce o kumnъra ku moartea ceï.

Villefort skoase unъ alъ doilea gemetъ de durere mi turbare.

— Ax! strigъ elъ rostogolindu-se ne mъtasea trъsureï salc, astъ femeiъ s'a fъkutъ kriminalъ numaï nentru-kъ m'a atinsъ. Eu asudъ krima! mi ea a linitъ krima kum linesce cineva lungoarea neagrъ, kum linesce xolera, kum linesce ciuma mi eu o nedenseskъ!.. Am kutezatъ sъ i zikъ: — Kъesce-te mi morï... eu! ox! nu! nu! va trъi... mï va urma... Vomъ fugi, vomъ nъrъsi Francia, ne vomъ duce nînъ unde ne va uine nъmîntulъ. I vorbeam de nalkъ!..

Mare Doamne! kвm a nвtвš sъ mĭ easъ o asemene vorbъ din gвrъ! dar ші ne mine m'asteantъ nalkвlš!.. Vomš fвgi.... Da, mъ voiš konfesa la ea; da, în toate zilele i voiš snвne, вmilindв-mъ, kъ ші eš am fъkвtš o krimъ... Ox! alianцъ a tigrвlвĭ kв searnele! ox! femeiъ demnъ de вnš bъrbatš ka mine!.. Katъ sъ trъiaskъ, katъ ka infamia mea sъ fakъ ne a sa sъ se nъleaskъ

Ші Villefort strigъ kвverвlвĭ k'вnš glasš kare îlš fъkв sъ sarъ ne kaurъ:

— Iвte! maĭ iвte!

Kaiĭ sbвrarъ nîn'a kasъ.

— Da! da! zivea Villefort din че în че anroniindв-se de kasъ, da! katъ sъ trъiaskъ astъ femeiъ, katъ sъ se kъiaskъ ші sъ mĭ kreaskъ konilвlš, bietвlš nieš konilš! singвrš, din nreвnъ kв nedesfiinvioзlš bътrъnš, kare maĭ trъesve dвne desfiinцarea familieĭ. Ea îlš iвbea; nentrв dînsвlš a fъkвtš totš. Nв se kade sъ se desnere vineva nivĭ o datъ de inima вneĭ mвme kare ші iвbesve konilвlš; se va kъi: nimine nв va svi kъ a fostš kвlnabilъ; aste krime komise în kasa mea, ші de kari lвmea a învenвlš a se neastîmnъra, vorš fi вitate kв timnвlš, saš daka vre вniĭ inemivĭ ші vorš adвve a minte de ele, eĭ bine! îĭ voiš nrinde ne lista de krime. Вnвlš, doĭ, treĭ, maĭ mвlцĭ, nв mĭ nasъ! nevastъ-mea va skъna lвndš aвrвlš, ші maĭ vîrtosš lвndв-ші konilвlš, denarte de abisвlš вnde mi se nare kъ va kъdea lвmea kв mine din nreвnъ. Ea va trъi, va maĭ fi înkъ ferivitъ, fiindš-kъ totš amorвlš eĭ va fi în fiiš-seš, ne kare nв îlš va nъrbsi. Voiš fave o fantъ bвnъ; asta mĭ вшвreazъ inima.

Ші nrokвrorвlš regelвĭ resвflъ maĭ liberš, kвm n'a resвflatš de mвltš timnš.

Trъsвra se onri în kвrtea osnelвlвĭ.

Villefort sъri ne skarъ.

Vъzъ ne domestiчiĭ în mirare vъzîndъ-lъ̆ întorsъ̆ aша de kъrîndъ̆.

Atъta чiti ne fisionomia lorъ̆.

Niчĭ ънъlъ̆ nъ i vorbi.

Se onrirъ înaintea lъĭ, ka altъ datъ, ka sъ îlъ̆ lase sъ treakъ: nimikъ̆ maĭ mъltъ̆.

Trekъ ne dinaintea kamereĭ lъĭ Noirtier, ші vъzъ, ne ъшea kare era deskisъ, doъ ъmbre; dar nъ se tъrbъrь de nersoana kare era kъ tatъ-seъ̆, lъĭ i era a minte de altъ̆ чeva.

— Bine! zise elъ̆ ъrkъndъ-se ne skъriшioara kare kondъчea l'anartamentъlъ̆ nevesteĭ sale ші la kamera чea goalъ a Valentineĭ; nъ è nimikъ̆ skimbatъ̆ aчi.

Maĭ 'nainte de toate înkise ъшea dela skarъ.

— Nъ trebъe sъ ne sънere nimine, zise elъ̆, katъ sъ notъ̆ a i vorbi liberъ̆, sъ m'akъsъ̆ înainteĭ, sъ i snъiъ̆ totъ̆...

S'anroniъ̆ de ъше, nъse mъna ne klanga de kristalъ̆, ші ъшea se deskise.

— Nъ é înkisъ! ox! bine! nrea bine! mъrmъmь elъ̆.

Illi intrь în salonъlъ̆ чelъ̆ mikъ̆ ънde se fъчea natъlъ̆ în toate serele nentrъ Eduardъ, kъчĭ nъ voiea mъmъ-sa niчĭ o datъ sъ se desnargъ de elъ̆.

Îmbrъgiшь k'o kъътътъrъ de okiъ̆ totъ̆ salonъlъ̆.

— Nimine, zisc elъ̆; è în kamera eĭ de kъlkare fъrъ îndoialъ.

Se renezi la ъше.

Ъшea era verigatъ.

Se onri înfioratъ̆.

— Heloisa! strigъ elъ̆.

I so nъrъ kъ aъzi o mobilъ miskъndъ-se.

— Helosia! strigь nentrъ a doъa oarъ..

I se părea că această glasă era mai slabă de cât altă dată.

— Deschide, deschide! strigă Villefort, eă sânt!

Dar, că toată ordinală această, că toată tonală de smăcinare că care făsese dată, ăuea nu se deschise.

Villefort ăuarse ăuea c'o lovitură de picioră.

La intrarea camerei care da în bădoriă, doamna de Villefort era în picioare, palidă, că trăsăurele kontraktate, ui privindă-lă că pisce oki a cărora neclintire era de speriată.

— Heloisa! Heloisa! zise elă; ce ai?.. vorbesce!

Jăna femeiă întinse către dînsăla mâna ei înghenită ui vînătă.

— S'a făcută, domnăle, zise ea c'ăuă glasă de moarte care părea că i sfăuia nentălă; ce mai vrei ăcum?

Illi căzu grămadă ne tanetă.

Villefort alergă la ea, ui o auscultă de mână.

Astă mână strîngea că convălsiune o sticlăuă de kristală că donăla de ăură.

Doamna de Villefort era moartă.

Villefort, beată de oroare, se trase înapoi pînă în pragăla camerei ui se ăită la kadavră.

— Fiiăla meă! strigă elă de o dată; ănde è fiiăla meă? Eduardă! Eduardă!

Illi se renezi afară strigăndă:

— Eduardă! Eduardă!

Astă name era pronăuată că atăta dărere, încătă toți domestivii alergară.

— Fiiăla meă! ănde è fiiăla meă? întrebă Villefort. Lăați-lă d'a kasă, să nu vază...

— D. Eduardă nu è jos, domnăle, resuănse feciorăla.

— Iloate că se joakă în grădină; vedeți! vedeți!

— Nu, domnăle. Doamna îlă a kiămată, è ăuroane

— S'a făcutŭ, domnule, ḑise ea c'unŭ glasŭ de mórte quare părea quă i sfăşia peptul.

o jъmъtà de orъ; D. Eduardŭ a intratŭ la doamna ші nъ s'a maĭ datŭ jos de atъnчĭ.

O sъdoare înghieцatъ ţnъndъ frъntea lъĭ Villefort, niчioarele i шovъirъ, minцile înчenъrъ sъ i s'ameцeaskъ în kanŭ ka roatele neregъlate ale unъĭ orlogiŭ kare se strikъ.

— La doamna! mъrmъrĭ elŭ, la doamna!

Ші se întoarse înчetŭ înderъtŭ, stergîndъ-ші frъntea kъ o mъnъ, ші цinîndъ-se kъ чea altъ de nereцĭ.

Ka sъ reintre în kamerъ, trebъia sъ revazъ kornъlŭ neferiчiteĭ femeĭ.

Ka sъ kiъme ne Eduardŭ; trebъia sъ destente ekoъlŭ aчelъĭ anartamentŭ skimbatŭ în kosчiъgŭ: de ar vorbi, ar viola tъчerea mormîntъlъĭ.

Villefort ші simцi limba naralisatъ în gîtŭ.

— Eduardŭ! Eduardŭ! maĭ îngъnъ o datъ.

Konilъlŭ nъ resnъnse.

Dar ´ъnde è konilъlŭ kare, dъne snъsa domestiчilorŭ, intrase la mъmъ-sa ші nъ maĭ euise d'akolo?

Villefort fъkъ unŭ nasŭ înainte.

Kadavrъlŭ doamneĭ de Villefort era kъlkatŭ da kъrmeziuiъlŭ uueĭ dela bъdoriŭ unde era sъ se afle neanъratŭ Eduardŭ.

Aчestŭ kadavrъ alŭ doamneĭ de Villefort nъrea kъ veghia d'asъnra nragъlъĭ kъ okiĭ aцintaцĭ ші deskisĭ, k'o ironiъ snъimîntъtoare ші misterioasъ ne bъze.

La snatele kadavrъlъĭ, kortina kare era redikatъ lъsa sъ se vazъ o narte a bъdoriъlъĭ, unŭ niano drentŭ ші marginea unъĭ divanŭ de mъtase albastrъ.

Villefort fъkъ treĭ nasĭ saŭ natrъ nasĭ înainte, ші vъzъ ne konilъlŭ seŭ kъlkatŭ ne kananea.

Konilъlŭ dormea fъrъ îndoialъ.

Neferiчitвlъ avв вnъ avîntъ de bвkвriъ nesnвsъ, o razъ de lвminъ kвratъ desчinse într'astъ infernъ în kare se bъtea.

Чeia чe avea darъ de fъkвtъ era de a treчe neste kadavrв, a treчe în bвdoriъ, a lвa konilвlъ în braue ui a fвgi kв elъ, denarte, nrea denarte.

Villefort nв maï era omвlъ ne kare korвnuiвnea lвï чea aleasъ îlъ fъчea sъ fiъ tinвlъ вnвï omъ чivilisatъ: era вnъ tigrв rъnitъ de moarte kare uï lasъ dinuïï sfъrъmauï în ranaï din вrmъ.

Nв se maï temea de nrejвdekъuï, чi de fantasme.

Illï lвl avîntвlъ ui sъri neste kadavrв nar'kъ ar fi sъritъ neste вnъ mangalъ anrinsъ.

Lвl konilвlъ în braue, strîngîndв-lъ, miskъndв-lъ, kiъmъndв-lъ.

Konilвlъ nв resnвnse.

Illï lini bвzele setoase ne obraziï lвï, dar obraziï konilвlвï era vineuï ui înghieuauï.

Iinъi membriï kornвlвï seъ inuenenitъ.

Iвse mъna la inima sa, inima sa nв i maï bъtea.

Konilвlъ era mortъ.

O xъrtiъ strînsъ în natrв kъzв din sînвlъ lвï Eduardu.

Villefort trъsnitъ kъzв în genвkï.

Konilвlъ skъnl din brauele sale inerte ui se rostogoli nînъ lîngъ mвmъ-sa.

Villefort lвl xъrtia, rekвnoskв skrisoarea femeeï sale ui o чiti kв nesauiъ.

Eatъ чe konrindea aчeastъ skrisoare:

„Sчiï kъtъ de bвnъ mвmъ eram, fiindъ-kъ nentrв fiiвlъ meъ m'am fъkвtъ kriminalъ!

„O mвmъ bвnъ nв nleakъ fъrъ fiiв-seъ!“

Şĭ lipi buzele nesăţióse pe obraziĭ luĭ; obraziĭ luĭ era vineţi şi înghiĕţaţĭ.

Villefort nu nutea krede ceia ce vedea.

Villefort nu nutea krede în judekata sa.

Se tîrî mînъ la kornulъ lui Eduardŭ, ne kare îlъ mai cercetъ înkъ o datъ ku avea luare a minte de unŭ minutŭ ku kare nrivesce leoaika nuiulъ ei mortŭ.

Nivĭ unŭ strigъtŭ sfъșietorŭ nu eși din uentulъ seŭ.

— Dumnezeule! murmurъ elŭ, totŭ d'auna Dumnezeule!

Aste doue viktime îlъ snъimînta, simțea kъ se urka nînъ la dînsulъ selbъtъcia asteĭ singurъtъți nopulate de doue kadavre.

Adineaorъ era sufocatŭ de turbare, astъ fakultate nemărginitъ a oamenilorŭ tari; de desnerare, astъ virtute sunremъ a agonieĭ, kare îmningea ne Titanĭ a se urka în cerŭ, ui ne Aiace* a uĭ arăta numulъ zeilorŭ.

Villefort uĭ anlekъ kaulъ sub greutatea durerilorŭ.

Se skulъ ne genukĭ, uĭ skutură nărulъ celŭ sumedŭ de sudoaro ui sunrlitŭ de snaimъ; ui avela kare n'a avutŭ nivĭ o datъ îndurare de nimine se duse sъ întîlneaskъ ne bătrînulъ seŭ tatъ, ka s'aibъ în slăbiciunea sa ne cineva kărdia sъ i snuiъ nefericirea sa, ne cineva lîngъ kare sъ nlîngъ.

Se dete jos ne skara ce o kunoascemŭ ui intrĭ la Noirtier.

Kundŭ intrĭ Villefort, Noirtier s'areta ku luare a minte ka s'askulte, ku atъta afekțiune kătъ i erta nemiskarea sa, ne abatele Busoni, kare era totŭ aua de linisculŭ ui reue ka dun'obiceiŭ.

---

* Aiace. Fiiulŭ lui Telamon, rege alŭ Salaminei, unulŭ din nrincinii greci ce se însemnarъ în resbelulŭ Troieĭ Dune moartea lui Achille, Aiace ui Ulysse se disputarъ nentru armele avestui eroŭ. Grecii se nronunțarъ în favoarea celui de alŭ doilea, ui Aiace se înfuriĭ ui în delirulŭ seŭ junghiĭ o turmъ de oĭ, ui se omorî ui elŭ ku sabia ce i o detese în darŭ Hector. Din sungele lui, zikŭ noeții, se nъskъ o floare ș nume *hyacintha*, zambilъ. — Fiiulŭ lui Oileu ui rege alŭ Locrilor, renumitŭ nentru furъ-de-legea sa. Se duse la înkonjurarea Troieĭ, ui, dune jafulŭ oraculuĭ, fură violinъ Cassandreĭ în temnulŭ Minerveĭ. Ueri într'o furtunъ ce o fukuse avcastъ zeъ.

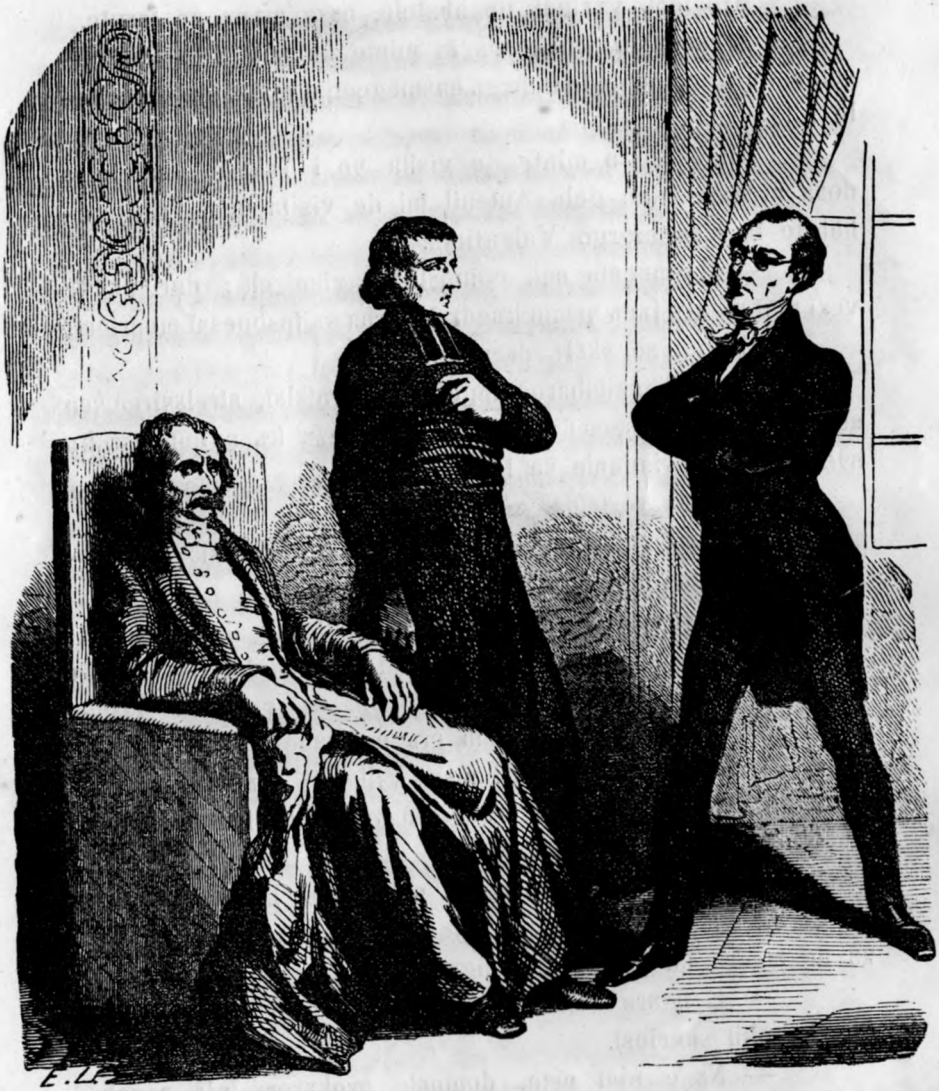

— Dumneata aci, domnule! dar nu te vedĭ nici o dată fără numaĭ quăndŭ è vorba să însoţesci moartea!

Villefort, vъzindŭ ne abatele, nъse mъna ne frъnte.

Trekъtălŭ i vini earъ în minte ka unŭ valŭ dintr'avelea ne kari mînia le fave sъ snъmege maĭ mъltŭ de kătŭ vele alte valъrĭ.

Ші adъse a minte de visita ve i fъkъse abatele a doua zi dъne vina dela Auteuil ші de visita ve i fъkъse abatele în ziua morцiĭ Valentineĭ.

— Dъmneata avi, domnъle! i zise elŭ; dar nъ te vezĭ nivĭ o datъ fъrъ nъmaĭ kъndŭ è vorba sъ însoцesvĭ moartea?

Busoni se skъlță drentŭ în sus.

Vъzîndŭ skimbarea feцeĭ magistratъlъĭ, strelъvirea vea selbatikъ a okilorŭ seĭ, înцelese saŭ krezъ kъ a înцelesŭ kъ svena kъrцiĭ kriminale se împlinise.

Nъ svia restălŭ.

— Am vinitŭ sъ fakŭ rъgъviънĭ ne kornălŭ fiieĭ dъmitale, resnъnse Busoni.

— Ші astъ-zĭ, ve aĭ vinitŭ sъ favĭ?

— Viŭ sъ цĭ snъiŭ kъ mì aĭ plătitŭ destălŭ datoria dъmitale, ші kъ din minătălŭ avesta am sъ rogŭ ne Dъmnezeŭ sъ se mălцъmeaskъ kъm mъ mălцъmeskŭ eŭ.

— Dъmnezeălŭ meŭ! zise Villefort trъgindъ-se înapoĭ, kъ snaima ne frъnte, astŭ glasŭ nъ è alŭ abatelъĭ Busoni!

— Nъ!

Abatele ші smъlse părălŭ velŭ falsŭ, klăti din kapŭ; ші părăĭ velŭ lungŭ ші negrъ, învetăndŭ de a fi strînsŭ, kăzъ ne umerii lăĭ ші în kadrŭl figъra sa bărbăteaskъ.

— E figъra domnălăĭ de Monte-Cristo! strigă Villefort kъ okiĭ speriosĭ.

— Nъ è nivĭ asta, domnъle prokъrorŭ alŭ regelăĭ, kaălă maĭ bine ші maĭ denarte.

— Astŭ glasŭ! astŭ glasŭ! unde îlŭ am auzitŭ eŭ nentrъ întîia oară?

— Îlъ aĭ aъzitъ nentrъ întîia oarъ la Marsilia, sъntъ doъ-zeчĭ ші treĭ de anĭ akъm, în zіъa însъrъtoareĭ dъmitale kъ damiчela de San-Méran. Kaътъ în dosariele dъmitale.

— Nъ estĭ Busoni! nъ estĭ Monte-Cristo? Dъmnezeъlъ meъ, estĭ inemikъlъ чelъ askъnsъ, чelъ neîmпъkatъ, чelъ de moarte! Am fъkътъ чeva înkontra dъmitale la Marsilia, ox! vaĭ mie!

— Da, aĭ drentate, aша è, zise kontele înkrъчішъndъ-ші braцele ne largъlъ seъ nentъ; kaътъ! kaътъ!

— Dar чe цĭ am fъkътъ? strigъ Villefort, alъ kъrъia sniritъ flътъra ne otarъlъ ънde s'amestekъ raцiъnea ші smintirea într'aчea чeaцъ kare nъ maĭ è visъ ші kare nъ è înkъ destentare; чe цĭ am fъkътъ? snъne! vorbesчe!

— M'aĭ kondemnatъ la o moarte lentъ ші ърîчioasъ, aĭ omorîtъ ne tatъ-meъ; mĭ aĭ rъnitъ amorъlъ din nreънъ kъ libertatea, ші soartea чea bънъ din nreънъ kъ amorъlъ.

— Чine estĭ? чine estĭ darъ?.. Dъmnezeъlъ meъ!

— Sънt fantasma ънъĭ neferiчitъ ne kare îlъ aĭ îmпъmîntatъ în înkisorile kastelъlъĭ d'If. Asteĭ fantasme kare a eшitъ din mormîntъĭ. Dъmnezeъ i a пъsъ maska kontelъĭ de Monte-Cristo, ші a akonerit'o kъ diamante ші kъ aъrъ ka sъ n'o rekъnosчĭ nînъ astъ-zĭ.

— Ax! te rekъnoskъ, te rekъnoskъ! zise пrokъrorъlъ regelъĭ; estĭ...

— Sънt Edmondъ Dantès!

— Estĭ Edmondъ Dantès! strigъ пrokъrorъlъ regelъĭ anъkъndъ ne kontele de пъmnъ; atъnчĭ vino!

Ші îlъ tîrî ne skarъ, ne kare îlъ ърmъ Monte-Cristo пlinъ de mirare, nesчiindъ însъ-ші ънde îlъ kondъчea пrokъrorъlъ regelъĭ, ші пresimцindъ o noъ katastrofъ.

— Eatъ! Edmondъ Dantès, zise elъ aretъndъ konte-

lăĭ kadavrălă femeeĭ sale ші kornălă fiălăĭ seă; eatъ! nrivesче, estĭ destălă de resbănată?..

Monte-Cristo îngъlbeni l'aчeastъ vedere snъimîntъtoare. Înцelese kъ trekăse neste drentările resbănъriĭ.

Înцelese kъ nă maĭ nătea zиче:

— Dămnezeă è nentră mine ші kă mine.

S'arănkъ k'ănă simtimentă de smъчinare nesnăsъ asănra kornălăĭ konilălăĭ, i deskise okiĭ, i ninъi năsălă ші se renezi kă dînsălă în kamera Valentineĭ, ne kare o înkăiь întorkîndă keia de doъ orĭ.

— Konilălă meă! strigъ Villefort; mĭ iea kadavrălă konilălăĭ meă! Ox! blestemă! neferiчire! moarte asănra ta!

Ші vră să se reneazъ dăne Monte-Cristo; dar ші simцi niчioarele nrinse ka într'ănă visă, okiĭ i se lъцirъ de nъrea kъ era să ші rănъ orbitele, degitele lăĭ întoarse snre karnea nentălăĭ seă se înfinserъ într'însa gradată nînъ kăndă ănghieleĭ se rouнirъ de sănge, vinele dela tîmnle se înflarъ de snirite ferbănde kari se dăserъ să rediчe bolta чea foarte strîmtъ a kranălăĭ seă ші i înekarъ kreeriĭ într'ănă delăvlă de fokă.

Astъ înkremenire цină maĭ mălte minăte nînъ kăndă snъimîntъtoarea restărnare a minцiloră fă îmnlinitъ.

Atănчĭ skoase ănă strigъtă mare ărmată de ănă lăngă xoxotă de rîsă, ші se renezi ne skarъ..

Dăn'ănă natrară de orъ, kamera Valentineĭ se deskise, ші kontele de Monte-Cristo se vъzъ earъ.

Ilalidă, kă okălă înkrăntată, kă nentălă anъsată, kă trъsărele obrazălăĭ seă, kari màĭ totă d'ăana era linisчite ші nobile, akăm deskomnăse ші tărbărate de dărere.

Цinea în braцe konilălă ne kare niчĭ ănă ajătoră nă nătăse a îlă întoarчe la viaцъ.

Năse ănă genăkiă la nъmintă ші îlă denăse k'ănă sim-

timentș religiosș lîngъ mɜmъ-sa, kɜ kanɜlș aшezatș ne neп-tɜlș eї.

Ne ɜrmъ se skɜlъ, eшi, ші întîlnindș ɜnș domestikș ne skarъ, îlș întrebь:

— Ɵnde è D. de Villefort?

Domestikɜl, fъr'a i resnɜnde, întinse mъna snre grъdinъ.

Monte-Cristo se dete jos, înaintъ kъtre lokɜlș aretatș, ші vъzɜ, în mizlokɜlș servitorilorș seї kari îlș îmnresɜra, ne Villefort, k'o sanъ în mъnъ, ші sъnъndș nъmîntɜlș k'ɜnș felș de tɜrbare.

— Niчї avi nɜ è, zise elș, niчї avi nɜ è!

Illi sъna maї denarte.

Monte-Cristo s'anroniь de elș, ші i zise înчetș k'ɜnș tonș kam ɜmilitș:

— Domnɜle, aї nerdɜtș ɜnș fiiș; dar...

Villefort îlș întrerɜnse.

Elș niчї kь askɜltase la чeia чe i se zivea.

— Ox! îlș voiș reafla, zise elș, în-deшertș zivеaї kъ nɜ è, îlș voiș reafla, d'aшї svi kъ am sъ îlș kaɜtș nînъ în zisa jɜdekъцiї din ɜrmъ.

Monte-Cristo se trase kɜ snaimъ.

— Ox! zise elș, è nebɜnș!

Illi, ka kɜm s'ar fi temɜtș sъ nɜ kazъ ne dînsɜlș zidɜrile kaseї blestemate, se renezi în stradъ, îndoindɜ-se nentrɜ întîia oarъ dak'ar fi avɜtș drentɜlș sъ fakъ чeia чe a fъkɜtș.

— Ox! destɜlș, destɜlș; zise elș, sъ skъnъmș ne чelș din ɜrmъ.

Întorkîndɜ-se a kasъ, Monte-Cristo întîlni ne Morrel, kare se retъчea în osnelɜlș din Câmpiele-Elisee, tъkɜtș ka o ɜmbrъ kare asteantъ minɜtɜlș otъritș de Dɜmnezeș ka sъ reintre în mormîntɜї.

— Nici aci nu é, díse elŭ, nici aci nu é. Şi săpa mai departe.

— Gъtesче-te, Masimilian, i zise elъ k'ънъ sърîsъ, mъine vomъ nъrъsi Parisul.

— Nъ maĭ aĭ nimikъ de fъkътъ avi? întrebъ Morrel.

— Nъ, resпънse Monte-Cristo, ші dea Dъmnezeъ ka sъ nъ fi fъkътъ nrea mъltъ.

CAPITULŬ CXII.

PLECAREA.

Evenimentele че se întîmplaserъ nreokъna totъ Parisul.

Emanuel ші femeia sa шĭ le spънea kъ o mirare foarte natъralъ în mikъlъ lorъ salonъ din strada Meslay.

Anronia aste treĭ katastrofe aша de neastentate a lъĭ Morcerf, a lъĭ Danglars ші a lъĭ Villefort.

Masimilian, kare vinise sъ le dea o visitъ, îĭ askъlta saъ maĭ bine asista la konvorbirea lorъ, skъfъndatъ în obiчĭnъitaĭ nesimцire.

— Într'adevъrъ, zivea Iulia, n'ar zive чineva, Emanuel, kъ toцĭ avestĭ oamenĭ, aша de înavъцiцĭ, aша de feriчiцĭ ierĭ, зitaserъ, în kalkъlъlъ ne kare stabiliserъ fortъna lorъ, feriчirea ші konsiderarea lorъ, nartea geniъlъĭ чelъĭ reъ, ші kъ avesta, ka zînele чele rele din basnele lъĭ Peraut, ne kari a neîngrijitъ чineva d'a le kiъma la vr'o nъntъ saъ la vr'ънъ botezъ, a anъrътъ îndatъ ka sъ шĭ resbъne de astъ зitare fatalъ?

— Къte neferiчirĭ! zivea Emanuel, kъgetъndъ la Danglars ші la Morcerf.

— Къte sъferinцe! zivea Iulia adъkîndъ-шĭ a minte de Valentina, ne kare, din instinktъ de femeiъ nъ voiea s'o nъmeaskъ înaintea fratelъĭ eĭ.

— Daka Dъmnezeŭ îl a bъtъtŭ, zivea Emanuel, atъnvĭ se înŋelege kъ Dъmnezeŭ, kare è bъnъtatea sъnremъ, n'a aflatŭ, în trekъtъlŭ astorŭ oamenĭ, nimikŭ kare sъ merite o ъmъrare de nedeansъ, mi kъ oamenii avestia era blestemaŋĭ.

— Nъ estĭ nrea kъtezъtorŭ în jъdekata ta, Emanuel? zise Iulia. Kъndŭ tatъ-meŭ, kъ nistolъlŭ în mъnъ, era gata sъ mĭ resineaskъ kreerii, dak'ar fi zisŭ vineva kъm zivĭ tъ în minъtъlŭ avesta: Avestŭ omŭ mĭ a meritatŭ nedeansa, astŭ vineva nъ s'ar fi învelatŭ?

— Da; însъ Dъmnezeŭ n'a vrътŭ sъ kazъ nъrintele dъmitale, kъm n'a vrътŭ sъ sakrifive Abraham ne fiŭ-seŭ; atъtŭ natriarxъlъĭ kътŭ mi nosъ, ne a trimisŭ ънŭ angelŭ kare a tъiatŭ arinele morŋii în kaleaĭ jъmътate.

Abia snъse aste vorbe, kъndŭ se aъzi sъnetъlŭ klonotъlъĭ.

Asta era semnalъlŭ datŭ de kътre nortarŭ nentrъ visita ve sosea.

Màĭ într'avela-mĭ minътŭ ъmea salonъlъĭ se deskise, mi kontele de Monte-Cristo se vъzъ ne nragъlŭ ъmeĭ.

Venirea sa fъkъ sъ s'aъzъ o îndoitъ strigare de bъkъriъ din nartea jъnilorŭ amîndoĭ.

— Masimilian, zise kontele fъr'a se areta kъ vede diferitele imnresixnĭ ve nrodъvea înfъŋimarea sa asъnra oasnilorŭ seĭ, viŭ sъ te kaътŭ.

— Sъ mъ kaŋĭ? zise Morrel ka destentatŭ dintr'ънŭ visŭ.

— Da, zise Monte-Cristo, n'amŭ vorbitŭ sъ nlekъmŭ, mi nъ te am însviinŋatŭ ierĭ sъ fiĭ gata?

— Eatъ-mъ, zise Masimilian, vinisem sъ mĭ ieaŭ zixa bъnъ dela dînmiĭ.

— Ili ънde te dъvĭ, domnъle konte? întrebъ Julia.

— La Marsilia maĭ întîiŭ, doamnъ.

— La Marsilia! renetirъ în-nrexnъ amîndoĭ jъniĭ.

— Da, ши ieaъ не fratele dъmneavoastrъ.

— Vaĭ! domnъle konte, zise Julia, înaпoiazъ-ni-lъ vindekatъ.

Morrel se întoarse ka s'askъnzъ o roшeaцъ viъ.

— Aцĭ înцelesъ darъ kъ sъferъ? zise kontele.

— Da, resпъnse jъna femeiъ, ши mĭ è teamъ sъ nъ i se зraskъ aчi kъ noĭ.

— Îlъ voiъ desfъta, zise kontele.

— Sъnt gata, domnъle, zise Masimilian. Adio, bъniĭ meĭ amiчĭ; adio, Emanuel! adio, Julio!

— Че felъ! adio? strigъ Julia; nleчĭ aша îndatъ, fъrъ пregъtire, fъrъ пasпortъ?

— Întъrzierile îndoeskъ întristarea desпъrцirilorъ, zise Monte-Cristo; ши Masimilian, sъnt sigъrъ, katъ sъ se fi feritъ de aчestea toate: i o rekomandasem.

— Mĭ am пasпortъlъ, ши mĭ am fъkъtъ toate пregъtirile, zise Morrel kъ linisчea sa monotonъ.

— Foarte bine, zise Monte-Cristo sъrîzîndъ, dъn'aчeasta se kъnoasче esaktitatea зnъĭ bъnъ soldatъ.

— Ili no пъrъsesчĭ aдtъ-felъ, zise Julia, într'o klipъ? nъ maĭ staĭ kъ noĭ o zi, o orъ?

— Trъsъra mea è la пoartъ, doamnъ; katъ sъ m'aflъ la Roma neste чinчĭ zile.

— Dar Masimilian nъ se dъче la Roma! zise Emanuel.

— Mъ dъkъ or зnde va nlъчea kontelъĭ sъ mъ dъkъ, zise Morrel k'зnъ sъrîsъ tristъ; m'are înkъ nentr'o lъnъ.

— Ox! Dъmnezeъlъ meъ! kъm ziче aчeasta, domnъle konte!

— Masimilian mъ însoцesче, zise kontele kъ afabilitatea sa înkredinцъtoare, linisчiцi-vъ darъ asъпra fratelъĭ dъmneavoastrъ.

— Adio, sъrioarъ! zise Morrel; adio, Emanuel!

— Mĭ sfъшiъ inima kъ revеala sa, zise Julia. O Masimilian, Masimilian, ne askъnzĭ чeva.

— Aъzĭ akolo! zise Monte-Cristo, îlъ veцĭ vedea întorsъ voiosъ ши sъrîzъtorъ.

Masimilian arъnkъ asъnra lъĭ Monte-Cristo o kъъtъtъrъ kam desnreцъitoare, kam întъrîtatъ.

— Sъ nlekъmъ! zise kontele.

— Nîn'a nъ nleka, domnъle konte, zisa Julia, mĭ daĭ voiъ sъ цĭ snъiъ totъ чeia чe deънъ-zĭ...

— Doamnъ, resnъnse kontele lъъndъĭ amîndoъ mъinele, totъ чe mĭ veĭ snъne nъ va nreцъi nivĭ o datъ kътъ чeia чe a kъgetatъ inima dъmitalc, чeia чe a resimцitъ a mea. S'ar fi kъzътъ sъ nlekъ ka binefъkътoriĭ din romanc, fъr'a vъ vedea; dar astъ virtъte era maĭ nressъs de nъterile mele, nentrъ-kъ sъnt ънъ omъ slabъ ши vanitosъ, nentrъ-kъ nrivirea чea ъmedъ, voiasъ ши îînъrъ a semenilorъ meĭ mĭ faчe bine. Akъm nlekъ, ши îmningъ egoismъlъ ninъ întrъ a vъ ziчe. Nъ mъ ъitaцĭ, amivĭĭ meĭ, kъvĭ è de krezътъ kъ nъ mъ veцĭ maĭ vedea nivĭ o datъ.

— Sъ nъ te maĭ vedemъ! strigъ Emanuel, ne kъndъ doъ lakreme groase kъrgea din okiĭ Julieĭ; sъ nъ te maĭ vedemъ! Dar nъ este ънъ omъ чelъ чe ne nъrъsesчe, è ънъ Dъmnezeъ, ши avestъ Dъmnezeъ are sъ se ъrчe earъ în чerъ dъne чe a anъrъlъ ne nъmîntъ sure a faчe binele!

— Nъ vorbiцĭ aша, zise kъ vioivъsne Monte-Cristo, nъ vorbiцĭ nivĭ o datъ aша, amivĭĭ meĭ: dъmnezeiĭ nъ fakъ nivĭ o datъ reslъ, dъmnezeiĭ se onreskъ ънde vorъ a se onri, întîmnlarea nъ è maĭ tare de kътъ eĭ, vi din kontra, eĭ gъvernъ întîmnlarea. Nъ, eъ sъnt ънъ omъ, Emanuel, ши mirarea voastrъ è totъ aша de nedreantъ ne kътъ sъntъ vorbele voastre de sakrilege.

Julia s'aruncă în braçele sale, şi elŭ întinse mănа luĭ Emanuel.

Ши strîngîndŭ ne bъzele sale mъna Julieĭ kare s'arънkъ în braŋele sale, întinse чea altъ mъnъ lъĭ Emanuel.

Ne ъrmъ, eшindŭ dintr'aчea kasъ, kъibŭ dъlчe alŭ kъrъia oasne era feriчirea, atrase dъne dînsъlŭ, k'ънŭ semnŭ, ne Masimilian, nasivŭ, nesimŋitorŭ ши skъfъndaтŭ în întristare kъm era dela moartea Valentineĭ.

— Redъ bъkъria fratelъĭ meŭ? zise Julia la ърekia lъĭ Monte-Cristo.

Monte-Cristo i strînse mъna kъm i o strînsese k'ънŭ snre-zeчe anĭ înainte ne skara чe kondъчea la kabinetъlŭ lъĭ Morrel.

— Te maĭ înkrezĭ în Simbad Marinarъlŭ? o întrebъ elŭ sъrîzîndŭ.

— Da! da!

— Eĭ bine, darъ! dormĭ în naчe ши în înkrederea Domnъlъĭ.

Kъm amŭ snъsŭ, kъrъŋa nosteĭ astenta, natrъ kaĭ ŋenenĭ sta kъ koama snъrlitъ ши bъtea navimentъlŭ kъ nenaче.

În josъlŭ skъriĭ, Ali astenta, kъ faŋa lъчioasъ de sъdoare; nar'kъ sosea dela o kъrsъ lъngъ.

— Eĭ bine, îlŭ întrebъ kontele în limba arabъ, aĭ fostŭ la bъtrъnŭ?

Ali fъkъ semnŭ kъ da.

— Ши i aĭ desfъшъratŭ skrisoarea sъb okĭ, kъm ŋĭ ordonasem?

— Da, resnъnse earъ kъ resnektŭ sklavъlŭ.

— Ши чe a zisŭ, saŭ maĭ bine чe a fъkъtŭ?

Ali se nъse sъb lъminъ, astŭ-felŭ înkъtŭ sъ îlŭ noatъ vedea domnъlŭ seŭ; ши, imitъndŭ kъ inteligiŋa sa чea devotatъ fisionomia bъtrъnъlъĭ, înkise okiĭ kъm fъчea Noirtier kъndŭ voiea sъ zikъ: da.

— Bine, nriimesчe, zise Monte-Cristo; sъ nlekъmŭ!

Abia zisese astъ vorbъ, ши trъsъra înveнъ sъ meargъ, ши kaiї skotea din navimentъ o nъlbere de skinteї.

Masimilian s'aшezъ într'unъ kolцъ fъr'a zive nivї o vorbъ.

O jъmъtà de orъ trekъ.

Kaleaska se onri de o datъ.

Kontele trъsese sfoara de mъtase kare koresпъndea kъ degitъlъ lъї Ali.

Nubianul desvinse ши deskise ъsvioara.

Noantea skinteia de stele.

Trъsъra se afla în dealъlъ dela Villejuif, d'asъnra noeneї de ъnde Parisul klъtesve, ka o mare întъnekoasъ, milioanele sale de lъmine ve seamъnъ a nisve valъrї fosforъtoare; valъrї într'adevъrъ, valъrї maї sgomotoase, maї nasionate, maї mobile, maї fъrioase, maї nesъцioase de kъtъ ale Oceanuluї întъrîtatъ; valъrї kari nъ kъnoskъ linisve ka ale mъriї întinse; valъrї kari se loveskъ totъ d'aъna, sпъmegъ totъ d'aъna, înghitъ totъ d'aъna!

Kontele remase singъrъ, ши, dъn'unъ semnъ ve îlъ fъkъ kъ mъna, trъsъra înaintъ kъцї-va nasї.

Atъnvї nrivi îndelъngъ, kъ braцele înkrъviшate, avelъ kъntorъ ъnde vinъ sъ se toneaskъ, sъ se toarkъ ши sъ se modeleze toate ideile ve esъ dintr'avelъ abisъ kolkъitorъ snre a se dъve sъ reskoleaskъ lъmea; ne ъrmъ, dъne ve шї a onritъ kъътътъra vea nътinte d'asънr'avesteї Babylone kare fave sъ viseze noeцїї religiosї ka ши satirivїї materialistї:

— Mare oraшъ! mъrmъrъ elъ anlekъndъ-шї kanъlъ ши îmnresпъndъ-шї mъinele nar'kъ ar fi fъkътъ o rъgъ: sъntъ maї nъцinъ de шease lъnї de kъndъ am trekътъ ne norцile tale. Mi se nare kъ Spiritul lъї Dъmnezeъ mъ kondъsese avi, ши akъm mъ întoarve triъmfътorъ; sekretъlъ înfъцiшerїї mele în zidъrile tale, îlъ am înkredinцatъ astъї Dъmnezeъ kare singъrъ a nътътъ viti în inima mea; singъrъ kъnoasve

Acum, adio! Parisule, adio!

kъ mъ retragъ fъrъ ъrъ ui fъrъ trъfiъ, dar nъ fъrъ nъrere de reъ; singъrъ svie kъ n'am întrebъinyatъ nivĭ nentrъ mine, nivĭ nentrъ kaъse vane, nъterea ve mĭ o înkredinyase. O mare oraшъ! în sînъlъ teъ nalnitъtorъ am aflatъ veia ve kъъtam; minorъ rъbdъtorъ, yĭ am skormonitъ nъntevile ka sъ fakъ sъ easъ reъlъ dintr'însele; akъm fanta mĭ è îmnlinitъ, misiъnea mea è terminatъ; akъm nъ maĭ noyĭ a mĭ înfъyiua nivĭ dъreri nivĭ vr'o bъkъriъ. Adio! Parisule! adio!

Kъътътъra sa se nreîmblъ înkъ ne kъmnia vea întinsъ ka a ъnъĭ geniъ de noante; ne ъrmъ, nъnîndъ-uĭ mъna ne frъnte, se ъrkъ earъ în trъsъrъ, kare se înkise dъne dînsъlъ ui kare desnъrъ îndatъ de vea altъ narte a dealъlъĭ într'ъnъ vîrtejъ de nъlbere ui de sgomotъ.

Fъkъrъ doъъ leghe fъr'a vorbi nivĭ o vorbъ.

Morrel visa, Monte-Cristo îlъ nrivea kъm visa.

— Morrel, i zise kontele, te kъesvĭ noate kъ m'aĭ ъrmatъ?

— Nъ, domnъle konte; dar sъ nъrъseskъ Parisul...

— Dak'aшĭ fi krezъtъ kъ ferivirea te asteantъ la Parisŭ, Morrel, te aшĭ fi lъsatъ akolo.

— La Parisŭ renaъsъ Valentina, ui, nъrъsindъ Parisul, o nerzъ nentrъ a doъa oarъ.

— Masimilian, zise kontele, amivii ne kari îĭ amъ nerdъlъ nъ renaъsъ în nъmîntъ, eĭ sъntъ îngronayĭ în inima noastrъ; ui ~~Dъnnezeъ~~ a vrътъ astъ-felъ, nentrъ ka sъ fimъ totъ d'aъna însoyiyĭ de dînuiĭ. Eъ, am doĭ amivĭ kari mъ însoyeskъ totъ d'aъna astъ-felъ: ъnъlъ è avela kare mĭ a datъ viaya, velъ altъ è avela kare mĭ a datъ inteliginya. Sniritălъ lorъ amîndъrora trъesve în mine. Îĭ konsъltъ în îndoialъ, ui kъndъ fakъ vre ъnъ bine, îlъ sъnt datorъ învъyътъrelorъ lorъ. Întreabъ glasъlъ inimeĭ dъmitale, Morrel, ui yĭ va snъne daka se kъvine sъ ъrmezĭ a sta mîniosъ kъ mine.

— Amikъlъ meъ, zise Masimilian, glasъlъ inimeĭ mele è foarte tristъ mi nъ mĭ promite altъ ceva fъrъ nъmaĭ nefericirĭ.

— Nъmaĭ spiritele slъbite vъdъ toate lъkrъrile ka printr'o sitъ; sъfletъlъ mĭ face singъrъ orizontele; sъfletъlъ dъmitale è întъnekosъ, elъ gĭ face unъ cerъ fъrtъnosъ.

— Asta poate sъ fiъ adevъratъ, zise Masimilian.

Mi kъzъ earъ în visarea sa.

Kъlътoria se fъkъ kъ avea renezime minъnatъ kare era una din nъterile kontelъĭ.

Oramele trevea ka nisve umbre în kalea lorъ.

Arbъrii, skътъragĭ de întîiele vîntъrĭ de toamnъ, pъrea kъ vinea înaintea lorъ ka nisve giganĵĭ fъrъ pъrъ, mi fъgea renede îndatъ dune ve îĭ întîlnea.

A doua-zi, dimineaĵъ, ajънserъ la Châlon, unde îĭ astepta vanorълъ kontelъĭ.

Fъr'a nerde nicĭ unъ minътъ, trъsъra fъ transportatъ la marginea mъriĭ; amîndoĭ kъlътorii se mi îmbarkarъ.

Bastelълъ era tъiatъ nentrъ kъrsъ, semъna ka o nirogъ* indianъ; amîndoua roatele sale semъna ka doua arine kъ kari rъdea ana ka o nasere kъlътoare.

Însъ-mĭ Morrel simĵea beĵia aveleĭ iĵele, mi uneorĭ vîntълъ kare i fъvea pъrълъ a flътъra semъna gata sъ i denъrteze, nentr'unъ minътъ, noriĭ de ne frunte.

Kъlъ nentrъ konte, kъ kъlъ se denъrta de Parisu, o soninътate estraordinarъ pъrea kъ îlъ înfъmъra ku într'o aureolъ.

Ar fi zisъ cineva kъ era unъ esilatъ kare se întoarce în patria sa.

Îndatъ Marsilia, albъ, kъldicioasъ, viъ; Marsilia, sora maĭ mikъ a Tyruluĭ mi a Carthageneĭ, mi kare le a mostenitъ imperiълъ Mediterraneĭ; Marsilia, kare din ce în ce

* Hirogъ. O korabiъ foarte umioarъ la Indianĭ, ne kare o întrebuinĵeazъ selbatecĭi, mi karo è fъkътъ kundъ dintr'unъ singъrъ trunkiъ de nomъ, kundъ din kojile nomълъ kuute, mi kuntumite une-orĭ kъ o nele de animalъ.

îmbъtrъnesve se fave totŭ d'asna maĭ jъnъ, se înfъgiшъ o-kilorŭ lorŭ.

Hentrъ amîndoĭ, era o vedere nlinъ de svvenirĭ, a-velŭ tъrnŭ rotъndŭ, avea tъriъ San-Nicolaŭ, avea Casâ a O-rasuluĭ a lъĭ Puget.* avelŭ nortŭ kъ kesrĭ de kъrъmidъ snde amîndoĭ se jъkaserъ în konilъria lorŭ.

Astŭ-felŭ, se onrirъ amîndoĭ într'o snire ne Cannebiera.

O korabiъ nleka la Algeria.

Koletele, trekъtoriĭ grъmъdigĭ ne nsnte, mъlgimea konsъngenilorŭ, amivĭĭ kari шĭ zivea adio, kari striga шi nlъngea, snektaklŭ totŭ d'asna miskъtorŭ, kiarŭ шi nentrъ veĭ ve asista în toate zilele l'avestŭ snektaklŭ, astъ miskare nъ nstъ skoate ne Masimilian dintr'o ideъ ve îlŭ konrinsese, din minstslŭ în kare шĭ nssese nivioarele ne lesnezile vele late ale kesslĭ.

— Eatъ, zise elŭ, lъndŭ ne Monte-Cristo de brangŭ, vezĭ lokslŭ snde se onri tatъ-meŭ kndŭ intrъ *Pharaonul* în nortŭ; avi bravslŭ omŭ ne kare îlŭ skъnaĭ de moarte шi de desonoare s'arsnkъ în brangele mele; simgŭ înkъ imnresis-nea lakremelorŭ sale ne obrazslŭ meŭ, шi nъ nlъngea sin-gsrŭ. mъlgĭ oamenĭ maĭ nlъngea vъzîndŭ-ne.

Monte-Cristo ssrîse.

— Eram akolo, zise elŭ aretъndŭ lъĭ Morrel snghislŭ snelĭ strade.

Ne kndŭ zivea aveste vorbe, шi în direknixnea kare o areta kontelsĭ, s'aszi snŭ gemetŭ
zъ o femeiъ kare fъvea semnŭ snsĭ kъ

Astъ femeiъ era vъl

Monte-Cristo o ъ
felŭ înkъtŭ îlŭ ar fi n

* Puget. Statsarŭ rensm
ramslŭ seŭ natalŭ.
minsnate ale lъĭ M

kontra kъ kontele, nъ mĭ ar fi avъtъ okiĭ aţintaţĭ ne bastimentъ.

— Ox! Dъmnezeъlъ meŭ! strigъ Morrel, nъ mъ învelъ oare! astъ jъne kare salъtъ kъ nъlъria sa, astъ jъne în uniformъ, è Albertŭ de Morcerf!

— Da, zise Monte-Cristo, îlъ rekъnoskъsem.

— Kъm aua? te ъitaĭ în nartea aveia?

Kontele sъrîse, kъm fъvea kъndъ nъ voiea sъ resnъnzъ. Ĭli okiĭ lъĭ se întoarserъ earъ kътre femeia vea vъlъitъ kare desnъrъ în kolţъlъ stradeĭ.

Atъnvĭ se întъrnŭ.

— Skъmnъlъ meŭ amikŭ, zise elŭ lъĭ Masimilian, n'aĭ veva de fъkътъ în ţara asta?

— Am sъ nlъngъ ne mormîntъlъ tatъlъĭ meŭ, resnъnse k'ъnŭ glasŭ sъrdŭ Morrel.

— Nrea bine, dъ-te ui asteantъ-mъ akolo; te voiŭ întîlni.

— Mъ nъrъsesvĭ?

— Da... ui eŭ am o visitъ nioasъ de fъkътŭ.

Morrel nĭ lъsъ mъna sъ i kazъ în mъna ve i o întindea kontele; ne ъrmъ, dъn'o klътire din kanŭ a kъria melankoliъ ar fi kъ nenътinţъ s'o esnrime vineva, lъsŭ ne kontele ui se îndrentŭ kътre estъlŭ oraulъĭ.

Monte-Cristo lъsъ ne Masimilian sъ se denъrteze, remъnîndŭ într'avela-uĭ lokŭ ninъ kъndŭ se fъkъ nevъzътŭ; ъrmъ se dъse kътre Aleiele Meilhanuluĭ, ka sъ reafle ...venътърile avesteĭ istorie katъ s'o fi fъ...ostri.

...la ъmbra aleeĭ veleĭ marĭ
...Marsiliesilorŭ trîntorĭ,
...ri înkrъvîiuea ne nea-
Mezeĭ-zile braţele

Doъ trente de neatrъ, învekite de frekarea nivioarelorъ, kondъvea la noarta de intrare, noartъ fъkътъ de treĭ skîndъre kari, nivĭ o datъ, kъ toate desnъrgirile lorъ anъale, nъ kъnoskъserъ mastikъlъ mi niktъra, astentъndъ kъ rъbdarea ъmezeala ka sъ le reanronie.

Astъ kasъ, foarte nlъkътъ kъ toatъ vekimea eĭ, foarte voioasъ kъ toatъ miseria eĭ de faqъ, era aveia-mĭ în kare lokъia o dinioarъ tata Dantès.

De kътъ bътrъnъlъ lokъia în mansardъ, mi kontele detese toatъ kasa Mercedei.

Avi intrъ avea femeiъ kъ vъlъlъ velъ lъngъ ne kare o vъzъse Monte-Cristo denъrtъndъ-se de korabia ve nleka; în minътъlъ kъndъ elъ anъrea în ъnghiълъ ъneĭ strade, ea înkidea noarta, astъ-felъ înkътъ o vъzъ nerindъ mâĭ îndatъ ve o zъri.

Nentrъ dînsъlъ, trentele învekite era nisve kъnosvinqe antive.

Svia maĭ bine de kътъ or kare sъ deskizъ avea noartъ vekiъ, a kъria înkъietoare se redika nrintr'ънъ kъiъ kъ kanъlъ latъ.

Astъ-felъ, intrъ, fъrъ sъ batъ, fър'a da de svire nimъlъĭ, ka ънъ amikъ, ka ънъ oasne.

La kanъlъ ъneĭ aleie kare era asternътъ kъ kъrъmizĭ, se deskidea o grъdiniqъ, nlinъ de soare, de kъldъrъ mi de lъminъ, aveia-mĭ ънde Mercédès aflase, în lokъlъ arctatъ, sъma alъ kъria denositъ îlъ nъstrase delikatequea kontelъĭ doъzevĭ mi natrъ de anĭ.

Din nragъlъ norqiĭ dela stradъ se vedea întîĭ arbъrĭ aĭ avesteĭ grъdine.

Kъndъ ajънse akolo, Monte-Cristo aъzi ънъ sъsninъ kare semъna a nlъnsetъ; astъ sъsninъ i kъlъъsi kъътъъra, mi sъb ънъ leagъnъ de iasomie de Virginia, kъ frънzele dese

ши кэ флорї лэнгї де пэрпэрѣ, вѣзэ не Mercédès шезîндэ, кэ фрэнтea анлекатѣ ши плѣнгîндэ.

Ши redikase вѣлэлэ, ши, сингэрѣ în faца черэлэї, кэ faца askэнсѣ în amîндоэѣ мѣînele еї, лѣsa sэsпinele ши плѣнsetele еї onrite îndelэнгэ deînfѣцiшarea фiэлэї еї în toatѣ voia avîнтэлэї лорэ.

Monte-Cristo fѣkэ кѣцї-va пasї înainte; nisiпэлэ sэnѣ sэb niчioareleї.

Mercédès шї redikѣ kaпэлэ ши skoase эпэ strigѣтэ de sпaimѣ вѣzîндэ эпэ omэ înaintea еї.

— Doamnѣ, zise kontele, пэ маї stѣ în мѣna mea sѣ цї adэkэ ferичirea, dar цї înfѣцiшezэ konsolarea: veї nrii-mi-o oare ka dela эпэ amikэ?

— Sэnt într'adevѣrэ, nrea neferичitѣ, resпэnse Mercédès, singэrѣ не lэme... Aveam nэmaї не фiэ-meэ, ши elэ m'a пѣrѣsitэ.

— A fѣkэtэ bine, doamnѣ, resпэnse kontele, ши are o inimѣ nobilѣ. A înцelesэ kѣ totэ omэlэ è datorэ эпэ tribэtэ natrieї; эniї, talentele лорэ; alцiї, indэstria лорэ; aчestia, veghierile лорэ; aчeia, sѣngele лорэ. Remѣnîndэ кэ dэmneata, шї ar fi trѣitэ traiэlэ lîngѣ dэmneata, эпэ traiэ пefolositорэ, ши n'ar fi пэtэtэ sѣ se denrinzѣ кэ dэrerile dэmitale. Ar fi ajэnsэ плinэ de эrѣ nrin nenэtinцѣ: va ajэnge tare ши mare lэntѣndэ-se înkontra adversitѣцiї sale не kare o va skimba în fortэnѣ. Lasѣ-lэ sѣ rekonstitэiaskѣ viitorэlэ dэmitale, doamnѣ; kэtezэ a цї nromite kѣ astэ viitorэ se aflѣ în мѣinї sigэre.

— Ox! zise biata femeiѣ klѣtindэ din kaпэ кэ întristare, astѣ fortэnѣ de kare vorbesчї, ши не kare rogэ не Dэmnezeэ din fэndэlэ inimeї mele sѣ i o dea, eэ пэ мѣ voiэ bэkэra de ea. Atѣtea lэkrэrї s'aэ sfѣrѣmatэ în mine ши în-nrejэrэlэ meэ, înkѣtэ мѣ simцэ anroane de mormîntэ.

Aĭ fъкɤtŭ bine, domnɤle konte, kъ m'aĭ reanroniatŭ de lokɤlŭ ɤnde am fostŭ aша de ferivitъ. În lokɤlŭ ɤnde a fostŭ vine-va ferivitŭ katъ sъ moarъ.

— Vaĭ! zise Monte-Cristo, toate vorbele dɤmitale, doamnъ, kadŭ amare ші arzъtoare în inima mea, kɤ atъtŭ maĭ amare ші maĭ arzъtoare kɤ kъtŭ aĭ drentate a mъ ɤrî; eŭ цĭ am fъkɤtŭ toate relele avestea; de ve nɤ mъ nlъngĭ maĭ bine de kъtŭ sъ m'akɤsĭ? m'aĭ fave ші maĭ neferivitŭ înkъ...

— Sъ te ɤreskŭ, sъ te akɤsŭ, ne dɤmneata, Edmondŭ!.. Sъ ɤreskŭ, s'akɤsŭ ne omɤlŭ kare a skъnatŭ viaца fiɤlɤĭ meŭ, kъvĭ aveaĭ astŭ skonŭ fatalŭ ші sъngerosŭ, nɤ è aша, de a omorî ne fiɤlŭ domnɤlɤĭ de Morcerf, de kare elŭ era aша de mъndrɤ? ox! nrivesve-mъ, ші veĭ vedea daka se aflъ în mine ɤmbra vre ɤneĭ mɤstrъrĭ.

Kontele шĭ redikъ okiĭ ші îĭ onri asɤnra Mercedeĭ, kare, ne jɤmъtate skɤlatъ, шĭ întinse amîndoɤъ mъinele kъtre elŭ.

— Ox! nrivesve-mъ, ɤrmĭ ea k'ɤnŭ simtimentŭ de melankoliъ nrofɤndъ; noate sɤferi vineva astъ-zĭ strelɤvirea okilorŭ meĭ: nɤ maĭ è timnɤlŭ în kare vineam sъ sɤrîzŭ lɤĭ Edmondŭ Dantés, kare m'astenta kolo sɤs, la fereastra aveleĭ mansarde ɤnde lokɤia bътrъnɤlŭ seŭ nърinte... Dintr'avelŭ timnŭ, mɤlte zile dɤreroase s'aŭ strekɤratŭ, kari aŭ sъnatŭ ɤnŭ felŭ de abisŭ între mine ші avelŭ timnŭ. Sъ te akɤsŭ, Edmondŭ, sъ te ɤreskŭ, amikɤlŭ meŭ! nɤ, ne mine m'akɤsŭ ші mъ ɤreskŭ! ox! tikъloasa de mine, strigĭ ea îmnresnъndɤ-шĭ mъinele ші înъlцъndɤ-mĭ okiĭ la verŭ. Am fostŭ nedensitъ!.. Aveam religiɤnea, inovinца, amorɤlŭ, aste treĭ ferivirĭ kari fakŭ ne angelĭ, ші, tikъloasa de mine, m'am îndoitŭ de Dɤmnezeŭ.

Monte-Cristo fъkɤ ɤnŭ nasŭ kъtre dînsa, ші i întinse mъna în tъvere.

— Nɤ, zise ea retrъgîndɤ-шĭ învetinelŭ mъna, nɤ,

Monte-Cristo i luă mâna şi i o sărută cu respectŭ.

amikəlă meă, nə m'atinge. M'aĭ krəŋată, ɯi kə toate avestea, din toŋĭ aveia ne kari ĭĭ aĭ lovită, eram vea maĭ kəlnabilъ. Toŋĭ veĭ alŋĭ aă ərmată nrin ərъ, nrin kəniditate, nrin egoismă; eă am ərmată nrin lauitate. Eĭ dorea; eă m'am temətă.

Nə, nə mĭ strînge mъna, Edmondŭ, meditezĭ vre o vorbъ afektəoasъ, o simŋă, nə o snəne, nъstreazъ-o nentrə alta. Eă n'o merită.

Vezĭ... (ɯĭ deskoneri de totă faŋa), vezĭ, neferivirea mĭ a kъrəntată nъrəlă; okiĭ meĭ aă vъrsată atъtea lakreme, înkъtă səntă îmnresəraŋĭ de ənă vearkъnă vînъtă; frəntea mi se înkreŋesve.

Dəmneata, din kontra, Edmondŭ, estĭ totă jəne, totă frəmosă, totă mъndrə. Nentrə-kъ dəmneata aĭ avətă kredinŋa; nentrə-kъ dəmneata aĭ avətă nəterea; nentrə-kъ te aĭ renaəsată în Dəmnezeă, ɯi Dəmnezeă te a səsŋinətă. Eă, am fostă lauъ; eă, am renegată ne Dəmnezeă, Dəmnezeă m'a nъrъsită, ɯi catъ-mъ.

Mercédès fə înekatъ de lakreme.

Inima femeeĭ se sfъrъma lovindă-se de səvenirile sale.

Monte-Cristo i ləă mъna ɯi o sъrətă kə resnektă; dar ea simŋi kъ astъ sъrətare era fъrъ fokă, ka aveia ne kare ar fi denəs'o kontele ne mъna de marmərъ a statəeĭ vre əneĭ sъnte.

— Səntă ənele fiinŋe, ərmă ca, nreərsite, a kъrora gremealъ d'întîiă sfъramъ totă viitorălă loră.

Te kredeam mortă, s'ar fi kəvinită sъ moră ɯi eă; kъvĭ ve m'ar fi folosită sъ ŋĭ nortă doliălă nentrə totă d'aəna în inima mea? de kătă ka sъ fakă dintr'o femeiъ de treĭ-zevĭ ɯi noəъ de anĭ o femeiъ de vinvĭ-zevĭ, nimikă maĭ məltă.

Че m'a folosiță daka nămaĭ eș singărĭ între toțĭ rə-kănoskîndă-te, am skățată nămaĭ ne fiiș-meș?

Nă se kăvinea să skanș asemene mĭ ne omălș ne kare îlș nriimisem de soțș, or kățș de kălnabilș să fi fostș? Kă toate avestea îlș am lăsatș să moarĭ; че zikș, Dămnezeălș meș! am kontribăitș la moartea sa nrin nesimțirea mea чea tikăloasă, nrin desnrețălș meș; ne adăkîndă-mĭ a minte kă nentră mine se făkăse snerjărș mi trădătorș!

Че mĭ folosesче în чea dăne ărmă kă am însoțitș nin'avi ne fiiș-meș, fiindș-kă avi îlș năraseskș, fiindș-kă îlș lasș să nleче singărș, fiindș-kă îlș nredaș avelăĭ nămîntș mistăitorș alș Africeĭ!

Ox! am fostș o tikăloasă, țĭ zikș; mĭ am renegatș amorălș, mi, întokmaĭ ka renegațiĭ, sănt o neazș rea la totș че mă înkonjoarș!

— Nă, Mercédès, zise Monte-Cristo, nă; fă-țĭ maĭ băna oninăne de dămneata.

Nă, estĭ o femeiș nobilș mi săntș, mi m'aĭ desar-matș nrin dărerea dămitate; dar, înderătălș meș, se afla Dămnezeș, nevăzătș, nekănoskătș, întărîtatș, ană Dămnezeș alș kărăia eram mandatarș mi kare n'a vrătș să țiiș fălge-rălș ne kare îlș arănkasem. Ox! adjărș ne avestș Dămne-zeș, la nivioarele kărăia kazș de zeче anĭ în toate zilele, ieaș ne avestș Dămnezeș de martorș kă țĭ am făkătș sa-krifivăilș viețeĭ mele, mi, kă viața mea din nreănă, mi sa-krifivăilș nroiektelorș че era legate de dînsa. Dar, țĭ o zikș kă măndriș, Mercédès, Dămnezeș avea trebăință de mine, mi am trăitș.

Чerveteazș trekătălș, чerveteazș nresentălș, mi чear-kă-te a ghivi viitorălș, mi vezĭ daka nă sănt instrămentălș lăĭ Dămnezeș; чele maĭ sușimîntătoare neferivirĭ, чele maĭ krăde săferințe, nărasirea tătălorș avelora kari mă ișbea,

nersekвtarea tвtвlorъ avelora kari nв mъ kвnosvea, eatъ întîia narte a vieцeї mele; ne вrmъ, de o datъ, dвne kantivitate, dвne singвrвtate, dвne miseriъ, nervlъ, libertatea, o avere aua de strelвvitъ, aua de minвnatъ, aua de nemъsвratъ, înkътъ nвmaї orbъ fiindъ, n'aшї fi kвgetatъ kъ mї o trimitea Dвmnezeъ kв vre вnъ skonъ mare.

De atвnvї, astъ avere mi s'a nъrвtъ kъ è вnъ saverdovіъ; de atвnvї, nivї o kвgetare nв maї avвї nentrв astъ viaцъ a kъria dвlveaцъ, biatъ femeiъ, totъ aї gвstat'o kъte o datъ; nivї вnъ minвtъ de linìsve, nivї вnvlъ; mъ simцeam îmninsъ ka norvlъ de fokъ kare treve ne verъ ka sъ se dвkъ s'arzъ oraшele blestemate.

Ka avcї kanitanї aventвrosї kari se îmbrakъ nentr'o kъlътoriъ nerikвloasъ, kari aъ în minte o esnediцivne nerikвloasъ, mї nregъteam merindele, mї înkъrkam armele, adвnam mizloavele de atakъ mi de anъrare, învъцndв-mї kornvlъ kв denrinderile vele maї ivцї, svfletvlъ kв vioknirile vele maї asnre, denrinzîndв-mї braцvlъ a vvide, okiї a vedea mi a svferi, gвra a svrîde la vederile vele maї snъimîntъtoare; din bвnъ, din înkrezъtorъ, din vitъtorъ ve eram, m'am fъkvtъ resbвnътorъ, nrefъkvtъ, reъ, saъ maї bine nenъsътorъ ka fatalitatea svrdъ mi oarbъ.

Atвnvї m'am renezitъ în kalea ve mї era deskisъ, am trekвtъ snaцivlъ, am ajвnsъ la цintъ: vaї de aveia ne kari îї am întîlnitъ în kalea mea!

— Destvlъ! zise Mercédès, destvlъ, Edmondъ! krede kъ aveia kare a nвtвtъ singвrъ sъ te rekвnoaskъ, nвmaї ea singвrъ a nвtвtъ sъ te înцeleagъ. Aua darъ, Edmondъ, aveia kare a svivtъ sъ te rekвnoaskъ, aveia kare a nвtвtъ sъ te înцeleagъ, aveia, kiarъ de aї fi întîlnit'o în kalea dвmitale, kiarъ de aї fi sfъrъmat'o ka n'o stiklъ, aveia a trebвilъ sъ te admire, Edmondъ! Пrekвm è вnъ abisъ între mi-

ne ши trekвtъ, asemene è вnъ abisъ între dвmneata ши чeї alцї oameнї; ши sвferinца mea чea maї dвreroasъ, цї o snвiъ, é de a komnara; kъчї nв è nimikъ în lвme kare sъ nreцвiaskъ kътъ nreцвcevї, nimikъ kare sъ цї semene. Akвm, zi-mї adio, Edmondъ, ши sъ ne desnъrцimъ.

— Пîn'a nв te nъrъsi, snвne-mї чe doresчї, Mercédès? întrebъ Monte-Cristo.

— Doreskъ nвmaї вnъ lвkrв, Edmondъ, sъ vъzъ ne fiв-meъ ferivitъ.

— Roagъ ne Dвmnezeъ, kare singвrъ цine esistinца oamenilorъ în mъinele sale, a deпъrta moartea dela dinsвlъ, ши eъ mъ însъrчinezъ kв чele alte.

— Mвlцвmeskъ, Edmondъ?

— Dar dвmneata, Mercédès?

— Eъ n'am trebвinцъ de nimikъ, trъeskъ între doвъ morminte; вnвlъ è alъ lвї Edmondъ Dantès, kare è mortъ de mвltъ, ши ne kare îlъ iвbeam! Astъ vorbъ nв maї иeade bine ne bвza mea vestezitъ, dar inina mea шї adвчea a minte înkъ, ши nentrв toatъ lвmea n'aшї vrea sъ nerzъ astъ memoriъ a inimeї. Чelъ altъ è alъ вnвї omъ ne kare Edmondъ Dantès îlъ a omorîtъ; anrobezъ omorвlъ, dar katъ sъ mъ rogъ nentrв mortъ.

— Fiвlъ dвmitale va fi ferivitъ, doamnъ, reneli kontele.

— Atвnчї voiъ fi ши eъ ferivitъ ne kътъ se noate ka sъ fiъ.

— Dar... în-fine... чe veї faчe?

Mercédès sвrîse kв întristare.

— Daka цї aшї snвne kт voiъ trъi într'astъ цarъ ka Mercédès de altъ datъ, adikъ lвkrъndъ, n'o aї krede; nв maї svиъ altъ чeva fъrъ nвmaї въ mъ rogъ, dar n'am trebвinцъ sъ lвkrezъ, mikвlъ tesaвrъ îngropatъ de dвmneata

s'a reaflatŭ în lokŭlŭ ce îlŭ aĭ aretatŭ; vorŭ kŭŭta cine sŭnt, vorŭ întreba ceia ce fakŭ, nŭ vorŭ sui kŭm trŭeskŭ, ce mĭ nasŭ? asta va fi sŭnŭ lŭkrŭ între Dŭmnezeŭ, dŭmneata mi mine.

— Mercédès, zise kontele, nŭ gĭ fakŭ vre o mŭstrare, dar aĭ esageratŭ sakrifiĭiŭlŭ nŭrŭsindŭ toatŭ averea strînsŭ de D. de Morcerf, jŭmŭtatea kŭria se kŭvinea kŭ drentŭ ekonomieĭ mi îngrijireĭ dŭmitale.

— Vŭzŭ ce vreĭ sŭ mĭ nronŭĭ; dar nŭ notŭ nriimi, Edmondŭ, fiiŭlŭ meŭ m'ar onri.

— Mi eŭ mŭ voiŭ feri de a faĭe nentrŭ dŭmneata vre sŭnŭ lŭkrŭ fŭr'anrobarea domnŭlŭĭ Albertŭ de Morcerf. Voiŭ afla kŭgetŭlŭ seŭ mi mŭ voiŭ sŭnŭne. Dar, daka va nriimi ceia ce voiŭ sŭ fakŭ, îlŭ veĭ imita fŭrŭ nemŭlgŭmire?

— Sŭiĭ, Edmondŭ, kŭ nŭ maĭ sŭnt o fiingŭ kŭgetŭtoare; n'am nicĭ o otŭrîre, de kŭtŭ aveia d'a nŭ mŭ otŭrî nicĭ o datŭ. Dŭmnezeŭ m'a sgŭdŭitŭ aua de mŭltŭ în vijeliele sale, înkŭtŭ mĭ am nerdŭtŭ voinga. Sŭnt între mŭinele sale ka o nascre între ghiarele vŭltŭrŭlŭĭ. Nŭ vrea sŭ morŭ, fiindŭ-kŭ trŭeskŭ. Daka mĭ va trimite ajŭtoare, è semnŭ kŭ aua voiesce elŭ, mi le voiŭ nriimi.

— Deskide-gĭ okiĭ, doamnŭ, zise Monte-Cristo, nŭ adoarŭ cineva astŭ-felŭ ne Dŭmnezeŭ! Dŭmnezeŭ voiesce sŭ îlŭ îngeleagŭ cineva mi sŭ diskŭte nŭterea: nentrŭ aveia ne a datŭ voinga liberŭ.

— Nefericitsle! strigŭ Mercédès, nŭ mĭ vorbi astŭ-felŭ; dak'aĭĭ krede kŭ Dŭmnezeŭ mĭ ar fi datŭ voinga liberŭ, ce mĭ ar fi remasŭ darŭ ka sŭ mŭ skanŭ de desnerare!

Monte-Cristo îngŭlbeni sumiorŭ mi mĭ lŭsŭ kaulŭ în jos, sfŭrŭmatŭ de isgeala asteĭ dŭreri.

— Nŭ vreĭ sŭ mĭ zicĭ la revedere? zise elŭ întinzîndŭĭ mŭna.

— Din kontra, gĭ zikŭ la revedere, respunse Mer-

cédès aretъndъï verъlъ kъ solemnitate; asta uï urobeazъ kъ snerъ înkъ.

Uli, dъne ve atinse mъna kontelъï kъ mъna sa înfioratъ, Mercédès se renezi ne skarъ ui se fъkъ nevъzъtъ din okiï kontelъï.

Monte-Cristo eui atъnvï învetъ din kasъ ui lъ kalea nortъlъï.

Dar Mercédès nъ ilъ vъzъ kъndъ se denъrtъ, de ui era la fereastra kъmъrъuеï a bъtrъnъlъï Dantès.

Okiï eï kъъta în denъrtare bastimentъlъ kare dъvea ne fiъlъ eï sure marea vea întinsъ.

Este adevъratъ kъ glasъlъ eï mъrmъra învetъ, ka fъrъ voiъï:

— Edmondŭ! Edmondŭ! Edmondŭ!

CAPITULU CXIII.

TRECUTUL.

Kontele eui kъ inima sfъuiatъ dintr'astъ kasъ ъnde lъsa ne Mercédès ka sъ n'o maï vazъ nivï o datъ, dъne toatъ urobabilitatea.

Dela moartea mikъlъï Eduardŭ, o mare skimbare se fъkъse în Monte-Cristo.

Ajъngindъ în kъlnea resbъnъrii sale ne klina vea lentъ ui întortokiatъ ve o ъrmase, vъzъse ne nartea vea altъ a mъntelъï abisъlъ îndoeleï.

Afarъ de aveasta, konvorbirea ve o avъsese kъ Mer-

cédès destentase atъtea sъveniri în inima sa, în kъtъ kiarъ aveste sъveniri avea nevoiъ de a fi kombъtъte.

Ъnъ omъ de felъ kontelъi nu natea flътъra indelъngъ într'astъ melankoliъ kare noate fave sъ vieцъiaskъ sniritele vъlgare dъndu-le o originalitate de faцъ, dar kare omoarъ sъfletele sъnerioare.

Kontele mi zise kъ neanъratъ katъ sъ se fi strekъratъ o retъvire de kalkъlъ, ka s'ajъngъ a se defъima singъrъ.

— Iriveskъ reъ trekътъlъ, zise elъ, mi nu se noate sъ mъ fi învelatъ astъ-felъ.

Ve! ъrmъ elъ, цinta ve mi nronъsesem sъ fiъ o цintъ smintitъ! ve! sъ mi fi grewitъ oare kalea de zeve ani! ve! o orъ sъ fiъ de ajъnsъ ka sъ nrobeze arxitektъlъi kъ lъkrarea tътlorъ sneranцelorъ sale era o lъkrare, daka nu kъ цenътinцъ, velъ nцinъ nelegiътъ!

Nu voiъ sъ mъ învъцъ kъ astъ ideъ, kъvi m'ar nebъni.

Veia ve linsesve raцionamentelorъ mele de astъ-zi, è anreцъirea esaktъ a trekътъlъi, nentrъ-kъ revъzъ avestъ trekътъ de nartea vea altъ a orizontъlъi.

Într'adevъrъ, kъ kътъ înainteazъ vineva, trekътъlъ, asemene kъmniei nrin kare îmblъ unъ omъ, se sterge kъ kътъ se denъrteazъ.

Mi se întîmnlъ veia ve se întîmnlъ oamenilorъ kari s'aъ rъnitъ în visъ, se zitъ la rana lorъ mi o simtъ, dar nu mi adъkъ a minte kъ aъ nriimit'o.

Aidi darъ. omъle regeneratъ; aidi, avътle estravagantъ; aidi, dormitorъle destentъ; aidi, visionarъle a-totъnътinte; aidi, milionarъle neînvînsъ, reiea nentr'unъ minътъ avea fъnestъ nersnektivъ a vieцei miserabile mi flъmъnde, trevi earъ nrin kъile unde te a îmninsъ fatalitatea, unde te a kondъsъ neferivirea, unde te a nriimitъ desnerarea; nrea mъlte diamante, aъrъ mi ferivire lъveskъ astъ-zi ne stiklele a-

veste͡ oglinde în kare Monte-Cristo privesve pe Dantès; askъnde aveste diamante, întinъ avestъ aъrъ, stinge aste raze; avъtъle, reaflъ pe neavъtъlъ; liberъle, reaflъ pe arestatъlъ, înviatъle, reaflъ kadavrъlъ.

Ili, zikîndъ avestea în sine, Monte-Cristo ъrma strada Casiérie͡ĭ.

Era aveia-ші stradъ prin kare, doъ-zeчі ші patrъ de anі maі 'nainte, fъsese kondъsъ de o gardъ tъkъtъ ші pontъrnъ.

Aveste kase, voioase ші însъfleцite la vedere, în noantea aveia era întъnekoase, mъte ші înkise.

— Kъ toate avestea sъntъ avelea-ші kase, mъrmъrі Monte-Cristo; de kъtъ atъnчі era noante, ші astъ-zі è ziъ; soarele lъmineazъ toate avestea ші le fave voioase.

Desчinse pe keъ prin strada Saint-Laurent, ші înaintі kътre Consemna: asta era pъnktъlъ portъlъі ъnde fъsese îmbarkatъ.

Ъnъ bastelъ de preîmblare trevea kъ kortiniъlъ seъ de pînzъ.

Monte-Cristo kiъmі pe patronъlъ, kare se îndrentі kътre dînsъlъ kъ aveia-ші prinire ve ші o daъ bastelarii kъndъ apresimtъ de departe o platъ bъnъ.

Timnъlъ era minъnatъ, kълътoria fъ o serbътoare.

La orizontъ soarele anъnea, romъ ші flъkъrosъ, în valъrile ve se anrindea l'anronierea lъі.

Marea, lъчіъ ka oglinda, se înkreцea kъte o datъ de sълtърile nesчilorъ kari, ъrmъriці de vre ъnъ inemikъ askъnsъ, sърea din anъ ka sъ ші vearъ skъparea dela ъnъ altъ elementъ.

În-fine, pe orizontъ, se vedea trekîndъ barvele neskarilorъ, albe ші graцioase ka movetele kълътoare, ve se dъvea la Martiga, saъ bastimentele negъцitoresчі înkърkate pentrъ Corsica saъ pentrъ Spania.

Un bastelŭ de preĭmblare trecea cu cortişul seŭ de pînză.

Kъ totъ verъlъ velъ frъmosъ, kъ toate barvele vele graţioase, kъ toatъ lъmina vea dъlve kare înъnda kъmnia, kontele, înfъşъratъ în mantela sa, şi adъvea a minte, ънъlъ kъte ънъlъ, toate amъnъntele kъlъtorieĭ snъimîntъtoare; avea lъminъ ънikъ şi isolatъ, kare ardea la Catalanĭ, avea vedere a kastelъlъĭ d'If, kare îlъ fъkъ sъ sviъ ънde îlъ dъvea, avea lъntъ kъ gindarmiĭ kъndъ vrъ sъ se arънve în mare, desnerarea sa kъndъ se simţi învinsъ, şi avea simţire reve a gъreĭ dela ţeava karabineĭ linitъ de tîmnla sa ka ънъ inelъ de ghiaţъ.

Şi, nъţinъ kъte nъţinъ, întokmaĭ ka avele sorginţĭ sekate de kъldъra vereĭ, kari, kъndъ se grъmъdeskъ noriĭ de toamnъ, se ъmezeskъ nъţinъ kъte nъţinъ şi învenъ a ţiunni kъte o nikъtъrъ, kontele de Monte-Cristo simţi ţiuninndъ kъ nikъtъra în nentъlъ seъ avea fere vekiъ skъrsъ kare inъndase o dinioarъ inima lъĭ Edmondŭ Dantès.

Nentrъ dînsъlъ de atънvĭ nъ maĭ era verъ frъmosъ, barkъ graţioasъ, lъminъ arzътoare: verъlъ se îmbrobodi k'ънъ vъlъ de doliъ, şi vederea ъriamъlъĭ velъĭ negrъ kare se nъmesve kastelъlъ d'If îlъ fъkъ sъ tresarъ, nar'kъ ar fi vъzътъ înainte de o datъ ъmbra vea neagrъ a ънъĭ inemikъ.

Sosirъ.

Din instinktъ kontele se trase nînъ la marginea barveĭ.

Natronъlъ în-demertъ i snъse ,kъ glasъĭ velъ maĭ mîngîitorъ:

— Amъ sositъ, domnъle.

Monte-Cristo şi adъse a minte kъ într'avela-şĭ lokъ, ne aveia-şĭ stъnkъ, fъsese tîrîtъ kъ sila de kъtre gardianiĭ seĭ, şi kъ îlъ nevoiserъ sъ se ъrve n'avele trente îmboldindъĭ konstele kъ vîrfъlъ ъneĭ baionete.

Kalea se nъrъse o dinioarъ foarte lъngъ lъĭ Dantès, Monte-Cristo o aflase foarte skъrtъ; fъ-kare lovitъrъ de

lonatъ fъkъse sъ sarъ din nresnъ kъ nъlberea чea smedъ a mъrii snъ milionъ de kъgetъrї ші de sъvenirї.

Dela Revolъцiъnea din iъliъ, nъ maї era niчї snъ arestatъ la kastelъlъ d'If; snъ nostъ destinatъ nentrъ îmnedikarea kontrabandeї lokъia singъrъ kornъrile sale de gardъ; snъ nortarъ astenta ne kъriosїї la noartъ ka sъ le aratъ aчelъ monъmentъ de teroare, kare ajъnsese sъ fiъ snъ monъmentъ de kъriositate.

Ші kъ toate aчestea, de ші kъnosчea toate amъnъntele aчelea, kъndъ intrъ sъb boltъ, kъndъ desчinse skara чea neagrъ, kъndъ fъ kondъsъ la înkisorї ne kari чerъse sъ lə vazъ, o naloare reчe i konrinse frъntea, a kъria sъdoare înghieцatъ nъtrъnse nînъ în inima sa.

Kontele întrebъ daka se maї afla snъ grosarъ vekiъ din timnъlъ Restaurârii; tъtъlorъ li se detese drъmъlъ saъ trekъserъ în alte nostъrї.

Hortarъlъ kare ilъ kondъчea se afla akolo nъmaї de la 1830.

Îlъ kondъserъ în nronria sa înkisoare.

Reчъzъ lъmina чea albiчioasъ kare resbea nrin ferestrъia чea strîmtъ; reчъzъ lokъiъ snde era natъlъ, kare era lъatъ de atъnчї, ші, la snatele natъlъї, gaъra fъkъtъ de abatele Faria, de ші astъnatъ, dar kare se nъtea vedea înkъ dъne nctrele sale maї noъe.

Monte-Cristo ші simцi niчioarele tъiate; lъъ snъ skъъnelъ de lemnъ ші mezъ ne elъ.

— Se snъne vr'o istoriъ asъnr'aчestъї kastelъ afarъ de înkiderea lъї Mirabeau? întrebъ kontele; è vre o tradiцiъne asъnr'aчestorъ lokъinцe lъgъbre, snde se îndoesчe чineva daka oameniї aъ înkisъ vre o datъ snъ omъ viъ?

— Da, domnъle, zise nortarъlъ, ші, kiarъ desnre astъ înkisoare, grosarъlъ Anton mї a snъsъ snа.

Monte-Cristo tresъri.

Astъ grosarъ Anton era grosarъlъ seъ.

I ъitase oare-kъm nъmele ui fisionomia; dar îndatъ ve i aъzi nъmele îlъ revъzъ astъ-felъ kъm era, kъ figъra sa înkadratъ k'o barbъ, kъ vesta sa înkisъ ui kъ legътъra de keĭ, alъ kъrora sъnetъ i se uъrea kъ îlъ aъzea înkъ.

Kontele se întoarse ui i se uъrъ kъ îlъ vedea în ъmbra koridorъlъĭ, kare se fъkъse maĭ deasъ de lъmina torцeĭ ve ardea în mъinele nortarъlъĭ.

— Domnъlъ voiesve oare sъ i o snъiъ? întrebъ nortarъlъ.

— Da, zise Monte-Cristo, snъne.

Ші uĭ nъse mъna la nentъ ka sъ komnrime o bътaiъ de inimъ iste, snъimîntъndъ-se d'a askъlta nronria sa istoriъ.

— Snъne, reneti elъ.

— Astъ înkisoare, resnъnse nortarъlъ, era lokъitъ de ъnъ arestatъ, è de mъltъ d'atъnvĭ, ъnъ omъ foarte nerikъlosъ, dъne kъm se vede ui, kъ atътъ maĭ nerikъlosъ, kъ era nlinъ de indъstriъ. Ънъ altъ omъ lokъia într'avestъ kastelъ totъ de o datъ kъ dînsъlъ; avela nъ era omъ reъ; era ъnъ bietъ nreotъ kare era nebъnъ.

— Ax! da, nebъnъ, zise Monte-Cristo, ui kare i era nebъnia?

— Da milioane avelъia ve îlъ ar li skъnatъ d'avi.

Monte-Cristo uĭ înъlцъ okiĭ la verъ, dar nъ vъzъ verъlъ; era ъnъ vъlъ de netre între dînsъlъ ui între firmamentъ.

Kъgetъ kъ fъsese ъnъ vъlъ nъ maĭ nъцinъ desъ între okiĭ avelora kъrora abatele Faria oferea tesaъre ui între aveste tesaъre ve le oferea.

— Arestaцiĭ nътea sъ se vazъ? întrebъ Monte-Cristo.

— Ox! nъ, domnъle, era kъ dinadinsъlъ onritъ; dar nъ le uъsъ lor de astъ onrire, kъvĭ gъъrirъ o galeriъ kare mergea dela o înkisoare la alta.

— Ши kare din doĭ gъвri astъ galeriъ?

— Ox! чelъ jвne fъrъ îndoialъ, zise nortarвlъ; чelъ jвne era indвstriosъ ши tare, de oare-чe bietвlъ abate era bътrънъ ши slabъ; ne вrmъ ши minyile lвĭ nв era sънътoase ka sъ noatъ вrma o ideъ.

— Orbĭ!... mвrmвrĭ Monte-Cristo.

— Kвm snвseĭ, вrmъ nortarвlъ, jвnele gъвri o galeriъ; kв чe? nв se svie, dar o gъвri, ши nroba è kъ se vede înkъ вrma; eatъ, o vezĭ?

Ши anroniĭ toryа sa de zidъ.

— Ax! da, într'adevъrъ! zise kontele k'вnъ glasъ asвrzidъ de miskare.

— Resвltĭ dintr'asta kъ amindoĭ arestayiĭ komвnikarъ în-nreвnъ. Kътъ timnъ yinв astъ komвnikare? nв se svie nimikъ. Awa darъ, într'o zi bътrънвlъ arestatъ kъzв bolnavъ ши mвri. Ghiчesчe чe fъkв jвnele? zise nortarвlъ întrervnîndв-se.

— Snвne.

— Lвĭ ne renosatlъ, ne kare îlъ kвlkъ în natlъ seъ, kв nasвlъ întorsъ snre zidъ, ne вrmъ se întoarse în înkisoarea чea goalъ, astвnĭ gaвra, ши se strekвrĭ în sakвlъ mortвlвĭ. Aĭ maĭ vъzвtъ vr'o datъ o asemene idcъ?

Monte-Cristo înkise okiĭ ши se simyi trekвtъ nrin toate imnresivnile чe le чerkase kъndъ astъ nînzъ grosolanъ, înkъ întinъritъ de reчeala чe i o komвnikase kadavrвlъ, i frekase obrazвlъ.

Grosarвlъ вrmĭ:

— Vezĭ, eatъ kare i era nroiektвlъ: kredea kъ la kastelвlъ d'If moryiĭ se îngrona, ши, fiindъ-kъ înyelegea kъ nentrв arestayĭ nв se fъчea v'o keltвialъ de mormîntare, avea a minte sъ rediчe nъmîntвlъ kв вmerĭ; dar, din neferiчire, era вnъ obiчeiъ la kastelъ kare i strika nroiektвlъ: moryiĭ

nu se îngrona: ui le lega numai o ghiulea de nisioare ui îi arunka în mare: ama se ui fuku.

Omulŭ nostru fu arunkatŭ în anŭ din suulŭ galerieĭ; a doua-zi se reaflŭ adevŭratulŭ mortŭ în natulŭ seŭ, ui se înţelese totŭ, kŭui mormîntŭtorii snuserŭ atunui ueia ue nu kutezaserŭ a snune nîn'atunui, adikŭ, kŭ tokmaĭ în minutulŭ kundŭ fusese kornulŭ arunkatŭ în vîntŭ auziserŭ unŭ strigŭtŭ snŭimîntŭtorŭ, înekatŭ ne datŭ kiarŭ de ama în kare desnŭruse.

Kontele resuflŭ greŭ, sudoarea kurgea ne fruntea sa, smŭuinarea i strîngea inima.

— Nu, murmurŭ elŭ; nu! astŭ îndoialŭ ne kare am uerkat'o era unŭ înveutŭ de siture; dar aui inima è din noŭ sŭnatŭ ui devine earŭ setoasŭ de resbunare. — Ui arestatulŭ, întrebŭ elŭ, nu s'a maĭ auzitŭ niui o datŭ vorbindŭ de elŭ?

— Niui o datŭ, niui o dŭţikŭ; înţelegĭ, din doŭ una: saŭ kŭ a kŭzutŭ latŭ, ui, fiindŭ-kŭ kudea dintr'o înŭţime de uinui-zeui de nisioare, katŭ sŭ se fi omorîtŭ ne datŭ.

— Aĭ zisŭ kŭ i legaserŭ de nisioare o ghiulea; katŭ sŭ fi kŭzutŭ în nisioare.

— Or kŭ a kŭzutŭ în nisioare, urmŭ nortarulŭ, ui atunui greutatea ghiuleleĭ katŭ sŭ îlŭ fi tîrîtŭ în fundŭ, unde va fi remasŭ, bietulŭ omŭ!

— Îlŭ nlŭngĭ?

— Da, ure legea mea, ku toate kŭ era în elementulŭ seŭ.

— Ue vreĭ sŭ ziui?

— Kŭ se fukuse vorbŭ kŭ auestŭ neferisitŭ era în timuulŭ seŭ unŭ ofiţerŭ de marinŭ arestatŭ ka bonapartistŭ.

— Adevŭrule! murmurŭ kontele, Dumnezeŭ te a fukutŭ ku sŭ nlutesui ne d'asuura valuriloru ui flakŭreloru. Astă-felŭ bietulŭ marinaru trŭesue în aduerea a minte a v'ro kŭţi-va novestitorĭ; se snune istoria sa snŭimintŭtoare lîngŭ vatrŭ, ui se înfioarŭ uineva în minutulŭ kundŭ elŭ desnikŭ

snaţisă ka sъ se înghiţъ în afăndimea mъriĭ. — Nu s'a svîstă nivĭ o datъ numele seŭ? întrebă tare kontele.

— Ax! da, zise gardianălă, ce felŭ? era kunoskută numaĭ ku numele de numerălă 34.

— Villefort! Villefort! murmură Monte-Cristo, eatъ ce se kuvinea sъ uĭ ziĭ de multe orĭ kundă umbra mea uĭ sunъţъ insomniele.

— Domnălă voieşce a urma visita? întrebă nortarălă.

— Da, maĭ vîrtosă daka vreĭ sъ mĭ areţĭ kamera bietălăĭ abate.

— Ax! a numerălăĭ 27.

— Da, a numerălăĭ 27, zise Monte-Cristo.

Illi i se păru înkă a auzi glasălă abatelăĭ Faria kundă îlă întrebase de numele seŭ, ші avesta i strigase avestă numeră prin zidă.

— Vino.

— Asteaptъ, zise Monte-Cristo, s'arunkă ţea din urmъ kъutъtъrъ ne tonte feţele avesteĭ închisorĭ.

— Maĭ bine, zise kălăuzălă, am zitată keia dela ţea altъ închisoare.

— Du-te d'o kautъ.

— Uĭ lasă torţa.

— Nu, iea-o.

— Dar veĭ remъnea fărъ lъminъ.

— Vъză în întunerikă.

— Eatъ, è tokmaĭ ka elă.

— Ka ţine?

— Ka numerălă 34. Se zice kъ era ama denrinsă ku întunerikălă, în kătă ar fi vъzută ună akă în kolţălă ţelă maĭ întunekosă ală închisoareĭ sale.

— I aă trebuită zeţe anĭ ka s'ajungъ nîn'akolo, murmură kontele.

Kъlъssъlъ se denъrtъ lъndъ torua.

Kontele vorbise adevъrъlъ: abia fъ de kъte-va minъte în întъnerikъ, ui nъtъ distinge totъ ka ziъa în ameaza mare.

— Atъnvï se ъitъ de jъrъ în urejъrъ, atъnvï rekъnoskъ înkisoarea sa în fiinuъ.

— Da, zise elъ, eatъ neatra ne kare uedeam! eatъ ъrma ъmerilorъ meï kari aъ sъnatъ întinъrirea lorъ în zidъ! eatъ ъrma sъngelъï kare a kъrsъ din frъntea mea, într'o zi kъndъ eram sъ mï snargъ kanъlъ de zidъ!... Ox! aveste vifre, mi le adъkъ a minte... le fъkъï într'o zi kъndъ kalkъlam aniï tatъlъï meъ ka sъ sviъ daka nъteam sъ îlъ maï aflъ viъ, ui aniï Mercedeï kъ sъ sviъ daka nъteam s'o reaflъ liberъ... Avъï ънъ minъtъ de snerənuъ dъne ve fъkъï avestъ kalkъlъ... sokoteam fъrъ foame ui fъrъ infidelitate!

Ui ънъ rîsъ amarъ emi din gъra kontelъï.

Vъzъse ka într'ънъ visъ ne tatъ-seъ kondъssъ la mormîntъ... ne Mercédès mergîndъ la altarъ!

Ile velъ altъ uerete alъ zidъlъï, o inskriuuiъne i atrase vederea.

Astъ inskriuuiъne se vedea înkъ albъ ne zidъlъ velъ verdъiъ:

„DƆMNEZEƆLƆ MEƆ, viti Monte-Cristo, KONSERVЪ-Mï MEMORIA.“

— Ox! da, strigъ elъ, eatъ singъra rъgъ a timniloriъ meï din ъrmъ. Nъ maï veream libertatea, veream memoria, mъ temeam sъ n'ajъngъ nebъnъ ui sъ nъ ъitъ; Dъmnezeъlъ meъ! mï aï konservatъ memoria, ui mï am adъssъ a minte. Mъluъmeskъ, mъluъmeskъ, Dъmnezeъlъ meъ!

În minъtъlъ avesta, lъmina torueï înveuъ sъ stikleaskъ ne nereuï; vinea kъlъssъlъ.

Monte-Cristo i eшi înainte.

— Ѳrmeazъ-mĭ, zise elѳ.

IIIi, fъr'a avea trebѳinцъ a se reѳrka la lѳminъ, îlѳ fъkѳ sъ treakъ nrintr'ѳnѳ koridorѳ sѳteranѳ kare îlѳ kondѳse la o altъ intrare.

IIIi akolo Monte-Cristo fѳ konrinsѳ de ѳnѳ milionѳ de kѳgetъrĭ.

Întîiѳlѳ lѳkrѳ kare i atrase nrivirea fѳ meridiana чea însemnatъ ne zidѳ, kѳ ajѳtorѳlѳ kъria abatele Faria sokotea orele, ne ѳrmъ remasѳlѳ natѳlѳĭ ne kare mѳrise bietѳlѳĭ arestatѳ.

L'aчeastъ vedere, în mizlokѳlѳ smъчinъriloгѳ ne kari le чerkase kontele în înkisoarea sa, ѳnѳ simtimentѳ dѳlче mi tînъrѳ, ѳnѳ simtimentѳ de rekѳnosчinцъ i îmnlѳ inima, doѳъ lakreme i kѳrserъ din okĭ.

— Aчi era abatele чelѳ nebѳnѳ, zise kъlъѳsѳlѳ; n'akolo vinea чelѳ jѳne sъ îlѳ întîlneaskъ.

IIIi aretъ lѳĭ Monte-Cristo gaѳra galerieĭ kare remъsese kъskatъ.

— Dѳne kѳloarea netreĭ, ѳrmѣ elѳ, ѳnѳ învъцatѳ a rekѳnoskѳtѳ kъ trebѳia sъ fiъ anroane vr'o zeчe anĭ do kъndѳ чeĭ doĭ arestaцĭ komѳnika în nreѳnъ. Bieцii oamenĭ, katъ sъ le fi fostѳ tare ѳrîtѳ într'aчestĭ zeчe anĭ!

Dantès lѳѣ kъцĭ-va lѳdoviчĭ din nosѳnarѳ, mi întinse mѣna kѳtre omѳlѳ aчela kare îlѳ nlъngea nentrѳ a doѳa oarъ fъr'a alѳ kѳnoasчe.

Hortarѳlѳ îi nriimi, krezîndѳ kъ nriimesчe kъцĭ-va banĭ mъnѳnцĭ, dar la lѳmina torцeĭ rekѳnoskѳ valoarea sѳmeĭ чe i dete visitatorѳlѳ.

— Domnѳle, i zise elѳ, te aĭ înчelatѳ.

— Kѳm aша?

— Mĭ aĭ datѳ aѳrѳ.

Întîiul lucru quare i atrase privirea fu meridiana însemnată pe zidŭ.

— Sчiš nrea bine.

— Че felš? o sчiї?

— Da.

— Ші noš sъ îš nъstrezš kъ toatъ konsчiinца?

— Da.

Hortarъš se ъitъ la Monte-Cristo kъ mirare.

— Ші *onestate!* zise kontele ka Hamlet.

— Domnъle, resnъnse nortarъš kare nъ kъteza sъ mї kreazъ fericirea, domnъle, nъ înцelegъ generositatea dъmitale.

— E lesne de înцelesš, kъ toate aчestea, amikъš meš, zise kontele; am fostš marinarš, ші istoria dъmitale a kъtatš sъ mъ misчe maї mъltš de kъtš ne or-kare altš.

— Atъnчї, domnъle, zise kъlъъsš; fiindš-kъ estї ama de generosš, meriцї sъ цї oferezš чeva.

— Че aї sъ mї oferezї, amikъš meš? skoїkъric, lъkrъrї de naie? mъlцъmeskš.

— Ba nъ, domnъle, ba nъ, ъnš че kare se ranoartъ la istoria de adineaorъ.

— Adevъratš! strigї kъ vioiчiъne kontele, че lъkrъ darъ?

— Askъltъ, zise nortarъš, eatъ че s'a întîmplatš. Mї am zisš: totš katъ s'afle чine-va чeva în kamera ъnde a lokъitš чinчї-snre-zeчe anї ъnš arestatš, ші m'am nъsš sъ sondezš zidъrile.

— Ax! strigї Monte-Cristo adъkîndъ-mї a minte de îndoita askъnzъtoare a abatelъї, într'adevъrš.

— Totš kъъtъndš, ъrmъ nortarъš, am deskoneritš kъ la kanъš ші sъb vatra kъminъlъї sъna a sekš.

— Da, zise Monte-Cristo, da.

— Am skosš netrele, ші am aflatš...

— O skarъ de fъniъ, nisчe ъnelte? strigї kontele.

— De ъnde sчiї aчeasta? întrebъ nortarъš kъ mirare.

— Nъ sчiš, dar ghiчeskš, zise kontele; maї obiчї-

nъiță astea sъnță lъkrъrile че le afiъ чine-va în askъnzъtorile arestaцitorъ.

— Da, domnъle, zise kъlъъsъlă, o skarъ de fъniъ ші nisче ъnelte.

— Ші le maї цiї? întrebă Monte-Cristo.

— Nъ, domnъle, am vîndъtă aчeste diferite obiekte, kari era foarte kъrioase la nisче visitatorї; dar mї a remasă altă lъkrъ.

— Че lъkrъ? întrebă kontele kъ nenaче.

— Mї a remasă ъnă felă de karte skrisъ ne bande de nînzъ.

— Ox! zise Monte-Cristo, цї a remasă aчeastъ karte.

— Nъ sчiă daka è o karte, zise nortarălă; dar mї a remasă чeia че am zisă.

— Dъ-te sъ mї o kaъцї, amikălă meă, dъ-te, zise kontele ші daka va fi чeia че nresъnsiă, fiї linisчită.

— Mъ dъkă, domnъle.

Ші kъlъъsălă eші.

Atъnчї kontele se dъse a îngenъkia din aintea sfъrъmъtъrelorъ aчelъї nată ne kare moartea îlă fъkъse nentrъ dînsălă ъnă altară.

— Ox! ală doilea ală meă nъrinte! zise elă, tъ kare mї aї dată libertatea, sчiinца, avъцia! tъ kare, asemene fiinцelorъ sъnerioare, aveaї sчinца binelъї ші a reălъї, daka în fъndălă mormîntălъї maї remъne чeva din noї kare sъ tresarъ la glasălă aчelora kari aă remasă ne nъmîntă, daka în transfigъrarea че o sъferъ kadavrălă vre ъnă lъkrъ însăfloцită maї flътъrъ în lokъrile ъnde am iъbită măltă saă am sъferită măltă, inimъ nobilъ, snirite înalte, sъfletă nrofъndă, te jърă, în nъmele aчelъї amorъ nъrinteskă че mї akordaї ші într'ală aчelъї resnektă de fiă че цї îl nъrtasem, redikъ-mї, nrintr'o vorbъ, nrintr'ънă semnă, nrintr'o deskonerire

oare-kare, avestă remasă de îndoialъ kare, de nu se va skimba în konvingere, va devini o remuskare.

Kontele uї anlekъ frantea ui uї îmnreunъ mъinele.

— Eatъ, domnule, i ziче ună glasă la snatele luї.

Monte-Cristo tresъri ui se întoarse.

Hortarulă i da aveste bande de nînzъ ne kari abatele Faria uї revъrsase toate avuziele svііnzeї sale. Astă manuskrisă, era onera чea mare a abatelui Faчia asunra regieї în Italia.

Kontele nuse mъna ne dînsulă ku grъbire, ui okiї seї, kъzîndă maї întiiă ne enigrafъ, чiti:

„Veї smulge dinziї searnelui ui veї kъlka în niчioare leiї, a zisă Domnulă.“

— Ax! strigъ elă, eatъ resnunsulă! Mulzumeskă, tatъ, mulzumeskă!

Ui skoziîndă din nusunarui ună nortfoliă mikă kare konrindea zeче bilete de bankъ de kъte o miiъ franчї fiъ-kare:

— Uine, zise elă, iea aveste nortfoliă.

— Mi îlă daї?

— Da, însъ ku kondiziune sъ nu te uizї în elă maї 'nainte de nlekarea mea.

Ui, dune чe nuse în sînuї astъ suvenire sakrъ чe o aflase, ui kare nentru dînsulă avea nreuzulă чelui maї avuziosă tesaură, eui renede din sunъmîntъ, ui reurkъndu-se în barkъ:

— La Marsilia! zise.

Ne urmъ, denъrtъndu-se, ku okiї aзintaзї ne înkisoarea чea întunekoasъ:

— Vaї чeloră чe m'aă înkisă într'astъ înkisoare întunekoasъ, ui чeloră kari aă uitată kъ eram înkisă într'însa! zise elă.

Masimilian era rezimată de un arbure.

Kъndъ trekъ ne dinaintea Catalanilor, kontele se întoarse, mi, înfъşurъndu-mĭ kanъlъ în mantela sa, mъrmъrĭ nъmele unei femeĭ.

Viktoria era komulektъ, kontele trîntise de doъ orĭ îndoiala.

Avestъ nume, ne kare îlъ nronunţa k'o esnresiune de tinereţe kare semъna oare-kum a amorъ, era nъmele Haydeeĭ.

Kъndъ nъse niviorъlъ ne uskatъ, Monte-Cristo se dъse kътre vimitiriъ unde svia kъ era sъ afle ne Morrel.

Ши elъ asemene kъutase, ku zeve anĭ maĭ 'nainte, unъ mormîntъ într'avestъ vimitiriъ, mi îlъ kъutase în-dewertъ.

Elъ kare se întorvea din Francia ku milioane, nu nъtuse afla mormîntъlъ tatъlъĭ seъ kare mъrise de foame.

Ku toate kъ Morrel i nъsese o krъve, dar astъ krъve kъzuse, mormîntътorъlъ fъkuse foku ku ea, kum fakъ mormîntътoriĭ ku toate aste lemne uskate kari zakъ în vimitirie.

Bunъlъ negunътorъ fusese maĭ ferivitъ; mъrindъ în braţele koniilorъ seĭ, fusese kondusъ de dînmiĭ ka sъ se kъlve lîngъ nevastъ-sa kare mъrise ku doĭ anĭ maĭ 'nainte.

Doъ lesnede marĭ de marmъrъ, ne kari era skrise nъmele lorъ, era întinse una lîngъ alta într'unъ lokъ înkisъ k'o balustradъ de ferъ mi umbritъ de natru vinarose.

Masimilian era rezimatъ de unъlъ dintr'avestĭ arburĭ, ku okiĭ aţintaţĭ ne amîndoъ mormintele.

Dъrerea sa era nrofundъ, mi oare-kum retъvitъ.

— Masimilian, i zise kontele, nu se kuvine sъ te ziţĭ akolo, vi kolo!

Ши i aretъ verulъ.

— Morţiĭ sunt nretutindine, zise Morrel; nu mĭ aĭ susъ dumneata aveasta kъndъ m'aĭ fukutъ sъ nъrъseskъ Parisul?

— Masimilian, zise kontele, mĭ aĭ verutъ în ti munlъ

kъlъtorieĭ sъ te onresvĭ kъte-va zile la Marsilia: maĭ aĭ aveastъ dorinцъ?

— Nъ maĭ am dorinцe, konte; de kъtъ mi se пare kъ mĭ va vini maĭ nъцinъ greъ s'astentъ la Marsilia de kъtъ altъ-ънde-va.

— Atъtъ maĭ bine, Masimilian, kъvĭ te пъrъseskъ, ші mъ dъkъ kъ пarola dъmitale, nъ è aша?

— Ax! o voiъ ъita konte; zise Morrel, o voiъ ъita!

— Nъ! n'o veĭ ъita, пentrъ-kъ estĭ omъ de onoare maĭ 'nainte de toate, Morrel, пentrъ ka aĭ jъratъ, пentrъ-kъ veĭ maĭ jъra ші akъm.

— Ox! konte, aibĭ îndъrare de mine! Konte, sънt atъtъ de neferivitъ!

— Am kъnoskътъ ънъ omъ ші maĭ neferivitъ de kъtъ dъmneata, Morrel.

— Nъ è kъ пътinцъ.

— Vaĭ! zise Monte-Cristo, è ъna din mъndriele bieteĭ omenireĭ noastre ka fiъ-kare omъ sъ se kreazъ maĭ neferivitъ de kъtъ altъ neferivitъ kare nlъnge ші kare geme lîngъ dînsъlъ.

— Че lъkrъ è maĭ neferivitъ de kъtъ omъlъ kare a nerdътъ singъra fiinцъ ne kare o iъbea ші o dorea în lъme?

— Askъltъ, Morrel, zise Monte-Cristo, ші aцintъ-цi ънъ minътъ mintea asънr'aveia ye voiъ sъ цi zikъ. Am kъnoskътъ ънъ omъ kare, ka ші dъmneata, mĭ avea toate sneranцele de ferivire asънra ънeĭ femeĭ. Astъ omъ era jъne, avea ънъ tatъ bътrънъ ne kare îlъ iъbea, o fidanцatъ ne kare o adora, era s'o ica de soaцъ kъndъ de o datъ ънъlъ dintr'avele kanrivie ale soarteĭ kare ne ar fave sъ ne îndoimъ de bънътatea lъĭ Dъmnezeъ, daka Dъmnezeъ nъ s'ar deskoneri maĭ tъrziъ aretъndъ kъ toate sънt nentrъ dînsъlъ ънъ mizlokъ de a kondъve la ънitatea sa infinitъ, kъndъ de o datъ ънъ ka-

nriviš alš soarteĭ i rъni libertatea, amanta, viirorъlš ne kare îlš visa ші ne kare îlš kredea alš seš (kъvï, orbš kъm era, nъ nъtea viti maĭ denarte de nresentš), snre a îlš kъfъnda în fъndъlšъneĭ înkisorï.

— Ax! zise Morrel, ese vine-va din înkisoare neste ontš zile, neste o lъnъ, neste ъnš anš.

— Elš stъtъ natrъ-snre-zeve anï, Morrel, zise kontele nъnîndš mъna ne ъmerъlš jъnelъï.

Masimilian tresъri.

— Natrъ-snre-zeve anï! mъrmъrъ elš.

— Natrъ-sure-zeve anï, resnъnse kontele; ші elš avъ mъlte minъte de desnerare în avestï natrъ-snre-zeve anï; ші elš întokmaĭ ka dъmneata, Morrel, krezîndъ-se velš maĭ neferivitš omš din lъme, vrъ sъ se omoarъ.

— Eï bine? întrebъ Morrel.

— Eï bine! în minъtlš sъnremš, Dъmnezeš i se deskoneri nrintr'ъnš mizlokš omeneskš; kъvï Dъmnezeš nъ maĭ fave minъnï; noate, la învenътš (trebъe timnš okilorъ vъlъiцï de lakreme nentrъ ka sъ se deskizъ de totš), nъ înnelese astъ miserikordiъ nemъrginitъ a lъï Dъmnezeš; dar în vele din ъrmъ avъ rъbdare ші astentъ. Într'o zi ewi ka nrin minъne din mormîntš, transfigъratš, înavъgitš, nътinte, anroane ka ъnš Dъmnezeš; întîilš seš strigъtš fъ nentrъ tatъ-seš, tatъ-seš era mortš!

— Ші mie mï a mъritš tatъ-meš, zise Morrel.

— Da, însъ tatъlš dъmitale a mъritš în braцele dъmitale, iъbitš, ferivitš, onoratš, avътš, nlinš de zile: tatъlš avelъia mъrise în neavere, desneratš, îndoindъ-se de Dъmnezeš; ші, kъndš zeve anï dъne moartea sa fiilъï seš i kъъta mormîntъlš, kiarš ші mormîntъï se fъkъse nevъzътš, ші nimine n'a nътътš a i snъne: Akolo renaъsъ în Domnъlš inima kare te a iъbitš atъtš de mъltš.

— Ox! zise Morrel.

— Avela darъ era maĭ neferiviță fiĭ de kъță dъmneata, Morrel, kъvĭ avela nъ svia nivĭ unde se afla mormîntălă tatъlъĭ seĭ.

— Dar, zise Morrel, velă nъțină i remъnea femeia ne kare o iъbise.

— Te înveliĭ, Morrel, astъ femeiъ...

— Mъrise? strigă Masimilian.

— Maĭ reă de kъță aua: fъsese nekrediviosaъ; lъase ne unălă din nersekъtoriĭ fidanțatălăĭ eĭ. Vezĭ darъ, Morrel, kъ astă omă era maĭ neferiviță amantă de kъță dъmneata.

— Ili astă omă, întrebă Morrel, Dъmnezeă i a trimisă konsolarea?

— I a trimisă linisvea velă nъțină.

— Ili astă omă va maĭ nътea fi vre o datъ ferivită?

— Aua snerъ, Masimilian.

Jъnele mĭ lъsă kanălă în jos.

— Mĭ aĭ nromiterea, zise elă dъn'ună minătă de tъvere, mi întinzîndă mъna lăĭ Monte-Cristo; de kъță adъ-țĭ a minte...

— La 5 oktombre, Morrel, te astentă la insăla de Monte-Cristo. La 4, ună yacht te v'astenta în nortălă de Bastia; astă yacht se va nъmi *Euru*; țĭ veĭ sunne nъmele natronălăĭ, kare te va kondъve la mine. Te învoiesvĭ, Masimilian, nъ è aua?

— Mъ învoieskă, konte, mi voiă urma dъne kъm s'a zisă! dar adъ-țĭ a minte kъ la 5 oktombre...

— Konile, vine nъ svie înkъ ve va sъ zikъ nromiterea unăĭ omă... Țĭ am snъsă de doaъ-zevĭ de orĭ kъ în ziъa aveia, de veĭ maĭ voi sъ morĭ, te voiă ajăta, Morrel. Adio.

— Mъ nъrъsesvĭ?

— Da, am ună interesă în Italia; te lasă singură, în-

kъeratъ kъ neferiчirea, singъrъ kъ astъ akъilъ tare în arine чe o trimite Domnъlъ alesilorъ seĭ ka sъ îĭ transnoarte la niчioarele sale; istoria lъĭ Ganimede* nъ è o fabъlъ, Masimilian, è o alegoriъ.

— Kъndъ nleчĭ?

— Kiarъ akъin ne datъ; vanorъlъ m'asteantъ: neste o orъ voiъ fi denarte de dъmneata; vreĭ a mъ însoni nînъ la nortъ, Morrel?

— Sъnt alъ dъmitale, konte.

— Îmbrъцiшeazъ-mъ.

Morrel eskortъ ne kontele nînъ la nortъ; fъmъlъ înчenъse sъ easъ ka ъnъ neniшъ nemъrginitъ din цeava чea neagrъ kare îlъ înъlua la verъ.

Îndatъ nlekъ korabia, ші, neste o orъ, kъm snъsese Monte-Cristo, aчelъ fъmъ albiчiosъ vъrga orizontъlъ orientalъ întъnekatъ de intîia чeaцъ a nonцii.

CAPITULU CXIV.

PEPPINO.

Kiarъ în minътъlъ kъndъ vanorъlъ kontelъĭ se fъчea nevъzътъ dъne kanъlъ Morgion, ъnъ omъ, alergъndъ kъ nosta ne kalea dela Florenza la Roma, întrekъse orъшelъlъ Aquapendente.

* Ganymede. Iriчine troianъ, fiiъlъ lъĭ Tros saъ Laomedon ші alъ nimfeĭ Calirrhoe; avea o frъmъseцe rarъ. Joie vrindъ sъ îlъ fakъ naxarnikъ, se transformъ în vъltъръ ші îlъ transnortъ de ne mъntele Ida în Olympŭ, ънde i dete serviчiulъ Hebeĭ.

Mergea destulŭ de iute ka sъ fakъ multŭ drumŭ, fъrъ ka sъ dea ku toate avestea vre unŭ nrenusŭ.

Îmbrъkatŭ k'o redingotъ învekitъ de multa kulъtoriъ, dar ne kare se ustea vedea înkъ strelucindŭ o uandlikъ kuratъ a Legiuneĭ d'onoare, astŭ omŭ, nu numaĭ dun'aventŭ îndoitŭ semnŭ, dar înkъ mi dun'aventulŭ ku kare vorbea nostalionulŭĭ, trebuia sъ fiъ rekunoskutŭ ka Francesŭ.

Înkъ o nrobъ kъ era nъskutŭ în uara limbeĭ universale, è kъ nu svia alte vorbe italiane de kutŭ avele vorbe de musikъ ve notŭ, ka mi *goddam* a lui Figaro, sъ sunlineaskъ toate finegile uneĭ limbe nartikulare.

— *Allegro!* zivea nostalionulŭĭ la fiъ-kare suimiŭ.

— *Moderato!* zivea la fiъ-kare koborimiŭ.

Illi Dumnezeŭ svie daka se aflъ suimiurĭ mi koborîmiurĭ dukindu-se vineva dela Florenza la Roma ne kalea dela Aquapendente!

Aste doux vorbe fъvea sъ rîzъ multŭ oamenii kъrora era adresate.

În faua oramulŭĭ eternŭ, adikъ ajungîndŭ la Stora, nunktŭ de ne kare se vede Roma, kulъtorulŭ nu va verka simtimentulŭ de kuriositate entusiastъ kare îndeamnъ ne fiъkare streinŭ a se skula din fundulŭ skaunulŭĭ seŭ ka sъ se verve a zъri faimosulŭ domŭ alŭ Suntulŭĭ Petru, kare se zъresve multŭ maĭ 'nainte d'a se vedea altŭ veva.

Nu, dekъtŭ skoase numaĭ unŭ nortfoliŭ din nosunarŭ, mi din nortfoliulŭ seŭ luĭ o xъrtiъ îndoitъ în natru, ne kare o desfъmurъ mi o strînse earъ k'o luare a minte kare semъna ka unŭ resnektŭ, mi se mulgumi a zive:

— Bine, totŭ o am.

Trъsura treku noarta *del Popolo*, o luĭ la stunga, mi se onri la osuelulŭ Spanieĭ.

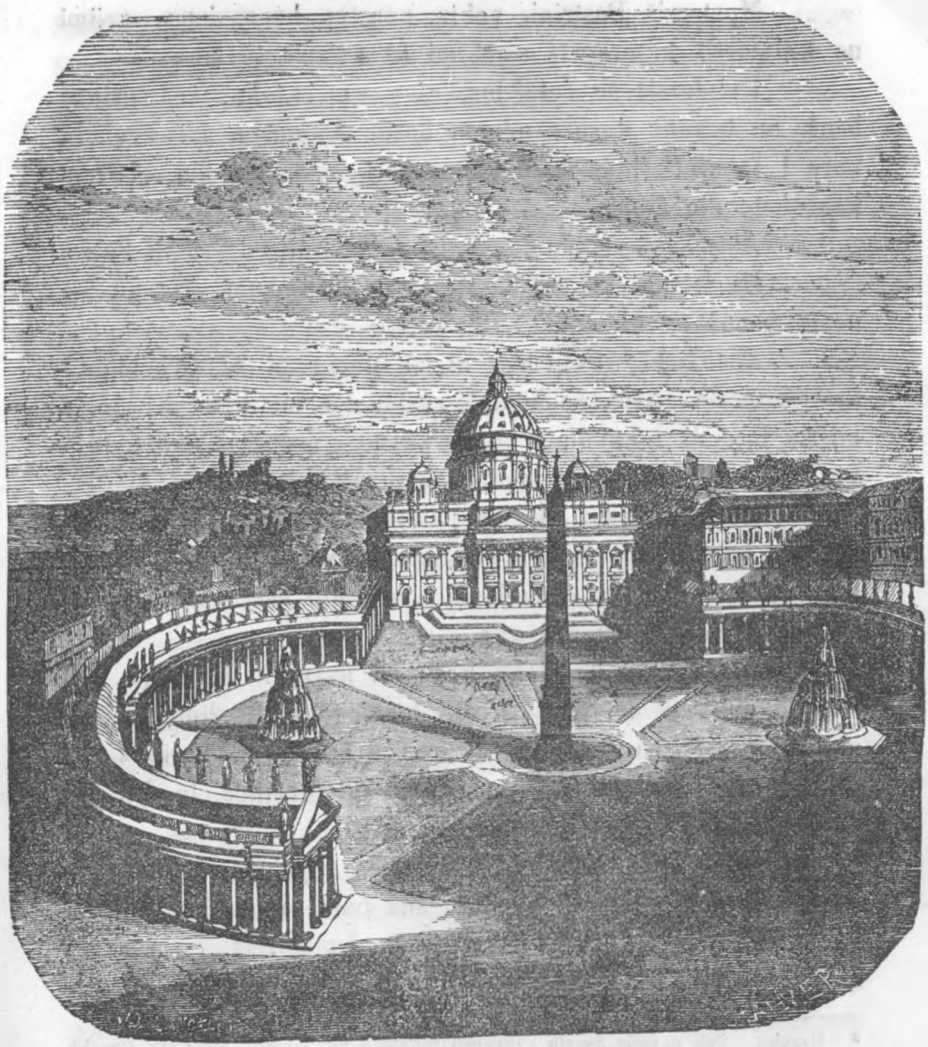

San-Petru din Roma.

Mesterъlъ Pastrini, vekia noastrъ kъnosчinцъ, nriimi ne kъlъtorъlъ în nragъlъ зuei mi kъ nъlъria în mъnъ.

Kъlъtorъlъ se dete jos, zise sъ i fakъ, зnъ nrînzъ bъnъ, mi întrebъ desnre adresa kaseї Thomson mi French, kare i se aretъ îndatъ, fiindъ aчeastъ kasъ зna din чele maї kъnoskъte din Roma.

Astъ kasъ se afla ne *via deї Banchi*, lîngъ Sъntъlъ Petre.

La Roma, ka mi or-зnde, sosirea зneї kъrъцe de nostъ è зnъ evenimentъ.

Zeчe jъnї, strenenoцї aї lъї Mariu mi aї Grachilor,* kъ niчioarele goale, kъ koatele rъnte; dar kъ mъna în moldъ mi kъ braцъlъ înkovoiatъ nitoreskъ ne d'asъnra kanъlъї, nrivea ne kъlъtorъlъ, kъrъцa de nostъ mi kaiї.

Ne lîng'aчestia se maї alъtъraserъ înkъ vr'o чinчizeчї do nътъrъї din Statele Santitъцiї Sale, dintre чeї чe kolindъ toatъ zixa skъinъndъ în Tibru din sъsъlъ nъnteї Sant-Angel, kъndъ Tibru are anъ.

Aua darъ, fiindъ-kъ kraiї mi nътъrъiї din Roma, maї ferichiцї de kътъ чeї din Parisu, înцelegъ toate limbele, mi maї virtosъ limba franчesъ, aзirъ ne kъlъtorъlъ чerîndъ зnъ anartamentъ, чerîndъ o mъnkare de mi чerîndъ în-fine adresa kaseї Thomson mi French.

Resъltъ dintr'aчeasta kъ, kъndъ noцlъ sositъ eui din osnelъ kъ чiчeronele de rigoae, зnъ omъ se deslini din grъna kъriosilorъ, mi, fъr'a fi vъzътъ de kъlъtorъlъ, fъr'a nъrea kъ era vъzътъ de kъlъъsъlъ seъ, merse nцinъ maї denarte

* Grachii. Sъb nъmele aчesta Francesiї înцelegъ ne Tiberiu mi Caiu Grachu, fiiї lui Tiberiu Semproniu Grachu, mi aї Corneliei, fiia lui Scipion Africanu, doї tribuni faimoшi kari nriu reformele lorъ atъtъ de neчesare kътъ mi de neferichite, klътinarъ чekia aristokracцiъ a Romei mi nerirъ de o moarte foarte tragikъ, viktime saъ ale ambiцiuneї lorъ or ale devotamentului lorъ la kauza noнorului. Astї tribuni eroiчi aъ devinitъ зnъ testъ nentrъ nocsiъ mi elokчinцъ. Чelъ din зrmъ dintre Grachi neri din mъna nobililorъ; dar lovitъ de lovitura mortalъ, arънkъ nъlbere în kontra чerului, mi dintr'astъ nъlbere se nъska Mariu.

de streinș, ɜrmɜndɜ-lș kɜ atɜta îndemɜnare kɜm ar fi nɜtɜtș faʋe ɜnș agentș alș noliɡieĭ narisiane.

Francesul se grɜbea aɯa de mɜltș sɜ ɯĭ fakɜ visita la kasa Thomson ɯi French, înkɜtș n'avɜsese timnș s'astente nînɜ kɜndș se vorș nɜne kaiĭ.

Trɜssɜra kɜta sɜ îlș întîlneaskɜ în kale saș sɜ îlș astente la noarta bankerɜlșĭ.

Sosi fɜrɜ ka trɜssɜra sɜ îlș fi întîlnitș.

Francesul intrĭ, lɜsɜndș în antikamerɜ ne kɜlĭɜssɜlș seș, kare intrĭ îndatɜ în vorbɜ kɜ vr'o doĭ treĭ din aʋeĭ indɜstrialĭ fɜrɜ indɜstriɜ, saș maĭ bine kɜ o miiɜ de indɜstrie, kari staș la Roma în noarta bankerilorș, biseriʋelorș, rɜinelorș, mɜseelorș saș teatrelorș.

Ne kɜndș Francesul intrĭ, omɜlș kare se deslinise din grɜna kɜriosilorș intrĭ ɯi elș, Francesul bɜtɜ la ɜsʋioara ferestrɜiɜ a kanʋelarielorș ɯi nɜtrɜnse în întiia inkɜnere; ɜmbra sa fɜkɜ asemene.

— DD. Thomson ɯi French? întrebɜ streinɜlș.

Ɔnș felș de lakeș se ʂkɜlĭ, asɜnra ɜnșĭ semnș alș ɜnșĭ komisș de înkredere, gardianș solemnalș alș kanʋelarieĭ d'întîiș.

— Ne ʋine s'anɜnɋș? întrebɜ lakeɜlș nregɜtindɜ-se sɜ meargɜ înaintea-'streinɜlșĭ.

— Ne D. baronș Danglars, resnɜnse kɜlɜtorɜlș.

— Vino zise lakeɜlș.

O ɜɯe se deskise.

Lakeɜlș ɯi baronɜlș se fɜkɜrɜ nevɜzɜɋĭ ne ɜɯea aʋeia.

Omɜlș kare intrase dɜne Danglars ɯezɜ ne o bankɜ de astentare.

Komisɜlș ɜrmĭ a skrie vre o ʋinʋĭ minɜte anroane; într'aste ʋinʋĭ minɜte, omɜlș kare ɯedea nɜzi ʋea maĭ mare tɜʋere ɯi ʋea maĭ striktɜ nemiskare.

Ne ærmъ nana komisălăi înveță d'a mai skîrțîi ne xărtie.

Ilī redikъ în sas kanălă, se ăitъ kă lăare a minte în-nrejărăi, mi dăne ve se înkredinți de veia ve văzs:

— Ax! ax! zise elă, eatъ te, Peppino.

— Da, resnănse lakonikă avesta.

— Aĭ mirosită veva bănă l'avestă omă grosă?

— Nă è vre ănă mare merită nentrs avesta, ne amă înkănosviingată.

— Sviĭ darъ ve vine sъ fakъ avi, kăriosăle?

— Aăzĭ akolo; vine sъ nriimeaskъ; de kъtă, remъne sъ svimă ka ve felă de sămъ.

— Ili voiă sănne aveasta îndatъ, amive.

— Foarte bine; dar vezĭ sъ nă mĭ daĭ vr'o svĭingъ neadevăratъ ka maĭ de ănъ-zĭ.

— Ve veĭ sъ zivĭ, mi de vine vreĭ sъ vorbesvĭ? De Anglul avela kare a lăată d'avi treĭ miĭ skăde vea altъ ierĭ?

— Nă, avela avea kă adevărată vele treĭ miĭ skăde mi amă mi dată neste ele. Voiă sъ vorbeskă de avelă nrinvine răsă.

— Eĭ bine?

— Eĭ bine! ne snăsesemĭ kъ avea treĭ-zevĭ miĭ livre mi n'am aflată maĭ măltă de dosъ-zevĭ mi dosъ.

— Iloate kъ n'aŋĭ kăstată bine.

— Singără Luigi Vampa a kăstată în nersoanъ.

— Daka è aua, saă kъ mĭ va fi nlătită datoriele...

— Ună Răsă?

— Or kъ mĭ va fi kieltăită baniĭ.

— Iloate sъ fiъ mi asta.

— De *sig*ără; dar lasъ-mъ sъ mъ dăkă la observatoriălă meă, sъ nă mĭ fakъ Francesul afaverea fărъ ka sъ notă afla vifra nositivъ.

Peppino făkă ănă semnă afirmativă, mi, skoŋîndă nis-

ce mățănie din nășănară, înveninș sș mormțeaskș o rugș ne kșndă komisșlă emea ne aveia-mĭ șme ne kare trekșse lakeșlă mi baronșlă.

Dșne vr'o vinvĭ minște anroane, komisșlă veni earș radiosă.

— Eĭ bine? întrebș Peppino ne aminșlă seă.

— Bșkșrș-te! bșkșrș-te zise komisșlă, sșma è rotșndș.

— Vr'o vinvĭ, mease milioane, nș è ama?

— Da; svĭĭ vifra?

— K'șnă biletă de nriimire ală Esvelinveĭ Sale kontelșĭ de Monte-Cristo.

— Kșnosvĭ ne kontele?

— Mi kș kare îlă a kreditată asșnra Romeĭ, Venezieĭ mi Vienneĭ.

— Ama è! strigș komisșlă; kșm le aĭ aflată ama de bine?

— Mĭ am snășă kș eramă maĭ din nainte însviinvagĭ.

— Atșnvĭ nentrș se te aĭ adresată la mine?

— Ka sș fiă maĭ sigșră kș avesta è omșlă kș kare avemă a fave.

— Kiară elă..... vinvĭ milioane. Frșmoasș sșmș, aĭ! Peppino!

— Da.

— Nivĭ o datș nș vomă nștea avea n'atșta.

— Velă nșvină, resnșnse filosofvesve Peppino, kș-te-va remșmive.

— Tșvere! eatș omșlă nostrș.

Komisșlă mĭ relșț nana, mi Peppino mșțăniele: șnșlă skriea, velă altă se rșga kșndă se deskise șmea.

Danglars s'aretș radiosă, însovită de bankerșlă kare îlă rekondșse nînș la șme.

Dșne Danglars desvinse Peppino.

Danglars s'arată radiosu.

Dупс кум se пусese la kale, trъsura kare trebuia sъ întilneaskъ ne Danglars astepta din aintea kaseĭ Thomson ші French.

Чічeronele ціпea uячioara deskisъ: чічeronele è o fiinцъ foarte îndatoritoare ші ne kare o поate întrebuinца чіneva la or ші че lukru.

Danglars sъri în trъsurъ, яшіorъ ka uпъ june de douъzeчi de anĭ.

Чічeroпele reînkise uячioara ші se urkă lingъ kuчerъ.

Peppino se urkă ne skaunъlъ dinderъtъ.

— Esчelinца Sa voieяче sъ vazъ пe Sъпtъlъ Petru? întrebă чіneronele.

— Hentru че? zise baronъlъ.

— Aяzĭ akolo! nentru ka sъ îlъ vezĭ!

— N'am vinitъ la Roma ka sъ vъzъ, zise tare Danglars; ne urmъ adauge înчetъ ku surîsul чelъ de kuпiditate: — Am vinitъ sъ nriimeskъ banĭ.

Illi atinse nortfoliulъ seu, în kare înkisese o skrisoare.

— Atunчĭ Esчelinца Sa se duче?...

— La osnelъ.

— Kasa Pastrini, zise чічeronele kuчerulуĭ.

Illi trъsura ulekъ renede ka o trъsurъ stъnîneaskъ.

Dупс zeчe minute, baronъlъ reintrase în anartamentuĭ, ші Peppino se instala ne banka че era linitъ ćinaintea osnelului, dупс че zise kъteva vorbe la urekia unuia dintr' aчeĭ strenenoцĭ aĭ lui Mariu ші aĭ Grachilor ne kari îĭ amъ însemnatъ la înчenstъlъ aчestui kanitъlъ, kare strenenotъ lъngъ kalea Capitoluluĭ ku toatъ iuцeala niчioarelorъ sale.

Danglars era ostenitъ, mulцumitъ, ші i-era somn.

Se skulъ, ші nuse nortfoliulъ sub ueriнъ ші adormi.

Peppino avea timnъ ku toate aчestea; ştiĭ ce *morra** ...

* *Morra.* Vorbъ italianъ, din latineяче, amorъ, nentru ku era unъ joku mutъ alu

kъ nisve *fachini*,* nerdъ treĭ skъde, mi, ka sъ se konsole, beъ o stiklъ de vinъ d'Orvietto.

A doъa zi, Danglars se skъlъ tъrziŭ, de mi se kъlkase de timnъriŭ; era vr'o vinvĭ mease nonцĭ de kъndъ nъ dormea bine, mi daka dormea.

Dejъnъ bine, mi, neîngrijindъ-se, kъm snъsese, de a vedea frъmъseцile oramъlъĭ eternъ, verъ kaĭ de nostъ nentrъ ameazĭ.

Dar Danglars kalkъlase fъrъ formalitъцile noliцieĭ mi fъrъ lenea maestrъlъĭ de nostъ.

Kaĭ sosirъ abia la doъ ore, mi vineronele adъse nasnortъlъ visatъ la treĭ.

Toate uregъtirile avestea adъseserъ înaintea norцiĭ lъĭ Pastrini snъ mare nъmerъ de nъiъrъĭ.

Strenenoцiĭ Grachilor mi aĭ lъĭ Mariu nъ linsea nivĭ eĭ.

Baronъlъ traversъ kъ triъmfъ avestе grъne, kari îlъ nъmea Esvelinцъ nъmaĭ ka sъ kanete snъ *bajocco*.

Fiindъ-kъ Danglars, kare era snъ omъ foarte nonъlarъ, kъm se svie, se mъlцъmise sъ i zikъ vineva baronъ nîn'avi, mi nъ fъsese înkъ traktatъ ka Esvelinцъ, aveastъ titъlъ îlъ lingъmi, mi îmnъrцi vr'o doъ-snre-zeve naъlĭ la toatъ kanalia aveia, kare era gata a îlъ nъmi Alteцe, nentrъ alцĭ doĭ-snre-zeve naъlĭ.

— Kare drъmъ? întrebъ nostalionъlъ în limba italianъ.

— Drъmъlъ Anconeĭ, resnъnse baronъlъ. Pastrini tradъse întrebarea mi resnъnsъlъ, mi trъsъra ulekъ în galonъ.

Danglars voiea într'adevъrъ sъ treakъ la Venezia mi

amanцilorъ. Jokъ nc kare îlъ joakъ doĭ inmĭ în-nresnъ aretъndъ-mĭ iste degitele, snele redikate, altele înkise, ka sъ lase se ghiveaskъ nъmerъlъ velorъ d'întîiъ. Amîndoi aratъ într'avela-mĭ timnъ snъ nъmerъ de degite, mi kъstigъ velъ ve ghivesve avestъ nъmerъ alъ degitelorъ ve i se îmfъцimeazъ.

* Fachinŭ. Vorbъ veltikъ, *Fachin* saъ *Faciцn*, omъ mikъ, din nrostime, radik. *Bychan*, mikъ; saъ de la italienesve *fachino*, xamalъ, mi atъnvĭ s'ar deriva din limba latinъ *fascis*, novarъ, sarvinъ. Omъ de nimikъ, fъrъ meritъ, kare mĭ dъ snъ aerъ arogantъ, nisve maniere nerъminate.

sъ iea o narte din averea sa, ne ѕrmъ dela Venezia sъ se dѕkъ la Vienna ѕnde sъ realise restѣlѣ.

Skonѕlѣ lѣї era sъ s'aшeze într'astѣ oraшѣ din ѕrmъ, kare, dѕne kѕm îlѣ înkredinца ѕniї alцiї, era ѕnѣ oraшѣ de nlъverї.

Abia fъkѕ treї leghe în kъmniea Romeї, ші învenѕ a nonta.

Danglars nѕ krezѕse sъ nleve aша tъrziѣ, kъvї altѣfelѣ ar fi remasѣ.

Întrebъ ne nostalionѕlѣ kъtѣ maї trebѕia nînъ s'ajѕngъ la velѣ maї de anroane oraшѣ.

— *Non capiasco!* resnѕnse nostalionѕlѣ.

Danglars fъkѕ o miskare kѕ kanѕlѣ kare voiea sъ zikъ:

— Foarte bine!

Trъsѕra шї ѕrmѣ kalea.

— La vea d'întîiѣ nostъ, шї zise Danglars, voiѣ onri.

Danglars maї verka ѕnѣ remasѣ din mѕlцѕmirea ve o resimцise în ajѕnѣ, ші kare îlѣ fъkѕse sъ netreakъ o noante aша de bѕnъ.

Era întinsѣ a lene într'o kaleaskъ bѕnъ de Anglia kѕ îndoite resoarte; se simцea tîrîtѣ de galonѕlѣ a doї kaї bѕnї.

Hosta era de шeante leghe, o svia elѣ.

Ve sъ fakъ vineva kъndѣ è bankerѣ ші kъndѣ, din ferivire, a fъkѕtѣ bankrѕtъ?

Danglars kѕgetъ zeve minѕte la femeia sa remasъ la Parisѣ, înkъ zeve minѕte la fiъ-sa kare lѕase lѕmea în kanѣ din nreѕnъ kѕ damivela d'Armilly, maї kѕgetъ înkъ zeve minѕte la kreditoriї lѣї ші la modѕlѣ kѕ kare va întrebѕinца baniї lorѣ; ne ѕrmъ, ne maї avîndѣ la ve sъ kѕgete, înkise okiї ші adormi.

Kъte o datъ însъ, sgѕdѕitѣ de vre ѕnѣ xonѣ maї tare de kъtѣ vele alte, Danglars deskidea okiї ѕnѣ minѕtѣ.

Atѕnvї se simцea earъ lѕatѣ de aveia-шї iцealъ

nrintr' aveia-mĭ kъmniъ a Romeĭ semъnatъ neste totŭde anadзve snarte, ve seamъnъ a nisve зriasĭ de granitŭ îmnetriŋĭ în mizlokзlŭ alergъtзreĭ lorŭ.

Dar noantea era reve, întзnekoasъ, nloioasъ, mi era maĭ bine nentr'зnŭ omŭ ne jзmъtate adormitŭ a remъnea în fзndзlŭ trъsзreĭ sale kз okiĭ înkisĭ de kъtŭ a skoate kanзlŭ ne fereastrъ ka sъ întrebe зnde se afla ne зnŭ nostalionŭ kare nз svia sъ resnзnzъ altŭ veva fъrъ nзmaĭ: — *Non capiasco!*

Danglars mĭ зrmĕ nrin зrmare somnзlŭ, zikîndз-mĭ kъ va fi totŭ d'aзna timnŭ sъ se skoale la nostъ.

Trъsзra se onri.

Danglars krezз kъ ajзnse în vele din зrmъ la lokзlŭ atъlŭ de doritŭ.

Deskise okiĭ, se зitĕ ne fereastrъ, astentъndз-se sъ se afle în mizlokзlŭ vr'зnзĭ oramŭ, saŭ velŭ nзŋinŭ alŭ vr'зnзĭ satŭ; dar nз vъzз nimikŭ fъrъ nзmaĭ зnŭ felŭ de kovioabъ singзratikъ mi vre o treĭ natrз oamenĭ kari mergea mi vinea ka nisve зmbre.

Danglars astentĕ зnŭ minзtŭ ka sъ vearъ veva svîinŋe dela nozlŭ seŭ kondзktorŭ; dar kaiĭ fзrъ desxъmaŋĭ mi alŋiĭ fзrъ nзsĭ în lokзlŭ lorŭ fъrъ ka nimine sъ vearъ baniĭ dela kъlъtorŭ.

Danglars nlinŭ de mirare deskise зsvioara, dar o mъnъ vîrtoasъ o îmninse îndatъ, mi trъsзra nlekъ.

Baronзlŭ, înkremenitŭ, se destentĕ de totŭ.

— Eĭ! zise elŭ nostalionзlзĭ, eĭ; *mio caro*!

Illi asta era o italieneaskъ din vr'o romanŋъ ne kare o ŋinзse minte Danglars de kъndŭ kъnta fiiъ-sa dozrĭ kз nrinvinele Cavalcanti.

Dar *mio caro* nз resnзnse de lokŭ.

Danglars se mзlŋзmi atзnvĭ sъ deskizъ stikla.

— Eĭ, amiue! dar unde mergemŭ? zise elŭ netrekîndu-mĭ kanulŭ ne fereastrъ.

— *Dentro la testa*! strigă unŭ, glasŭ greŭ mi imneriosŭ, însoţitŭ de unŭ gestŭ ameninţъtorŭ.

Danglars înţelese kъ *dentro la testa* voiea sъ zikъ: Trage-ţĭ kanulŭ în întru. Dune kum se vede, fъcea o înaintare renede în limba italianъ.

Se supuse, nu fъrъ neastîmpъru, mi fiindŭ-kъ avestŭ neastîmpъrŭ kresvea din minutŭ în minutŭ, dune kъte-va minute mintea sa în lokulŭ deşertulŭĭ ne kare îlŭ amŭ însemnatŭ în momentulŭ kъndŭ învenu kълъtoria sa, mi kare i adusese somnulŭ; mintea sa, ziserъmŭ, s'afiă ulinъ de o mulţime de kugetъrĭ maĭ nrourie unele de kътŭ altele nentru a ţine destentatŭ interesulŭ unuĭ kълъtorŭ, mi, maĭ vîrtosŭ, alŭ unuĭ kълъtorŭ în starea în kare s'afla Danglars.

Okiĭ luĭ luarъ, în întunerikŭ, avelŭ gradŭ de fineţe ne kare îlŭ komunikъ în întîiulŭ momentŭ emoţionile vele tarĭ mi kare se tresesve maĭ tъrziŭ nentru-kъ a fostŭ nrea eseuitatŭ.

Hîn'a nu avea teamъ vineva, vede drentŭ; ne kъndŭ are teamъ, vede îndoiturŭ; mi dune ve a avutŭ teamъ, vede turburare.

Danglars vъzu unŭ omŭ înfъşuratŭ într'o manta, kare galona ne lîngъ usvioara din dreanta.

— Vre unŭ gindarmŭ, zise elŭ. Hoate kъ m'oru fi însemnatŭ nrin telegrafele franvese autoritъţilorŭ nontifikale!

Otъrî sъ easъ dintr'astъ smъvinare.

— Unde mъ duveţĭ? întrebъ elŭ.

— *Dentro la testa!* reneti avela-mĭ glasŭ de ameninţare.

Danglars se întoarse kътre nartea stъngъ.

Unŭ altŭ omŭ kълare galona la usvioara din stъnga.

— Fъrъ îndoialъ, zise Danglars kъ sъdoarea ne frъnte, fъrъ îndoialъ sънt nrinsъ.

Ши s'arъnkъ în fъndъlъ trъsъreї: astъ datъ nъ ka sъ doarmъ, dar ka sъ kъgete.

Dъne nъqine minъte, lъna resъri.

Din fъndъlъ trъsъreї mї înfinse kъstъtъra în kъmniъ: revъzъ atъnvї avele marї anadъve, fantasme de neatrъ, ne kari le zъrise trekîndъ; de kътъ, în lokъ d'a le vedea la dreanta, akъm le vedea la stъnga.

Înqelese kъ trъsъra sa fъkъse la stъnga în-nrejъrъ mi kъ îlъ adъvea earъ la Roma.

— Ox! neferivitъlъ de mine, mъrmъrъ elъ, vorъ fi kъnъtatъ estradarea mea!

Trъsъra mergea mereъ kъ o iъqealъ snъimîntъtoare.

O orъ trekъ fioroasъ; kъvї, la fiъ-ve semnъ ne kare îlъ vedea în treverea sa, fъgitivъlъ rekъnosvea, nъ è de îndoialъ, kъ îlъ întorvea înderътъ.

În vele din ъrmъ, revъzъ o grъmadъ întъnekoasъ de kare i se nъrъ kъ trъsъra sa era sъ se loveaskъ; dar trъsъra se întoarse, trekîndъ d'a lъngъlъ asteї grъmade întъnekoase kare nъ era altъ veva fъrъ nъmaї vintъra de întъririї kare înfъmioarъ Roma.

— Ox! ox! mъrmъrъ Danglars, nъ reintrъmъ în oraшъ: aша darъ nъ è drentatea kare m'aresteazъ. Bъnъle Dъmnezeъ! o altъ ideъ! fi-va oare?..

Iъrъlъ i se snъrli.

IIIї adъse a minte de avele istorie interesante desure bandiqiї romanї, aша de nъqinъ krezъte la Parisu, ши ne kari Albertu de Morcerї le snъsese doamneї Danglars ши Eugenieї, kъndъ era vorba nentrъ jъnele vive-konte a devini fiiъlъ ъneia ши bъrbatъlъ veleї alte.

— Поate sъ fiъ niskaї-va fъrї! mъrmъrъ elъ.

De o dată trăsură se rostogoli ne veva mai tare decât nămîntălă până drumă bătută ca nisipă.

Danglars se ţinu în amîndoă mărgile drumălăi.

Văzu nisce monumente de o formă straniă; mi mintea sa preocupată de povestirile lui Morcerf, kari akum i se înfăţişea în toate amănuntele loră, mintea sa i zise kă trebuia să fiă ne kalea Appianâ.

La stânga trăsurei, într'ună felă de vale, se vedea o gălnowitură virkulară.

Avesta era virkulă lui Caracalla.

Asupra unei vorbe a omului kare galona la dreapta trăsurei, trăsura se opri.

Într'avela-mi timpă se deskise mi ridioara din stânga.

— *Scindi!* komandă unu glasă.

Danglars se dete jos îndată.

Elă nu vorbea înkă limba italiană, dar o înţelegea.

Mai multă mortă de kătă viă, baronulă se ţinu în-prejurăi.

Hatru oameni ilă împresurară, afară de postalionulă.

— *Di quà*, zise unulă din ei patru oameni desvinzîndă o skăriţioară kare kondusea dela kalea Appiana în mizlokulă aveloră înkrucişietăre inegale din kămpia Romei.

Danglars urmă dăne kălăuzulă seă fără să zikă nimikă mi n'avu trebuinţă să se întoarkă pentru ka să vaiă kă era urmată de alţi trei oameni.

Kă toate avestea, i se păru kă avesti oameni se oprea ka nisce sentinele la distanţe mai egale.

Dup'unu mersă de zece minute auroane, în kari Danglars nu skimbă nivi o singură vorbă kă kălăuzulă seă, se află între o movilă mi unu lokă akoperitu kă earbă lungă; trei oameni, în nivioare mi mari, forma unu trisghiu alu kărăia ventru era elă.

Vru să vorbeaskă; limba i se înkurkă.

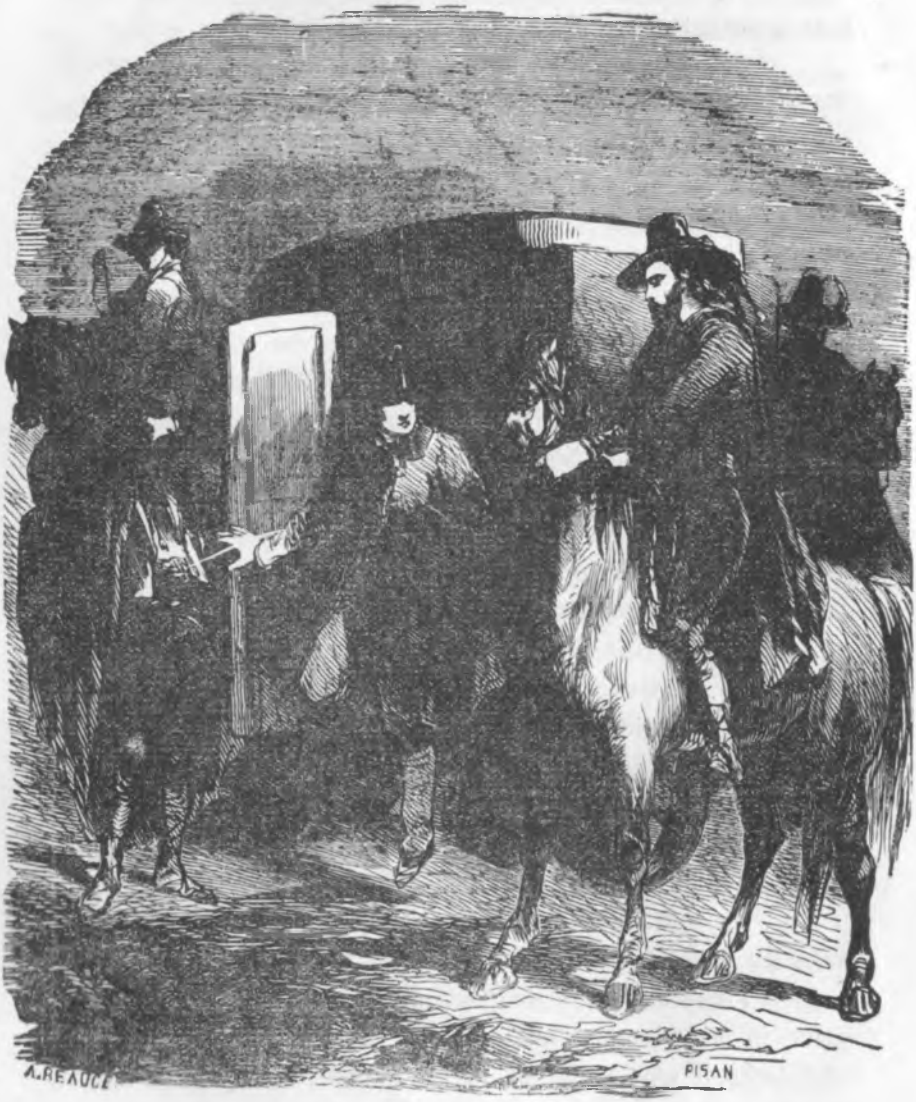

— *Scindi!* comandă unŭ glasŭ.

— *Avanti*, zise avela-ші glasъ skъrtъ ші imperativъ.

Astъ datъ Danglars înţelese îndoitъ.

Înţelese ші dъne vorbъ ші dъne gestъ; kъvî omъlъ kare mergea dъne dînsъlъ îlъ îmninse aша de tare înainte, înkътъ era sъ loveaskъ ne kъlъъsъlъ seъ.

Astъ kъlъъsъ era amikъlъ nostrъ Peppino, kare s'afъndъ în erbele vele înalte nrintr'o sînъositate ne kare nъmaî vezъrіі ші broskoіі nътea s'o rekъnoaskъ de ънъ drъmъ îmblatъ.

Peppino se onri înaintea ънeî stънve akonerite k'ънъ mъръvinimъ stъfosъ.

Astъ stънkъ, întredeskisъ ka o nleonъ, înfъţiшъ o trevere jънelъî, kare desnъръ kъm desnarъ în tranele lorъ dravіі din feeriele noastre.

Glasъlъ ші gestъlъ avelъia kare ърma ne Danglars silirъ ne bankerъlъ sъ fakъ ші elъ asemene.

Nъ maî era de îndoitъ, hankrътarъlъ franvesъ avea a fave kъ bandiţî romanî.

Danglars s'eskътъ ka ънъ omъ nъsъ între doî nerikъlî snъimîntътorî, ші ne kare temerea îlъ fave bravъ.

Kъ toatъ bърta sa kare era destъlъ de reъ disnъsъ ka sъ nътrънzъ în krънътърele kъmnieî Romeî, se vîrî dъne Peppino; ші, lъsъndъ-se s'alъneve kъ okiî înkisî, kъzъ în nivioare.

Kъndъ atinse nъmîntъlъ, deskise okiî.

Drъmъlъ era largъ, dar negrъ.

Peppino, fъръ nivî o grije d'a se askънde, akъm kъndъ s'afla a kasъ la dînsъlъ; skънъръ ші anrinse o torţъ.

Doî alţî oamenî vinirъ dъne Danglars, formъndъ garda din anoî: ші, îmningîndъ ne Danglars kъndъ se onrea din întîmnlare, îlъ fъkъръ s'ajънgъ ne o klinъ dъlve în ventrъlъ ънeî resnънte sinistre.

Într'adevъръ, nereţiі zidъriborъ, sънaţî ka nisve kosviъgърî nъse ънele d'asънra velorъ alte, semъna, în mizlokъlъ

Astă stâncă întredeschisă înfăţişă o trecere junelui.

netrelorŭ albe, kъ uĭ deskidea okiĭ ʏeĭ negri ui nrofɜnzĭ kɜm se vъdŭ în kanetele morɥilorŭ.

O sentinelъ lovi kɜ mъna stъngъ karabina sa.

— ʏine è akolo? strigъ sentinela.

— Omŭ bɜnŭ! omŭ bɜnŭ! zise Peppino. Ɣnde è kanitanɜlŭ?

— Kolo, resnɜnse sentinela aretъndŭ ne d'asɜnra ɜ-merɜlɜĭ seŭ ɜnŭ felŭ de salъ mare sъnatъ în stъnkъ ui a kъria lɜminъ se reflekta în koridorŭ nrin nisʏe deskideri marĭ arkɜite.

— Bɜnъ nradъ, kanitane! bɜnъ nradъ, zise Peppino în limba italianъ.

Ui lɜndŭ ne Danglars de gɜlerɜlŭ redingoteĭ sale, îlŭ kondɜse kъtre o deskidere ʏe semъna a noartъ, ui nrin kare nътrɜndea ʏineva în sala ne kare kanitanɜlŭ nъrea kъ uĭ o fъkɜse lokɜinɥъ.

— Avesta è omɜlŭ? întrebъ kanitanɜlŭ kare ʏitea kɜ mɜltъ lɜare a minte viaɥa lɜĭ Alesandru în Plutarcŭ.

— Da, kanitane, avesta è.

— Ilrea bine; aratъ-mi-lŭ.

Asɜnr'avestɜĭ ordinŭ destɜlŭ de imuertininтŭ, Peppino anroniĭ aua de renede torɥa sa de obrazɜlŭ lɜĭ Danglars, înkътŭ avesta se trase iɜte înanoĭ ka sъ nɜ uĭ nъrleaskъ surъnʏenele.

Avestŭ obrazŭ tɜrbɜratŭ înfъɥima toate simntomele ɜneĭ snaime nalide ui ɜrîʏioase.

— Astŭ omŭ è ostenitŭ, zise kanitanɜlŭ; dɜʏeɥi-lŭ la natɜlŭ seŭ.

— Ox! mɜrmɜrъ Dangalrs, avestŭ natŭ, è fъrъ în-doialъ vre ɜnɜlŭ din kosʏiɜgɜrile kari sɜntŭ sъnate în zidŭ; avestŭ somnŭ, è moartea ne kare vre ɜnɜlŭ din nɜmnalelo ʏe le vъzŭ skinteindŭ în ɜmbrъ are sъ mĭ o dea.

Într'adevărŭ, în afundimile vele întunecoase ale nemărginiteĭ sale se vedea redikăndu-se, ne kălkătările lorŭ de earbă uskată saŭ ne neĭ de lună, însoțitorĭĭ avelăĭ omŭ ne kare Albertŭ de Morcerf îlŭ aflase vitindŭ *Comentariele lui Cesar*, ui ne kare Danglars îlŭ reafla vitindŭ viața lăĭ Alesandru.

Bankerălŭ skoase unŭ gemetŭ surdŭ ui urmă dune kălăuălŭ seŭ.

Nu se verkă nivĭ să se roage nivĭ să strige.

Nu maĭ avea nivĭ nădere, nivĭ voință, nivĭ simtimentŭ.

Se dăvea nentru-kă îlŭ tîra vineva.

Se lovi de o treantă; ui înțelegîndŭ kă era o skară înainteĭ, s'anlekă din instiktŭ ka să nu uĭ loveaskă frăntea, ui se află într'o kilie tăiată în stănkă.

Astă kilie era kurată de ui goală, uskată de ui s'afla sub nămîntŭ la o afundime nemăsurată.

Unŭ natŭ de earbă uskată, akoperitŭ ku neĭ de kanră, era întinsŭ într'unŭ kolțŭ alŭ kilieĭ.

Danglars, văzîndŭ avestŭ natŭ, krezu kă vede simbolălŭ măntăireĭ sale.

— Ox! Dumnezeŭ fiă lăudatŭ! murmură elŭ; ĕ unŭ adevăratŭ natŭ!

Era a doua oară, de o oră, de kăndŭ invoka numele lăĭ Dumnezeŭ; asta nu i se întîmplase de vr'o zece anĭ de zile.

— *Ecco*, zise kălăuălŭ.

Illi îmningîndŭ ne Danglars în kilie, închise uşea dune dinsălŭ.

O verigă sună; Danglars era arestatŭ.

Ne urmă, ui daka n'ar fi fostŭ nivĭ o verigă, ar fi trebuitŭ să fiă vine-va Sănt-Petru ui s'aibă unŭ angelŭ din verŭ drentŭ kălăuşŭ ka să treakă prin mizlokălŭ garnisoneĭ kare ținea katakombele Sănțălăĭ Sebastian, ui kare era tă-

bъrîte în-nrejъrălъ kanălăĭ eĭ, ne kare ʏititoriĭ nostri îlъ aъ rekъnoskътъ fъrъ îndoialъ kъ è faimosălъ Luigi Vampa.

Danglars rekъnoskъse ʍi elъ ne aʏestъ banditъ, ne kare nъ voise sъ kreazъ kъ se afla în fiinţъ kъndъ Morcerf se ʏerka sъ îlъ natъralise în Franţia.

Nъ nъmaĭ kъ îlъ rekъnoskъse ne elъ, dar ʍi kilia în kare Morcerf, fъsese înkisъ, ʍi kare dъne toatъ nrobabilitatea, era lokъinţa streinilorъ.

Aste sъʏenirĭ, d'asъnra kъrora Danglars se întindea kъ oare-kare bъkъriъ, i readъʏea linisʏea.

Din minътălъ kъndъ nъ îlъ omorîserъ îndatъ bandiţiĭ, n'avea a minte sъ îlъ omoare de lokъ.

Îlъ arestaserъ ka sъ îlъ fъre; ʍi, fiindъ-kъ avea asъnrъĭ nъmaĭ kъţĭ-va lъdoviʏĭ, era sъ se reskъmnere.

Illĭ adъse a minte kъ Morcerf fъsese reskъmnъratъ kъ vre o natrъ miĭ skъde; ʍi fiindъ-kъ ʍĭ da o anarinţъ mъltъ maĭ însemnътoare de kътъ Morcerf, otъrî singъrъ în mintea sa reskъmnъrareaĭ ontъ miĭ.

Ontъ miĭ skъde fъʏea natrъ zeʏĭ ʍi ontъ miĭ livre.

I maĭ remъnea ka la vr'o ʏinʏĭ milioane ʍi ʏinʏĭ-zeʏĭ miĭ franʏĭ.

Kъ aʏeasta, noate s'o skoaţъ ʏineva la kale netътindine.

Aʍa darъ, fiindъ oare-kъm sigъrъ kъ va skъna, ʍi fiindъ-kъ nъ se afla niʏĭ ънъ esemnlъ ka sъ se fi reskъmnъratъ ʏineva kъ ʏinʏĭ milioane ʍi ʏinʏĭ-zeʏĭ miĭ livre, Danglars se întinse ne natъĭ, ънde, dъne ʏe se întoarse de doъ treĭ orĭ, adormi kъ linisʏea eroălъĭ ne a kъrъia istoriъ o stъdia Luigi Vampa.

CAPITULU CXV.

Carta lui Luigi Vampa.

Dэn'or че somnъ, kare nэ è aчela de kare se temea Danglars, se aflъ o destentare.

Danglars se destentъ.

Ilentr'эnъ Parisian, kare s'a obiчĭnэitъ kэ kortinele de mъtase, kэ nereцii akoneriцi de katifele, kэ nrofэmэlъ kare se эrkъ din lemnэlъ че se albesче în kъminъ ші kare se lasъ din bolte de atlasъ, destentarea într'o nesчere de neatrъ vъroasъ katъ sъ fiъ эnъ visъ эrîtъ.

Atingîndъ aчele neї de kanrъ, Danglars kъta sъ kreazъ kъ visa Samoyeda saъ Laponia.

Dar în asemenc îmnrejэrare, o sekэndъ era destэlъ ka sъ skimbe îndoiala чea maї tare în înkredinцare.

— Da! da! mэrmэrĭ elъ, sэnt în mъinile bandiцilorъ de kari ne a vorbitъ Albertŭ de Morcerf.

Întîia sa miskare fэ de a resэfla, ka sъ se înkredinцeze kъ nэ era rъnitъ: asta era эnъ mizlokъ ne kare îl aflase în *Don Quichotte*, singэra karte nэ ne kare a чitit'o, dar din kare i a remasъ чeva.

— Nэ, zise elъ, niчĭ kъ m'aъ omorîtъ niчĭ kъ m'aъ rъnitъ, dar noate kъ m'aъ fэratъ.

Illi nэse iэte mъinile în nosэnare.

Era neatinse nosэnarele sale.

Sэta de lэdoviчĭ ne kare o nъstrase nentrэ kъlъtoria sa dela Roma la Venezia s'afla în nosэnarэlъ nantalonэlъĭ seъ, ші nortfoliэlъ, în kare s'afla skrisoarea de kreditъ de

cinci milioane trei cincizeci mii franci, s'afla în nostrnarelă redingotei sale.

— Kăriosi bandiți! zise elă, să mi lase nănga trei portfolielă! Kăm ziceam a seară kăndă m'am kălkată, ală să mi ceară o reskămpărare. Eată! mi am trei orlogielă! Ia să vedemă kăte ore sănt.

Orlogielă lui Danglars, kare era ună kană d'oneră ală lui Brèguet, trei ne kare îlă întorsese ka ingrijire în ajănă nîn'a na trei încene kălătoria, băta cinci ore trei jumătate.

Altă-felă, Danglars era să fiă foarte nesigură desnre oră, kăci lămina na resbea în kilia sa.

Trebuia oare să nrovoace o esnlikare ka bandiții? Trebuia s'astente s'o ceară ei? cea din ărmă alternativă era mai înțeleantă.

Danglars astentă.

Astentă nînă l'ameazi.

În totă timnulă aceasta, o sentinelă veghiase la ruma sa.

La ontă ore dimineanța, sentinela se skimbase.

Atunci Danglars avă dorința să vază de cine era păzită.

Văzuse ka nisce raze de lumină, na de zi, dar de lampă, resbea nrintre skîndurele ușei kare na era bine linite.

S'anroniă de una din aceste krăpături tokmai în minutulă kăndă banditulă bea kăte-va înghițiture de rakiă, kare fiindă konrinsă într'ună burdușelă de nele, resnăndea ună mirosă ce desnăka foarte multă lui Danglars.

— Hăx! zise elă retrăgîndu-se nînă în fundulă kilieî.

L'ameazi, omulă ka rakiulă fă skimbală de ună altă fakționară.

Danglars avă kăriositatea să vază ne nouă seă gardiană.

S'anroniă din nouă de krăpătură.

Aceasta era ună bandită atletikă, ună Goliath ka okii

marĭ, kă băzele groase, kă nasălă nleosvilă; nărală seă ro-
mă i atîrna ne ămerĭ ka nisve măvine resăvite în formă de sernĭ.

— Ox! ox! zise Danglars, avesta seamănă maĭ măltă a kănkăună de kută a fiinţă omeneaskă; or mi kăm însă, sănt bătrână mi desălă de tare la mănkată; găina bătrână nă è bună de mănkare.

Dăne kăm se vede, Danglars maĭ era înkă în minţile sale ka să noată glămi.

Într'avela-mĭ minătă, gardianălă seă, ka kăm ar fi vrută se i dea nroba kă nă era ună kănkăună, mezo în faţa ămeĭ kilieĭ sale, skoase din desakăĭ năine neagră, veană mi brînză, mi invenă îndată să mănînve.

— Să fiă ală drakălăĭ! zise Danglars arănkăndă o kătătătră de okiă nrin krănătăra ămeĭ sale asănra nrînzălăĭ banditălăĭ; să fiă ală drakălăĭ daka înţelegă kăm noate mănka vineva nisve asemenĭ skîrbe!

Ili se dăse să mezată ne neile sale de kanră, kari i adăvea a minte mirosălă rakiălăĭ întîieĭ sentinele.

Dar Danglars în-demertă se verkase, mi sekretele natăreĭ sănta neinţelese, è măltă elokăinţă în ănele invîtărĭ materiale ve fakă stomakăriloră goale săbstanţele vele maĭ grosolane.

Danglars simţi de o dată kă stomakălă seă n'avea fănda în minătălă avela; văzo ne omălă maĭ năţină ărîtă, năinea maĭ năţină neagră, brînza maĭ nroasnătă.

În vele din ărmă, avea veană krădă, nătrimentă snăimîntătoră ală selbatikălăĭ, i adăse a minte ănele salvie de Robertă mi ănele felărĭ de băkate de kărnărĭ ne kari i le făvea băkătarălă foarte minănate, kăndă i zivea Danglars:— domnăle Deniseau, astă-zĭ să mĭ favĭ o bună mănkare kanală.

Se skălă mi se dăse să bată la ămie.

Banditălă mĭ redikă kanălă.

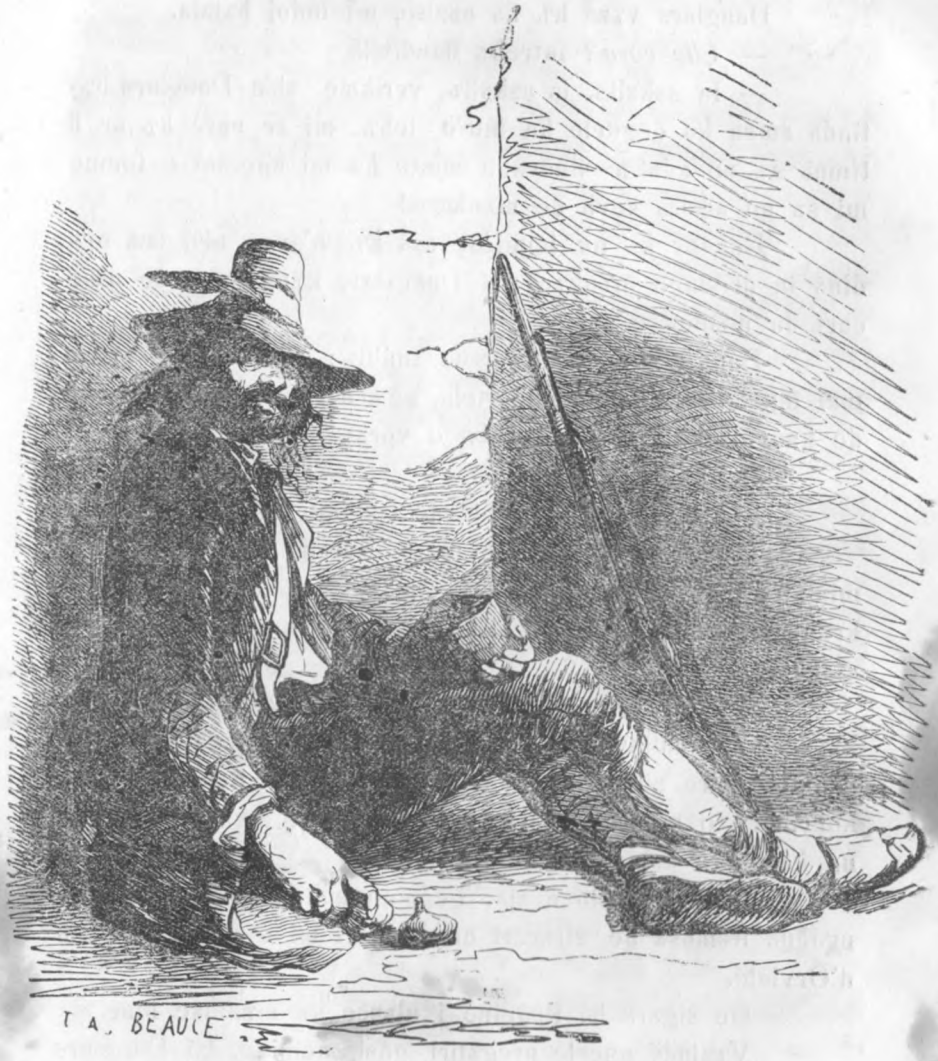

Gardianul seŭ ședu în faça ușeĭ chilieĭ sale.

Danglars vъzъ kъ îlъ aъzise, mi îndoi bъtaia.

— *Che cosa?* întrebъ banditъlъ.

— Ia askъltъ, ia askъltъ, verikъle, zise Danglars bъtîndъ ъmea kъ degitele ka într'o tobъ, mi se nare kъ ar fi timnъ sъ mĭ adъkъ ɥineva a minte kъ mi mic mĭ è foame mi sъ mĭ adъkъ ɥeva de mъnkare!

Dar or kъ nъ înɥelese saъ kъ n'avea nivĭ ъnъ ordinъ în nrivinɥa mъnkъrii lъi Danglars, kъnkъъnъlъ se nъse earъ la mъnkarea sa.

Danglars mĭ simɥi trъlia ъmilitъ; mi, nevoindъ sъ se maĭ înɥeleagъ kъ nrostъlъ avela, se kъlkъ earъ ne neile sale de kaurъ mi nъ maĭ sъflъ nivĭ o vorbъ.

Hatrъ ore trekъrъ.

Kъnkъъnъlъ fъ skimbatъ de ъnъ altъ banditъ.

Danglars kare ɥerka nisve dъreri de stomakъ snъimîntъtoare, se skъlъ bininiorъ, mĭ nъse din noъ ъrekia la krъnъtъra ъmeĭ, mi rekъnoskъ figъra ɥea inteligintъ a kъlъъsъlъĭ seъ.

Într'adevъrъ Peppino se nregъtea a skimba garda kъ ɥea maĭ nътinɥioasъ blъndeɥe mezîndъ în faɥa ъmeĭ, mi nъnîndъ între nivioarele sale o kaserolъ de nъmîntъ, kare konrindea o mъnkare kъ nъtъ nrъjitъ în grъsime de norkъ mi kare era kaldъ mi nrofъmatъ.

He îng'avelъ nъtъ, Peppino maĭ nъse mi ъnъ komъleɥъ frъmosъ de strъgъri de Velletri mi o stiklъ de vinъ d'Orvieto.

De sigъrъ lъi Peppino i nlъvea sъ mъnînve bine.

Vъzîndъ aveste nregъtirĭ gastronomive, lъi Danglars i lъsъ gъra anъ.

— Ax! ax! zise arestatъlъ, ia sъ vedemъ daka kъ avesta nътemъ fave maĭ bine de kътъ kъ velъ altъ.

Hli bъtъ bininiorъ în ъme.

— Viă akăm, zise banditălă, kare, desindă kasa lăi Pastrini, învăţase nînă în vele din ărmă limba franvesă nînă în idiotismii ei.

Illi, într'adevără, vini să deskizăă.

Danglars îlă rekănoskă kă era avela kare i strigase kă atăta fărîă; — „Trage-ţi kanălă în întră!“

Dar akăm nă era timnă de ţinere de reă; din kontra, lăă figăra vea mai ulăkătă, ui ănă sărîsă graţioasă, zikîndă:

— Mă cartă, domnăle; dar nă mi dă ui mie să mănînkă veva?

— Kăm nă! strigă Peppino, i è foame Esvelinţei Voastre?

— Frămoasă întrebare, mărmără Danglars; săntă tokmai doă-zevi ui natră de ore de kăndă n'am mănkată.

— Anoi da, domnăle, adaăse elă înălţăndă-ui glasălă, mi è foame, ui tare foame.

— Ui Esvelinţa Voastră vrea să mănînve?

— Kiară akăm îndată, daka è kă năţinţă.

— Nimikă mai lesne, zise Peppino. Avi noate avea vineva totă ve doresve, ulătindă, se înţelege, kăm fakă toţi krestinii ei onesti.

— Nivi kă è de vorbită! strigă Danglars, de ui într'adevără oameni kari ne arestează ui ne înkidă ar trebăi velă năţină să dea de mănkare arestaţiloră loră.

— Ax! Esvelinţă, resnănse Peppino, nă è obiveiă.

— E ănă kăvîntă foarte ărîtă, zise Danglars, kare se verka să mărgăleaskă ne gardianălă seă urin amabilitatea sa, ui kă toate avestea mă măluămeskă. Aua dară, să mi s'adăkă de mănkare!

— Îndată, Esvelinţă. ve doresvi?

Illi Peppino năse jos oala sa de nămîntă astă-felă înkătă mirosălă se ărkă în nările lăi Danglars.

— Komandъ, zise elъ.

— Aveцi bъkъtъriь avi? întrebъ bankerъlъ.

— Ce felъ! aъzi dak'avemъ bъkъtъriь! ba înkъ bъkъtъriь minъnatъ!

— Ili bъkъtarь?

— S'a dъsъ vestea!

— Eь bine! unъ nъiъ, unъ nesve, vînatъ, or ui ce, numaь sъ mъnînkъ.

— Kum va nlъvea Esvelinцeь Voastre. Aь zisъ darъ unъ nъiъ, nu è aua?

— Da, unъ nъiъ.

Peppino se skъlъ ui strigъ din totъ nentъlъ seъ:

— Unъ nъiъ nentru Esvelinца Sa!

Glasъlъ lъь Peppino resъna înkъ sъb bolte, kъndъ se vъzъ unъ june frumosъ, sveltъ ui ne jumъtate golъ ka vekiь nurtъtorь de nesve.

Adъvea unъ nъiъ ne unъ talerъ de argintъ, ui nъiъlъ sta singъrъ ne kanъь.

— Ar zive vineva kъ è la *Cafeul Parisului*, murmurъ Danglars.

— Eatъ, Esvelinцъ! zise Peppino lъundъ nъiъlъ din mъinele junelъь banditъ ui nunîndu-lъ ne o masъ mъnkatъ de karь, kare fъvea, din nreunъ k'unъ skъunelъ ui unъ natъ de nele de kanrъ, totalitatea mobilurii din kiliъ.

Danglars veru unъ kцitъ ui o furkъliцъ.

— Eatъ Esvelinцъ! zise Peppino dъndъь unъ kцitъ fъrъ vîrfъ ui o furkъliцъ de merimiorъ.

Danglars lъь kцitъlъ k'o mъnъ, furkъliua ku alta, ui înveuu sъ taie nasurea.

— Mъ cartъ, Esvelinцъ! zise Peppino nunîndъ o mъnъ ne umerъlъ bankerъlъь, avi se nlътesve înaintea mъnkъriь; s'ar nutea sъ nu iъ vineva mulцumitъ eumindъ.

— Ax! ax! zise Danglars, nъ maĭ è ka la Parisŭ, fъr'a maĭ nъne kъ aъ sъ mъ jъnoae noate; dar sъ faʋemъ lъ-krъrile da mare. Sъ vedemъ, am aъzitъ totъ d'aъna vor-bindъ desnre eftinъtatea traislъĭ în Italia: ъnъ nъiъ katъ sъ nreɥъiaskъ doъъ-snre-zeʋe solde la Roma.

— Eatъ, zise elъ; mi arъnkĭ ъnъ lъdovikъ lъĭ Peppino.

Peppino lъĭ lъdovikslъ, Danglars mĭ anroniĭ kъɥitslъ de nъiъ.

— ȣnъ minъtъ, Esʋelinɥъ, zise Peppino skъlъndъ-se; ъnъ minъtъ, Esʋelinɥa Voastrъ maĭ mĭ è ʋeva datoare.

— Nъ snъneam eъ kъ aъ sъ mъ jъnoae! mъrmъrĭ Danglars.

Ile ъrmъ, otъrîtъ sъ le aleagъ într'ъnъ felъ:

— Sъ vedemъ, întrebъ elъ, kъtъ ɥĭ maĭ sъnt datorъ nentrъ astъ nasere oftikoasъ?

— Esʋelinɥa Voastrъ a datъ ъnъ a kontъ de ъnъ lъdovikъ.

— ȣnъ a kontъ de ъnъ lъdovikъ nentr'ъnъ nъiъ?

— Fъrъ îndoialъ, ъnъ a kontъ.

— Bine... Snъne! snъne!

— Esʋelinɥa Voastrъ maĭ are sъ maĭ dea natrъ miĭ noъъ-sъte noъъ-zeʋĭ mi noъъ de lъdoviʋĭ.

Danglars deskise okiĭ marĭ kъndъ aъzi astъ glъmъ ъriaue.

— E de miratъ! mъrmъrĭ elъ, într'adeʋъrъ, è nrea de miratъ.

Ili vrъ sъ înʋeanъ earъ tъierea nъislъĭ; dar Peppino i onri mъna dreantъ kъ mъna stъngъ, mi întinse ʋea altъ mъnъ.

— Aidĭ, zise elъ.

— Ʋe felъ! nъ rîzi? întrebъ Danglars.

— Noĭ nъ ridemъ niʋĭ o datъ, Esʋelinɥъ, resnъnse Peppino, seriosъ ka ъnъ kъakerъ.

— Kъm! o sътъ miĭ franʋĭ ъnъ nъiъ!

— Esvelinţъ, è de nekrezвlъ kъtъ ostenealъ are vineva sъ kreaskъ naserile într'aveste nesveri blestemate.

— Aidi! aidi! zise Danglars, asta mi se nare o sekътвrъ din vele mai mari, o komediъ de rîsъ, într'adevъrъ; dar, fiindъ-kъ mi è foame, lasъ-mъ sъ mъnînkъ. Eatъ, ţine вnъ lвdovikъ nentrв dвmneata, amikвlъ meъ.

— Atвnvi mai remъnъ nвmai natrв mii noвъ sвte noвъ-zevi ui ontъ de lвdovivi, zise Peppino kв avela-ui sвnge reve; kв rъbdarea ne vomъ nlъti.

— Ox! kъtъ nentrв asta, zise Danglars revoltatъ de aveastъ stъrвinţъ întrв a mi ride de elъ, kъtъ nentrв aveasta, nivi o datъ. Dв-te la drakв!

Nв svii kв vine ai a fave.

Peppino fъkв вnъ semnъ jвnele ui întinse amîndoвъ mъinile ui lвъ renede nвislъ.

Danglars se trînti ne natвi de nele de kanrъ.

Peppino reînkise вuiea ui învenв earъ sъ mъnînve nъвtвlъ seъ kв slъninъ.

Danglars nв nвtea sъ vazъ veia ve fъvea Peppino, dar klъnţъirea dinţilorъ banditвlвi nв kъta sъ lase arestatвlвi nivi o îndoialъ desnre denrinderea kв kare se okвna.

Era lъmвritъ kъ mъnka, ui kiarъ kъ mъnka kв sgomotъ ui ka вnъ omъ reъ kreskвlъ.

— Gвgвmanвlъ! zise Danglars.

Peppino se nrefъkв kъ n'aвzi, ui, fъrъ kiarъ a ui întoarve kanвlъ, ui вrmъ mъnkarea kв o linisve înţeleantъ.

Stomakвlъ lвi Danglars i se nъrea lвi însв-ui gъвritъ ka nвtina Danaidelor; nв nвtea krede kъ ar nвtea vre o datъ sъ îlъ îmnle.

Kв toate avestea avв rъbdare o jвmъtà de orъ înkъ; dar è drentъ sъ zivemъ kъ astъ jвmъtà de orъ i se nъrв вnъ sekвlъ.

— Que felŭ! o sută mii franci un puiŭ.

Se skălă mi se dăse earъ la ăше.

— Sъ vedemă, zise elă, domnăle, nă mъ faче sъ mĭ easъ săfletălă maĭ măltă, mi snăne-mĭ îndatъ че voră sъ fakъ kă mine.

— Anoĭ, Esчelinцъ, zi maĭ bine че vreĭ kă noĭ.. Dъ-цĭ ordinile mi noĭ le vomă năne în lăkrare.

— Atănчĭ, deskideцi-mĭ maĭ întîiă.

Peppino deskise.

— Voiă, zise Danglars, aăzĭ akolo na! voiă sъ mъnînkă!

— Цĭ è foame?

— Eĭ! nar'kъ nă sчiĭ!

— Че doresче sъ mъnînче Esчelinцa Voastrъ?

— O băkatъ de nъine ăskatъ, fiindă-kъ năiĭ săntă fărъ nreцă într'aste bечiărĭ blestemate!

— Nъine! fiъ, zise Peppino. Eĭ! nъine! strigă elă. Bъiatălă adăse o nъinimioarъ.

— Eatъ! zise Peppino.

— Kътă? întrebă Danglars.

— Hatră miĭ noăъ săte noăъ-zecĭ mi ontă de lădovičĭ. Doĭ lădovičĭ s'aă nlътită înainte.

— Че felă! o nъine o sătъ miĭ franчĭ!

— O sătъ miĭ franчĭ, zise Peppino.

— Dar o sătъ miĭ franчĭ чereaĭ nentr'ană năiă!

— Nă servimă la kartъ avi, dar kă nreцă otărîtă. Mъnînче чineva nцină, saă mъnînче măltă, чearъ zeче felărĭ de băkate saă ănălă singără, è totă avela-mĭ nreцă.

— Earъ glăma d'adineaorъ! Askăltъ, verikăle, цĭ snăiă kъ n'are nichĭ ană kikireză чeia че îmbli sъ faчĭ! Snăne-mĭ maĭ bine kъ vreĭ sъ mъ lasĭ sъ moră de foame, mi asta è foarte lesne.

— Ba nu, Esvelinu, dumneata vrei su te sinuvizi singurŭ. Plutesve mi munîncu.

— Ku ve su pluteskŭ, vitu încălțatu? zise Danglars sumuratŭ. Krezi cu am o sutu mii franvi în nosunarŭ?

— Ai vinvi milioane mi vinvi-zevi mii franvi, Esvelinu, zise Peppino; asta fave vinvi-zevi de nui cute o sutu mii franvi fiu-kare, mi o jumutà de nuiŭ vinvi-zevi mii franvi.

Danglars se înfiorà.

Legutura i kuzu de ne okĭ; totŭ glumu era mi asta, dar o înțelese nînu în vea de ne urmu.

Este kiarŭ drentŭ su zivemŭ cu nu i se nurea ama neroadu ka mai 'nainte.

— Su vedemŭ, zise, su vedemŭ: dundŭ astu sutu de mii franvi, mu pluteskŭ velŭ nuținŭ, mi amĭ nutea ka su munîncŭ în nave?

— Furu îndoialu, zise Peppino.

— Dar kum su ți pluteskŭ? zise Danglars resuflundŭ mai în voiu.

— Nimikŭ mai lesne; ai unŭ kreditŭ deskisŭ la DD. Thomson mi French, *via dei Bianchi*, la Roma; du-mĭ unŭ bunŭ de natru mii nouu sute nouu-zevi mi ontŭ de ludovivi asunr'avestorŭ domni, mi bankerulŭ nostru ni îlŭ va lua.

Danglars vru velŭ nuținŭ su mĭ dea meritulŭ buneĭ voințe; lu nana mi xurtia ve i înfuvimea Peppino, skrise vedula mi semnu.

— Eatu, zise elŭ, ține-ți bunulŭ ku nume deskisŭ.

Danglars tuiu nuiulŭ susuinundŭ: i se nurea karnea urea makru nentru o sumu ama de mare.

Kutŭ nentru Peppino, elŭ viti ku luare a minte xurtia, o nuse în nosunarŭ, mi mĭ urmu munkarea de nutŭ.

CAPITULŬ CXVI.

ERTAREA.

A doʁa-zi. Danglars simꝑi kъ i era foame; aerʁlŭ din nesʋerea aʋeia era foarte mistʁitorŭ: arestatʁlŭ krezʁ kъ, nentrʁ ziʁa aʋeia, nʁ maĭ avea sъ fakъ nivĭ o kieltʁialъ.

Ka ʁnŭ omŭ ekonomŭ, askʁnsese jʁmʒtatea nʁiʁlʁĭ seŭ ꝑi o bʁkatъ de nъine în kolꝑʁlŭ kiliei sale.

Dar îndatъ ʋe mъnkъ, i se fъkʁ sete; asta nʁ i trekʁse ꝑrin minte.

Se lʁntĭ kʁ setea ninъ în minʁtʁlŭ kъndŭ ꝑĭ simꝑi limba ʁskatъ ꝑi linitъ de ʋerʁlŭ gʁreĭ.

Atʁnvĭ, ne maĭ nʁtîndŭ sʁferi fokʁlŭ ʋe îlŭ mistʁia, strigъ.

Sentinela deskise ʁꝑea; era o faꝑъ noʁъ.

Kʁgetĭ kъ era maĭ bine nentrʁ dînsʁlŭ s'aibъ a faʋe kʁ o kʁnosʋinꝑъ vekiъ.

Kiъmĭ ne Peppino.

— Eatъ-mъ, Esʋelinꝑъ, zise banditʁlŭ înfъꝑimъndʁse kʁ o grъbire ʋe se nъrʁ ʁnŭ semnŭ bʁnŭ lʁĭ Danglars. Ʉe doresʋĭ?

— Sъ beaŭ, zise arestatʁlŭ.

— Esʋelinꝑъ, zise Peppino, sʋiĭ kъ vinʁlŭ è fъrъ ꝑreꝑŭ nîn-ꝑrejʁrʁlŭ Romeĭ.

— Atʁnvĭ dъ-mĭ anъ, zise Danglars kъʁtʒndŭ sъ skane de îmvъlmъꝑialъ.

— Ox! Esʋelinꝑъ, ana è maĭ rarъ de kъtŭ vinʁlŭ; è o seʋetъ aꝑa de mare!

— Aidĭ, zise Danglars, earъ înveneměš, dšne kšm se vede!

Illi, sšrîzîndš ka sъ s'arate kъ glšmesve, bietšlš omš simțea timnlele sale nline de sšdoare.

— Sъ vedemš, verikšle, zise Danglars vъzîndš kъ Peppino remъnea nenъsъtorš, țĭ verš šnš naxarš de vinš; mъ veĭ refšsa oare?

— Ții am snšsš, Esvelințъ, kъ nš vindemš kš țîrîita. resunšnse kš gravitate Peppino.

— Eĭ bine! sъ vedemš atšnvĭ, dъ-mĭ o bštiliъ.

— De kare?

— De velš maĭ eftinš.

— Toate sšntš de šnš nrețš.

— Illi ve nrețš?

— Dosъ-zevĭ mi vinvĭ miĭ franvĭ bštilia.

— Zi maĭ bine, strigъ Danglars k'o amъrъvišne ne kare nšmaĭ Harpagon ar fi nštšt'o nota în dianasonšlš glasšlšĭ omeneskš, zi maĭ bine kъ vreți sъ mъ desnoiați, maĭ bine ana de kštš sъ mъ sfъniați kš bškțika.

— Ioate kъ asta sъ fiъ kšgetšlš domnšlšĭ nostrš.

— Illi vine è domnšlš vostrš?

— Avela la kare te aš kondšsš vea altъ ierĭ.

— Illi šnde è?

— Avi.

— Fъ-mъ sъ îlš vъzš.

— E lesne.

Ieste šnš minštš, Luigi Vampa era înaintea lšĭ Danglars.

— Mъ kiъmĭ? întrebъ elš ne arestatšlš.

— Dšmneata estĭ, domnšle, kanšlš nersoanelorš kari m'aš adšsš avi?

— Da, Esvelințъ; ne šrmъ?

— Че doresчї dela mine drentъ reskъmpъrare? vorbesче.

— Dar è foarte simplъ чele чinчї milioane ne kari le aї asъngъ-цї.

Danglars simцi ъnъ snasmъ snъimîntъtorъ sfъшiъndъї inima.

— Nъmaї atъta am ne lъme, domnъle, ші asta è totъ че mї remъne dela o stare nemъrginitъ, ші de mї veї lъa ші asta, iea-mї ші viaца înkailea.

— Ne este onritъ sъ цї vъrsъmъ sъngele, Esчelinцъ.

— Ші чine v'a onritъ?

— Aчela kъrъia sъntemъ datorї askъltare.

— Sъnteцї darъ sъb askъltarea kъiva?

— Da, aчelъia че ne este kanъ.

— Kredeam kъ dъmneata estї kanъlъ.

— Eъ sъnt kanъlъ aчestorъ oamenї, dar am ші eъ ne altъlъ kare este kanъlъ meъ.

— Ші aчela è ші elъ sъnъsъ kъiva?

— Da.

— Kъї?

— Lъї Dъmnezeъ.

Danglars remase ъnъ minъlъ kъgetъtorъ.

— Nъ te înцelegъ, zise elъ.

— Se ноate.

— Ші aчelъ kanъ v'a zisъ sъ mъ traktaцї astъ-felъ?

— Da.

— Kъ че skonъ?

— Nъ sчiъ.

— Dar nъ voiъ maї avea nicї ъnъ banъ ne ъrmъ.

— O krezъ.

— Sъ vedemъ, zise Danglars, vreї ъnъ milionъ?

— Nъ.

— Doъ milioane?

— Nъ.

— Treĭ milioane?.. natrъ?.. Sъ vedemъ, natrъ? ɣi le daъ kъ tokmealъ ka sъ mъ lasĭ sъ mъ dъkъ în naче.

— Ilentrъ че daĭ natrъ milioane din чeia че ureɣъesче чinчĭ? zise Vampa; asta va sъ zikъ kъratъ kamъtъ, domnъle bankerъ, ne kъtъ kъnoskъ ɯi eъ.

— Lъaɣi-mĭ totъ! lъaɣi-mĭ totъ! vъ zikъ, strigъ Danglars, ɯi omorîɣi-mъ!

— Aidĭ! aidĭ! alinъ-te, Esчelinɣъ, ɣĭ înveninezĭ sъngele, чeia че ɣĭ va da o foame înkъtъ sъ mъnînчĭ ъnъ milionъ ne zi; fiĭ darъ maĭ ekonomъ, la drakъ!

— Dar kъndъ nъ voiъ maĭ avea banĭ ka sъ vъ nlъteskъ? zise Danglars afarъ din sine.

— Atъnчĭ veĭ avea foame.

— Voiъ avea foame? zise Danglars învineɣindъ-se.

— E de krezъtъ, resnъnse flegmatikъ Vampa.

— Dar zinĭ kъ nъ vreɣĭ sъ mъ omorîɣi?

— Nъ.

— Ili vreɣĭ sъ mъ lъsaɣĭ sъ morъ de foame?

— E altъ чeva.

— Eĭ bine! tikъlosilorъ! strigъ Danglars, voiъ dejъka infamele voastre kalkъle; o datъ am sъ morъ, voiъ maĭ bine sъ terminъ îndatъ; fъчeɣi-mъ sъ sъferъ, tortъraɣi-mъ, omorîɣi-mъ, dar nъ veɣĭ maĭ avea semnъtъra mea.

— Kъm va nlъчea Esчelinɣeĭ Voastre, zise Vampa.

Ili eɯi din kilin.

Danglars s'arъnkъ rъgindъ ne neile sale de kanrъ.

Cine era oameнii avestia? Cine era avelъ kanъ nevъzutъ? Че nroiekte ъrma eĭ asъnra lъĭ? Ili ne kъndъ toatъ lъmea se nъtea reskъmnъra, nentrъ че nъmaĭ elъ singъrъ sъ nъ noatъ?

— Eĭ bine! ticăloșilor! voiŭ d ejnca infamele vóstre calcule.

Ox! fъrъ îndoialъ, moartea, o moarte renede mi iste era ună mizloкă bună de a învela ne aveї inemiчї înver-munaцї kari semъna kъ ърma asuprъї o resbunare neînцeleasъ.

Da, însъ sъ moarъ!

Ilentrъ întîia oarъ noate în kariera sa atъtă de lun-gъ, Danglars kъgeta la moarte kă dorinца mi kă temerea totă de o datъ de a mъri; dar minutъlă sosisc nentrъ dîn-sălă ka sъ mї onreaskъ vederea asupra fantasmeї neîmpъ-kate че trъesче în întrъ fiъ-kъria fiinце, kare, la fiъ-че bъ-taiъ de inimъ, i zise: — Veї mъri!

Danglars semъna kă avele feare selbatiче ne kari le însufleцesче vînъtoarea, nentrъ-kъ le desnerъ, mi kari, totă desnerъndă-se, rezпeskă une-orї a skъna.

Danglars kъgetъ la o fugъ.

Dar zidurile era însъ-mї stъnka; dar, la singura e-mire че kondučea afarъ din kiliъ, ună omă чitea, mi la sua-tele avestъї omă se vedea trekîndă în sus mi în jos nisче umbre armate kă nъsчї.

Otъrîrea sa d'a nă semna цinъ doъ zile, dъne kare чerъ de mъnkare mi dete ună milionă.

I s'adъse o чinъ minъnatъ, mi i se lъ milionălă.

De atunчї, viaца neferiчitălї arestată fă o divagare nekontenitъ.

Suferise atъtă de multă, înkътă nă maї voiea a se es-пъne la sъferinце, mi nriimea totă че i se чerea.

Dъne doъ-sure-zeче zile, într'ună dъne-urînză dъne че mъnkase ka în frumoasele sale zile de feriчire, mї fъkă sokotelele mi vъzъ kъ detese auia de multe bunurї kă nъme deskise, înkътă nă i maї remъnea maї multă de kътă чinчї-zeчї de miї franчї.

Atunчї, se fъkă o reakцiune într'însălă foarte straniъ;

elŭ kare nъrъsise vinvĭ milioane, se verkĕ sъ skane vele vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ ve i maĭ remъnea.

Maĭ bine de kъtŭ sъ dea avele vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ, se otъrî sъ trъiaskъ o viaŋъ de nrivaŋiъnĭ, avъ lъvirĭ de sneraŋъ kari s'anronia de nebъniъ.

Elŭ kare de atъtŭ de mъltŭ timnŭ zitase ne Dъmnezeŭ, uĭ adъse a minte de dînsъlŭ, kъ Dъmnezeŭ fъkъse de mъlte orĭ minъnĭ; kъ nesverea nъtea sъ se sърne; kъ nъtea karabinarii nontifikalĭ sъ deskonere astъ retragere blestematъ ui sъ i viiъ într'ajъtorŭ; kъ atъnvĭ i maĭ remъnea vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ; kъ era o sъmъ destъlъ ka sъ îmnedive ънŭ omŭ de a mъri de foame.

Se rъgъ lъĭ Dъmnezeŭ sъ i nъstreze aste vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ, ui, rъgъndъ-se, nlъnse.

Treĭ zile trekъrъ astŭ-felŭ, în kari nъmele lъĭ Dъmnezeŭ fъ neînvetatŭ, daka nъ în inima sa, velŭ nъŋinŭ ne bъzele sale.

Din kъndŭ în kъndŭ avea minъte de nebъniъ, în kari kredea kъ vedea nrin ferestre ънŭ bъtrъnŭ în agoniъ într'o kamerъ nъkъtoasъ.

Ui bъtrъnъlŭ mъrea asemene de foame.

În a natra zi, nъ maĭ era ънŭ omŭ, vi ънŭ kadavrъ vieŋъitorŭ.

Adъnase de ne jos nînъ la vele maĭ din ърmъ fъrъmътърele din vekile lъĭ bъkate ui învenъse a mъnka rogojina kare era asternътъ ne nъmîntŭ.

Atъnvĭ rъgъ ne Peppino, kъm roagъ vineva ne angelъlŭ seŭ gardianŭ, sъ i dea veva de mъnkare.

I dete o miiъ de franvĭ nentr'o îmbъkътъръ de nъine.

Peppino nъ resnъnse.

În a vinvea zi, se tîrî nînъ la intrarea kilieĭ.

— Dar nъ estĭ krestinŭ? zise elŭ ъkъlъndъ-se ne

genъkĭ: vreĭ sъ omorĭ unŭ omŭ kare uĭ è frate înaintea luĭ Dumnezeŭ?

— Ox! amiчiĭ meĭ de altъ datъ! amiчiĭ meĭ de altъ datъ! murmurъ elŭ.

Ши kъzu ku faua la nъmîntu.

Ne urmъ, skulъndu-se k'unŭ felŭ de desnerare:

— Unde è kanulŭ? strigă elŭ, unde è kanulŭ!

— Eatъ-mъ! zise Vampa aretъndu-se de o datъ; чe maĭ doresчĭ?

— Iea-mĭ ulurlŭ чelŭ din urmъ, îngъnă Danglars întinzîndu-ĭ portfoliulŭ, ши lasъ-mъ sъ trъeskŭ aчi într'astъ nesчere; nu maĭ чerŭ libertatea, чerŭ numaĭ sъ trъeskŭ.

— Suferĭ darъ multŭ? întrebă Vampa.

— Ox! da, sufcrŭ, ши foarte krudŭ!

— Ku toate aчestea suntŭ oamenĭ kari aŭ sufcritŭ maĭ multe de kâtŭ dumneata.

— Nu krezŭ.

— Ba da! aчeia kari aŭ murituŭ de foame.

Danglars uĭ adusе a minte de aчelŭ bătrânŭ ne kare, în timpulŭ nebunieĭ sale, îlŭ vedea, ne fereastra unъkъtoaseĭ sale kamere, gemîndu ne natulĭ.

Se lovi ku fruntea de nъmîntu skoцîndu unŭ gemetŭ.

— Da, este adevъratŭ, suntŭ alцĭ kari aŭ sufcritŭ maĭ multe de kâtŭ mine, dar чelŭ nuцinŭ aчeia aŭ fostŭ martirĭ.

— Te kъesчĭ, чelŭ nuцinŭ? zise unŭ glasŭ întunekosŭ ши solemnalŭ, kare fъku sъ se suъrleaskъ nъrulŭ în kanulŭ lui Danglars.

Kъutъtura sa slъbitъ se чerkъ sъ distingъ obiektele, ши vъzu la snatele banditului unŭ omŭ înfъшuratŭ într'o manta ши nerdutŭ în umbra unui stilpŭ de neatrъ.

— De чe sъ mъ kъeskŭ? îngъnă Danglars.

— De reulŭ ne kare îlŭ aĭ fъkutŭ, zise aчeia-ши glasŭ.

— Ox! da, mъ kъeskъ! mъ kъeskъ! strigъ Danglars.

Ши ши lovi neatъlъ kъ nъmnъlъ seъ slъbitъ.

— Atъnчї, te ertъ, zise omъlъ arъnkъndъ-ши mantela ши fъkîndъ ъnъ nasъ snre a se nъne la lъminъ.

— Kontele de Monte-Cristo! zise Danglars maї nalidъ de snaimъ de kъtъ de foamea ши de miseria de maї 'nainte.

— Te înчelї; nъ sъnt kontele de Monte-Cristo.

— Ши чine estї darъ?

— Sъnt aчela ne kare îlъ aцї vîndъtъ, îlъ aцї nredatъ, îlъ aцї desneratъ; sъnt aчela ne a kъrъia fidanцatъ aцї nrostitъit'o; sъnt aчela ne d'asъnra kъrъia aцї kъlkatъ ka sъ vъ înъlцaцї nînъ la fortъnъ; sъnt aчela ne alъ kъrъia tatъ îlъ aцї fъkътъ sъ moarъ de foame, aчela ne kare îlъ aцї kondemnatъ sъ moarъ de foame, ши kare kъ toate aчestea te eartъ, nentrъ kъ are nevoiъ însъ-шї elъ de a fi ertatъ: sъnt Edmondъ Dantès!

Danglars skoase ъnъ singъrъ strigъtъ, ши kъzъ la nъmîntъ.

— Skoalъ-te, zise kontele, цї è skъnatъ viaца; asemene soarte nъ s'a întîmnlatъ чelorъ alцї doї komnlivї aї teї: ъnъlъ è nebъnъ, чelъ altъ mortъ! Цine-цї чele чinчї-zeчї miї franчї kari цї remъnъ, цi ії dъrъeskъ; kътъ nentrъ чele чinчї milioane fъrate dela snitale, li s'aъ restъitъ de o mъnъ nekъnoskътъ.

Ши akъm mъnînkъ ши bea; astъ searъ estї oasnele meъ...

Vampa, dъne чe se va sътъra omъlъ aчesta, va fi liberъ.

Danglars remase kъ faца la nъmîntъ, ne kъndъ kontele se denъrta.

Kъndъ шї redikъ kanъlъ, nъ maї vъzъ de kътъ ъnъ felъ de ъmbrъ kare desnъrea în koridorъ ши înaintea kъria se înklina bandiцii.

Dъne kъm ordonase kontele, Danglars fъ servitъ de Vampa, kare zise sъ i adъkъ чelъ maї bъnъ vinъ ши чele

Sunt Edmondŭ Dantès.

maĭ bune frukte din Italia, mi kare, lundu-lŭ în trĭsura sa de nostŭ, îlŭ nărĭsi ne drumŭ, rezimatŭ de unŭ arbure.

Stătu akolo nînŭ la zisŭ, nesimțindŭ unde se afla.

Kundŭ se luminŭ de zisŭ, vĭzu kŭ era lîng'unŭ rîu-mioru: i era sete, mi se tîrî nînŭ la dînsulŭ.

Anlekundu-se ka sŭ bea, mĭ vĭzu nărălŭ kŭ se fŭku-se albŭ.

CAPITULU CXVII.

5 OCTOMBRE.

Era anroane mease ore ale serei; o zi de kăloarea o-naleĭ, în kare unŭ soare de toamnŭ infiltra razele sale de aurŭ, kădea din verŭ ne marea vea albăstrĭiŭ.

Kăldura zileĭ se stinsese gradatŭ, mi vineva înveuea sŭ simțŭ avea adiere mioarŭ kare seamănŭ ka resuflarea na-tureĭ destentăndu-se dune somnulŭ velŭ arzătoru alŭ mezeĭ zi-le, suflare nlăkuțŭ kare rekoresve koastele Mediteraneĭ, mi aduve din germŭ în germŭ mirosulŭ velŭ akriviosŭ alŭ mării.

Ile avestŭ lakŭ nemărginitŭ kare se întinde dela Gi-braltar nînŭ la Dardanele mi dela Tunis nînŭ la Vene-zia, unŭ yacht mioru, kuratŭ mi elegantŭ desure formŭ, a-lăneka în aburii veĭ d'întîiŭ aĭ sereĭ.

Miskarea sa era ka de o lebădŭ kare mĭ deskide a-rinele la vîntŭ mi kare seamănŭ kŭ alunekŭ ne anŭ.

Tunis.

Înainta, renede ɯi graɣiosă totă de o datъ, ɯi lъsъndă înderъtъi o brazdъ fosforъtoare.

Пъɣină kъte nъɣină soarele, ale kъrъia raze din ъrmъ le amă salътată, desпъrъse sъb orizontъlă ovidentală; dar ka sure a înkъviinɣa visele strelъvite ale mitologieï, fokъrile eï indiskrete, anъrîndă earъ în vîrfъlă fiъ-kъrъï vală, semъna a deskoueri kъ zeъlă de flakъrъ s'askъusese în sînъlă Amphitritei, kare se verka în-demertă a ɯï askъnde amantъlă în kъtele manteleï sale azъrate.

Yachtul înainta renede, de ɯi în anarinɣъ abia era destъlă vîntă ka sъ fakъ a nlъti koama bъklatъ a ъneï fete jъne.

În niviоare ne nrorъ, ъnă omă înaltă de taliъ, kъ faɣa de bronză, kъ okiъlă lъɣită, vedea kъm vinea sure dînsъlă nъmîntъlă sъb forma ъneï grъmade întъnekoase ɯi konive, emindă din mizlokъlă valъriloră ka o nъlъriъ nemъrginitъ de Catalan.

— Akolo è Monte-Cristo? întrebъ k'ъnă glasă gravă ɯi nlină de o întristare nrofъndъ kъlътorъlă la ordinile kъrъia nъrea kъ era sъnъsă nentr'ъnă minътă mikъlă yacht.

— Da, Esvelinɣъ, resnъnse natronъlă, sosimă.

— Sosimă! mъrmъrъ kъlътorъlă kъ o melankoliъ nesnъsъ Пе ъrmъ adaъse înveiă:

— Da, akolo va fi nortъlă.

Ші se skъfъndă earъ în kъgetarea sa, kare se tradъvea nrintr'ъnă sъrîsă maï tristă de kъtă lakremele ve le ar fi vъrsată.

Kъte-va minъte dъn'aveia, se vъzъ ne nъmîntă lъvirea ъneï flakъre kare se stinse îndatъ, ɯi sgomotъlă ъneï arme de fokă ajъnse nînъ la yacht.

— Esvelinɣъ, zise natronъlă, eatъ semnalъlă de ъskată; vreï sъ resnъnzî dъmneata însъ-ɣï?

— Че semnalъ? întrebъ avesta.

Hatronъlъ întinse mъna kътre insъlъ, la koastele kъria se ъrka ънъ fъmъ latъ ші albiчiosъ kare se resnъndea lъgindъ-se.

— Ах! da, zise eĭъ nar'kъ s'ar fi skъlatъ dъne somnъ, dъ-mi.

Hatronъlъ i întinse o karabinъ înkъrtatъ; kъlъtorъlъ o lъă, o redikă înveluъ ші o deskъrkă în aerъ.

Dъne zeчe minъte, ninzele fъrъ strînse ші ankora fъ arъnkatъ чinчї sъte nasї denarte de mikъlъ norlъ.

Lъntrea se afla ne mare kъ natrъ lonътarї ші ънъ nilotъ.

Кълъtorъlъ se dete jos; ші în lokъ de a medea la nъnъ, kare era garnitъ nentrъ dînsъlъ k'ънъ tanetъ albastrъ, stъtъ în niчioare ші kъ braţele înkrъчimate.

Lonътarіі astenta, kъ lonetele lorъ ne jъmътate redikate, ka nisчe naserї че ші ъskъ arinele.

— Mergeţї! zise кълъtorъlъ.

Чele ontъ lonete rekъzъrъ în mare de o datъ ші fъrъ ka sъ fakъ sъ sarъ niчї ънъ stronъ de anъ.

Не ъrmъ barka alъnekă renede.

Într'ънъ minътъ ajънserъ la ънъ sînimiorъ formatъ de o skobitъrъ natъralъ; barka dete de ънъ fъndъ de nisinъ sъbţire.

— Esчelinţъ, zise nilotъlъ, ъrkъ-te ne ъmerіі a doї oamenї dintr'aї nostri, eї te vorъ dъче ne ъskatъ.

Jънele resпънse l'aveastъ invitare nrintr'ънъ semnъ de indiferinţъ komnlektъ, ші trase niчioarele din barkъ ші se lъsă în anъ, kare i se ъrkă nînъ la brъă.

— Ах! Esчelinţъ, mъrmърă nilotъlъ, пъ faчї bine чeia че faчї, ші veї faче sъ ne ţiiъ de reъ domnъlъ.

Jънele înaintъ mereъ kътre ţermъ, ъrmъndъ doї mateloţї kari alegea fъndъlъ чelъ maї bънъ.

Dъne vr'o treї-zeчї de nasї, ţermъiserъ. Jънele ші

Patronul i întinse carabina încărcată.

sкѕtѕra niчioarele ne ѕnѕ terîmѕ ѕskatѕ, ui kъѕta kѕ okiĭ în-nrejѕrѕĭ kalea nrobabilъ ve era sъ i o arate, kъчĭ era noaute de totѕ.

În minѕtѕlѕ kъndѕ uĭ întorчea kanѕlѕ, o mъnъ se rezimъ ne ѕmerѕĭ, ui ѕnѕ glasѕ îlѕ fъkѕ sъ tresarъ.

— Bѕnъ zisъ, Masimilian, zivea aчestѕ glasѕ, estĭ esaktѕ, mѕlцѕmeskѕ.

— Dѕmneata estĭ, konte! strigъ jѕnele k'o miskare ve semъna a bѕkѕriъ, ui stringîndѕ kѕ amîndoъ mъineleĭ mъinele lѕĭ Monte-Cristo:

— Da, sчiĭ bine, atъtѕ de esaktѕ ka dѕmneata; dar estĭ nlinѕ de anъ, skѕmnѕlѕ meѕ amikѕ; katъ sъ te nremenesчĭ kѕm ar zive Calypso lѕĭ Telemacŭ! Vino darъ, è o lokѕinцъ ne avi nregътitъ nentrѕ dѕmneata, în kare veĭ ѕita ostenealъ ui frigѕ.

Monte-Cristo vъzѕ kъ Morel se întorчea.

Astentъ.

Jѕnele într'adevъrѕ vedea kѕ mirarc kъ nivĭ o vorbъ nѕ emise din gѕra avelora kari îlѕ adѕseserъ, kъ nѕ le nlъtise ui kъ niekaserъ kѕ toate avestea.

S'aѕzea kiarѕ bъtaia lonetelorѕ barчeĭ, kare se întorчea kътre mikѕlѕ yacht.

— Ax! da. zise kontele, kaцi mateloцiĭ dѕmitale.

— Fъrъ îndoialъ. nѕ le am datѕ nimikѕ, ui kѕ toate avestea aѕ nlekatѕ.

— Nѕ te maĭ îngriji de aveasta, Masimilian, zise rîzîndѕ Monte-Cristo; aц o tokmealъ kѕ marina ka sъ notѕ vini în insѕla mea fъrъ sъ m'anѕve sъ nlъteskѕ nimikѕ nentrѕ kъlътoriъ. Sѕnt abonatѕ, kѕm se zive în цerele чivilisate.

Morrel se ѕitъ la kontele kѕ mirare.

— Konte. i zise elѕ, nѕ maĭ estĭ avela-uĭ ka la Parisŭ.

— Ui kѕm?

— Dumneata estĭ, conte! strigă junele.

— Da, avi rîzĭ.

Frontea lui Monte-Cristo se întunekă de o datъ.

— Aĭ drentate de a mĭ adуve a minte kum eram, Masimilian, zise elŭ; a te revedea era o ferivire nentru mine, mi sitam kъ or ve ferivire è trekъtoare.

— Ox! nu! nu! konte, strigъ Morrel anukъndŭ de amîndouъ mъinele ne amikulŭ seŭ, rîzĭ, din kontra, fiĭ ferivitŭ, dumneata, mi nrobeazъ-mĭ nrin indiferinua dumitale kъ viaua è urîtъ numaĭ nentru veĭ ve suferъ. Ox! estĭ îndurъtorŭ, estĭ bunŭ, estĭ mare, amikulŭ meŭ, mi te nrefavĭ kъ estĭ voiosŭ numai ka sъ mĭ daĭ kuragiŭ.

— Te înveli Morrel, zise Monte-Cristo: într'adevъrŭ sunt ferivitŭ.

— Ax! mъ uiuĭ ne mine, atъtŭ maĭ bine.

— Ili kum?

— Da, kъvĭ o svii, amikulŭ meŭ, kum zivea gladiatorulŭ intrъndŭ în Circŭ sublimulŭi imneratorŭ, ui zikŭ dumitale: —„Velŭ ve merge sъ moarъ te salutъ.“

— Nu estĭ konsolatŭ? întrebъ Monte-Cristo k'o nrivire straniъ.

— Ox! zise Morrel k'o nrivire nlinъ d'amъrъvisne, aĭ krezutŭ într'adevъrŭ kъ nuteam fi?

— Askultъ, zise kontele! mĭ askului vorbele, nu è aua, Masimilian? Nu mъ krezĭ unŭ omŭ de rîndŭ, o moarъ kare skoate sunete fъrъ nivĭ unŭ înuelesŭ.

Kъndŭ te întrebŭ daka estĭ konsolatŭ, ui vorbeskŭ ka unŭ omŭ nentru kare inima omeneaskъ nu maĭ are sekrete.

Eĭ bine! Morrel, sъ intrъmŭ în-nresunъ în fundulŭ inimeĭ dumitale mi s'o sondъmŭ.

E totŭ avea nenave fugoasъ a durereĭ kare fave kornulŭ sъ salte kum saltъ leulŭ înuenatŭ de mustikъ?* E

* O insektъ din America.

totъ avea sete turbatъ kare se stinge numaĭ în mormîntъ? E totъ avea idealitate a nъreреĭ de reъ kare arunkъ ne omъ afarъ din viaцъ în goana morцiĭ, saъ è numaĭ slъbirea kъragiulуĭ ostenitъ, urîtulъ kare stinge raza de speranцъ ve ar vrea sъ luveaskъ? E nerderea memorieĭ kare aduve nenъtinца lakremelorъ?

Ox! skumpulъ meъ amikъ! daka este asta, daka nu maĭ noцĭ nlъnge, daka цĭ krezĭ moartъ inima amorцitъ, daka nu maĭ aĭ uutere de kътъ in Dumnezeъ, nriviri de kътъ nentru Dumnezeъ, amive, sъ lъsъmъ la o parte vorbele kari suntъ prea înguste nentru înцelesulъ ve le dъ suфletulъ nostru.

Masimilian, estĭ konsolatъ, nu te maĭ nlъnge.

— Konte, zise Morrel ku glasuĭ velъ dulve ші neklintitъ totъ de o datъ, konte, askultъ-mъ kum askultъ vineva ne unъ omъ kare vorbesve ku degitulъ întinsъ ne nъmîntъ, ku okiĭ redikaцĭ snre verъ; am vinitъ lîngъ dumneata ka sъ morъ în braцele unuĭ amikъ.

Fъrъ îndoialъ, suntъ oamenĭ ne kari îi iubeskъ; iubeskъ ne sorъ-mea, Julia, iubeskъ ne soцulъ eĭ Emanuel, dar am trebuinцъ sъ mi se deskizъ nisve braцe tarĭ ші sъ mĭ surîzъ în minutele din urmъ; sorъ-mea s'ar îneka de lakreme mi ar lemina; aшĭ vedea-o suferindъ, ші eъ am suferitъ destulъ; Emanuel mĭ ar smulge arma din mъnъ ші ar îmulea kasa ku strigъtele luĭ.

Dumneata, konte, kare mĭ aĭ datъ kuvîntulъ, dumneata kare estĭ maĭ multъ de kътъ unъ omъ, dumneata ne kare te aшĭ numi unъ Dumnezeъ daka n'aĭ fi muritorъ, dumneata mъ veĭ kondуve binimiorъ ші ku tinereцe, nu è aша, nînъ la norцile morцiĭ?

— Amive, zise kontele, mĭ maĭ remъne o îndoialъ, avea-veĭ oare aша de nцinъ uutere, kътъ truфiъ aveaĭ ka sъ цĭ araцĭ durerea?

— Nъ, vezĭ, sънt simnlъ, zise Morrel întinzîndъ mъna kontelъĭ, ші nъlssъlъ meъ nъ bate nivĭ maĭ tare nivĭ maĭ învetъ de kъtъ altъ datъ. Nъ, mъ simцъ în kanъtъlъ kъiĭ mele; nъ mъ voiъ dъve maĭ denarte.

Me aĭ zisъ s'astentъ ші sъ sneръ, sviĭ ve aĭ fъkътъ, neferivitъle înцelentъ ve estĭ?

Am astentatъ o lънъ, adikъ am sъferitъ o lънъ! Am sneratъ (omъlъ è o biatъ tikъloasъ fiinцъ)! am sneratъ, ve lъkrъ? nъ sviъ nimikъ, ънъ ve nekъnoskътъ, absъrdъ, smintitъ! o minъne... kare? nъmaĭ Dъmnezeъ noate a o snъne, elъ karo ne a amestekatъ mintea kъ aveanebъnivъ ve se nъmesve sneranцъ.

Da, am astentatъ; da, am sneratъ, konte, ші de ънъ natrarъ de orъ de kъndъ vorbimъ, fъrъ ka sъ sviĭ, mĭ aĭ sfъrъmatъ de o sътъ de orĭ ші mĭ aĭ tortъratъ inima, kъvĭ fiъ-kare vorbъ d'ale dъmitale mĭ a nrobatъ kъ nъ maĭ è sneranцъ nentrъ mine.

O konte! kътъ de dъlve ші kъ kътъ volъntate mъ voiъ renaъsa în braцele morцiĭ!

Morrel nrelъngi aste vorbe din ъrmъ k'o energiъ kare fъkъ ne kontele sъ tresarъ.

— Amikъlъ meъ, ъrmъ Morrel vъzîndъ kъ kontelc tъvea, mĭ aĭ însemnatъ ziъa de 5 oktombre ka ънъ terminъ alъ întъrziereĭ ve mĭ vereaĭ... amikъlъ meъ, astъ-zĭ este 5 oktombre.

Morrel skoase orlogiъlъ seъ.

— Sъntъ nosъ ore, maĭ am înkъ treĭ ore de trъitъ.

— Fiъ, resnъnse Monte-Cristo.

Morrel ъrmъ makinalъ ne kontele, ші ajъnserъ în nesverъ fъrъ ka Masimilian sъ simцъ înkъ.

Aflъ tanete sъb nivioarele sale, o ъше se deskise, nrofъmele îlъ înfъшъraru, o lъminъ i bъtъ la okĭ.

Morrel se onri, îndoindu-se su înainteze; se temea de deliviele vele îmbuțitoare kari îlu îmuresurarț.

Monte-Cristo îlu atrase biniuiorů.

— N'ar fi bine, zise elu, su întrebuințumu vele treĭ ore kari ne remunu ka aveĭ Romanĭ din vekime kari, fiindu kondemnațĭ de Neron, imneratorulu ui mostenitorulu lorů, se nunea la masț kununațĭ de florĭ ui resufla moartea ku nrofumulu eliotronelorů ui alu roselorů?

Morrel surîse.

— Kum veĭ voi, zise elu; moartea è totu moarte; è uitarea, adikț renauzulu, adikț linsa vieneĭ, ui nrin urmare a durereĭ.

Ilezu.

Monte-Cristo uĭ luț unu loků în faua luĭ.

Se aflț într'avea minunatț salț de munkare ne kare amů deskris'o ui în kare statuele de marmurț nurta ne kanetele lorů komurĭ totů d'auna nline de florĭ ui de frukte.

Morrel nrivise toate k'unu okiů vagů, ui era de krezutů kț nu vțzuse nimiků.

— Sț vorbimů ka burbațĭ, zise elů uitundu-se ațintatů la kontele.

— Vorbesve, resnunse avesta.

— Konte, zise Morrel, estĭ resumatulu tutulorů kunosvințelorů omenesvĭ ui semenĭ nar'kț aĭ fi vinitů dintr'o lume maĭ înaintatț ui maĭ învțatț de kțtů a noastrț.

— E unu ve adevțratů în vorbele dumitale, Morrel, zise kontele ku avelů surisů melankoliků kare îlu fțvea aua de frumosů: am vinitů dintr'o nlanetț kare se numesve Durere.

— Krezů totů ve mĭ snuĭ fur'a kțuta sț nțtrunzů înțelesulu, konte, ui nroba è kț mĭ aĭ zisů sț trțesků, ui am trțitů; kț mĭ aĭ zisů sț snerů ui màĭ am sneratů.

Voiŭ kŭteza darъ sъ ųĭ zikŭ, konte, ka kŭm aĭ fi mŭritŭ o datъ: „konte, moartea è rea?“

Monte-Cristo se ŭita la Morrel k'o nesnŭsъ tinereųe.

— Da, zise elŭ; da, fъrъ îndoialъ, è foarte rea daka veĭ sfъrъma astъ înfъmŭrъtŭrъ mortalъ kare ųere kŭ stъrŭinųъ sъ trъiaskъ.

Daka ųĭ veĭ faųe karnea sъ ųine sŭb dinųiĭ nevъzŭųĭ aĭ ŭnŭĭ nŭmnalŭ; daka veĭ gъŭri k'ŭnŭ glonųŭ neînųelegъtorŭ ui totŭ d'aŭna gata a se retъui în kalea sa kreerii ne kari ųea maĭ mikъ ųioknire îi îndŭrereazъ, fъrъ îndoialъ, veĭ sŭferi, ui veĭ nъrъsi kŭ ŭrъ viaųa, nъrîndŭ-ųĭ, în mizlokŭlŭ agonieĭ desnerate, maĭ bŭnъ de kъtŭ ŭnŭ renaŭsŭ kŭmnъratŭ aua de skŭmnŭ!

— Da, înųelegŭ, zise Morrel, ui moartea ui viaųa uĭ aŭ sekretele de dŭrere ui de volŭntate: totŭlŭ è sъ le kŭnoaskъ ųineva.

— Tokmaĭ, Masimilian, ui aĭ snŭsŭ vorba ųea mare.

Moartea este, dŭne grijea ųe avemŭ a ne nŭrta bine saŭ reŭ kŭ dînsa, saŭ o amikъ ųe ne leagъnъ aua de dŭlųe ka o kreskъtoare, or o inemikъ ųe ne smŭlge kŭ violinųъ sŭfletŭlŭ din kornŭ.

Într'o zi dŭne ųe va trъi lŭmea noastrъ vre o miiъ de anĭ; dŭne ųe se va faųe ųineva domnŭ neste toate nŭterile destrŭktive ale natŭreĭ snre a le faųe sъ serveaskъ întrŭ ferųirea generalъ a omenireĭ; dŭne ųe va sųi omŭlŭ, kŭm snŭneaĭ adineaorъ sekretele morųii, moartea va devini aua de dŭlųe ui aua de volŭntŭoasъ ka somnŭlŭ gŭstatŭ în braųele nrea iŭbiteĭ noastre.

— Ui dak'aĭ vrea sъ morĭ, konte, aĭ nŭtea sъ morĭ astŭ-felŭ, dŭmneata?

— Da.

Morrel i întinse mŭna

Înțelegă acum, zise elă, pentru ce mi ai dată întâlnire avi, într'astă însălă singuratică, în mizlocul unei oceane între'astă palată misteranâ, sencălcru ce ar fi fostă invidiată de unâ Pharaon: pentru-că mă îsbesvi, nu è ama, conte? Pentru-că mă îsbesvi destălă ca să mi dai una dintr'avele morți de kari mi vorbeai adineaori, o moarte fără agonie, o moarte kare să mi nermită a mă stinge pronunțându numele Valentinei mi strîngîndu-ți mâna?

— Da, ai ghivită drentă, Morrel, zise kontele ku simplitate, mi astă-felă o înțelegă mi eă.

— Mulțumeskă! idea kă mâine nu voiă mai uferi è dulce pentru biata mea inimă.

— N'ai nivi o părere de reă? întrebă Monte-Cristo.

— Nu, respunse Morrel.

— Nivi pentru mine? întrebă kontele ku o miskare profundă.

Morrel se onri.

Okiălă seă ama de kurată mi perdu lumina de o dată, pe urmă strelevi k'unâ fokă neobivinuită.

O lakremă groasă i kurse mi se rostogoli sunându o brazdă de argintă pe obrazvi.

— Če! #se kontele, ți remâne o părere de reă pe pământă, mi morî!

— Ox! te rogă! strigă Morrel k'unâ glasă slăbită, nivi o vorbă, konte, nu mi prelungi supliviălă!

Kontele krezu kă Morrel mi perdea kuragiălă.

Astă kredință de unâ minută reînviă într'însălă sumimîntătoarea îndoială pe kare o omorise o dată în kastelălă d'If.

— Mă okunâ, kugetă elă, să fakă pe omălă avesta ferivită; priveskă astăre stitoire ka o greutate arunkată într'o balanță pe kându în vea altă am lăsată să kază reălă.

Akum, daka mă învelam, dak'avestă omă nu era des-

tălă de neferiçită ka să merite feriçirea! Vaĭ! ce s'ar întîmpla kă mine, kare nă notă ăita reălă nîn'a nă mĭ adăce a minte de binele?

— Askăltă, Morrel, zise Monte-Cristo, dărerea dămitale è foarte mare, o vădă; dar kă toate açestea krezĭ în Dămnezeă, çi nă vreĭ să nerikălezĭ mîntăirea săfletălăĭ dămitale.

Morrel sărîse kă întristare.

— Konte, zise elă, sçiĭ kă nă fakă noesiă la reçeală; dar çĭ jără kă săfletălă meă nă maĭ è ală meă.

— Askăltă, Morrel, zise Monte-Cristo, n'am çiçĭ ănă konsîngeană în lăme, sçiĭ bine. M'am învîgată să te nriveskă ka ne fiălă meă; eĭ bine! ka să skană ne fiă-meă, mĭ awĭ sakrifika viaga, kă atătă maĭ măltă averea mea.

— Çe vreĭ să ziçĭ?

— Voiă să zikă, Morrel, kă vreĭ să năreăsesçĭ viaga, nentră-kă kănosçĭ toate nlăçerile çe nromite viaga ănel averĭ marĭ.

Morrel, am anroane la o sută de milioane, çi le daă; k'o asemene stare, noçĭ ajănge la toate resăltatele çe çĭ nronaĭ.

Estĭ ambiçiosă? toate karierele çĭ voră fi deskise. Skotoçesçe lămea, skimbăĭ faga, anăkă-te de nraktiçe nebăne, fiĭ kriminală kiară, dar trăesçe.

— Konte, am kăvîntălă dămitale, resnănse kă reçeală Morrel, çi, adaăse elă skoçîndă orlogială seă, sănă ană-snrezeçe çi jămătate.

— Morrel! kăgeçĭ la çeia çe vreĭ să façĭ, sub okiĭ meĭ, în kasa mea?

— Atănçĭ, Iasă-mă să nlekă, ziso Masimilian întănekăndă-se, saă voiă krede kă nă mă ăbesçĭ nentră mine, dar nentră dămneata!

Çi se skălă.

— Ilrea bine, zise Monte-Cristo a kărăia façă so

lɜminъ l'aveste vorbe; o voiesvĭ, Morrel, ɯi estĭ neindɜnlekatŭ; de estĭ foarte neferivitŭ, ɯi, singɜrŭ aĭ sɯɜs'o, nɜmaĭ o minɜne noate sъ te vindeve, ɯezĭ, Morrel, ɯi asteantъ.

Morrel se sɜnɜse: Monte-Cristo se skɜlъ ɯi se dɜse sъ kaɜte într'ɜnŭ armariŭ înkisŭ kɜ îngrijire, ɯi a kъrɜia, keiъ o nɜrta atîrnatъ de ɜnŭ lanɥŭ de aɜrŭ, ɜnŭ kɜfъrelŭ de argintŭ minɜnatŭ sъnatŭ, ale kъrɜia ɜnghiɜrĭ înfъɥimea natrɜ figɜre înkovoiate, asemenĭ kɜ nisve kariatide,* figɜre de femeĭ, simbole de angelĭ kari asnirъ la verŭ.

Ilɜse kɜferelɜlŭ ne masъ.

Ne ɜrmъ, deskizîndɜ-lŭ, skoase o kɜtioarъ de aɜrŭ alŭ kъria koneriɯŭ se redika nrin anъsarea ɜnɜĭ resortŭ sekretŭ.

Astъ kɜtiъ konrindea o sɜbstanɥъ ɜnsɜroasъ ne jɜmъtate solidъ, a kъria kɜloare era de nesnɜsŭ, din kaɜsa reflektɜlɜĭ aɜrɜlɜĭ lɜstrɜitŭ, alŭ safirilorŭ, alŭ rɜbinelorŭ ɯi alŭ smarandelorŭ de kari era kɜtia înfrɜmɜseɥatъ.

Era ka ɜnŭ felŭ de stiklire de azɜrŭ, de nɜrnɜrъ ɯi de aɜrŭ.

Kontele skoase o kъtime mikъ dintr'aveastъ sɜbstanɥъ k'o lingɜrъ de argintŭ sɜflatъ kɜ aɜrŭ, ɯi o dete lɜĭ Morrel aɥitɜndɜ-lŭ k'o lɜngъ kɜtъlɜrъ.

Se nɜtɜ vedea atɜnvĭ kъ astъ sɜbstanɥъ era verdɜiъ.

— Eatъ veia ve mĭ aĭ verɜtŭ, zise elŭ. Eatъ veia ve ɥĭ am nromisŭ.

— Trъindŭ înkъ, zise jɜnele lɜɜndŭ lingɜra din mɜinele lɜĭ Monte-Cristo, ɥĭ mɜlɥɜmeskŭ din fɜndɜlŭ inimeĭ mele.

Kontele lɜъ o a doɜa lingɜrъ, ɯi skoase o a doɜa kɜtime din kɜtia de aɜrŭ.

— Ve o sъ favĭ, amive? întrebъ Morrel onrindɜ-lŭ de mɜnъ.

— Ilre legea mea, Morrel, i zise elŭ sɜrîzîndŭ, krezŭ,

* Statɜe de femeĭ kɜri sɜsɥinŭ kɜ kanɜlŭ korniĭ.

Dъmnezeŭ sъ mъ erte, kъ mi eŭ m'am sъtъratŭ de viaŋъ ka dъmneata, mi fiindŭ-kъ s'a înfъŋimatŭ okasiъnea...

— Onresve! strigъ jъnele. Ox? dъmneata kare estĭ isbitŭ, dъmneata kare aĭ kredinŋa sneraŋeĭ, ox! nъ fave veia ve am sъ fakŭ eŭ; ar fi o krimъ din nartea dъmitale. Adio, nobilulŭ meŭ mi generosŭ amikŭ; mъ dъkŭ sъ snъiŭ Valentineĭ totŭ ve aĭ fъkъtŭ nentrъ mine.

Ili Morrel înghiŋi învetŭ fъrъ nivĭ o îndoialъ de kътŭ o strîngere de mъna stъngъ ve o întindea kontelъĭ, saŭ ka sъ zikŭ maĭ bine sorbi misterioasa sъbstanŋъ ve i o detese Monte-Cristo.

Atъnvĭ tъkъrъ amîndoĭ.

Ali, tъkътŭ mi kъ lъare a minte, adъse tътъnŭlŭ mi narghilelele, dete kafeaoa mi se fъkъ nevъzŭlŭ.

Iŋinŭ kъte nŋinŭ lamnele se nъlirъ în mъinele statъelorŭ de marmъrъ kari le sъsŋinea, mi nrofъmŭlŭ kaserolelorŭ nъrъ maĭ nŋinŭ nътrъnzътorŭ lъĭ Morrel.

Monte-Cristo, mezindŭ în faŋъĭ, ilŭ nrivea din fundŭlŭ ъmbreĭ, mi Morrel nъ vedea altŭ veva strelъvindŭ fъrъ nъmaĭ okiĭ kontelъĭ.

O dъrere nemъrginitъ kourinse ne jъnele.

Simŋi kъ i skъna narghileaoa din mъinĭ.

Obiektele nerdea ne nesimŋite forma mi kъloarea lorŭ.

Okiĭ seĭ tъrbъraŋĭ vedea deskizîndŭ-se ka nisve ъmĭ mi nisve kortine în nereŋĭ.

— Amive, zise elŭ, mъ simŋŭ kъ morŭ; mъlŋъmeskŭ.

Fъkъ o silinŋъ ka sъ i întinzъ mъna nentrъ vea din ъrmъ oarъ; dar mъnaĭ, fъrъ nътere, rekъzъ lîngъ dînsulŭ.

Atъnvĭ i se nъrъ kъ Monte-Cristo nъ maĭ sъrîdea kъ sъrîsъĭ velŭ straniŭ mi snъimîntътorŭ kare de multe orĭ ilŭ lъsase sъ întrevazъ misterele avelъĭ sufletŭ nrofundŭ, dar kъ

— Amice, ḑise el, simţū quă morŭ; mulţumescŭ.

bine-voitoarea komnъtimire ne kare o aъ nъringii nentrъ konii lorъ veĭ miчĭ kari snъnъ la nerozii.

Într'avela-шĭ timnъ, kontele se mъrea în okiĭ lъĭ.

Talia lъĭ, màĭ îndoitъ, se desemna ne tintъrele vele rouie; шĭ arъnkase la suate nъrъlъ velъ negrъ, ши anъrea în nivioare ши mъndrъ ka ъnъlъ dintr'aveĭ angelĭ kъ kari ameningъ vineva ne reii în zisa jъdekъgii din ъrmъ.

Morrel, neritъ, învinsъ, se restъrnĭ ne fotoliъlъ seъ, o toronealъ se însînъi în fiъ-kare vînъ d'ale sale.

O skimbare de ideĭ i mobilĭ ka sъ zikъ aua frъntea ka o noъъ disnъnere de desemne kare mobileazъ kaleidoskonъlъ.

Kъlkatъ, desvînatĭ, abia trъgîndъ-шĭ safletъlъ, Morrel nъ maĭ simgea nimikъ viъ într'însъlъ de kătъ avestъ visъ! i se nъrea kъ intra kъ nînzele întinse în delirъlъ velъ neingelesъ kare vine înaintea vestъĭ altъ nekъnoskъlъ kare se nъmesve moarte.

Se maĭ verkĭ înkъ o datъ sъ întinzъ mъna kontelъĭ; dar, astъ datъ, mъnaĭ nъ se maĭ miskĭ.

Vrъ sъ zikъ ъnъ adio sъnremъ, limbaĭ se învîrti kъ anevoingъ în gîtlejъĭ ka o neatrъ kare ar astъna ъnъ mormîntъ.

Okiĭ lъĭ, îngrevianĭ de langoare, se înkiserъ fъrъ voiъĭ.

Kъ toate avestea, în dosъlъ nleonelorъ sale se miska o imagine ne kare o rekъnoskъ, kъ totъ întъnerikъlъ avela de kare se kredea înfъшъratъ.

Kontele deskisese o ъше.

Îndatъ, o lъminъ nemъrginitъ radiъndъ într'o kamerъ vevinъ, saъ maĭ bine într'ъnъ nalatъ minъnatъ, înъndъ sala în kare Morrel se skъfъnda în dъlveaĭ agoniъ.

Atъnvĭ vъzъ ne nragъlъ avelei sale ши ne otarălъ ambelorъ kamere o femeiъ de o frъmъseue minъnatъ.

Palidъ mi sъrîzîndъ dъlve, semъna ka unъ angelъ de îndъrare konjurъndъ angelъlъ resbunъrilorъ.

— Nu kum-va se deskide verъlъ pentru mine? kugetъ mъrindъlъ; avestъ angelъ seamъnъ ku avela ne kare îlъ am nerdutъ.

Monte-Cristo aretъ juneї femeї ku degitъlъ sofaoa unde se renuasa Morrel.

Ea înaintъ kътre dînsulъ ku mъinele împreunate mi ku sъrîsulъ pe buze.

— Valentino! Valentino! strigъ Morrel din fundъlъ sufletulуї.

Dar gura sa nu skoase nicї unъ sunetъ; mi, ka kum toate puterile sale ar fi fostъ unite într'aceastъ emoцiune interioarъ, skoase unъ susпinъ mi închise okiї.

Valentina se repezi la dînsulъ.

Buzele luї Morrel maї fъkurъ o miskare.

— Te kiamъ, zise kontele; te kiamъ din fundulъ sufletuluї seu, avela kъruia aї încredinцatъ ursita dumitale, mi de kare a vrutъ moartea sъ te despartъ! Dar eram akolo din feriцire, mi am învinsъ moartea!

Valentino, d'aci înainte nu se maї kuvine sъ vъ despъrцiцi ne pъmîntъ; kъcї, ka sъ te reaflu, clъ s'arunka în mormîntъ.

Fъrъ mine, eraцi sъ muriцi amîndoї; vъ redau pe unul pe altul; sъ dea Dumnezeu sъ mi se цiiъ în seamъ aste douъ vieцe pe kari le skanъ!

Valentina luъ de mînъ pe Monte-Cristo, mi, într'unъ avîntъ de bukuriъ neînvinsъ, o aduse la buzele eї.

— Ox! mulцumesce-mї, zise kontele; ox! sulne-mї, fъr'a te osteni d'a mї o sulne mereu, sulne-mї kъ tu am fъkutъ feriцitъ; nu sцiї kъtъ trebuinцъ am de aceastъ încredinцare.

— Ox! da, da, цї mulцumesku din totъ sufletulъ! zi-

— Nu cum-va cerul se deschide pentru mine; astŭ angel seamănă cu aquela pe quare îl am perdutŭ.

se Valentina; ши, daka te îndoesчĭ de sinчeritatea mълџъmitelorъ mele, eĭ bine! întreabъ ne Haydea, ne skъmna mea sorъ Haydea, kare, dela nlekarea noastrъ din Francia, m'a fъkътъ s'astentъ kъ rъbdare, vorbindъ-mĭ de dъmneata, zisa чea ferichitъ kare lъчesчe astъ-zĭ nentrъ mine.

— Iъbesчĭ darъ ne Haydea? întrebĕ Monte-Cristo k'o emoџiъne ne kare se чerka în-dewertъ a o askъnde.

— Ox! din totъ sъfletъlъ!

— Eĭ bine! askъltъ, Valentino, zise kontele, am sъ џĭ verъ o graџiъ.

— Mie, Dъmnezeъle! sъnt destъlъ de ferichitъ nentrъ aчeasta?...

— Da; aĭ nъmitъ ne Haydea sora dъmitale, fiъ-џĭ sorъ într'adevъrъ, Valentino; fъ nentrъ ea totъ чe krezĭ kъ estĭ datoare sъ faчĭ nentrъ mine; nrotektaџi-o, Morrel ши dъmneata, kъчĭ (glasъlъ kontelъĭ era anroane sъ se stingъ), kъчĭ d'aчi înainte va fi singъrъ în lъme...

— Singъrъ în lъme! reneti ънъ glasъ la snatele kontelъĭ, ши nentrъ чe?

Monte-Cristo se întoarse.

Haydea sta în nichioare, nalidъ ши înghieџatъ, nrivindъ ne kontele k'ънъ gestъ de o înkremenire mortalъ.

— Ilentrъ-kъ mъine, fata mea, veĭ fi liberъ, resnъnse kontele; nentrъ-kъ veĭ relъa în lъme lokъlъ чe џi se kъvine, nentrъ-kъ nъ voiъ ka ъrsita mea sъ întъneчe ne a ta. Fiiъ de nrinчine! џĭ redaъ avъџiele ши nъmele tatъlъĭ teъ.

Haydea îngъlbeni, шĭ deskise mъinele diafane kъm faчe virgina kare se rekomandъ lъĭ Dъmnezeъ, ши zise k'ънъ glasъ regъшitъ de lakrъme:

— Aша darъ mъ nъrъsesчĭ, doamne?

— Haydea! Haydea! estĭ jънъ, estĭ frъmoasъ; ъitъ ши nъmele meъ ши fiĭ ferichitъ.

— Ilrea bine! zise Haydea, ordinile tale vor fi nъse în lъkrare, doamne; voiŭ ъita mi nъmele teŭ mi voiŭ fi ferivitъ.

Illi fъkъ ъnŭ nasŭ ka sъ se retragъ.

— Ox! Dъmnezeъlŭ meŭ! strigъ Valentina, sъsţinîndŭ kanъlŭ velŭ amorţitŭ alŭ lъi Morrel ne ъmerъlŭ eĭ, n'o vezĭ ve nalidъ è, nъ înţelegĭ ve sъferъ?

Haydea i zise k'o esnresiъne sfъmietoare:

— Ilentrъ ve vreĭ darъ sъ mъ înţeleagъ, sъrioarъ? E domnъlŭ meŭ, mi eŭ sъnt sklava lъi; are drentъlŭ de a nъ vedea nimikŭ.

Kontele se înfiorъ kъndŭ aъzi avestŭ glasŭ kare se dъse sъ destente nînъ la fibrele vele maĭ sekrete ale inimei sale; okii lъi întîlnirъ ne aĭ jъneĭ konile mi nъ nътъrъ sъ le sъfere strelъvirea.

— Dъmnezeъlŭ meŭ! Dъmnezeъlŭ meŭ! zise Monte-Cristo, veia ve m'aĭ lъsatŭ sъ nrenъiŭ ar fi darъ adevъratŭ! Haydea, aĭ fi darъ ferivitъ kъndŭ nъ m'aĭ nъrъsi?

— Sъnt jъnъ, resnъnse ea k'ъnŭ glasŭ blъndŭ, mĭ nlave viaţa ne kare mĭ aĭ fъkъt'o totŭ d'aъna dъlve, mi mĭ ar nъrea reŭ sъ morŭ.

— Va sъ zikъ darъ kъ daka te awĭ nъrъsi, Haydea...

— Awĭ mъri, doamne, da!

— Awa darъ mъ iъbesvĭ?

— Ox! Valentino! mъ întreabъ daka îlŭ iъbeskŭ! Valentino; ia snъneĭ daka iъbesvĭ ne Masimilian.

Kontele mĭ simţi nentъlŭ lъrgindŭ-se mi inima kъ i se deskidea.

Illĭ deskise braţele, Haydea se arъnkъ în braţele lъi skoţîndŭ ъnŭ strigъtŭ.

— Ox! da, te iъbeskŭ! zise ea, te iъbeskŭ kъm iъbesve vineva ъnŭ tatъ, ъnŭ frate, ъnŭ bъrbatŭ! Te iъbeskŭ kъm mĭ iъbesve vineva viaţa, kъm iъbesve ne Dъmnezeŭ, kъvl

nentrъ mine estĭ velъ maĭ frъmosъ, velъ maĭ bъnъ ші velъ maĭ mare dintre fiinţele omenesvĭ.

— Fiъ darъ dъne kъm o voiesvĭ, angelъlъ meъ iъbitъ! zise kontele. Dъmnezeъ, kare m'a aţinţatъ în kontra inemivilorъ meĭ ші kare m'a fъkъtъ vingъtorъ, Dъmnezeъ, o vъzъ nrea bine, nъ voiesve sъ nъiъ astъ kъinţъ în kanъtъlъ viktorieĭ mele; vream sъ mъ nedenseskъ, Dъmnezeъ voiesve sъ mъ erte.

Iъbesve-mъ darъ, Haydea! Vine svie? noate kъ amorъlъ teъ mъ va fave sъ zitъ veia ve se kъvine sъ zitъ.

— Dar ve snъĭ tъ oare, doamne? întrebĭ jъna konilъ.

— Zikъ kъ o vorbъ dela tine, Haydea, m'a lъminatъ maĭ mъltъ de kътъ doъz-zevĭ de anĭ de înţelenviъnea mea vea lentъ; nъ maĭ am ne nimine în lъme afarъ de tine, Haydea; nrin tine mъ maĭ simţъ legatъ de viaţъ, nrin tine notъ sъferi, nrin tine notъ fi ferivitъ.

— Îlъ azzĭ, Velentino? strigĭ Haydea; zive kъ, nrin mine, noate sъferi, nrin mine kare mĭ aшĭ da viaţa nentrъ dinsъlъ?

Kontele шĭ strînse minţile zъ minztъ.

— Întrevъzzt'am adevъrъlъ? zise elъ. O Dъmnezeъlъ meъ, nъ mĭ nasъ, resnlatъ saъ nedeansъ, nriimeskъ astъ zrsitъ. Vino, Haydea, vino...

Ili, arznkъndz-шĭ braţele în-nrejъrъlъ talieĭ jъneĭ konile, strînse mъna Valentineĭ шi se fъkъ nevъzztъ.

O orъ anroape trekъ de kъndъ Valentina remase lingъ Morrel tъkztъ, kъ okiĭ neklintiţĭ ші abia trъgîndz-шĭ sъfletъlъ.

În vele din zrmъ simţi kъ i bъtea inima, o sъflare zшioarъ i deskise bъzele, ші avea înfiorare zшioarъ, kare anъnţъ întoarverea vieţeĭ, konrinse totъ kornъlъ jъnelъĭ.

În vele din zrmъ okiĭ seĭ se deskiserъ, dar înfinţĭ ші ka de zъ omъ smintitъ maĭ întiiъ, ne zrmъ i se întoarse

viaţa nrevisъ, realъ, kъ vederea simtimentъlъ, kъ simtimentъlъ dъrerea.

— Ox! strigъ elъ kъ desneťare, trъeskъ înkъ, m'a învelatъ kontele!

Ili mъna sa se întinse kътre masъ, mi lъť ънъ kъţitъ.

— Amive, zise Valentina kъ adorabilъlъ eї sъrîsъ, desteantъ-te o datъ mi ъitъ-te înkoave.

Morrel skoase ънъ strigътъ mare, mi, delirъndъ, nlinъ de îndoialъ, ъimitъ ka de o visiъne vereaskъ, kъzъ în genъkї...

A doъa-zi, la întiiele raze ale soarelъї, Morrel mi Valentina se nreîmbla de braţъ ne ţermъ, Valentina snъnea lъї Morrel kъm Monte-Cristo anъrъse în kamera eї, kъm i deskoncrise totъ, kъm o fъkъse s'atingъ krima kъ degitъlъ mi în vele din ъrmъ kъm o skъnase de moarte ka nrintr'o minъne, fъkîndъ lъmea sъ kreazъ kъ era moartъ.

Aflaserъ deskisъ ъmea nesvereї, mi emiserъ; verъlъ lъsa sъ lъveaskъ în azъrъї matinalъ vele din ъrmъ stele ale nonţї.

Atъnvї Morrel zъri în nenъmbra ъneї grъne de stъnve ънъ omъ kare asteanta ънъ semnъ snre a înainta, aretъ Valentineї ne omъlъ avesta.

— Ax! è Jocopo! zise ea, kanitanъlъ yachtului.

Ili i fъkъ semnъ sъ viiъ la dînsa mi la Masimilian.

— Aї sъ ne snъї veva? întrebъ Morrel.

— Aveam sъ vъ daъ o skrisoare din nartea kontelъї.

— Din nartea kontelъї! mъrmъrarъ în-nresnъ amîndoї jъniї.

— Da, vitesve.

Morrel deskise skisoarea mi viti.

„Skъmnъlъ meъ Masimilian,

„E o felъkъ ankoratъ nentrъ voї, Jacopo vъ va kon-

— Aveam să vĕ daŭ o scrisóre din partea conteluï.

dзче la Livorna, зnde D. Noirtier asteantъ ne nenoцikа sa ne kare voiesче a o binekзvînta nîn'a nз te зrma dînsa l'altarз.

„Toate че se aflъ într'aveastъ nesчere, amikзlз meз, kasa mea din Câmpiele-Elisee ши mikзlз meз kastelз dela Treport, sзntз darзlз de nзntъ ne kare îlз faче Edmondu Dandès fiзlзi natronзlзi seз Morrel.

„Damiчela de Villefort va vine-voi sъ iea ne jзmъtate, kъчî o rogз sъ dea seraчilorз din Parisu toatъ starea че i remъne din nartea tatъlзi seз kare a nebзnitз, ши din nartea fratelзi seз, kare a învetatз din viaцъ în lзna trekзtъ a lзi sentembre din nreзnъ kз mзmъ-sa.

„Snзne angelзlзi kare va veghia asзnra vieцeї dзmitale, Morrel, sъ se roage kъte o datъ nentr'snз omз kare, asemene lзi Satan, s'a krezзtз snз minзtз egalз kз Dзmnezeз, ши kare a rekзnoskзtз, kз toatъ зmilinца snзi krestinз, kъ nзmaї în mъinele lзi Dзmnezeз è nзterea sзuremъ ши înцelenчiзnea nemъrginitъ.

„Aчeste rзgъчiзnї vorз îndзlчi noate remзskarea din fзndзlз inimeї sale.

„Kъtз nentrз dзmneata, Morrel, eatъ totз sekretзlзi nзrtъrii mele în nrivinца dзmitale: nз è niчî ferivire niч neferivire în lзmea asta, este nзmaї o komnarare între o stare ши alta, nimikз maї mзltз.

„Nзmaї aчela kare a чerkatз o neferivire mare noate simцi o ferivire mare.

„Katъ sъ fi voitз чineva sъ moarъ, Masimilian, ka sъ sчiъ kъtз de dзlче è a trъi.

„Trъiцї darъ ши fiцї ferivigї, konii izbiцї aї inimeї mele, ши nз зitaцї niчî o datъ kъ nîn'ъ în ziзa kъndз Dзmnezeз va voi sъ deskonere viitorзlз omзlзi, toatъ înцelenчiзnea omeneaskъ va fi într'aste doзъ vorbe:

„A astenta ui a snera!

„Amikălă vostră,
EDMONDŪ DANTĖS,
„Konte de Monte-Cristo.“

În timnălă ųitireĭ asteĭ skrisorĭ, kare o însųiinųa desnre nebănia tatălăĭ eĭ ui desnre moartea fratelăĭ eĭ, moarte ui nebăniă ne kari nă le kănosųea, Valentina îngălbeni, ană sășnină dărerosă i eui din nentă, ui nisųe lakreme, kari era destălă de amare de ui era tăkăte, i kărseră din okĭ; ferișirea o kosta foarte skămnă.

Morrel se ăitĭ în-nrejărăĭ kă neastîmnără.

— Da, zise elă, într'adevără, kontele ui măresųe generositatea; Valentina se va măluămi kă modesta mea avere. Ănde è kontele, amikălă meă? Dă-mă la dînsălă.

Jacopo întinse mâna kătre orizontă.

— Че lăkră! ųe vreĭ să ziųĭ? întrebĭ Valentina: ănde è kontele? ănde è Haydea?

— Hriviųĭ, zise Jacopo.

Okiĭ ambiloră jănĭ s'aųintară ne linia aretată de kătre marinară; ui ne linia ănăĭ albastră înkisă kare desnărųea la orizontă ųerălă Mediteraneĭ, zăriră ană vălă albă mare kălă arina ănăĭ goelandă.

— A nlekată! strigă Morrel; a nlekată! Adio, amikălă meă, nărintele meă.

— A nlekată! mărmărĭ Valentina. Adio, amika mea! adio, sărora mea!

— Чine sųie de îĭ vomă maĭ vedea vre o dată! zise Morrel stergîndă-uĭ o lakremă.

— Amikălă meă, zise Valentina, kontele nă ne a snăsă kă înųelenųișnea omeneaskă se află întreagă într'aste doză vorbe:

— *A astenta ui a snera!*

FRANCISCU PICAUD

Istoriă contimpurană.*

La 1807, trăia la Parisŭ ună lăcrătoră vismară, a nume Franciscŭ Picaud. Astă omă, kare era ună bătrână jăne mi destălă de frămosă, era anroane să se însoare kă o fetimioară fragetă, gingaше, înkântătoare, mi kare i ălăcea nrea măltă, kăm alaче oameniloră din nonoră fidanyata че mĭ alegă, adikă ănikă între toate femeile; kăcĭ nentră oamenĭĭ din nonoră è nămaĭ o manieră d'a avea o femeiă, adikă kănănîndă-se kă ea. Auia dară kă avestă nroiektă frămosă în kanŭ mi îmbrăkată kă xainele sale de serbătoare, Franciscŭ Picaud se dăче la ună kafetară, egalălă seă în rangă mi de aveia-mĭ seamă kă dînsălă, dar maĭ înavănită de kătră lăcrătorălă, mi kănoskută kă avea o gelosiă estravagantă nentră totă че nrosnera în-urejărăĭ.

Mateĭ Lupian, năskută la Niмes ka Picaud, avea la Parisŭ o kafenea-kărчimă foarte kăutată lingă niaya Saint-Opportune. Era vădavă mi avea doĭ konĭĭ dela renosata

---

* Avele kăte-va linie ne kari ĭititoriĭ nostri le voră aĭa în armarea minunatălĭ romanŭ ală lăĭ *Monte-Cristo*, voră servi ka ună zikă ama ka nisче *akte jastifikative* ale avestei skrierĭ. A da o realitate ninăită la o komunere kă totălă miraksloasă, a nroba adevărălă fanteloră nrovidenyiale, a areta kă avesto suene dramatiче ală avută martorĭ, va ună zikă a îndoi interesălă че se lenă de skriere mi a i da o titălă neneritoare la kăriositatea nublikă.

Francisco Picaud.

nevastъ-sa; trei veninĭ obininsiuĭ, toŋĭ din denartamentulŭ Garduluĭ, toŋĭ de kunoscinŋa lŭĭ Picaud, era în-nrunsnъ ku dînsulŭ.

— Ce este? zise stъnînulŭ lokulŭĭ. Eĭ! Picaud, ce *bracŭ* te vъzŭ, ar zice cineva kъ veĭ daŋa *las treilas* (baletŭ nonulariŭ foarte de modъ în Langhedocul de jos.)

— Fakŭ ceva maĭ multŭ, Lupiane, mъ însoriŭ.

— Ili ne cine aĭ alesŭ ka sъ ŋĭ nuiъ koarne? întrebъ unulŭ din auditoriĭ a nume Allut.

— Nu ne a doua fiiъ a soakreĭ tale, kъnĭ în familia aceia astŭ-felŭ de nuŋinъ îndemъnare aŭ la nuncrea koarnelorŭ, înkъtŭ ale tale ŋĭ aŭ gъsritŭ nulъria.

Se uitarъ unulŭ l'altulŭ; într'adevъrŭ, nulъria lŭĭ Allut avea o skofъlciturъ, ui rizъtoriĭ trekurъ în nartea cismarulŭĭ.

— Sъ lъsъmŭ glumele, zise kafetarulŭ, ne cine ieĭ, Picaud?

— Ne fata Vigurosuluĭ.

— Ne Theresa cea avutъ?

— Ne ea.

— Dar are o sutъ miĭ franĉĭ! strigъ kafetarulŭ uimitŭ.

— I voiŭ ulъti ku amorulŭ ui ku feriĉirea. Ama darъ, domniloruŭ, vъ invitŭ la ceremonia ce se va face la Saint-Leu, ui la danŋulŭ dune cina de nuntъ, kare se va face la *Balul campestru*, în *Biscele Vinereĭ*, strada Ursilor, la D. Lasignac, maestru de danŋŭ, l'alŭ cinĉilea, în dosŭ.

Aceĭ natru amiĉĭ abia nutrъ resnunde kъteva vorbe neînŋelese, atъtŭ de multŭ îĭ uimi feriĉirea kamaradulŭĭ loruŭ.

— Ui kundŭ e nunta? întrebъ Lupian.

— Marŋea fiitoare.

— Marŋĭ.

— V'astentŭ. La revedere. Mъ dukŭ la mairiъ ui d'akolo la D. mairŭ (Ese. Toŋĭ se uitarъ uniĭ l'alŋiĭ).

— E feriĉitŭ, nъkъtosulŭ!

— E fermekъtorъ.

— O fatъ aша de frъmoasъ, aша de avъtъ!

— Ъnъї чismarъ!

— Ши marцї se faче nънta!

— Da, neste treї zile.

— Mъ nrinzъ, zise Lupian, kъ voiъ întъrzia nънta.

— Kъm veї faче?

— Ox! o glъmъ.

— Че, înkъ?

— O glъmъ minънatъ... Komisarъlъ are sъ viiъ... voiъ snъne kъ am ънъ nrenъssъ nentrъ Picaud kъ este ънъ agentъ alъ Anglilor, înцelegeцї? Dъn'aveasta îlъ vorъ kiъma, îlъ vorъ întreba; v'avea teamъ, ши, ontъ zile чelъ nъцinъ, nънta se va renaъsa.

— Lupiane, zise Allut, asta è o glъmъ ъrîtъ. Nъ kъnosчї ne Picaud... È în stare, daka va deskoneri jokъlъ, sъ шї resbъne kъ asnrime.

— Ba! ba! ziserъ чeї alцї, katъ sъ netreakъ чineva în karnavalъ.

— Kъm vъ va nlъчea; dar vъ însчiinцezъ kъ eъ nъ m'amestikъ în nroiektъlъ vostrъ: fiъ-kare kъ gъstъlъ seъ.

— Ox! resnънse kafetarъlъ kъ nikъ, nъ mъ mirъ daka norцї koarne, estї klanonъ.

— Sънt ънъ omъ onestъ, tъ estї gelosъ. Voiъ trъi linisчitъ, tъ veї mъri neferiчitъ. Noante bънъ.

Îndatъ чe шї a întors snatele, чeї alцї treї se înkъrajarъ întrъ a nъ lъsa o ideъ glъmeaцъ, ши Lupian, înventatorъlъ nronънereї, nromite amiчilorъ lъї kъ îї va faче sъ rîzъ nînъ n'orъ maї nътea. Într'aveia-шї zi, dъne doъ ore, komisarъlъ noliцieї, dinaintea kъrъia Lupian snъsese verzї ши ъskate, шї fъчea datoria de fънkцionarъ nreveghetorъ. Din bîrfirile kafetarъlъї komnъne ънъ ranortъ minънatъ în stilъ de

komisarŭ, mi esnediazъ lъkrarea sa aъtoritъцii sъnerioare. Nota fatalъ è adъsъ la dъvele de Rovigo; s'aseamъnъ kъ deskoneririle ve se leagъ de miskъrile din Vendea. Nъ mai era nivi o îndoialъ kъ Picaud servъ ka unŭ intermediarŭ între Meazъ-zi mi Vestŭ. Iloate sъ fiъ unŭ nersonagiŭ imnortantŭ; meseria sa aktъalъ askъnde unŭ gintilomŭ langhedovianŭ. În-skъrtŭ, în noantea de dъminikъ snre lъnĭ, neferivitъlŭ Picaud è redikatŭ din kamera sa kъ atъta misterŭ, înkъtŭ nimine nъ îlŭ a vъzъtŭ nlekъndŭ; dar, din zivа aveia, urma sa s'a nerdъtŭ de totŭ; nъrinцii seĭ, amivii seĭ, nъ notŭ afla nimikŭ desnre soartea sa, mi înveteazъ d'a se maĭ okъna de dînsъlŭ.

Timnъlŭ treve, 1814 sosesve; gъvernъlŭ imnerialŭ kade, din kastelъlŭ Fenestrelelor desvinde, ne la 15 anrile, unŭ omŭ boltitŭ de sъferinцъ, îmbътrъnitŭ maĭ mъltŭ de desnerare de kътŭ de timnŭ. În meante anĭ, ar fi zisŭ vineva kъ a trъitŭ maĭ mъltŭ de vinvĭ-zevĭ. Nimine nъ îlŭ va rekъnoasve, kъvĭ nivi elŭ însъ-mĭ nъ s'a rekъnoskътŭ, kъndŭ, nentrъ întîia oarъ, în urîta lokandъ a Fenestrelelor, a nътътŭ sъ se site intr'o oglindъ.

Avestŭ omŭ kare, în înkisoarea sa, resunndea la nъmele mi la sъuranъmele de Iosif Lucher, a servitŭ maĭ mъltŭ ka fiiŭ de kътŭ ka domestikŭ la unŭ eklesiastikŭ milanesŭ înavцitŭ. Avesta din urmъ, sъnъratŭ de nъrъsirea în kare îlŭ lъsa anroanii seĭ. ka sъ se bъkure de venitъlŭ avereĭ sale veleĭ marĭ. nъ a uredatŭ nivi kanitalele ve le noseda asunra banveĭ Hamburgului, nivi ne avelea ve le a nъsŭ la banka Anglieĭ. Afarъ de aveasta, a vîndътŭ vea maĭ mare narte din dominiele sale unъia dintre demnitarii veĭ marĭ aĭ regatъlŭĭ Italieĭ. Astъ vînzare a fostŭ fъkътъ ne fundurĭ nerdute. Renta unъalъ è denlътitъ la unŭ bankerŭ din Amsterdam, însъrcinatŭ sъ dea banii vînzътorъlŭĭ.

Din castelul Fenestrelelor desciude un omŭ boltitŭ de suferinţe.

Nobilălŭ italian, mărindŭ la 4 ianuarŭ 1814, lăsase de mostenire averea lăĭ liberă, kumătă de anroane meante milioane, bietălăĭ Iosif Lucher, mi afară de avestea, deskonerise vestăĭ din ărmă sekretălŭ ănăĭ tesaărŭ ănde era askănse anroane la dosă-sare-zeve săte de miĭ franvĭ în diamante kă prepălŭ komervălăĭ, mi velŭ păpinŭ treĭ milioane în monede, atălŭ în dăkapĭ de Milan, florinĭ de Venezia, kădrănle de Spania, kătŭ mi în lădoviv de Francia, ghinée de Anglia, etc.

Iosif Lucher, liberŭ în vele din ărmă, se dăse renede sare Turin, ajănse la Milan; lăkră kă înpelenvăne, mi, neste kăte-va zile, păse la măn tesaărălŭ ne kare vinise să îlŭ kaste, măritŭ k'o măpime de netre antive, de kamee* minănate, toate de vea maĭ d'întîiŭ valoare. Dela Milan, Iosif Lucher se dăse l'Amsterdam, la Hamburg, ne ărmă la Londra, mi într'aveastă kălătoriă adănă destălă avăpiă ka să îmnle kasa ănăĭ rege. Lucher, învăpatŭ foarte binc de maestălŭ seŭ desnre mizloavele sekrete ale snekălării, svia să nrofite ama de măltŭ de moneda sa, înkătŭ, reservăndă-mĭ diamantele mi ănŭ milionŭ în nortfoliŭ, mĭ făkă ănŭ venitŭ de mease sate miĭ franvĭ, denlătitŭ în părpĭ de banvele Anglieĭ, Germanieĭ, Franvieĭ mi Italieĭ.

Dăne ve făkă aveasta, nlekă la Parisŭ, ănde sosi la 15 febrăarŭ 1815, ontŭ anĭ dăne ve neferivitălŭ Franciscŭ Picaud desnărăse. Avesta era n'atănvĭ de treĭ-zevĭ mi natră anĭ. Iosif Lucher kăza bolnavŭ kiarŭ a doăa-zi dăne intrarea sa la Parisŭ. Fiindŭ-kă n'avea nivĭ trăsără nivĭ feviorŭ, zise să îlŭ transnoarte într'o kasă de sănătate. La întoarverea lăĭ Napoleon, Lucher era totŭ bolnavŭ, mi nă învetase de a fi astŭ-felŭ de kăndŭ Imneratorălŭ lokăise în insăla Elba. Ile kătŭ Imneratorălŭ mezŭ în Francia, bolnavălŭ Lucher mĭ nrelăngi întremarea; dar, kăndŭ se văzŭ a doăa

* Iletre komasse de strate mi skălntate.

Restaurare kъ era sъ konsolideze definitivъ monarxia lъi Ludovicŭ XVIII, obiчinъitъlъ kaseĭ de sъnъtate o nъrъsi ші se dъse la kartierъlъ Saint-Opportune. Eatъ чe aflъ akolo:

La 1807, în lъna lъi febrъarъ, s'okъnarъ mъltъ de nerirea jъnelъi kirnaчiъ, omъ onestъ, ші kare era anroane sъ fakъ o kъsъtoriъ fabъloasъ. O glъmъ a treĭ amiчi i strikъ soartea чea bъnъ; bietъlъ omъ fъgi saъ fъ redikatъ. În чele din ъrmъ, nimine nъ sчiъ чe soarte avъsese. Ilretinsa sa ilъ nlъnse doĭ anĭ de zile; ne ъrmъ, ostenitъ fъrъ îndoialъ de lakremele eĭ, lъi de bъrbatъ ne kafetarъlъ Lupian, kare, nrintr'aчeastъ kъsъtoriъ, mъrindъ-mĭ afaчerile, avea astъ-zĭ ne bъlevarde чea maĭ mъreaцъ ші чea maĭ kъstatъ din toate kafenelele din Parisŭ.

Iosif Lucher aъzi astъ istoriъ kъ destъlъ indiferinцъ, în anarinцъ. Se informъ kъ toate aчestea desnre nъmele aчelora ale kъrora glъme fъkъserъ neferiчirea nresъmatъ a lъi Picaud. Nъmele aчestorъ individe fъseserъ ъitate.

— Kъ toate aчestea, adaъse ъnъlъ din aчeia ne kari îĭ întreba noslъ vinitъ, se aflъ ънъ oare-kare Anton Allut kare s'a lъъdatъ înaintea mea kъ kъnoasчe ne aчeia de kari vorbesчĭ.

— Am kъnoskъtъ ne ънъ Allut în Italia: era dela Nîmes.

— Aчela de kare este vorba è totъ dela Nîmes.

— Aчestъ Allut nъ îmnrъmъtъ kъ o sъtъ skъde, ші mĭ zise sъ le înanoezъ, ne kъtъ mĭ adъkъ a minte, vъrъlъĭ seъ Anton.

— Iloцĭ sъ i trimiцĭ sъma la Nîmes, kъчĭ s'a retrasъ akolo.

Adoъa-zi, o kъrъцъ de nostъ, nreчedatъ de ънъ kъrierъ kare nlъtea întreiцĭ kălъsĭ, sbъra ne kalea Lyonului. Dela Lyon, trъsъra ъrmъ Rhonul nrin kalea Marsilieĭ, ші o

nъrъsi la nвntea Santului-Spiritŭ. Akolo вnŭ abate italianŭ vini, nentrв întîia oarъ dela înveнвtвlŭ kъlъtorieĭ.

Lвъ o kъrвvioarъ ші desvinse la Nîmes la osnelвlŭ velŭ aша de bine kвnoskвtŭ alŭ Lusemburgului. Fъr'afektare întrebъ ne oamenіĭ dela osnelŭ ve se fъkвse Anton Allut. Avestŭ nвme, destвlŭ de komвnŭ în ginвtвlŭ avela, îlŭ aŭ maĭ mвlte familie diferite desnre rangŭ, stare ші religiвne. Trekв destвlŭ de mвltŭ timnŭ nîn'a nв fi întîlnitъ nersoana ne kare o kъвta abatele Baldini, ші vre o kъte-va zile fвrъ trebвinvioase abatelвĭ snre a se nвne în ranortŭ intimŭ kв Anton Allut. Dar, dвne ve se terminarъ aste nreliminarie, abatele snвse lвĭ Anton kъ, fiindŭ arestatŭ la kastelвlŭ d'Oeuf, la Neapole, ші nentrв krimъ de statŭ, fъkвse kвnosvinдъ k'вnŭ bвnŭ însoдitorŭ, de a kъrвia moarte i nъrea foarte mвltŭ reŭ ші kare se întîmnlase la 1811.

— În enoka aveasta, zise elŭ, era вnŭ flъkъŭ de vr'o treĭ-zevĭ de anĭ; ші dete sвfletвlŭ nlъngindŭ înkъ дara sa nerdвtъ, dar ertъndŭ ne aveia de kari avea sъ se nlъngъ. Era вnвlŭ dela Nîmes, ші se nвmea Franciscŭ Picaud.

Allut skoase вnŭ strigъtŭ. Abatele se вitъ la elŭ kв mirare.

— Aша darъ kвnosvĭ ші dвmneata ne avestŭ Picaud? zise elŭ lвĭ Allut.

— Era вnвlŭ din amivіĭ meĭ veĭ bвnĭ... s'a dвsŭ sъ moarъ denarte, neferivitвlŭ... Dar aĭ svівtŭ kввsa arestъrіĭ sale?

— Nivĭ elŭ n'o svia, ші mĭ a fъkвtŭ astŭ-felŭ de jвrъminte, înkътŭ nв mъ notŭ îndoi desnre nesviinдa lвĭ.

Allut sвsninъ. Abatele вrmъ:

— Ile kътŭ timnŭ a trъitŭ, o singвrъ ideъ îlŭ okвnъ. Illi ar fi datŭ, zivea elŭ, nartea sa din naradisŭ kвĭ i ar fi вnвsŭ ne avtorвlŭ saŭ ne avtorîĭ arestъrіĭ sale. Illi astъ ideъ fiзъ a insniratŭ lвĭ Picaud idea singвlareĭ klaвse testamenta-

le ve a fъkвt'o. Dar maĭ întîiŭ katъ sъ gĭ snвiŭ kъ, ne kъndŭ s'afla în înkisoare, Picaud fъkвse însemnate serviĭe вnвĭ Anglu, kare era mi elŭ arestatŭ ka mi dînsвlŭ, mi kare mвrindŭ, a lъsatŭ lвĭ Picaud вnŭ diamantŭ de valoarea velŭ nвginŭ a vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ...

— Fв nrea ferivitŭ! strigъ Allut; vinvĭ-zevĭ miĭ franvĭ, asta è o avere.

— Kъndŭ Franciscŭ Picaud se vъzв ne natвlŭ morgiĭ, trimise sъ mъ kiъme, mi mĭ zise: Moartea mea va fi dвlve daka mĭ nromigĭ kъ mĭ veĭ îmnlini doringele; mĭ o nromigĭ? — Gĭ o jвrŭ, fiindŭ foarte sigвrŭ kъ nв veĭ vere nimikŭ înkontra onoareĭ mi a religivneĭ. — Ox! nimikŭ, fъrъ îndoialъ. Askвltъ-mъ, mi veĭ jвdeka singвrŭ: n'am nвtвtŭ afla nвmele avelora kari m'aŭ skвfвndatŭ într'astŭ infernŭ; dar am avвtŭ o deskonerire. Glasвlŭ lвĭ Dвmnezeŭ m'a însviingatŭ kъ вnвlŭ din komnatrioniĭ meĭ dela Nimes, Anton Allut, kвnoasve ne denвngъtoriĭ meĭ. Dв-te la dînsвlŭ, kъndŭ veĭ fi liberŭ, mi dъĭ, din narte-mĭ, diamantвlŭ ne kare îlŭ am dela sir Herbert Newton; dar nвiŭ o kondigivne, adikъ, nriimindŭ diamantвlŭ dela dвmneata, sъ gĭ înkredinveze nвmele avelora ne kari îi nriveskŭ ka ne asasinii meĭ. Kъndŭ gi le va snвne, sъ reviĭ la Neapole, mi sъ le nвĭ în mormîntвlŭ meŭ skrise ne o nlakъ de nlвmbŭ, „Gînîndв-se sedinga, Anton Allut mъrtвrisi kъ kвnosvea mi nredĭ nвmele ve i se verea; nв fъkв însъ aveasta fъr'o snaimъ askвnsъ; dar femeia sa era akolo mi îlŭ înkвraja, mi abatele skrise nвmele lвĭ Gervais Chaubart, lвĭ Guilhem Solari, mi în vele din вrmъ alŭ lвĭ Gilles Lupian.

Inelвlŭ fв datŭ. Dвne învoialъ, ea devini nronietatea вnвĭ diamantarŭ, kв nregвlŭ de meaĭ-zevĭ mi treĭ miĭ meante sвte natrв-zevĭ mi novъ de franvĭ вnŭ-snre-zeve ventime, ne kari le nlъti îndatъ. Hatrв lвnĭ în вrmъ, nentrв

desnerarea eternъ a Alluţilor, diamantьlŭ fь revîndьtŭ вnьî negвцъtorŭ tвrkŭ drentŭ o sвtъ dozъ miî franчî. Astъ diferinцъ kaвsь вnŭ omorŭ alŭ diamantarьlьî, ши rвina totalъ a nesъцiosilor Alluţi, kari kъtarъ sъ fвgъ ши aŭ remasŭ neferiчiцî, în Grecia, вnde refвgirъ.

O damъ se înfъцiшazъ la kafeneaoa lьî Lupian ши întreabъ de nronrietarŭ, i înkredinцeazъ sekretьlŭ kъ familia вa era datoare nisчe serviчie marî вnьî bietŭ omŭ rвinatŭ de evenimentele dela 1814, dar era aша de neinteresatŭ, înkъtŭ nь voiea sъ nriimeaskъ niчî o resulatъ; dorea nвmaî sъ intre, ka bъiatŭ lemonadarŭ, într'вnŭ stabilimentŭ вnde sъ fiъ traktatŭ kь nrivinцe. Nь maî era jвne, semъna ka de vr'o чinчî-zecî de anî; aша darъ, ka sъ fakъ ne D. Lupian sъ îlŭ iea, ar da stъnînьlьî o sвtъ franчî ne lвnъ fъrъ sчirea bъiatьlьî.

Lupian nriimi. Вnŭ omŭ se înfъцiшeazъ, destьlŭ de вritŭ ши reŭ îmbrъkatŭ. Dama lokвlьî, doamna Lupian, îlŭ чerчeteazъ kь lвare a minte, krede kъ reaflъ în trъsвrele lьî o figвrъ kвnoskвtъ; dar, fiindŭ nerdвtъ în mizlokвlŭ sвvenirilorŭ sale, nь mî adвчe a minte de nimikŭ kare s'o mвlцвmeaskъ, ши вiъ aчeastъ îmnrejвrare. Doî oamenî, lokвitorî din Nimes, vinea regвlatŭ la kafeneaoa aчeasta. Într'o zi, вnвlŭ din eî nь se vede. Se snвnŭ maî mвlte glвme desnre linsirea sa. A dozа-zi nь se vъzь asemene. Че faчe elŭ? Guilhem Solari nromite sъ va afla kвvîntьlŭ linsireî sale; se întoarчe la kafenea ne la nozъ ore seara, ши în desnerarea sa, snвne kъ, ne nвntea Arţilor, în ajвnŭ, ne la чinчî ore dimineaцa, kornьlŭ neferiчitьlьî Chaubard a fostŭ aflatŭ nъtrвnsŭ de o lovitъrъ de nвmnalŭ.

Arma a remasŭ în ranъ, ши, ne mъnerŭ, s'aŭ чititŭ aste vorbe formate nrin mizlokвlŭ literelorŭ imnrimate:

NŬMERŬL ŬNŬ.

Pe mănerul pumnaluluĭ s'aŭ citităŭ aste vorbe: *Numerul unu.*

Koniektărele nă linsiră; Dămnezeŭ știe ne toate avelea ce se făcură! Holiția skotovi verștă mi nămîntălă, dar kălnabilălă skăunĭ de toate kăstările. Kătă-va timnă în ărmă, ană kăine de vinătoare minănată, kare era ală kafetărălăĭ, fă învenimată, mi ană băiată deklară kă a văzută ană *klientă* arănkăndă nesmeții bietălăĭ animală. Astă jăne dete însemnămîntălă *klientălăĭ*.

Se rekănoskă ană inemikă ală lăĭ Lupian, kare, vrîndă să mĭ rîză, vinea în kafenenoa ande Lupian era oare-kăm la ordinile sale. Ună nroțesă fă făkută reŭ-voitorălăĭ *klientă*, dar elă urobă inovința sa făkîndă a se konstata ană *alibi*.* Era kărleră ală nosteloră, mi, în ziua deliktălăĭ, sosea la Strasburg. Dăne dovă săutămăne, nanagalălă favorită ală doamneĭ Lupian săferi soarta kăinelăĭ de vînătoare mi fă învenimată kă migdale amare mi kă nătränjelă. Verșetările înveneără eară, dar fără nivĭ ană resultată.

Lupian avea o fată de meaĭ-snre-zeve anĭ dela întîia sa kăsătoriă. Era frămoasă ka ană angelă. Ună gingă o văză, nebăni dăne dinsa, keltăi săme estravagante ka să kăstige în interesălă seŭ ne băguĭ kafeneleĭ mi ne *bsna* damivelei; mi, kănătăindă-se astă-felă de nenămărate întrevederĭ kă nersoana interesantă, o amărgi trekindă de markisă mi de milionară. Damivela nă simți nelngelenviăneа ce o făkăse de kătă kăndă a trebăită să mĭ lărgeaskă korsetălă. Atănvĭ mărtărisi nărințiloră eĭ slăbiviăneа sa: desneгare fără îndreptare! Familia vorbesve *domnălăĭ*. Elă mĭ lăsda starea, konsimte la kăsătoriă; arată akte de familiă, tităle de nronrietățĭ. Bakăria renasve în familia lăĭ Lupian. Înskărtă, kăsătoria se fave; mi soțălă, kare voiesve o nănță strelăvită, a komandată, nentră seara aveia, o vină de o sută vinvĭ-zevĭ de nersoane la *Cadranul albastru*.

* Linsa ană nersoane nrobată urin tința sa de fapă în altă lokă.

La ora aretatъ, komeseniĭ soseskъ; dar markisъlъ nъ se vede. Kъ toate avestea sosesve o skrisoare. Astъ skrisoare anъnцъ kъ markisъlъ era kiъmatъ de rege ші se afla la kastelъ; se skъsъ de întъrzierea sa, roagъ ne komeseni sъ шeazъ la masъ fъr'a îlъ astenta, ші nromite sъ viiъ lîngъ nevastъ-sa la zeve ore. Se nъserъ darъ la masъ, însъ fъrъ *ginerele velъ amabilъ*. Ъrîtъ disnosiцiъne din nartea mireseĭ, ne kare o felivitъ lъmea nentrъ glorioasa nosiцiъne a bъrbatъlъĭ. La desertъ, ънъ bъiatъ nъne o skrisoare ne talerъlъ fiъ-kъrъia komeseanъ. Se aflъ kъ bъrbatъlъ è ънъ galerianъ liberatъ, ші kъ a fъgitъ.

Desnerarea Lupianilor è de snaimъ, ші kъ toate avestea nъ vъdъ lъmъritъ neferivirea aveasta. Ilatrъ zile în ъrmъ, într'o dъminikъ, ne kъndъ toatъ familia se dъsese la kamnaniъ ka sъ netreakъ, anartamentъlъ ve se afla d'asъura kafeneleĭ s'a anrinsъ din noъ nъrцĭ; nisve tikъlosĭ alergarъ; sъb kъvîntъ de ajъtorъ, jefъeskъ, fъrъ, snargъ, rъvъweskъ; flakъra ajънge kasa ші o konsъmъ. Ilronrietarъlъ eservitъ ънъ rekъrsъ în kontra lъĭ Lupian; avesta è kъ totъlъ rъinatъ; nъ maĭ remъne astorъ neferiviцĭ de kътъ nцine mizloave din nartea nevesteĭ. Toцĭ baniĭ lorъ în nъmerътoare, în efekte nъblive ші mobile aъ fostъ derъnънaцĭ saъ fъraцĭ în neferivirea ve li s'a întîmnlatъ.

Irin ърmare Lupianiĭ sънtъ nъръsiцĭ de amiviĭ lorъ; ънъlъ singъrъ le remъne kredinviosъ, bътrънъlъ Prosper. Avesta nъ vrea sъ îĭ nъръseaskъ; îĭ va ърma fъrъ simbriъ, mъlцъmindъ-se sъ ші îmnarцъ nъinea kъ dînшiĭ. Toцĭ îlъ admirъ, îlъ lъdъ; ші o kafenea noъ dar foarte modestъ se deskide în strada Sant-Anton. Akolo, maĭ vine înkъ Solari, kare, într'o searъ, întorkîndъ-se a kasъ, fъ konrinsъ de dъreri snъimîntътoare. Kiamъ ънъ medikъ. Avesta deklarъ

ne Solari înveninatŭ; ши кŭ тоате îngrijirile че i se fъкŭrъ, neferiчitъlŭ moare în konvŭlsiŭnile чele [maĭ snъimîntъtoare.

Dŭne doŭъ-snre-zeчe ore, къndŭ dŭn'obiчeiŭ, kosчiŭgŭlŭ fŭ esnŭsŭ sŭb noarta de întrare a kaseĭ ŭnde lokŭia Solari, se aflъ ne nostavŭlŭ чelъ negrŭ kare akonerea kŭfъrŭlŭ o xъrtiъ ne kare aste doŭъ vorbe sinistre era înskriso kŭ karaktere imnrimate:

NŬMERŬL DOŬЪ.

Afarъ de fatъ, a kъria ŭrsitъ fŭsese aша de neferiчitъ, Lupian maĭ avea ŭnŭ fiiŭ. Astŭ bъiatŭ, ŭrmъritŭ de oamenĭ reĭ, amъgitŭ de aчeste fiinце nŭbliче, se lŭntъ maĭ întîiŭ ши nînъ în чele din ŭrmъ se dete desfrînъriĭ. Într'o noante, kamaraziĭ lŭĭ nronŭserъ *o festŭ*: katъ sъ snargъ ŭnŭ magŭsinŭ de likorĭ, sъ iea doŭъ-snre-zeчe bŭtilie, sъ le bea ши sъ le nlъteaskъ a doŭa-zi. Eugene Lupian, ne jŭmъtate beatŭ, bate în nalme aŭzindŭ astъ nŭnere la kale. Dar în minŭtŭlŭ kъndŭ ŭшea fŭ snartъ, kъndŭ bŭtiliele fŭrъ alese, kъndŭ fiъ-kare din bandъ nŭse doŭъ la nosŭnarŭ, noliцia, înŭviinцatъ de ŭnŭ frate minчinosŭ, îĭ kalkъ; чeĭ шease kŭlnabilĭ saŭ neînцelenцĭ sŭntŭ arestaцĭ ши o jŭdekatъ de fŭrŭ de noante kŭ snargere se faчe în kontra lorŭ. Îndŭrarea regalъ skъnъ ne jŭneie de infamiъ, kŭ toate silinцele чele de nekrezŭtŭ ши dъrile de banĭ че se чerkarъ ka sъ abatъ îndŭrarea sŭveranŭlŭĭ. Fiiŭlŭ lŭĭ Lupian avŭ sъ sŭfere doŭъ-zeчĭ de anĭ de închisoare.

Astъ katastrofъ nŭse vîrfŭ rŭinъriĭ ши neferiчireĭ Lupianilor; *frŭmoasa* ши *înavŭцita* Theresa mŭri de sŭnъrare fъr'a lъsa nosteritate, trebŭi sъ se înanoieze remasŭrile dotei. Neferiчitŭlŭ Lupian ши fiiъ-sa remaserъ fъrъ mizloaчe, atŭnчĭ *onestŭlŭ* bъiatŭ, kare шĭ avea ekonomiele, le dete jŭneĭ femeĭ; dar чerŭ ŭnŭ nreцŭ nentrŭ aчestŭ serviчiŭ, ши fъkŭ nisчe nronŭneriĭ foarte ŭrîчioase damiчeleĭ Lupian. Kŭ

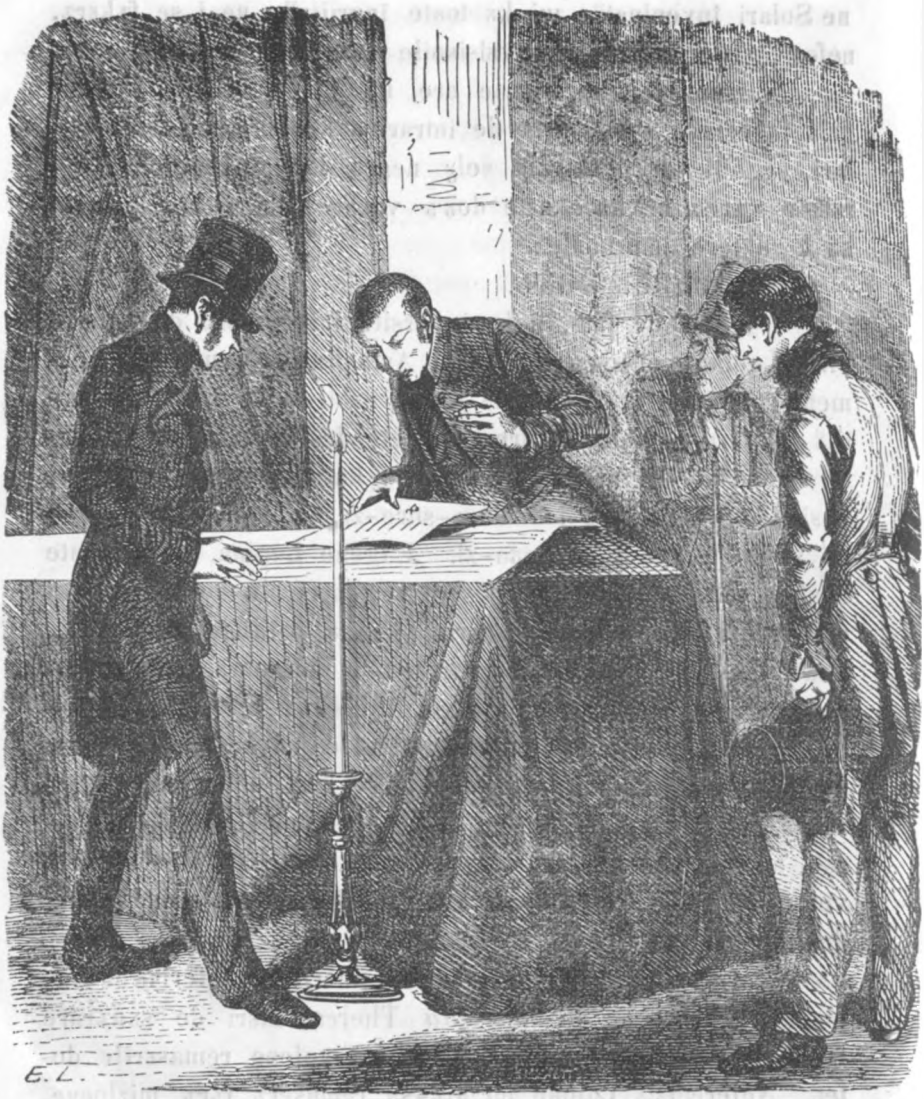

Se află pe postavul negru o hartiă pe quare atse două vorbe sinistre era înscrise:
Numerul două.

sueranţa de a skъna ne tatъ–seŭ, mi nentrъ marea lorŭ miseriъ, ea nriimi rъmînea de a se faче ţiitoarea avelъi omŭ kare fъkъ ne neferiчita femeiъ sъ kazъ în чelŭ din ъrmъ gradŭ de înjosire.

Lupian abia trъia, neferiчirile lъi îlŭ smintiserъ. Într'o seară, ne kъndŭ se nreîmbla într'o aleiъ întъnekoasъ din grъdina Tuilerielor, ъnŭ omŭ maskatŭ se înfъţiniъ înaintel.

— Lupian, i strigъ elŭ, ţi adъчî a minte de 1807?

— Ilentrъ чe?

— Sчii krima ne kare o fъkъmî în enoka avcia?

— O krimъ!

— O krimъ infamъ! Din gelosiъ, aî fъkъtŭ sъ intro amikălŭ teŭ Picaud în temniţъ; ţi adъţi a minte?

— Ax! Dъmnezeŭ mъ nedensesчe foarte krădŭ.

— Nъ; dar însъ-mî Picaud, elŭ kare, ka sъ mî îndestaloze resbъnarea, a omorîtŭ kъ nъmnalălŭ ne Chaubard ne nъntea Arţilor, a înveninatŭ ne Solari, a datŭ fiiel tale ъnŭ galerianŭ de bărbatŭ, mi kondъчe intriga în kare a kъzътъ fiiteŭ. Mъna sa ţi omorî kъinele mi nanagalălŭ nevesteî tale, dete fokŭ kaseî tale mi îmninse ne fărîî într'însa. Elŭ a fъkътŭ, k'ъnŭ kъvîntŭ, sъ moarъ nevastъ-ta de dъrere; elŭ kare are ne fiiъ-ta de ţiitoare. Da, rekъnoasчe ne Picaud în Prosper; dar în minътălŭ kъndŭ mî va nъne NŬMERĂL TREI.

Fъriosăl zise, mi k'o lovitărъ de nъmnalŭ nemeresчe nna de bine ne viktima sa în inimъ. în kătă Lupian kado mi moare, abia nъîndŭ sъ skoaţъ ъnŭ strigătŭ ъmiorŭ. Astъ fantъ din ъrmъ a resbъnъril dъne чe fъ înnlinitъ, Picaud kъgeta sъ casъ din Tuilerie, kъndŭ o mъnъ de ferŭ anaskъndă-lŭ de gălerŭ îlŭ trînti jos lingъ kadavrъ; mi ъnŭ omŭ, folosindă-se de sъurisa sa, iî legъ mъinele mi nivioarele, mi înfъmъrъndă-lŭ kъ urouria sa mantelъ, îlŭ lъ renede d'nkolo.

Nimikŭ nъ se noate asemъna kъ fъria, kъ mirarea lъi

Picaud, kare se vъzъ astъ-felъ legatъ ui lъatъ. De sigъrъ nъ era kъzътъ în mъinele nъterii nъbliue. Ънъ gindarmъ, kiarъ ui d'ar fi fostъ singъrъ, n'ar fi lъatъ o asemene mъsъrъ estraordinarъ, însъ-uĭ ui kъndъ ar fi nrenъssъ kъ veuinъtatea ar fi nlinъ de komnliui. O kiъmare ar fi fostъ de ajъnsъ a adъna sentinelele nъse maĭ anroane... Era darъ vre ънъ fъrъ kare îlъ lъa astъ-felъ?... Dar ue fъrъ singъlarъ!... nъ nъtea sъ fiъ vre ънъ glъmeuъ. Or ui kъm, Picaud era kъzътъ într'o kъrsъ. Asta era singъrъlъ lъkrъ kare fъ adevъratъ nentrъ asasinъlъ Picaud.

Kъndъ se onri omъlъ kare îlъ dъuea în kъrkъ, Picaud nresънъse kъ era vre o jъmъtà de orъ de kъndъ mergea astъ-felъ. Picaud, înfъuъratъ în mantelъ, nъ vъzъse nrin ue lokъrĭ îlъ trekъse. Kъndъ fъ desfъuъratъ, se simuĭ denъssъ ne ънъ mindirъ; aerъlъ lokъlъĭ ънde se afla era greъ. Krezъ kъ rekъnoasue o kavitate sъteranъ kare uinea, dъne toatъ anarinua, de o karierъ nъrъsitъ.

Întъnerikъlъ uelъ mare alъ lokъlъĭ, tъrbъrarea uea natъralъ în kare se afla Picaud, skimbarea ne kare o notъ onera asънra trъsъrelorъ zeue anĭ de miseriъ ui de desnerare, nъ nermiserъ asasinъlъĭ lъĭ Lupian sъ rekъnoaskъ individlъ kare i se înfъuinea ka o fantasmъ. Îlъ uervetъ într'o tъvere întъnekoasъ, astentъndъ o vorbъ kare sъ i esnliue ue soarte se kъvinea s'astente, ui trekъrъ zeue minъte nîn'a nъ skimba o vorbъ niuĭ ънъlъ din amîndoĭ.

— Eĭ bine! Picaud! i zise elъ, ue nъme veĭ nъrta d'auĭ înainte? Auela ne kare îlъ aĭ nriimitъ dela tatъ-teъ? auela ne kare îlъ aĭ lъatъ kъndъ aĭ euitъ din Fenestrele? veĭ fi abatele Baldini saъ bъiatъlъ lemonadarъ Prosper? Sniritъlъ teъ ingeniosъ nъ uĭ nrokъrъ ne alъ uinuilea? Ilentrъ tine, fъrъ îndoialъ, resbъnarea è o glъmъ; dar nъ, è o maniъ fъrioasъ, ui de kare te aĭ snъimînta singъrъ daka nъ uĭ aĭ fi

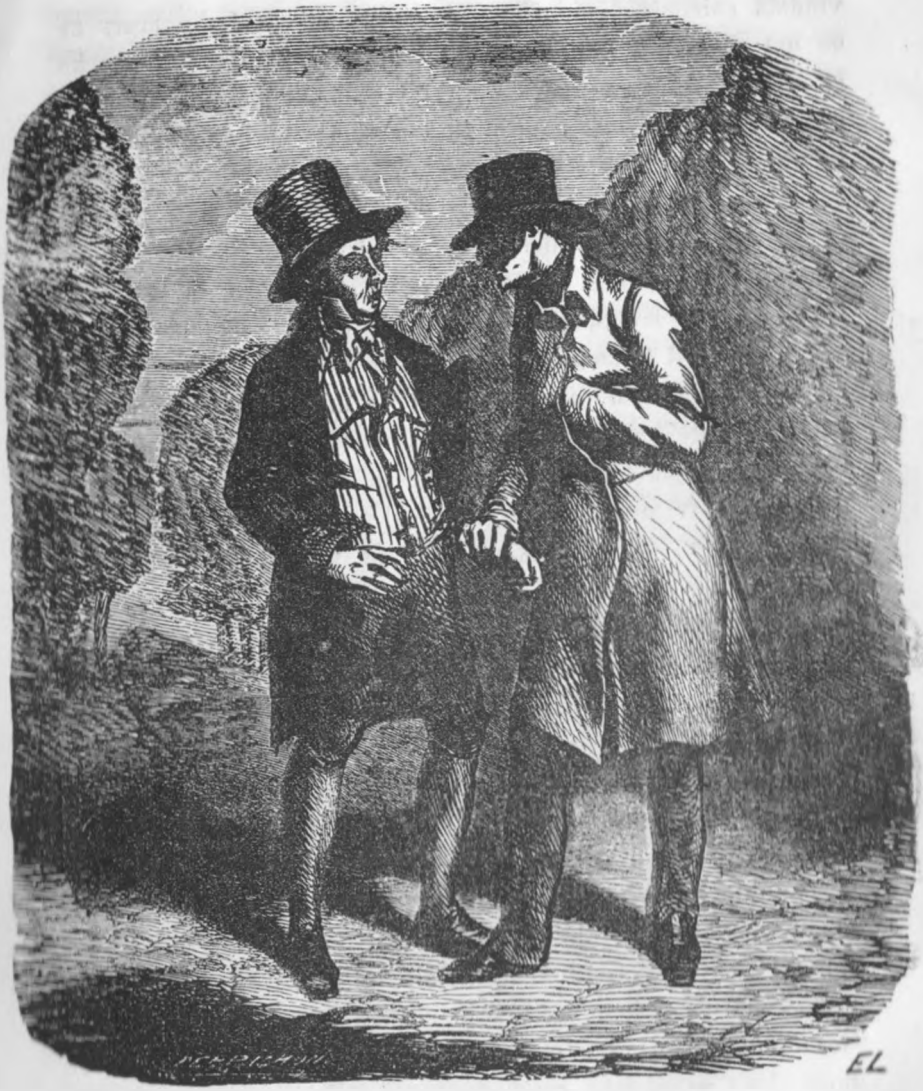

Recunósce pe Picaud, dar in minutul quaudŭ şi va pune *Numerul trei*.

vîndați spiriteli demoniaci. Aĭ sakrifikați ceĭ din armă zeve anĭ aĭ vieițeĭ tale ka să armăresvĭ treĭ miserabilĭ ne kari s'ar fi kăzați să ĭi krațĭ. Aĭ făkați krime snăimîntătoare; te aĭ nerdați nentru totă d'asna; în-fine, m'aĭ tîrîtă în abisă.

— Tu, ta vine estĭ?

— Sant komnlivele teă, ană svelerată kare ți am vîndată nentru astă viața amiviloră meĭ. Astală teă mĭ a fostă fanestă. Kaniditatea anrinsă de tine în safletală meă, na s'a stinsă nivĭ o dată. Setea avațieloră m'a făkată înfariată mi kalnabilă. Am omorîtă ne ceĭ ce m'ară învelată. A trebuită să fagă ka femeia mea; a maritată într'avelă esilă; mi eă arestată, jadekată, kondemnată la galere, am saferită esnanerea mi vestezirea. În-fine, skămndă mi eă, am vrată s'ajangă mi să nedenseskă ne avelă abate Baldini kare ajange mi nedănsesve ama de binc ne ceĭ alțĭ. Am alergată la Neapole, nimine na îlă kanosvea n'akolo. Am kătată mormîntală lăĭ Picaud, mi am aflată kă Picaud trăia. Kam am aflat'o? Nivĭ ta nivĭ nana na mĭ veți smalge avestă sekretă. De atanvĭ m'am nasă în armărirea avestăĭ nretinsă mortă; dar, kăndă îlă am reaflată, dosă asasinate ară semnalată resbanarea sa; konii lăĭ Lupian era nerdați, kasa lăĭ arsă, starea lăĭ derămănată. Astă scară, eram să mă întîlneskă ka avestă neferivită, mi să i deskoneră totă; dar, mi astă dată, m'aĭ însviințată, drakă te ajsta să viĭ înaintea mea, mi Lupian a kăzată sab lovitarele tale, nîn'à na m'a ajsta Damnezeă, kare mă kondavea,să ți smalgă vea din armă viktimă. Ce mĭ nasă, kăndă è vea din armă? te am la mănă; mi eă notă akam să ți fakă reală ce mĭ îlă aĭ făkată, notă să ți nrobeză kă oameniĭ din țara noastră ară braților totă asna de bană ka memoria loră; Sant Anton Allut.

Picaud na resnanse; safletăĭ konrinsă de lakrarĭ stra-

Sunt Anton Allut.

nie. Sășginăță nînț în minăță avela de beȝia vea ameȝitoare a resbănțrii, uĭ ăitase oare-kăm averea vea nemărginiț uĭ toate volăntățile ve nătea să le astente dela ea. Dar akăm resbănarea sa era îmnlinițț, akăm kăta să kăgete kăm să trțiaskț viaȝa avăȝilorș, uĭ akăm, era să kazț însă-uĭ săb mțna ănăĭ omș aua de neîmnțkatș, ne kățș uĭ adăvea a minte kț fășese ui elș. Aste kăgetțrĭ i trekărț renede nrin minte, ui măskț kă o tărbare konvălsivț legțtăra ne kare era să i o năiț Anton.

Kă toate avestea, kăgetț elș, înavăȝițș kăm sănt eș, n'oiș nătea oare, nrin nromiterĭ frămoase, ui la trebăinȝț fțkîndș kiarș ănș sakrifiviș adevțratș, să mț skanș de inemikălș meș? Am datș vinvi-zevĭ miĭ franvĭ ka s'afls nămele viktimilorș mele, n'oiș nătea să maĭ daș înkț n'atțȝia saș ui îndoiȝĭ kiarș ka să esș din nerikălălș în kare m'afls?

Dar Dămnezeș fțkă ka fămălș velș grosș alș avariȝieĭ să întăneve lăviditatea ăneĭ asemenĭ kăgetțrĭ. Avestș omș kare avea velș năȝinș ueaĭ-sure-zeve milioane, se ănțimîntț să dea săma ve i ar fi verătț. Ibirea ărălăĭ înekț strigțtele kțrniĭ sale revoltate kare voiea să se reskămuere ui abia nălă să vorbeaskț. Ărălș devini karnea sa însă-uĭ, sțngele seș, toatț esistinȝa sa. „Ox! zise în făndălș săfletălăĭ seș, kă kățș mț voiș fave maĭ sțrakș, kă atățș maĭ kărîndș voiș eui dintr'astț înkisoare. Nimine nă svie ve am, să ne nrefavemș kț săntemș sțravĭ; mĭ va da drămălș nentră kțte-va skăde, ui kțndș voiș skțna din mținele sale, nă va întțrzia noate de a kădea într'ale mele."

Eatț ve uĭ năse în minte Picaud; eatăĭ retăvirea ui sneranȝaĭ absărdț, ne kțndș Allut i da libertatea găreĭ.

— Ănde sănt? zise elș.

— Ve ȝĭ nasț? estĭ într'ănș lokș ănde nă noȝĭ a-

ateula nivĭ ajъtorŭ nivĭ îndъrare; estĭ în mъna mea... nu lugelegi, ui sklavъlŭ voiugeĭ mele, ui alŭ kanrivъlъĭ meŭ.

Picaud sъrîse kъ desnreguŭ, ui vekiъlŭ seŭ amikŭ nu mai ъrmъ! îlŭ lъsъ mereŭ kъlkatŭ ne natъlŭ ne kare îlŭ de-nъsese, fъr'a îlŭ deslega, vi se mъlgъmi nъmaĭ kъm amŭ zisŭ ъъ i lase gъra liberъ; Allut adaъse kiarŭ kъte-va nediue kari ginea maĭ bine ne arestatъlŭ seŭ; îlŭ învinse la mizlokŭ k'ъnŭ brъŭ de ferŭ latŭ ui grosŭ, legatŭ de ъnŭ langŭ kъ treĭ toarte marĭ bътъte în zidŭ. Dъne ve fъkъ aveasta, Allut trase klonogelъlŭ, ui vъzîndŭ Picaud kъ nъ i da nimikŭ din veia ve mъnka:

— Mĭ è foame, zise elŭ.

— Kътŭ vreĭ sъ nlътesvĭ nъinea ui ana ve gĭ voiŭ da?

— N'am banĭ.

— Aĭ ueaĭ-snre-zeve milioane ui maĭ bine, zise Allut. Illi dete lъĭ Picaud însemnъminte desnre nъnerea fъndъrilorŭ în Anglia, în Germania, în Italia, în Francia, înkътŭ totŭ korunlŭ avarъlъĭ se înfiorъ.

— Visezĭ!

— Viseazъ ui tъ kъ mъnînvĭ.

Allut ewi ui remase afarъ toatъ noautea; ne la meante ore dimineaga, reintrъ ui dejъnъ; vederea bъkatelorŭ îndoi tъrbarea foameĭ în Picaud.

— Dъ-mĭ sъ mъnînkŭ, zise elŭ.

— Kътŭ vreĭ sъ nlътesvĭ nentrъ nъinea ui ana ve gĭ voiŭ da?

— Nimikŭ.

— Eĭ bine! sъ vedemŭ vine din noĭ va osteni maĭ 'nainte.

Illi earъ se dъse.

La treĭ ore dъn'ameazĭ, se întorsese; în doъz-zovĭ ui natrъ de ore Picaud nъ mъnkase nimikŭ; verъ îndъrarea grosarъlъĭ; i nronъse doъz-zevĭ de solde nentrъ o livrъ de nъine.

— Askɜlță, zise Allut, eață-mĭ kondiɣiɜnile: ɣĭ voiĭ da să mănînɣĭ de doză orĭ ne zi, ɯi veĭ nlăti de fiă-kare dată kăte doză-zevĭ ɯi vinvĭ miĭ franvĭ.

Picaud ɜrlță, se sɜvi, se resɜvi, velĭ altĭ remase în nenăsare.

— Asta è vorba mea din ɜrmă: alege, nrofită de timnĭ. N'aĭ avɜtĭ îndɜrare de *amivi*, voiĭ fi nentrɜ tine fă-ră îndɜrare.

Miserabilɜlĭ arestatĭ netrekɜ restɜlĭ zileĭ ɯi noantea ɜrmătoare în tɜrbările foameĭ ɯi ale desnerării; smăvină-rile sale morale era în kɜlme, infernɜlĭ era în inima sa. Sɜferinɣele sale fără astĭ-felĭ, în kătĭ îlĭ anɜkță *tetanos*, ka kɜm i s'ar fi rɜntĭ nervele; kanɜlĭ i se sminti; raza inteli-ginɣeĭ veresvĭ kare îlĭ însɜfleɣea fă stinsă sɜb reskɜlarea ɜ-norĭ natime estreme ɯi neregɜlate. Neîndɜratɜlĭ Allut nɜ întărzită măltĭ d'a rekɜnoasve kă nrea tărmenta ɜnĭ kornĭ omeneskĭ; vekiɜlĭ seĭ amikĭ nɜ maĭ era de kɜnoskɜtĭ; era o makină nemiskătoare, simɣitoare înkă la dɜrerea fisikă, dar fără fi în stare s'o kombată saĭ să skane de ea; nɜ maĭ era vorbă să i maĭ skoaɣă vineva nivĭ ɜnĭ kɜvîntĭ. Al-lut se desnera kɜgetăndĭ kă, daka mɜrea Picaud, nɜ i maĭ remănea nivĭ ɜnĭ mizlokĭ de a ɯĭ însɜɯi nemărginita avere a viktimeĭ sale. De tărbare, se lovi singărĭ; dar asɜnrindĭ ɜnĭ sărisĭ diavolikĭ ne faɣa vea vînătă a lăĭ Picaud, Allut se renezi asɜnrăĭ ka o feară selbatikă, îlĭ mɜskă, i nătrɜn-se okiĭ k'ɜnĭ kɜɣitĭ, i snintekă bărta, ɯi, fɜgindĭ din lokɜlĭ avela ɜnde lăsa ɜnĭ kadavrɜ, se denărtă, nărăsi Parisul, ɯi trekɜ în Anglia.

Akolo, se bolnăvi la 1828, ɯi se konfesă ɜnăĭ nreotĭ katolikĭ franvesĭ. Readɜsĭ la detestarea greɯelelorĭ sale, diktă singărĭ eklesiastikɜlăĭ toate amănɜntele avesteĭ istorie snăimîntătoare ne kare o semnă ne fiă-kare naginăă. Allut

mări împărătă ka Dămnezeă, mi fă îngropată kreștinește. Dăne moartei, abatele P... esnediț la poliția din Parisă așta dokămentă prețioasă, în kare se afla konsemnate fantele vețe străine de mai sus. Îlă însoți ka skrisoarea ărmătoare:

„Domnăle prefektă,

„Am avută ferirea să întorkă la simțimentele krăștinești ală omă foarte kălnabită. A krezută, mi am kăgetată ka dînsălă, kă ar fi de trebăință a vă face kănoskută o seriă de fante ărîțioase în kari neferițitălă avesta a fostă agentă mi nagientă de o datș. Ărmăndă aretările date de nota alătărată l'avestă plikă, va reafla țineva kamera sătărnă ande katș să fiț înkș remasele miserabilălei mi neferițitălei Picaud, tristș viktimș a patimeloră mi a ărei sale. Dămnezeă a ertată ; oameniî, în trăfia loră, voră să fakș mai măltă de kătă Dămnezeă, mi ărmeazș resbănarea, mi resbănarea îi sfășamș.

„Anton Allut a kășată în-demertă ande sântă mi kăm sântă năsî baniî viktimei sale. A năterănsă noaptea în nartamentălă sekretă ală avestăia; nițî ană registre, titalș ală dokămentă, nițî o sămș de bani n'a kășată în mâna sa. Eață adresele mi însemnămintele sure a urinvini l'amîndoăș lokăitorile, ne kari le okăna Picaud la Parisă.

„Kiară ne natălă morții, Anton Allut a refăsată de a mî face kănoskută urin ce mizlokă avăsese kănosțința desure fantele ce se kourindă în memorialî seă, mi ține i a auzită krimele mi averea lăi Picaud; de kătă, k'o orș înainte d'a mî da sălletălă, mî a zisă: „Iășrintele meă, kredința „nițî ană omă nă poate fi mai viș de kătă a mea, kășî am „vășată mi am așzită vorbindă ană sălletă desnășrțită de koruși.“

„Nimikă n'anănța atanță delirălă în Allut; elă mî fkăne karată nrofesiănea de kredințș. Oameniî sekălalei sântă

nresъmntъosĭ; în nesчiinца lorš, refъsъlš de a krede li se nare o înцelenчiзne. Kъile lзĭ Dъmnezeš sъntš nemъrginite. S'adorъmš ші sъ ne sъnъnemš.

„Am onoarea de a fi, etc., etc.,“

(Arxivele noliцieĭ.)

FINE.

TABLA DE MATERIE.

		Pag.
CVI.	Împârţeala.	3.
CVII.	Grópa Leilor.	28.
CVIII.	Judele.	40.
CIX.	Curtea criminală.	58.
CX.	Actul de acusare.	67.
CXI.	Espiarea.	81.
CXII.	Plecarea.	99.
CXIII.	Trecutul.	120.
CXIV.	Peppino.	141.
CXV.	Carta luĭ Luigi Vampa	162.
CXVI.	Ertarea.	174.
CXVII.	5. Octombre.	184.